CASTELUL DIN ORAȘUL MEU
IOANA BÂLDEA CONSTANTINESCU

folio

O colecție cosmopolită, locul de întâlnire a celor mai noi
opere de ficțiune literară contemporană – romane aflate
în topurile internaționale, ecranizate sau în curs de ecranizare,
traduse în zeci de limbi – cărți provocatoare,
pe care abia aștepți să le citești

IOANA BÂLDEA
CONSTANTINESCU

CASTELUL DIN ORAȘUL MEU

LITERA
București

Editura Litera
tel.: 0374 82 66 35; 021 319 63 90; 031 425 16 19
e-mail: contact@litera.ro
www.litera.ro

Castelul din orașul meu
Ioana Bâldea Constantinescu

Copyright © 2024 Grup Media Litera
pentru ediția în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii
Redactor: Mihaela Serea
Corector: Ionel Palade
Copertă: Flori Zahiu-Popescu
Ilustrație copertă: Irina Neacșu
Tehnoredactare și prepress: Ofelia Coșman

Seria de ficțiune a Editurii Litera este coordonată
de Cristina Vidrașcu Sturza.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
BÂLDEA, IOANA
Castelul din orașul meu / Ioana Bâldea Constantinescu. –
București: Litera, 2024
ISBN 978-630-319-709-8
821.135.1

Între mine și moarte erau trei generații.
Trei straturi de femei unul peste altul.
„Și eu o să mor?“, am întrebat-o pe mama.
„Da“, mi-a răspuns ea. „Dar peste foarte mult timp.“

Pentru Maria și Marius, care sunt parte din toate poveștile.
Și pentru Martha.

PARTEA ÎNTÂI

CASTELUL

M-am gândit că e timpul să scriu despre vechea mea viață. Când eu nu voi mai fi, lumea își va ține oare o secundă respirația? Muzica se va rostogoli pe caldarâm fără să se spargă cu clinchet de ciob. Simt asta. Va cădea liniștit, ca fulgul, ca întunericul care-și târșește picioarele pe acoperiș. După care va amuți. Mă va înfășura în miezul sunetelor calde ca puful proaspăt sub care zvâcnește inima tânără și într-o străfulgerare mă va uita. Uitată cu mine va fi casa noastră răsucită într-un cilindru pe intrarea plină de hortensii, uitate petele de soare răzlețite pe asfalt, uitat gândul ăsta care nu-mi dă pace, în care mă legăn ca-ntr-un scrânciob, uitate durerile care-mi leagă nervii de carne. Mă voi duce. Înțelegi? Mă voi duce.

Nu știu unde plec și nu știu nimic altceva decât să pun lucruri pe hârtie. Mintea mea a îmbătrânit. Se mișcă greu, se lovește de mobile. Mă obosește încetineala asta. Mă oprește din orice avânt. Câteodată însă, imaginea se limpezește și sunetul i se așază mătase pe umeri. Muzica îmi curge prin vârfurile degetelor. Scriu în mintea mea și bucuria mi se prelinge pe obraji. Lumea de atunci se umple de viață. Alunec pe străzi fără dureri, fără teamă. Dimineața se naște cu chiot, înserarea licărește departe. Frica e o hârtie mototolită, pe fundul coșului. Trăiesc. Trăiesc.

FEIERLICH UND GEMESSEN, OHNE ZU SCHLEPPEN[1]

Lumea Nouă a început într-o miercuri, la ora 7.04. Ca toate lumile noi, a început la radio. S-a terminat promo și buletinul de știri a crescut sacadat din difuzor, cu un tremur incipient, dar încă destul de greu detectabil în straturile tectonice ale vocii. Silabele au ridicat munți și sunetele au săpat văi și liniștea a despărțit fricile de certitudini și atunci fiecare a făcut unul dintre gesturile acelea absurde care construiesc dimineți obișnuite, ca să le spună celorlalți că lumea e la locul ei. Suntem în siguranță. Bucătăriile s-au aglomerat de vase și filtrele de cafea au hârâit intestinal, dușurile au țârâit cu opinteli de garnituri uzate, s-au legat șireturi, s-au întors chei în broască, te sun mai târziu, să ai grijă, nu mai pune și tu la suflet toate alea.

Hanno s-a uitat în ochii lui Spatzi și și-a dat seama că Spatzi nu e speriat, așa că i s-a părut inutil să-l consoleze. A întins mâna după lesa verde și Spatzi s-a bucurat. Vocea de la radio părea sleită, dar lui Hanno i s-a părut mai consistentă decât golul de fiecare zi, așa că a lăsat radioul

[1] Solemn și măsurat, fără tărăgănare – indicație de executare a părții a III-a din Simfonia nr. 1 de Gustav Mahler (în limba germană)

mergând. E reconfortant să te aștepte cineva la întoarcere. Chiar dacă acel cineva e o voce care citește știri catastrofale. Hanno a mai ezitat câteva secunde, până când vocea a respirat scurt, împingând aerul într-o oclusivă.

– Așa se face la radio, i-a spus Hanno lui Spatzi.

Pe urmă l-a mângâiat un pic între urechi. A luat în calcul să-i mai explice câte ceva despre ce auzise la știri, dar Spatzi nu mai avea răbdare. Se lipise deja de ușă și tremura încântat a plimbare. Hanno și-a luat pălăria din cui, și-a pus fularul și și-a îmbrăcat din mers jacheta și, înainte să-și termine de încheiat ultimul nasture, un nasture dificil de altfel, care stătea să se desprindă din strânsoarea găicii, au dat nas în nas cu Lumea Nouă.

Undeva pe la jumătatea drumului, Hanno s-a oprit și a plâns. Spatzi s-a oprit și el și l-a așteptat să termine. În Lumea Nouă era răcoare și pe cer se lățeau petice de ceață. S-au gândit amândoi la Martha. O șuviță din părul ei a gâdilat obrazul lui Hanno și a tremurat în nările lui Spatzi. Niciunul nu i-a dat nimic de înțeles celuilalt și Martha a mers cu ei o vreme. Hanno și-a dat seama că a uitat punguțele de plastic sus și a sperat, în taină, să nu fie nevoie de ele, dar nu i-a spus nimic lui Spatzi.

Au făcut stânga pe lângă parc și au lăsat în urmă doi braci cu stăpânii lor vizibil preocupați și o mamă care târa un ghiozdan de care atârna o fetiță. S-au strecurat, ca de obicei, printre frânturi de conversații la mobil și mirosuri de ciorbă coborând în fuioare din oale care fierbeau la etaj, pe deasupra capetelor lor. Au trecut pe sub balcoane în care picurau rufe și printre sunete de frână și de roți sub care se mestecă vocile șoferilor desfăcute în cuvinte cu miros greu. Așchii, așchii. Picioare târșite. Marthei nu i-a plăcut. A rămas undeva pe o bancă, lângă o pungă nedesfăcută de pufuleți.

Când strada s-a ondulat din nou, Hanno s-a mai oprit un pic. Poate să răsufle, poate să-și îndrepte spatele. Fiecare os cu muzica lui. Ca într-o pădure. Uite fagul, stejarul, bradul. Auzi cum pârâie. Spatzi a tras de două ori în ham, după care s-a întors spre Hanno. L-a văzut așa, nemișcat, și s-a agitat. A tras din nou în ham, cu scâncetul lui de neliniște. Pădurea s-a oprit din forfotit, lemnul a căutat alinare în frunza pe care se mai ghicește verdele.

– Gata, Spatzi, mergem, a zis Hanno și s-a gândit că, de data asta, n-o să se aplece să-l mângâie, o să lase vocea să facă asta. Brusc, i-a revenit în minte vocea de la radio poticnindu-se grav și i-a părut rău că lăsase radioul deschis. S-a gândit iar la Martha.

DIE NEUE WELT[1]

Să vorbim însă puțin și despre băiețel. La urma urmei, e un personaj important. Vede Lumea Veche cu un ochi și Lumea Nouă cu altul. Și ele se întâlnesc undeva la mijloc, poate pe la rădăcina nasului, acolo unde toarce un strănut și unde un bătrân pe care-l cheamă Hanno plimbă un cățel pe care-l cheamă Spatzi. În urma lor țopăie o fetiță. Dar nu am ajuns încă acolo. Să ne întoarcem la băiețel. Numele lui e Sebastian.

Mama lui plânge în bucătărie. Are mâinile foarte roșii.

Sebastian știe ce o să facă. O să coloreze un gât de păun până la ora șapte.

Undeva, pe noptiera lui, e o poză cu ei doi. Mama e întinsă pe burtă, pe covorul din sufragerie, și face baloane de săpun. Mama pare mică, mai mică decât el. Are cercei cu turcoaze, despre care ea i-a spus că se mai numesc și peruzele. În poză, Sebastian aleargă după mărgelele transparente care ajung până în tavan. Lumea se termină unde se termină covorul. Când ajunge la capătul lumii, cade în brațele ei. Sau așa crede el.

Tata sună la ușă. Mama îi deschide și-l întreabă imediat dacă a găsit. Nu, nu e pe nicăieri. O să caute și mâine. Da, și

---

[1] Lumea Nouă (în limba germană)

ea o să mai caute. Trebuie să fie pe undeva. Clar trebuie să fie. Tata vede mâinile mamei și între ei crește o bulă de tăcere. Exact ca-n benzile desenate. Totul virează în alb-negru. Mai mult negru decât alb. Sebastian îi lasă în caseta lor, hașurează fundalul cu un creion HB cu mină moale și se duce să se joace. Ochii lui se cațără pe corpurile bibliotecii. Rafturile dispar și în locul lor cresc stânci invadate de capre negre. Copitele lor bocăne pe lângă poezii de John Donne și o istorie ilustrată a artei islamice. De undeva, de după trei volume de Simboluri, sunt pândite de irbiși. Uite-i cum le vânează. Și moțata aia mică sare sprinten din calea lor și dărâmă pereți de piatră care se prăvălesc cu zgomot pe lângă albumul cu Palatul Pitti și se sparg în așchii de cotorul unei cărți groase pe care scrie *Bosch*.

Din bucătărie Mama îi spune lui Tata cum se sufocă la știri și simte că o strânge studioul ei fără ferestre și Tata îi spune că nu-i nimic, o să treacă, te rog să nu mai plângi, îți trebuie doar o pauză să-ți revii un pic, ai trecut prin multe, prea multe, dar ea plânge și spune nu, nu, nu, n-o să mă lase niciodată și el spune ba da, nu-ți mai face atâtea griji, sigur că o să te lase, oameni suntem toți, nu?, oamenii mai trec prin boli, prin necazuri și nu-i pedepsește nimeni pentru asta, hai, o să-ți fie rău iar, nu ești supus austriac, o să se găsească o soluție. Vocea mamei se cațără undeva spre tavan și julitura din gâtul ei gâlgâie până dincolo de ușă.

Un moment de neatenție și moțata aia mică a căzut de pe Operele complete ale lui William Shakespeare.

Sebastian se duce în camera lui și alege creioanele colorate. Pe geam, printre blocuri, se vede o clădire mare și scorojită ca interiorul unui gât zgâriat. Sebastian se gândește că locul acela seamănă cu vocea mamei lui. Alege mai multe nuanțe de verde și umple penele păunului cu fâșii de mare turcoaz. Vocea păunului e cumplit de urâtă. Știe el. I-a spus Tati. Ca un cârâit ofuscat, absolut nedemnă de

culoarea care-o îmbracă. Acolo unde ar trebui să fie inima păunului, Sebastian desenează scoici și corali, și pietre aurii, de parcă s-ar fi prăjit la soare, și pești cu creste translucide prin care ghicești vinișoare minuscule. Ce fel de sânge au peștii? Oare au? Păi, sigur că au, altfel nu ar fi vii. Clădirea cu cilindrul scorojit în jurul căruia se strânge guler un rând de scări pare să-l privească întrebător prin ferestrele ei rotunde. Să nu uite să-l întrebe pe Tati dacă peștii au sânge. Dar mai târziu. După ce se va deschide ușa bucătăriei și lumea se va culcuși din nou, cuminte, la locul ei. Și toate vor fi ca înainte. Trebuie să fie. O să vezi.

Și acum, două vorbe despre fetiță. Dăm înapoi. Mult. Cam cincizeci de ani, așa. Poate mai mult. Uite-o. Mică și guralivă, un pic știrbă. Martha.

Pe-atunci în jurul Castelului era plin de hortensii. Parcă așa îmi aduc aminte. Sau poate nu erau hortensii... Nu mai știu. A fost cu mult timp în urmă. Poate o să-mi amintesc. Nu face nimic dacă nu mai știu chiar toate detaliile, nu? Mai târziu. Avem tot timpul din lume.

Marthei îi plăcea muzica. Și șerbetul de cacao. Nu suferea gândacii.

Când o să fiu mare, spunea ea, *o să-mi iau un cățel și o să-i pun numele Spatzi*. Și, dacă ar fi mare, Martha s-ar putea uita la ei toți, ca la niște *comics*. Uite bătrânul cu câinele, ieșind din Castel. Uite băiețelul care-i așteaptă, mereu la aceeași oră, în spatele ferestrei lui, ca un bibelou într-o vitrină. Pe strada șerpuitoare, pisicile, negre toate și grăsune, se leagănă mieunând în ritmul înserării. Bătrânul ridică privirea, băiețelul face un pas înapoi. Când se apropie iar de fereastră, nu mai vede decât umbra cățelului care dispare pe după dărăpănătura Castelului, printre tufe mari de mâna-Maicii-Domnului.

Nu e bine, ar spune Martha. *Aici aș vrea să fie glicină. Și acolo, un graffiti mare. Și pisicile să fie tigrate.* Și ar șterge desenul cu guma și i-ar pune pe fiecare la locul lui. Și poate că băiețelul ar coborî în fugă și ar mângâia cățelul și bătrânul s-ar bucura de bucuria lor. Numai că Martha e o fetiță din Lumea Veche. Nu știe cum o să arate strada asta când ea va fi mare. Martha e doar o copilă care desenează pe asfalt un cățel cu o lesă lungă, lungă, lungă și...

– E câinele dumneavoastră, *Fräulein*?

– Da, râde ea.

Și Hanno, cel de-atunci, o ia de mână și urcă amândoi scara șerpuită dimprejurul Castelului.

– Hai să-ți arăt unde dorm dragonii, vrei?

– Da, dar numai dacă poate și cățelul meu să vină.

Hanno se uită în jos, la conturul cărămiziu al cățelului.

– Nu știu ce să zic, *Fräulein*... Trebuie să fie foarte cuminte. Latră?

– Nu, nu latră niciodată.

– Hmmm, păi, ce fel de câine e ăsta, care nu latră niciodată?

– E câinele meu. Îl cheamă Spatzi!

Câteodată, nu se știe de ce, Martha devine foarte serioasă. Aproape că o vezi mare, în spatele unei catedre, cu ochelari pe vârful nasului și toți dinții la locul lor.

– Ei, face Hanno, dacă-l cheamă Spatzi, atunci e altă poveste. Poate să vină.

Și dispar în spatele ușii. Ei doi și un cățel imaginar, pe care-l cheamă Spatzi. Și care nu știe să latre.

O să lămurim niște lucruri și pe urmă o să ne fie mai ușor. Eu îmi amintesc totul pe bucăți. Câteodată, mirosurile asfaltului și zimții unei frunze care tremură sub soare, alteori, cutele unei rochii, albul de la rădăcina unghiei și

minutul unde sare acul pick-upului pe discul de-atunci. A treia mișcare din Simfonia nr. 1, de Mahler. 21 ianuarie 1804, data nașterii lui Moritz von Schwind. Uneori totul legat, ca-ntr-un film, ca-ntr-un roman din acelea ușurele care se iau de la frigider, în stația de metrou. Văd până și desenul umbrei mele în capul scărilor. Culorile care se străvezesc în lobul urechii, într-un roz-bej moale, pe sub care forfotesc vinișoare rânduite-n ochiuri de o croșetă nevăzută. Sunetul ondulat al unei respirații. *Alles klar*[1]. Inspir, expir. Simți mișcarea? Ca o panglică de magnetofon. O vezi?

Dar, pe urmă, bucățile se rup și trebuie să le potrivesc singur la loc și nu mai știu, uite că nu mai știu dacă ochii Marthei erau rotunzi sau, mai degrabă, migdalați și cum îl cheamă pe tatăl lui Sebastian (Nu putem să-i spunem, pur și simplu, Tata? Prea pretențios? Arhetipal? Autoritatea supremă? Fără chip, dar, eventual, cu mustață?) și cum se încheagă lucrurile în mințile astea de copii, fiecare-n lumea lui, la zeci de ani distanță, în același cartier, cu același aer desfăcut în particule pe caietele lor în pătrățele. Atunci mă sperii puțin. Uitarea asta e ca o moarte mică. Începenesc ca împăratul la repetiție. *Carlo il sommo imperatore non è più che muta polve*[2]. Acolo unde se cască cearcăne pe sub o apă tulbure de amintire, încerc să-mi imaginez cum ar fi putut fi. Închid ochii. Ochii mei de-acum, bătrâni, apoși, cu toate culorile vătuite, întinse în albul dimprejurul irisului. Așa îți amintești lucrurile după o vreme. Năclăit. Văd viața risipită micronic în potențialități. Peticesc. Uneori peticul îmi place mai mult ca stofa mâncată de molii. E nou, fălos, uneori complet nepotrivit. Disonanța lui îmi face bine. E acolo, de parcă mi-ar spune uite, rotițele din capul tău se

[1] Totul clar; am înțeles (în limba germană)

[2] Carlo, supremul împărat, nu mai e decât pulbere mută – din opera *Don Carlo* de Giuseppe Verdi

mai învârt, mai proiectează lucruri, i-au făcut Marthei niște ochi brun-aurii, cu picouri verzi care se deslușesc numai la soare și care iarna își îmbracă o catifea căpruie din cele moi și vălurite. Îți place? Da? Nu? Mai încearcă. Vezi ce se mai poate face. Mai căznește-te puțin. Asta e, probabil, ultima poveste pe care o facem împreună tu și cu mine. Nu mai avem prea multă recuzită, așa că trebuie să ne descurcăm cu ce-i pe-aici. O părere, o paranteză neînchisă. Un șir de coincidențe legate de un sens mai degrabă intuit, o istorie muiată în legături de sânge, bucăți de gânduri mutate dintr-un cap într-altul, un gest al Marthei care zvâcnește în încheietura mamei lui Sebastian, o carte care cade din bibliotecă, un pahar care doarme fără sunet în mașina de spălat vase, coerența studiată a trecutului pe care nu mai ești stăpân. Important e că tu scrii povestea. Ești aici, în măruntaiele ei, și încerci să le faci să funcționeze. Ce contează cum a fost? Piesele lipsă nu se mai întorc. Sunt ca șosetele plecate în călătorii de-a pururi enigmatice. Faci altele. Urnești motorul. Te urci la volan și pleci. Ce dacă peștii nu au sânge?

Cred că pe mama lui Sebastian o cheamă Theo.

THEO ȘI CLARA

Theo iubește diminețile. Cu căștile în urechi, alunecă spre clădirea radioului. E ca un reportofon în mișcare. Își transportă cafeaua dintr-un cartier în altul, își digeră gândurile, notează mental o idee nouă, colecționează gesturi, decupează figuri. Le inventează glasuri, trage de ele, adaugă bași, le filtrează, le curăță de *Brumm*[1], le șterge cu totul. Caută altele. Ceva din ea se conectează la un strat sonor pe care țese mental un fir narativ. Ochiurile astea de poveste merg cu Theo peste tot. Se schimbă când o ia la stânga sau la dreapta. Altă stradă, alt capitol. Adoră să inventarieze trecătorii. Orașul e marea ei vitrină. Se simte bine așa, navigând spre un punct fix. Are o voce destul de caldă și o dicție deficitară. Se împiedică în siflante, dar a învățat să respire liniștit. Nu se panichează. Nu se mâțâie niciodată la microfon, i se pare de prost gust. Nu e lebădă, cum ar spune tatăl lui Sebastian (o să-l numim așa, deocamdată). E o natură agitată Theo, obositoare și pentru ea însăși. Trece ușor de la entuziasm la angoasă. Păr scurt, onduleuri dezordonate. O figură comună, cu un nas un pic cam mare. Pare foarte plutitoare, dar e capabilă de sentințe chirurgicale.

[1] Zgomot parazit (în limba germană)

Se bâlbâie? Nu prea. Când greșește se învolburează toată pe dinăuntru, dar rămâne calmă. Ani de exercițiu. N-a fost așa de la bun început. Theo lucrează continuu la setările proprii. De fapt, e un soi de colerică. În timp, a descoperit butonul pauză. Toate înregistrările beneficiază de o intenție subliminală de montaj. Bea trei cafele până intră în emisie. De cele mai multe ori, funcționează bine. Rateurile o demoralizează profund, dar nu vorbește despre asta. Își ia geanta și gonește spre grădiniță, de unde îl pescuiește pe Sebastian. Orașul se schimbă și devine al lor. Complicitatea lor îl distorsionează, îi mută centrul de greutate. Pe Theo o relaxează. *Tu vezi totul în sunete*, îi spune el câteodată. Poate că așa e. Theo are mereu nevoie de zgomot de fundal, poate tocmai ca să detecteze mai ușor detaliile. Sunetul ascuns al lumii. Când citește ceva, buzele lui Theo se mișcă, de parcă ar întoarce sunetul pe dinăuntrul minții, ca pe un tricou tras peste cap. Ea și Sebastian străbat cartierul și își inventează povești care devin mai puternice decât prezentul. Uneori, câte un cunoscut o aude pe Theo închipuind voci pentru el pe stradă și o privește mirat. Joaca lor se oprește o clipă, Theo salută și îmbracă din nou rochia ei de om mare. Sebastian așteaptă liniștit, cât schimbă adulții două vorbe, ca ea să redevină un teatru personal de buzunar. Câteodată Theo se întreabă dacă ființa asta mică și atât de dragă, pentru care ea desface lumea în fire lungi și sprințare de glas, o recunoaște cu adevărat.

Dar destul despre Theo. În clădirea ciudată, înecată de hortensii, peste drum de casa lor, în timpul ei, alt timp, cu câteva zeci de ani înainte ca Sebastian și Theo să bage cheia în broască și să năvălească zgomotos pe ușa apartamentului lor de la etajul patru, Clara deschide larg geamul. Și tocmai atunci ușa înaltă a camerei scârțâie a balama bolnavă

și Martha se strecoară înăuntru, cu rochița murdară de dude. În spatele ei se aud pașii lui Hanno și niciun cățel imaginar. Hanno își lipește scurt ochii de obrajii Clarei, salută și urcă mai departe, până în camera lui de la mansardă, sub ochiul luminos al Castelului.

– Mă lași să urc până la Hanno, să iau niște cărți de la el? A zis că-mi arată un dragon! Mă lași, mă lași, mă lași?

Clara strânge buzele și nările i se umflă ușor. Își dă o șuviță arămie pe după ureche. Rochia ei e curată și veche, cu flori mici și guler alb, cu zimți de dantelă un pic îngălbeniți pe la margini. Obrajii sunt supți, cu pomeți înalți și nicio urmă din aurora de sub genele Marthei. Totuși, Clara e frumoasă cum Martha nu va fi niciodată. Are, ce-i drept, niște ochi neobișnuiți, imenși, care-n toate pozele ies verzi. Nu sunt așa, de fapt. Doar unul e verde, nuanța celuilalt seamănă cu cea a părului care se ridică pe spinarea râsului, cum a văzut Martha în cărțile cu poze ale lui Hanno. Pe atunci Hanno venea în fiecare zi la masă și îi aducea Clarei bujori ieftini de la colțul străzii. Fuma pipă și îi arăta Marthei animale din alte țări în cărțile lui nemțești. Clara punea câte un disc la pick-up și încropea o cocă lipicioasă din care ieșeau biscuiți sfărâmicioși, tari ca piatra în dimineața următoare. Dar acum Hanno nu mai vine. Privirea Clarei nu urcă niciodată scara în urma lui. Când plouă, în cămăruța lui Hanno apa se scurge pe pereți și, când e cald, geamul rotund se încinge ca o plită.

– Mă lași?

Sunetul dansează prin cameră, vocea copilei are gust de dude mușcate de soare.

– Nu, răspunde Clara. Să scoți rochița aia de pe tine. E murdară.

*

E un lucru straniu memoria care pălește. Mintea care se agață de timp, cu degete îndărătnice, de copil bosumflat. Totul sună ca din ilustrațiile vechi. Poate că, în fapt, lucrurile pot fi spuse mai simplu, cu detalii care dau concretețe, care fac figurile credibile. Poate mai important decât culoarea ochilor Clarei, locatara de la parter a unui bloc Art Déco împresurat de hortensii, e faptul că fugise din casa părinților ei, sași de pe lângă Sibiu. Că purta haine de la pachet, trimise de mătușa ei, Emma, din RDG. Singura care știa de fetiță și posesoarea de drept a apartamentului lor. Că un băiat din satul ei, Hanno, cu care se regăsise întâmplător, închiriase, la un moment dat, o cameră la mansarda blocului unde locuia ea. Că era o făptură cu un abur de irealitate strecurat pe sub gulerul rochiei. Poate că astea sunt lucrurile care o smulg pe Clara din fumul amintirii mele și te conving pe tine, cititorul, că e, de fapt, reală, că a existat, că avea un început de gastrită și că visa, poate, să aibă pașaport, că îi cumpăra Marthei plastilină de la magazinul Materna. Poate că ar trebui să scriu despre ea așa, despre umilințe și dureri, despre firea ei un pic sălbatică, despre ciorapii care se deșirau când îi era lumea mai dragă, despre unghiile tăiate scurt și pielea jupuită de pe buricele degetelor, de la spălat. Mintea mea însă e ca un catastif vechi în care însemnările și-au pierdut, cu timpul, conturul. Așa că tot ce aleg azi din capitolul despre Clara sunt ochii aceia ireali, unul galben, unul verde, mirosul de săpun ieftin, claviculele proeminente, silueta subțire, părul roșcat, două riduri fine în colțul gurii, mâna care se făcea căuș cald pe umărul Marthei, ghivecele ei cu begonii mici, care mureau pe capete. Când vorbește, nu-i aud în minte vocea. Volumul e din ce în ce mai slab. Mi-o imaginez minusculă, așezată, cu tăiș ascuțit când și când, dar nu o aud. Clara s-a învățat să trăiască așa, în șoaptă. Pentru tine, cititorul, e, oricum, unul dintre acele

personaje etern secundare. Cineva inventat, care nu umple singur pagina, care nu trăiește decât ca să dea replica și să poarte pe umeri dezamăgirile altora. Și ca să spele vasele, după ce supa s-a terminat. Poate că de-asta te îndoiești de ea, ca și cum nu ar fi existat. Nu ai încredere în mâna subțire și muncită care duce șuvița asta ruginie, în care se strecoară deja câteva fire albe, după ureche. E un desen neclar în care se sprijină, o vreme, povestea. Atât.

Cu Theo e altfel. Vocea ei are corp. E mai bine desenată ca liniile feței, mai legată decât nuanța închisă a ochilor. Ia-i vocea și s-a terminat. Nu o mai văd deloc. Simt umbra unei femei oarecare, ducând de mână un băiețel. Ceea ce mă face să mă întreb dacă există femei oarecare, alunecând pe stradă cu un copil de mână. Oare nu capătă toate o dimensiune mitică din momentul în care devin începutul lumii cuiva?

Sunt prea bătrân pentru întrebarea asta. Vârsta a cocoșat în mine dorința de a descoperi. De-acum tot ce fac e să repet. Caut să înțeleg doar ce-a fost odată. Arcurile sunt ruginite și scârțâie sciatic. Nu mai pot să mă aplec sau să mă ridic pe vârfurile degetelor, ca să văd lumea altfel. Activismul e un cuvânt din ziare străine. Ca toate *-ismele*, de altfel. Poate că m-au traversat cândva, dar uite că am rămas în afara lor. Nu mă mai încumet să învârt viața pe degete și să mă uit la ea din alt unghi. Dacă-mi scapă pe jos și privirea mea se face țăndări? Dacă pierd puținele imagini care mai fac din memoria mea un loc cunoscut? Nu știu ce să zic. Lumea asta veche despre care scriu le are în ea, la distanță de câteva zeci de ani, pe Clara și pe Theo. Și ele merg așa, pe aceleași străzi, cu câte un copil mic de mână. Și, deocamdată, asta e tot ce văd.

VEDERE DIN LUMEA NOUĂ

A doua zi după ce a început Lumea Nouă, Sebastian s-a trezit convins că lucrurile au revenit la normal. A țopăit fericit până la baie și apoi în bucătărie. Acolo l-a găsit pe tati, lipit de radio. Mama, ca de obicei, făcută mică, mititică și dispărută cu totul în cutiuța de pe polița cu condimente, de unde vocea ei umple bucătăria. Numai că vocea asta e o voce nouă. O voce pe care nu a mai auzit-o până acum. Vocea asta ezită. Nu se cațără muzical până-n urechea lui, nu-i ridică părul de pe ceafă și nu-l gâdilă sub bărbie. Nu spune povestea despre lume. În fond, de-asta adoră Sebastian buletinele de știri. Mama i-a explicat că ea merge la radio ca să spună povestea despre ce se întâmplă în lume, așa că el o ascultă în fiecare zi, înainte de grădiniță, cât ține micul-dejun. Își imaginează bătălii și țări îndepărtate, unde se ajunge cu avionul, după multe ore în care stai suspendat printre nori. Pericole misterioase plutesc din difuzor și se scufundă în cana lui de ceai. Nu-i fac rău. Mama e acolo, în mijlocul lucrurilor, așa că Sebastian nu se simte amenințat de nimic. Mama face ca totul să fie bine. Ține lumea legată timp de trei minute și jumătate. Ei sunt în siguranță în bucătărie, ea e în siguranță în difuzor. Acum însă vocea se clatină sub greutatea cuvintelor. E o altă lume asta. O lume care

o strivește. Vocea mamei se împiedică și greșește. Greșește des. E seacă și golită de viață. Nu e vocea mamei lui. Mami nu se bâlbâie. Mami are soarele pe dinăuntru și vocea ei ține lumea în aer. Câteodată vocea de la radio îi face cu ochiul cât îl pregătește Tati pentru grădiniță și Sebastian se schimonosește jucăuș înapoi. Dar vocea asta nouă e mică. E altfel. Cade! Dă cu genunchii de pământ. Tati dă volumul mai încet. În difuzorul de pe poliță, Mami se julește iar și iar, și iar, și iar, și iar, și iar...

– Ne îmbrăcăm? întreabă Sebastian.

Dar Tati spune că nu. Grădinița e închisă o vreme. Dar de ce? Așa, e o măsură de precauție. Știe ce e aia precauție? Nu? Explicația împresoară cana de ceai și se strecoară, liniștită, în pliurile șervețelului pe care Sebastian începe să-l mototolească. Ochii alunecă pe cuptorul cu microunde, molfăie un biscuițel inexistent de pe farfuria goală, joacă șotron în modelul feței de masă. Nu aud mai nimic. Pre-ca-u-ți-e. Pre-ca-u-ți-eeeeeeee. Preeeeeeeeeeeeeecaaaaaaaaaauuuuuuțiiiiiiiiiiiiiiieeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeeee.

Precauția e ceva care doare în vocea lui Mami de la radio.

– Nu te bucuri măcar puțin că e închisă grădinița? E un fel de vacanță. O să vezi că o să ne distrăm.

Și Mami?

– O să vină și Mami.

Când?

– Când... termină la radio.

De ce se teme Mami?

Dar Tati nu știe chiar toate răspunsurile. Tati îl mângâie pe cap și zâmbește a joacă. Sebastian se străduiește un pic să se bucure, dar nu poate. E prima oară când face asta.

– Ce vrei să facem acum?

Adevărul e că nu prea vrea nimic. De ce nu știm când vine Mami? Mami vine mereu la aceeași oră, nu?

– Te uiți un pic la desene, da?

Tati îi pune DVD-ul cu Minionii. Camera se umple de voci mititele de toate culorile, fiecare cu umbra ei cenușie. Vocea lui Mami nu se pierde nicio clipă din fundal. Vocea ei care doare. Pe care o doare ceva. Ce doare în vocea lui Mami? În mintea lui e o hărmălaie asurzitoare.

BRUDER JAKOB[1]

Și totuși, Martha s-a cățărat pisicește până în camera lui Hanno. Acolo alunecă amândoi în cărțile lui cu poze, din care animale necunoscute freamătă către ea din mustăți. Pe cele mai multe dintre ele, Martha nu le știe decât după numele lor românești. Aici, sub ochiul rotund de geam, mamiferele se transformă în *Säugetiere*, papagalii lui Hanno se cheamă *die Papageien*, cocoșul-de-munte este *der Auerhahn*. Bufnițele, care se cheamă *die Eulen*, se lovesc de geamul rotund și tremură o clipă de teamă, ca Till Eulenspiegel în fața săgeții, până când, cum-necum, își croiesc drum până pe partea cealaltă. Martha își ridică ochii până în tavanul înalt și neregulat, își imaginează liane spânzurate de grindă, o junglă mică și foșnitoare în care ea și Hanno sunt exploratori, zoologi, îmblânzitori de duhuri indigene.

– Pot să te pictez pe față?

Martha scoate din buzunarul rochiței un pumn de carioci legate cu elastic și imaginează geometrii neregulate de la linia părului până sub lobul urechii. Pe obrazul lui Hanno bălțește apă verzuie, de sub pomeții lui se deschid aripi cum sunt cele din cărți, cu pene cărora le simți puful și mătasea

[1] Frate Jacques (în limba germană)

ascuțită, repezită într-un zbor aprig până pe sub nări și apoi mai departe, până dincolo de apartamentele vecine, până dincolo de Castel, de intrarea lor îmbrăcată în hortensii.

– Ce mi-ar plăcea, spune Martha, un câine mic...

Și oftează din capul pieptului, cum fac bătrânii.

– Păi, nu l-ai adus cu tine? zâmbește Hanno. Te-am văzut mai devreme când îl scărpinai între urechi. Ah, uite-l! Cred că îi e foarte cald. S-a pitit sub scaun. Ce faci, Spatzi? Ți-e cald cu toată blana aia pe tine?

Martha se uită neîncrezătoare sub scaun. Nu e nimic acolo. Hanno însă e convins că Spatzi, lungit ca o focă, și-a găsit un umbrar pe cinste. Se uită la el întrebătoare.

– Haide, *Schätzchen*[1], face Hanno, nu suntem noi exploratori? Mai uită-te o dată.

Și atunci Martha se strecoară în patru labe sub mobile, pe urmele lui Spatzi, îl prinde de coadă, îl scarmănă bine, îl gâdilă pe burtică și râde tare de ghemotocul ăsta blănos cu limba scoasă de căldură.

– Dar cum nu l-am văzut până acum? îl întreabă ea pe Hanno.

– Probabil pentru că nu latră. E un câine foarte cuminte, *Schätzchen*. Câteodată uiți de el.

Martha se ridică și-și netezește cu palma rochița. Tivul e mânjit, din loc în loc, de carioca, ceea ce o duce o clipă cu gândul la Clara. Pe urmă însă, gândul zboară și Martha îi zâmbește iar știrb lui Hanno de sub bretonul ei transpirat.

– Te superi dacă mă spăl pe față acum? o întreabă el.

– Nu, zice Martha. Și eu trebuie să cobor. Te superi dacă îl las pe Spatzi aici, cu tine? Se simte bine în culcușul lui.

Hanno se uită o clipă la locul gol de sub scaun.

– Nu știu ce să zic, *Schätzchen*. Dacă plânge după tine?

– Păi, mă întorc să-l vizitez!

---

[1] Scumpo (în limba germană)

– Atunci bine. Așa rămâne. Sper să nu-mi facă necazuri.

– Nu, nu! Nu-i așa, Spatzi?

Spatzi aprobă de sub scaun. Martha își ia o carte cu poze sub braț și coboară câte două trepte odată până la parter. Hanno fluieră distrat și inspectează în oglinda de la baie papagalii care i se zburătăcesc pe obraji.

DIE NEUE WELT

– așteptând pe cineva –

Stau în casă, nu văd pe nimeni. Iese doar Mami. (Dacă Sebastian ar fi mai mare, ar simți tensiunea între majusculă și diminutiv, anarhia din cuvântul ăsta scurt în care ea e înghesuită și nu prea. Numai că Sebastian e încă mic. Mami e mami, e Mama, are superputeri și e dincolo de tot ce doare.) Mami urăște acum povestea despre lume. E gâtuită mereu, se teme de ceva. De ceva rău. De ceva care le-ar putea face rău. Ei stau în spatele ferestrei și se uită la ea când pleacă prin orașul gol, o urmăresc până devine un punct mic într-un deșert, o caravană solitară, cu toate vocile ei ferecate pe dinăuntru. Mami nu poartă căști și nu se mai joacă de-a lumea, Tati dă mereu radioul mai încet când Sebastian intră în bucătărie. Mănâncă în tăcere, weekendul se pierde între zilele săptămânii. Oare ce așteaptă cu toții? Pe cine? Și de ce e totul atât de obositor? Lucrurile fără nume sunt cele mai rele. La un moment dat, radioul nu mai merge deloc. Nimeni nu-i mai dă drumul. Sebastian desenează zilnic bucăți colorate de oraș pe care le lipește pe geam. Pentru mami. Sau Mami. Pentru când va întoarce ea capul, într-o zi, va zâmbi larg și-și va flutura mâna către el, ca din inima

unei aventuri pe cale să-i prindă din zbor. Mami nu se uită în urmă niciodată. Tati ascultă mereu aceeași muzică.

E foarte curios cum printre toate amintirile mele alunecă muzica. Muzica acestor oameni pe care i-am cunoscut cândva. Nu curge, se strecoară. Nu leagă lucrurile între ele, dar face lumină în cotloane întunecate și desenează acel ceva nenumit – atmosfera. Greutatea aerului, încrețiturile pielii, buzele care se desfac să rotunjească un sunet, temerile care nasc broboane de sudoare pe tâmple, o respirație, o pupilă care se mărește, alveole care se umplu de aer, mușchii care zvâcnesc dureros pe sub piele, sângele care umflă o venă încercănată pe frunte, mâna trecută prin păr, glezna care se îndoaie într-un pas greșit. Acum, când încerc să-mi amintesc, ascult Mahler. Simfonia I. E preferata mea. Mai ales a treia mișcare. Seamănă, cumva, cu memoria mea. Obscurități colorate de umor. Un dans ironic al morții cu povestea care se agață de viață. Mă trezesc câteodată, în timp ce scriu, fluierând un fragment din *Frère Jacques*. Un cântecel pentru copii amestecat într-un marș funebru. Ce idee scăpărătoare!

Nu există continent mai vast decât absența.

Jacques, de exemplu, sau Jakob, cum ar spune Hanno, e absent de la utrenie. Clopotul sună, el se cufundă și mai adânc în somnul lui. Nu-l aude. E rupt de oboseală. În fond, menirea lui e alta. Nu că nu l-ar auzi pe Dumnezeu, dar îl aude cu o singură ureche. Jacques, pe numele lui real Jacques Beaulieu, e un călugăr dominican care se ocupă cu îndepărtarea pietrelor de la rinichi, operație care, în secolul al XVIII-lea, presupune, de cele mai multe ori, sacrificarea pacientului pe altarul încercărilor repetate. Jacques se ia la trântă cu durerea, cu hemoragia, cu infecția. Pierde. Adoarme nădușit, cu sânge închegat pe sub unghii și urletele pacienților gâlgâindu-i în urechi. Dacă e un medic

bun? Probabil că nu tocmai, dar vina nu e neapărat a lui, cât a timpului în care e captiv. Medical, suntem într-o zonă de bâjbâială. Nu putem decât să ne imaginăm că are compasiune, că își trăiește eșecurile cu frustrare și că se încredințează lui Dumnezeu de câte ori purcede la o nouă litotomie. Iar Dumnezeu îl lasă să doarmă până mai târziu, lucru care nu-l face foarte popular în rândul celorlalți călugări. Pentru ei, Jacques e un leneș și atât. N-are decât să se trezească surghiunit într-o cadență pentru prunci. Să viseze acolo mai departe, până or crăpa pietrele.

Oricum, pe sub strada asta despre care scriu eu acum doarme un strat subțire de klezmer, ca și pe sub marșul funebru al lui Mahler. Poate că e una dintre coincidențele acelea ciudate care fac rotițele psihoterapeuților să se învârtă. Sau poate că nu. O să mă întorc, probabil, la asta. Chestiune de orgoliu. Toți oamenii care scriu își exacerbează micile lor găselnițe, subtilități pe care ți le aruncă-n ochi până când devin evident obositoare. Nici eu nu fac excepție. Mă bag singur în seamă cât se poate. Frustrări auctoriale îndelung exersate, probabil. Sunt, în fond, urbanistul și muzicianul de serviciu, responsabil cu salubrizarea textului și cu notele de subsol. Momentan absente și ele. Să revenim. Adică să ne uităm pe una dintre ferestrele clădirii spiralate căreia îi spunem (mă rog, căreia eu îi spun Castelul), o creație arhitecturală interbelică momentan în stare bună, cu zidăria amintind de o coajă de lămâie siciliană. Pe o parte a cilindrului care funcționează ca un trunchi al clădirii din care pleacă balcoane, în pântecele căruia forfotesc panglici de scări și vieți tubulare în continuă mișcare de la un etaj la altul, șase ochiuri de geam rectangular, puse unul peste celălalt, ca șase cărămizi de lego. După ele, cilindrul se întâlnește brusc cu un perete clasic, făcut din muchii cuminți,

cu două ferestre rotunde, suprapuse, ca niște ochi scobiți în zidărie, fiecare furat de la un ciclop diferit.

Dincolo de zid, imediat ce ai urcat scărița-sedilă care sprijină jucăuș turnul Castelului, Clara freacă rochița Marthei în chiuvetă până când falangele ei seamănă cu o pereche de genunchi zdreliți. Sunt ultimele zile de vară. Afară, Martha se aude chicotind dintr-un grup de copii care se amestecă, pe înserat, cu mâțele cartierului. Strada asta e vie și clipocește de chirăială veselă care se luptă cu întunericul. Vacanța e pe sfârșite și fiece dumicat rămas trebuie hăpăit ca un gât de soare nimerit într-un pahar de limonadă. Larma asta ațâță mieunatul pisicilor și sunetele astfel încârligate se cațără pe zidurile Castelului, până la cel din urmă locatar. O glicină sonoră, care nu e din Faulkner. Poate că și asta înseamnă muzică, sau poate că nu. Clara îl aude pe Hanno intrând. Știe că e el, fără să se întoarcă. Petele de dude se încăpățânează să-i reziste și Clara se încruntă ușor. Anticipează momentul în care Hanno se apropie de pick-up, alege discul, îl potrivește, reglează volumul. Atât că atunci când ea se întoarce, el urcă deja către mansarda lui încinsă, unde un câine mic care nu există trebuie să se fi plictisit deja de atâta stat sub scaun. Clara e singură în apartamentul prea mare, pe ferestrele căruia muzica se scurge pe sub pașii fetiței care joacă șotronul fără oprire.

Și Sebastian se joacă. Înăuntru. Cumva, un joc (alt joc) face ca aceeași muzică să plece din difuzoarele plasate în colțuri opuse ale sufrageriei și să se strecoare afară prin geamul crăpat al bucătăriei. Sebastian nu știe, dar sufrageria lui e geamănă, în sunet, sufrageriei Clarei. Timpul se scurge între ele, de o parte și de alta a străzii, ca o glumă bună. Lumea Veche și Lumea Nouă se privesc pe sub sprâncene. Ale Clarei sunt subțiri și foarte bine arcuite, ale tatei,

mai degrabă dese și dezordonate. Ea își umple un pahar cu sifon, el se îndreaptă fără chef spre espressor. La jumătate de secol distanță, amândoi așteaptă pe cineva. Clara nu știe că în vintrele muzicii stă o poveste, dar Ioan, tatăl lui Sebastian (nu știu sigur dacă așa îl chema, dar i se potrivește – un nume ebraic, cu mila lui Dumnezeu împresurând adunătura de vocale articulate fiecare în alt punct), a văzut de multe ori ilustrația lui Moritz von Schwind, pornind de la care Mahler a construit treptele astea de tristețe și de ironie. Ca un fuior. Ca un cilindru. Poate chiar ca un castel. La înmormântarea vânătorului vin, pe rând, toate animalele. Un alai mincinos de vulpi suflându-și nasul în năframe, de mistreți solemni și bursuci îndurerați, de căprioare ridicate pe două picioare, care tremură la fiecare pas, cocoșate de durerea morții omului care voia să le împuște. În urma vânătorului mort se adună iepuri temători, zboară bufnițe care au uitat de somn și vor să vadă cu ochii lor minunea. O fi aievea? O fi chiar mort? Sau poate e prea devreme să se bucure? Procesiunea înlăcrimată își spune, poate, că e mai bine așa. Să mai jelească un pic. Dacă se trezește vânătorul? Dacă nu e mort de-a binelea? Dacă, dintr-o clipă într-alta, pușca se va descărca într-o inimă pitită sub blană sau pene? Nu se știe. E prea devreme să se bucure. O să mai plângă așa o vreme la moartea omului, în timp ce inimile se deschid larg și se umplu de bucurie, de satisfacție sinistră în care lucesc colți și gheare, și amintirile celor secerați de pușcă, și fălci care clefăie mulțumite. Uite că și omul a fost vânat. Dar oare de cine? Și cum? Și ce o să se întâmple cu pușca? Așa că dihorii își smulg blana de atât amar și porumbeii se înalță îndoliați spre ceruri, pe deasupra făcliilor care vestesc moartea omului. Bucuria e periculoasă. Și, tocmai când căprioriii dau să se împiedice sub povara corpului pe care-l cară spre groapă, se aude cheia în broască și Theo

intră, palidă, în mijlocul procesiunii. Ioan (ipoteticul Ioan, Tatăl) se întoarce spre ea, vede ochii umflați și mâinile care tremură, și orașul șters de pe fața ei, acum o față mică, mică și fără putere, o față în care n-ar fi încăput niciodată o voce cu atâtea amintiri.

De partea cealaltă a timpului, Clara stă nemișcată sub muzica asta care o acoperă ca un cearșaf proaspăt apretat. Animalele trec pe lângă ea, scălămbăindu-se. Clara nu le vede. Clara nu știe că ele sunt acolo. Dincolo de fereastră, Martha câștigă un joc fără început și fără sfârșit. Are fruntea acoperită de șuvițe dezordonate și chiuie de bucurie, arătându-și gingia știrbă. Privirea Clarei o mângâie o clipă, o vede în siguranță, între prieteni care se bucură pentru ea. Clara știe că e o iluzie clipa asta care pentru Martha e reală și infinită, despre care vor povesti diseară, în pat, care o să se strecoare în visul ei și din hrana căreia Martha o să mai crească un pic, peste noapte, cum fac copiii împliniți de-o bucurie. Acul începe să sară și muzica scârțâie indecent într-o repetiție spasmodică. Animalele se retrag fiecare în vizuina lui, se ascund mulțumite în clipa lor de siguranță. Vânătorul chiar a murit. De mâine o să fie mai bine.

Clara oprește muzica și închide fereastra. Mai e aproape o oră până la cină. Își trece mâna prin păr, își atinge zimții gulerului cu degetele aspre, își strânge puțin buza de jos într-o încrețitură despre care nimeni nu ar putea spune, pentru că nici măcar Clara nu știe prea bine, ce înseamnă. Mai pune un strop de sare în supă. Așa. Acum e bine.

Fetița aleargă fericită, zburătăcind pisicile grase ca pe niște porumbei morocănoși.

Clara închide fără zgomot ușa în urma ei și urcă fără grabă treptele care se unduiesc ca-ntr-o cochilie de melc până la camera lui Hanno.

WIE EIN HAUSGEIST[1]

Adevărul este că mă sprijin în paginile astea. Ele sunt cârja mea. Mă trezesc pentru ele și am un rost. Trebuie să scriu, trebuie să spun. Să dau mai departe. Să las ceva în urmă. Ca toți oamenii egoiști, mă amăgesc că e nevoie de mine. Că urma mea e importantă. Că niște vieți atârnă în povestea mea. Le fac și le desfac, le înșir pe o sfoară – rufe lăsate să se zvânte la soare. Probabil că, dacă nu m-ar presa timpul, egoul meu ar fi gâdilat de puterea asta. Dar timpul mă aleargă și oasele mele tremură sub apăsare și crâcnesc, icnesc, se revoltă artrozic, se împiedică în însăși părerea efortului. Și atunci mă întreb de ce atâta caznă, la ce bun. De ce spunem ce avem de spus, de ce începem lucruri care oricum se termină, de ce ne îndrăgostim de oameni care pleacă, de ce dăm cu cremă mâini care se șifonează și se pătează ca fețele de masă după ora prânzului, de ce sperăm, pentru cine, pentru ce. O să-mi spuneți că așa e viața și că resorturi nevăzute ne țin agățați de sforile noastre. Cât timp ele se mișcă, suntem vii. Avem libertăți, dureri și metehne, putem să părăsim și să fim părăsiți, să putrezim în birouri cu gratii nevăzute de la nouă la cinci, pe hârtie, și de la opt

[1] Ca duhul unei case (în limba germană)

la douăzeci și unu, în realitate, să ne prindă miezul nopții citind despre Iranul din anii '70, să ne oprim într-o zi, la Uffizi, să ne trecem o mână peste frunte și să zâmbim larg, fără noimă, fără griji care să ne frângă umerii, să ne așezăm pe marginea unei fântâni și să lăsăm stropii de apă să ne gâdile ceafa încinsă, să ne încruntăm citind mesaje și să cheltuim prea mult, să uităm să mâncăm și să stingem lumina, să dăm drumul la apă și să plângem fără să știm de ce, să fugărim o pietricică pe stradă, de la unul la altul, în pase date cu vârful piciorului, să ne savurăm complicitățile, să ne devorăm unii pe alții în certuri făcute din prea multe cuvinte și prea puțin sens, să ne amintim versuri de Coleridge și de Plath, și de Cummings, și de Graves, și de Olds, și de Gorman și să spunem la ce bun toate astea, la ce m-au ajutat, să fim dezamăgiți și să ne zgâim la rețete pe care nu le înțelegem, să numărăm pastilele și să le pierdem șirul, să ascultăm viața cum se izbește de pereți de oase și carne – oasele noastre, carnea noastră – și murmură ceva numai al ei, ceva neînțeles, ca iluzia unui hibrid lingvistic captiv dincolo de pagina dicționarului, în construcții oximoronice imposibil de tălmăcit.

Câteodată simt pe sub piele tendoanele copilului care am fost zvâcnind spre paharul cu limonadă, simt buzele tânărului apropiindu-se de aburul cafelei care-i va frige cerul gurii și îmi aduc aminte de dulceața vinului care gâlgâie când coboară în catifea grea din sticlă în pahar, șampania care pișcă vesel interiorul obrazului, buzele arse care tremură după apă, ceaiul care nu reușește să aline un gât dureros, amăreala dezgustului, fericirea volatilă și imposibil de atins cu vârful limbii. Toate astea sunt eu. Și uite-mă aici, între *sunt* și *am fost*. La vârsta mea, nu se mai pune problema viitorului. Simți doar prezentul cum picură neîncetat, împovărător. Și te târăști așa, cu el, în direcția asta necunoscută.

Așa că mă las dus de lesa lui Spatzi, mi se împleticesc picioarele în șosetele lui Hanno. Numai râsul Marthei mă ține, luminos, pe după umeri.

Clara împinge ușa fără zgomot. Hanno așteaptă în mijlocul camerei. Are mâinile în buzunare. Clara nu spune nimic. Între ei e zgomotul ibricului care toarce pe aragaz ca un motan.

Când ea vorbește, în germana lor de-acasă, Hanno se vede pe el însuși, mic, de mână cu mătușa lui, *Tante* Liese, în sufrageria mare a părinților Clarei. Își plimbă ochii de la un capăt la altul al mesei enorme de stejar. E ca un castel masa asta. Un blat dreptunghiular se odihnește pe podea. Din el pleacă cinci picioare ca niște turnuri. Unul în centru, ca un trunchi enorm, greu de cuprins cu brațele lui de cinci ani. Patru pe margini, câte unul în fiecare colț. Turnuri mai mici. Printre ele, coridoare ceruite de posibilități. Deasupra, tavanul, blatul mesei, bine lustruit și acoperit cu o traversă albă, pe care a alergat, nod după nod, o croșetă dibace. Privirea lui urcă până pe ceșcuțele de cafea, până în tava cu cornulețe de casă, cu nucă. *Tante* Liese duce unul la gură și, până să dispară între buzele ei rujate, câteva firimituri îndărătnice se desprind din corpul fraged de aluat sfărâmicios și cad până la poalele castelului. Numai Hanno le observă cum dansează vesel pe talpa mesei. Dar ce mișcă, acolo, în spatele turnului care susține cupola? Un colț de rochiță de stambă și o mână subțire se ițesc din spatele lui. Două degete se ridică vioi în aer, închipuind urechile iepurelui, celelalte se împreunează în forma țuguiată a botului. Mâna asta zglobie țopăie până la firimituri și se face că le înfulecă. Hanno dă să râdă. Un singur sunet îi pleacă de pe buze când degetele se desfac din forma iepurelui și unul dintre ele, arătătorul, se ridică brusc la alte buze. Cele ale chipului

care se ivește de după piciorul mesei. Hanno e mic și își ține respirația. Ochii ceacâri ai Clarei s-au repezit, imenși, asupra lui. Nu mai vede nimic altceva. Codițele subțiri, din care scapă fire răzlețe pe fruntea pistruiată. Rochia în carouri albastre, cu guler alb, imaculat, cu două violete brodate pe fiecare parte, sub umăr, în căușul pe care osul îl închipuie în carne. Clara e toată acolo, în privirea aceea bălțată ca o spinare alunecoasă de păstrăv. Lumea se oprește, firimiturile se întorc smerite în plămada cornulețului, vocile lui *Tante* Liese și *Frau* Liebmann se risipesc până dincolo de zațul cafelei, traversa dispare cu totul și rămâne doar Clara, o fetiță într-un castel prin care țopăie iepuri, pe unde se țes taine, unde timpul stă în loc până când fetița zvâcnește râzând de sub masă și mama ei o strigă revoltată și se scuză de o mie de ori la *Tante* Liese că așa e copila asta, sălbatică, nu știu ce-o fi cu ea, nu știm ce să-i mai facem. Dar el, Hanno, știe că ea e o făptură iute ca un elf, *wie ein Hausgeist*, și puțin crudă, ca o cumătră vulpe, și șăgalnică, și neînțeleasă, și fermecată cum el nu a mai văzut alta pe lumea asta.

–... și de asta nu cred că e bine ca ea să se atașeze prea mult de tine și să-și facă speranțe, Hanno, înțelegi?

Clara cea de acum îi vorbește și Hanno se ține cu ambele mâini de traversa de pe masa din sufrageria părinților ei. Nu vrea să-i dea drumul. Clara de astăzi îl ceartă așezat, cu vocea ei un pic șoptită. În spatele șoaptei, Hanno știe că se ascunde Clara cea mică. Ar vrea să o ia de mână. Ar vrea să-i spună despre cum s-a oprit lumea în loc pentru el atunci, când avea vârsta de-acum a Marthei, despre cum a crăpat spinarea timpului și a fost nevoie de o cusătură acolo, una care se desface din când în când și îl lasă să alunece înapoi în măruntaiele trecutului, printre picioarele unei mese enorme, în ziua aceea de august în care Clara face lumea țăndări cu un singur deget dus la buze.

– Da, răspunde el. Înțeleg ce spui. Nu am avut nicio intenție rea...

– Știu. Dar tu pleci. Ea va suferi, te va idealiza, va face tot ce fac copiii când le dispare un prieten de joacă. Mai ales când e mai mare...

– Și tu?

– Ce-i cu mine?

Spinările de păstrăv din ochiul verde se ridică iar înspre el și, față-n față cu strălucirea lor care se mișcă hipnotic între smarald și cenușiu, Hanno nu poate să o întrebe dacă și ea va suferi, dacă-l va idealiza, dacă-i va lipsi. De-afară, țipetele vesele de copii care se joacă se cațără printre frunze și fuioare de căldură până la ei, încalecă pervazul, se furișează în cameră.

– De ce nu veniți și voi? se trezește el întrebând. Se dezechilibrează puțin sub greutatea propriilor cuvinte, de parcă nu ar fi ale lui, ci ale unui alt bărbat care-i strecoară fără voia lui pietre de moară în buzunare. Cum nu știe însă prea bine ce să facă mai departe, se sprijină într-o întrebare nouă, la fel de necugetată ca prima.

Hanno se uită fix la vârfurile papucilor Clarei și nu la degetul pe care ea l-a repezit înspre buze. Sunt papuci de casă, uzați, cu jumătate de număr prea mari pentru ea, și Hanno îi studiază încordat, centimetru cu centimetru, întrebându-se dacă acum ea e prea surprinsă ca să răspundă, dacă întrebarea o clatină sau, dimpotrivă, o ancorează aici, în mansarda asta ciudată, ca un acoperiș bizar deasupra lumii.

Dar Clara nu zice nimic. Lasă degetele să-i alunece de-a lungul coapsei. Se întoarce lent pe călcâie. Coboară scara cu umerii ușor aduși în față, cu bărbia în piept, cu degetele chircite în buzunarul rochiei. Hanno rămâne în urmă, în camera toropită de tăceri, cu Spatzi cel imaginar privindu-l neîncrezător de sub scaun, ca pe un om mare și fără minte.

*

Am plecat. Eram tânăr și am plecat. L-am mototolit pe Hanno, l-am descoperit pe Johannes. Am emigrat, cum s-ar zice. Am lăsat în urmă ceea ce credeam că e o iubire care nu funcționează și atât. La început asta am crezut, că fuga asta dintr-o lume cunoscută într-una pe care o intuiam mai bună camuflează, în fapt, o respingere amoroasă. Am lăsat în urmă o iubită care nu era iubita mea, o fetiță și un câine imaginar. O mansardă prost încălzită, care avea însă cea mai grozavă lumină din oraș. Am fugit ca vânătorul care se sperie de pădure. De tot ce mișună printre copaci și nu se vede.

Sunt bătrân acum. Ascult Mahler, mă uit pe geam, îmi plimb câinele și scriu despre tânărul care am fost. Care mai sunt, din când în când, încarcerat între oase vechi. Prea vechi. Scriu despre mine de parcă aș fi un altul. Poate că la final o să aflu dacă povestea a fost bună sau nu. Sau poate că doar vreau să mai facem asta o dată, tu și cu mine. Să te simt cum dai pagini, să te ajut să descoperi că am un umăr mai ridicat decât celălalt (oare îți pasă?), că sufăr de manierism, de egocentrism, de mizantropie, de șontâcăiri mentale și de rutine creative, de idei fixe, de o mie de tabieturi, de articulații dureroase, de mușchi etern crispați într-o expectativă fără sfârșit, de frig, mereu sufăr de frig, oricât de cald ar fi în jurul meu, de crize intense de proastă dispoziție, de stomac, de sciatică și de toate melancoliile posibile. Că mi-e teamă. Că aș vrea să mă aventurez în inima pădurii, să desfac cu degetele capilarele verzi prin care se scurg tainele ei. Să fiu eu cel vânat. Să simt cum este.

Numele meu este Johannes Schell. Am 74 de ani. Sunt un impostor. Un îngâmfat. Un dinozaur. Sufăr de singurătate și de diverse alte boli care mă interesează prea puțin. Sunt posac. Sunt ursuz. Sunt uscat ca un vreasc. Mănânc prea

mult zahăr. Nu beau suficiente lichide. Locuiesc într-o casă răsucită în jurul propriului ax. Aceeași în care am stat când eram tânăr. Plimb un câine real, pe care-l cheamă Spatzi, în amintirea cățelului imaginar pe care mi l-a lăsat în grijă o fetiță. Vorbim la fel de puțin unul cu celălalt.

Așa că o să mă întorc la Hanno. El are toată viața înainte. Am să scriu despre el. Despre cum ușa care s-a închis în urma Clarei, ușa apartamentului ei, în care stau eu acum, i-a desenat o picătură translucidă de sudoare pe tâmplă. O vezi? Eu o simt cum alunecă și se scurge pe gât, o sferă perfectă de suferință, neîncredere și disperare care se pierde sub gulerul cămășii. Ca un ciob micronic, ca un cristal care se sparge în miliarde luminoase de emoții difuze, care devin una cu pielea, cu furia, cu mine.

Îl aud cum se gândește că *geamul ăsta de sus frige tare* și *ce fraier am fost* și *ea nu a avut niciodată nicio treabă cu mine* și-l văd cum prinde o carte, o carte cu dragoni și un fir subțire de iederă care urcă pe cotor, și o aruncă spre geamul hublou care nu se sparge, doar vibrează, și atunci el scoate din cămășile lor vinil după vinil și le face fărâme, dă cu muzica de ziduri și camera lui mică se umple de note care alunecă pe pereți și nu se mai întorc și câinele care nu există încă, de fapt, pentru că e doar o închipuire a unui copil singur, se face covrig sub scaunul lui și muzica se risipește în dogoarea înserării pe care vocea Clarei o taie pe măsură ce întunericul învelește strada. Martha o aude cum o cheamă la masă, calcă peste sunete înăbușite în timp ce țopăie din două în două trepte pe scara în spirală și dispare în pântecul Castelului.

Când Theo deschide ochii, Lumea Nouă clipește și ea. *Push play*. E o lume bizară. Nu are *soundtrack*, doar interferențe. Theo învață să trăiască în ea pe bâjbâite. Nimic nu vibrează în jur. Viața e un infrasunet. *Fade out*.

Spuma cafelei în ceașcă, zgomotul ritmic al mașinii de spălat, orchestrația vaselor în chiuvetă, apa care curge, mâinile pe care săpunul înflorește ca bumbacul. Pielea care se cojește în fâșii fine ca pânza de păianjen. Liniște bubuitoare. *Fade out*. Mereu obosită. Se împiedică de orașele din lego de pe covor și se supără pe Sebastian. El se supără pe ea. Mami e acasă și totuși nu e aici. De ce? Unde e Mami? Când vine? Sebastian nu știe. Ioan nu știe. Theo îi ascultă vorbind și nu vede altceva decât buze mișcându-se. Unde e sinusoida care face lumea să cânte, să plângă, să vorbească? Să aibă sens.

Cu ani în urmă, Theo a stat într-un amfiteatru, într-o țară nordică, și a ascultat o voce care povestea despre lumea sonoră, cea pe care o înregistrează urechea umană. *Soundscape*. Un relief. O identitate sinusoidală. Relativă. Ciclică. Din ea se face imaginea lumii, cea pe care o porți pe dinăuntru, căreia îi iei forma. Fără să vrei, îți modelezi viața așa încât să te integrezi în povestea mai mare. Parte din tot. Întâi e sunetul. Tot restul vine pe urmă. Arachne își țese pânza. Sunetul e firul.

Theo se gândește la zgomotul mării în timp ce apa fierbe pe foc. Urechea percepe valul care ajunge la mal și mintea construiește distanța. Înstrăinarea. Frica. Naufragiul. Pierderea. Cratița bolborosește goală. A ce? Valul se sparge în cristale armonice. Lumea se fărâmițează în opinii și bucăți de realitate distorsionată. Toate războaiele au în subsidiar un război al narațiunilor incoerente, se gândește Theo. Violența se hrănește din stridențe. Firele se încurcă, se rup. Sunetul e năpădit de *Brumm*. Arachne o provoacă pe Atena și pierde. Sfârșește în zdrențe. *Neue Weltanschauung*[1].

Biroul se umple de contracte. Agendele dau pe-afară de muncă. Theo își plimbă cearcănele peste ele toate. Nimic

[1] Viziune nouă asupra lumii (în limba germană)

nu mai sună a nimic. Ca și cum urechea ei refuză să înregistreze disonanțele.

Ultimele știri citite într-un studio pâlpâie întrerupt în fundal. Ușa unui birou. Scaunul pe care nu se așază. Bucăți de voci care construiesc un discurs de putere îi ridică și acum părul pe ceafă. Theo a lăsat vocile să țipe în urma ei și a închis ușa. A plecat.

– Tu mereu ai făcut numai cum ai vrut tu.

Vina. Teama continuă că e prea bătrână pentru asta.

Șirul de servicii noi. Theo nu vrea să prindă rădăcini nicăieri. Vrea un strop de liniște. Să-și tragă sufletul. Lumea asta, se gândește ea, trăiește pe viteza 38. Totul se accelerează până la schimonosire. Totul e caricatural. Până la urmă ancorează într-un job stabil. Cine sunt eu acum?

– Nu ai fost niciodată reducționistă. De ce te vezi acum așa, unidimensional?

Realitatea e că nu se vede. Punct. În capul ei, Theo e mereu în mișcare. Nu a dus ea mereu boala pe picioare? Acum stă pe loc și punctul ăsta fix o obosește îngrozitor.

Într-o zi, scrollează cu gândurile aiurea și dă peste o voce care nu e a ei, la radio, în intervalul ei de joacă. Vomită violent. Tot corpul i se strânge ca un zgârci de pe care a ars carnea. Ceva îi fierbe în ureche, dincolo de limita inteligibilului. Își împachetează căștile și le lasă la ghenă. Își eliberează un raft pentru medicamente în dulăpiorul din baie. Muncește fără să înregistreze schimbarea anotimpurilor. Fără să țină minte ce face. Se odihnește în vocile pe care le cunoaște. Se recunoaște în ele. Sunt acolo cioburi din ea. O să le lipească la loc, într-o zi. Acum nu poate. Acum important e să nu-i zgârie pe ceilalți cu toate bucățile astea ascuțite făcute țăndări printre ei. Ca un geam care a căzut de sus și s-a spart în aer.

Cum se construiește o voce? Din ce?

Gâtul începe să o doară pulsatil. Medici. Analize. Spectrul amenințărilor mai vechi. O bântuie imaginea ei, cu un braț de hârtii medicale, pe un culoar luminat ca în *Shining*, pe etajul cu șefi. O uitaseră între uși și nu știa unde să se ducă. Patru etaje mai jos era lumea ei, studioul unde traducea secundele în sens, unde făcea lucrurile să se miște. Se recunoștea în lumea aia. Îi dădea voce. Mergea pe vârfuri pe firul acela subțire dintre lumea reală și sunetul lumii reale. Theo se simțea bine în interiorul nuanței. Al întrebării. Al răspunsului care se naște, care face sensul să vibreze, îl transportă până în căștile unui necunoscut, îl întoarce în studioul cu miros de ebonită ca pe un bumerang. Arachne câștigă întotdeauna în interiorul cuvintelor. Dar aici nu e etajul unde se întâmplă lucrurile. Aici e o lume a ștampilelor și a absurdului absolut. Anacolut, se gândește Theo. Fractură logică. Aici o uitaseră între uși. Între hârtii. Între telefoane. Între ore numărate pe un borderou, după o viață de transmisii făcute din concediu și lucrat de-acasă, din spital, de pe Lună, dacă fusese nevoie.

– Nu contează câte ore ai muncit, contează că n-ai semnat condica.

Umilința. Sindromul Ariel. Vocea care-i pâlpâie străină în gât. Pe etajul ăsta, ea nu înseamnă nimic. Pânza încâlcită dincolo de suportabilitate.

– Pe Mami o doare iar gâtul ca atunci?

Vina poverii de pe umerii lor. Atunci a fost, parcă, mai ușor. În trei săptămâni a fost înapoi la serviciu. Gâtul dat cu șmirghel. Răul îndepărtat chirurgical. Totul septic, ca o editare bună. Cuvintele dureau, dar era o durere cu care se învățase. Theo o ținea bine în frâu. Senzația de control. De meserie în care te simți bine. Mai bine ca-n corpul tău. O rochie făcută pe măsurile tale. Piele peste carnea ta. Tu ai făcut-o. Știi cum să te miști în ea. Știi bine. Tu ai tăiat-o,

tu ai ales materialul. E din capul tău. De unde se țes ideile. I-au spus că a venit din vacanță nevorbită.

Boala cea veche nu s-a întors. E o durere fantomă asta, i se spune. Se întâmplă. O să treacă. Mai facem un RMN peste șase luni, dacă e nevoie.

În copilăria ei, Theo a vrut să se facă arheolog. Până la urmă, lumea de-acum nu e decât un alt șantier. Trebuie excavate cu grijă toate resorturile ei vitale. O să capete logică.

– Unde lucrați?

Theo dă volumul mai încet. Unele întrebări nu au răspuns.

– Ar trebui să scrii mai mult, spune Ioan. Ți-ar face bine.

Mașina de spălat capotează. Cumpără alta, care cântă un lied de Schubert după fiecare ciclu de spălare. Theo învață să măsoare timpul de la un rând de rufe la altul. Toate lucrurile mici, din care era făcută Lumea Veche, dispar într-un subsidiar incert. Crăpături în asfalt. Mirosul cauciucului încins, amestecat cu fire de dimineață reavănă, cu imaginile unui mural năpădit de iederă. Vocea ei cu gust de cafea și de soare. Zece secunde. Cinci. Două. Niciodată nu vede când se aprinde becul roșu.

– Pentru că nu ai nevoie. Nu mai ai nevoie. Îl simți.

De fapt, îl aude. Mă rog, îl auzea.

Prostelile din regie. Mâna ei, întinsă mereu spre necunoscut. Spre necunoscuți. Treizeci de secunde. Cincisprezece. Mâna mică a lui Sebastian în mâna ei la întoarcere. Theo, chircită într-un colț de canapea, acasă, cu un desfășurător în lucru. Theo la telefon, o ureche la Sebastian, una în ziua de mâine. Cine vine în studio, la cât, nu, nu mai mult de cincisprezece minute, nu, nu e prea mult. Nimic nu e prea mult. Umărul ține telefonul, o mână mestecă în mâncare. Mâna copilului în mâna ei. Ioan râzând din ușă.

– O să-ți cadă vorbele în supă.

Ei, împărțind povești despre același intervievat. Copilul prins în joaca de-a transmisia, de-a studioul, de-a sunetul. *Suntem* on air, *doamnelor și domnilor...* Sunetul lumii. Când era foarte mic, nu înțelegea cum de vorbește Theo dintr-o cutie, cocoțată printre condimente, pe o poliță din bucătărie. Era gelos pe ea. Era gelos pe cutia asta cu butoane, pe cuvintele din lumea ei cu cabluri, și cortine, și *jingle*-uri, și *bridge*, și *soundwave*, ca un val, de la mare. Uite, asta e rezoluția... Cum să-ți explic eu ce e rezoluția... Știi cum vezi peștii în apă? Îi vezi pentru că apa e clară, transparentă, curată. Asta e rezoluția, cât de curată e apa. Cât de curat e sunetul. Înțelegi? Brațele lui Theo converteau în mp3, trăgeau de vocale, împingeau aer în consoane, le umflau ca pe pânze, vâsleau, evitau bulboane, acopereau *drop*-uri de sunet, ajungeau la mal. Mereu. Mereu, mereu, mereu, mereu. Ce s-a întâmplat cu povestea aia? Mototolită. La coș.

– E bine că nu mai ești acolo. Oricum, nu ar mai fi fost la fel. Lumea nu mai e la fel.

Durerea devine un companion de fiecare zi. Mai multe analize. Mai multă muncă. Funcționează pe pilot automat. Mașina de spălat afișează un cod de alarmă, sughiță cu un morman de rufe în burtă și Theo plânge de nervi, ca un copil mic, până să-și dea seama ce nu e în regulă. De ce oare totul se strică? Încontinuu se strică. Apă în valuri pe gresia din baie. Prosoape tampon pe jos. Acalmie. Schubert, liniștitor, la final. Uscare completă.

Găsește un alt post de știri, care-i place. Îl ascultă în fiecare dimineață. E ciudat de partea cealaltă a difuzorului. Mâinile devin, brusc, inerte. Nu mai au nimic de arătat, de semnalizat, de tradus în aer, de mediat între sens și traducerea lui tehnică. Senzația dintre uși reapare. Prinsă la mijloc. Prinsă între ce și ce? Lumea Nouă se aude prost.

– De ce ați plecat de la radio? Vă ascultam în fiecare zi.

Încă un sertar eliberat în dulăpiorul de la baie. O să-și ia de tradus. O să-și ia de tradus mai mult.

Cu ani în urmă, Sebastian, Ioan și Theo călătoriseră într-o insulă cu nisip negru. De fapt, nu e nisip, i-au explicat ei lui Sebastian, e cenușă vulcanică. Vulcanul a erupt? Da, cu mulți ani în urmă. Și mai poate erupe? Nu, au râs ei, asta a fost acum foarte mult timp. Dar vulcanul fumegă în ultimele zile de dinaintea plecării lor și norii capătă o culoare grea, un cenușiu păstos, amenințător. Nisipul negru le sfârâie sub tălpi. Limbile de apă lasă curcubeie lucioase pe coama neagră, orfană de scoici, a malului. Au plecat, în cele din urmă. S-au uitat din avion la muntele care inventase insula neagră. O țigară pe jumătate stinsă la marginea apei. Theo ținea minte aerul greu de spaime vechi din care se înfiripa o amenințare nouă. Ceva căruia-i râzi în față, dar care îți fumegă adânc în oase. Atât de adânc, încât trebuie surghiunit pe teritoriul discutabil al mitologiei. Discreditat. Ridiculizat. Băgat sub covor. Ca și cum n-ar fi fost. Cum altfel să faci față jarului? Oamenii nu cred în lavă până nu le-atinge tălpile. Câteva zile mai târziu, vulcanul a erupt.

Theo își amintește trâmbe de fum răvășite prin aer și degetele de la picioare i se chircesc un pic în papucii de casă. Face interviuri, scrie editoriale. Trăiește cu nasul în laptop.

– De umilință am plecat.

Știrile erup catastrofic în șarje opace și nu e niciuna pe care să nu o rescrie, să nu o pigulească de virgule, să nu o ajusteze cu puncte. În gând. După ce o dichisește bine, rămâne în afara ei, o examinează cu ochelarii pe vârful nasului și într-o zi își dă seama că ea nu mai face parte din lumea aceasta. Că nu-și mai dorește. Că poate Lumea Nouă vrea altceva de la ea. Oare ce?

Theo nu știe decât că i se pare târziu, extenuant de târziu să o ia de la capăt. Să se rescrie pe ea. Să pună alte puncte. Să fie altă Theo.

ZAUBERLEHRLING[1]

Martha se trezește prima. Coboară cu grijă din pat, să nu facă zgomot, își caută papucii, își îmbracă jacheta roșie cu buzunare, pe care i-a tricotat-o o vecină de la doi, și se duce în bucătărie. Acolo, în spatele unui ghiveci cu flori comatoase, ține Clara cheia de la mansarda lui Hanno. Martha o strecoară în buzunar și iese cu grijă din casă, atentă să nu facă vreun zgomot, după care țopăie pe trepte până sus, răsucește cheia în broască și dă nas în nas cu Hanno, în pijama, aninat de o cană de cafea.

– Ce faci aici, *Liebchen*[2]?

– *Guten Morgen*[3], răspunde Martha. Am venit să văd ce face Spatzi.

– Ah, așa deci... Ai mâncat?

– Nu. Nici nu m-am spălat pe dinți.

– E periuța ta în paharul cel mic. Am păstrat-o. Mama știe că ești aici?

– *Nein*.

– Nu te duci să-i spui, cât fac eu pâine prăjită?

Martha nu zice nimic.

---

[1] Ucenicul vrăjitor (în limba germană)

[2] Iubito (în limba germană)

[3] Bună dimineața (în limba germană)

– Mâncăm toți trei. Tu, eu și Spatzi.

–...

– Am dulceață de cireșe amare.

– Bine, mă duc.

Se întoarce pe călcâie, își aranjează cămașa de noapte și întreabă aproape peste umăr.

– Crezi că poate să vină și mama?

– Sigur, *Liebchen*, numai că mama nu știe că noi ținem un cățel sub scaunul ăsta, nu?

– Nu.

Martha se răsucește din nou pe călcâie și caută ceva cu ochii prin cameră.

– Ah, aici erai!

Se lungește pe jos și se strecoară sub scaun, unde mângâie câinele imaginar și râde zgomotos când el încearcă să o lingă pe față.

– Martha...

– Da?

– Cum rămâne cu Clara? Să nu se îngrijoreze.

Martha iese cu greutate de sub scaun și îl privește grav.

– Nu o să mă lase.

– O să te lase, dacă-i spui de dulceață.

Ezită. Își scoate un papuc, se învârte pe loc, cu piciorul gol în aer, după care își strecoară iar piciorul în culcușul de pâslă.

– Nu vrei să cobori și tu cu mine?

– Nu cred, *Schatz*... Nu cred că mamei i-ar plăcea.

–...

– Te duci?

– Da, cred că da.

Își târșește picioarele spre ușă. Hop unu, hop doi, hop trei, hop patru, hop cinci...

– Martha, unde ești?

Țopăitul se accelerează. Martha alunecă pe scara în spirală până aproape să dea nas în nas cu Clara, în capot, cu nările ușor umflate, cu încruntătura care-i zbârcește fruntea la baza nasului. Martha se oprește cu două trepte înainte de impact. Toate întrebările Clarei ajung la ea înainte de-a fi rostite. Clara știe. Se uită intens la fiica ei cu breton și strungăreață. Așteaptă.

– Are dulceață de cireșe amare, se apără Martha.

Clara așteaptă în continuare. Mânuțele Marthei scotocesc în buzunarele jachetei pentru o explicație suplimentară, o firimitură de vrajă utilă în fața unei mame care nu te ceartă. Tot ce găsește e cheia de la ușa lui Hanno. Ușa tuturor posibilităților.

– O să facă și pâine prăjită.

Degetul Clarei arată către ușa deschisă.

– Te rog, mai încearcă Martha. Mă lași să mai urc un pic?

Clara întinde palma deschisă spre ea.

– Cheia, te rog.

– ...

– Cheia, Alice!

– Mami, mă cheamă Martha.

Clara pufnește în râs.

– Alice în Țara Minunilor. E o poveste... Mă mir că nu ai dat peste ea în fantastica bibliotecă a lui Hanno.

– Îmi place cuvântul ăsta, fantastic...

– Hai, du-te să te speli pe dinți...

– Dar mă lași?

Clara nu spune nimic. Amândouă intră în casă și degetele Clarei pescuiesc cheia din buzunarul jachetei roșii. O studiază atent până când Martha se întoarce din baie, cu pastă de dinți în colțul gurii. Clara o șterge cu degetul mare și zâmbește obosit.

– Azi te las, dar e ultima oară.

După care îi strecoară cheia lui Hanno la loc în buzunar.

– Poți să-i duci și asta. Noi nu o să mai avem nevoie de ea.

Dar Martha nu se mișcă. A prins rădăcini invizibile în ușa bucătăriei. Sprâncenele ei mici dau să se unească.

– De ce e ultima oară?

Clara nu răspunde. Își face de lucru cu ibricul de cafea.

– De ce ești supărată pe el?

Clara oftează și-și trece mâna prin păr. E prea devreme pentru discuția asta. Și e duminică...

– Martha... Hanno nu o să mai locuiască aici prea mult timp.

– De ce?

– Pentru că pleacă.

– Unde pleacă?

– Departe. Pleacă de tot, Martha. Pleacă și nu se mai întoarce. O să rămână acolo. O să cunoască pe cineva. O să muncească. O să-și cumpere o casă. O să-și facă o familie, o să aibă copiii lui și nu o să-i mai vrăjească pe ai altora cu cărțile și discurile, și dulcețurile lui...

Dar Martha nu mai aude finalul. Plânge în hohote și se repede la Clara, o lovește cu pumnii și strigă disperată *minți, minți, minți, minți!* și Clara o ia în brațe și lasă o siflantă liniștitoare să-i susure în ureche, dar Martha plânge tare și se smulge din brațele ei și strigă, o acuză, e vina ei, e numai vina ei că Hanno pleacă, ea l-a făcut să plece, Hanno e bun și are mereu timp să se joace și înțelege, și știe cum le cheamă pe fiecare dintre pisicile de pe stradă, și știe să deseneze animale, și să facă din gât ca păunul, *tu știi ce urât face păunul?, nu, nici măcar nu știi* și Clara încearcă să se apropie iar de ea, dar Martha țipă *te urăsc, te urăsc, te urăsc, tu nici măcar nu-mi spui vreodată Liebchen sau Schatz și ești mereu obosită, prea obosită, și mereu te doare ceva, și nu ai vrea niciodată să ai grijă de un câine, și l-ai da afară, și el ar muri de frig și de foame,*

și atunci Clara o prinde iar în brațe și stau așa, plângând din ce în ce mai liniștit, virgulite una în cealaltă, în timp ce cafeaua se prelinge de pe aragaz pe podea, până foarte aproape de tălpile lor goale.

teddy08 *joined*. E o șansă unică să-și ia revanșa. Și să-și recapete piciorul. Pe teddy08 acidul nu-l atinge niciodată. El încă are două mâini și două picioare și mai ales un cap.

– Mami, pot să dau *join*?

Ca de obicei, Mami nu reacționează la prima întrebare.

– Pot să dau *join*? S-a conectat Andrei.

– Păi, nu v-ați jucat azi?...

– Te rog, Mami, pot să dau *join*? Te rog mult de tot.

Nu zice nimic. OK, asta înseamnă că trebuie să dea ceva la schimb.

– Mami, te rog, lasă-mă să dau *join*. Stau numai jumătate de oră și pe urmă seara, până la culcare, doar citesc sau alte chestii. Ce vrei tu. Bine?

Theo se uită la el amuzată.

– De ce e așa de important, Sebastian? Ce-i acolo de te cheamă așa tare?

– ...

Of! Cum să-i explice ei că în ultimul Acid Escape pe el l-a prins acidul și pe teddy08 nu și că nici măcar nu a ajuns la apa mov și acum e șansa lui, seby15, să ajungă la apa mov cu avataru' șchiop pentru că s-a prins cum se poate face asta și, cel mai important, trebuie să o facă sub ochii holbați ai lui teddy08 care are două mâini, două picioare, cap și ochi cât roțile de la bicicletă, da. Poate că puțină tristețe ajută.

– OK, păi, dacă nu mă lași, asta e...

Important e să nu ofteze. Ea se prinde imediat când exagerează. O să stea așa, trist și demn. Și o să numere. Unu. Doi. Doi jumate...

– Mami, numai cinci minute...

Suspans.

Mai mult suspans.

Și mai mult.

– OK.

Y E S !

– ...știm foarte bine că astea cinci minute sunt cel puțin treizeci și cinci...

Și atunci îl vede. Fularul lui lung și verde. Pălăria cu boruri largi. Câinele auriu și vesel, cu hăinuță ecosez. Alunecă pe ruta lor. În curând vor face stânga și vor dispărea. Fac același drum, în fiecare zi. Sebastian își lipește mâna de geam și răsfiră degetele.

– Uite, spune el.

– Să nu mă pui să mai uit la telefon, că am treabă acum, face Theo, fără să-și ridice privirea.

– Nu. Afară. Ei doi.

Apa mov și piciorul mâncat de acid alunecă o clipă în plan secund. *Down the rabbit hole.* Mâna lui Theo se răsfiră peste a lui. Și atunci se întâmplă ceva. Ceva absolut miraculos.

Johannes redevine Hanno și se uită în sus. E un băiețel acolo, dincolo de geam. În spatele lui e o femeie. Au amândoi palmele lipite de geam, una peste alta. Se uită direct spre el. Ca și cum l-ar cunoaște. Ca și cum ar ști despre ei. Spatzi se așază și privește și el în sus. Asta nu se întâmplă prea des. De obicei trage în ham și ține morțiș să nu se întrerupă din plimbare decât pentru lucruri importante, cum ar fi mirositul altui câine sau inspectarea unei hârtii aruncate, sau diverse chemări alte naturii și ale roților de mașină asimilate lor. Copilul și femeia de la geam nu se clintesc. Dacă ar fi aici, în stradă, lângă ei, Hanno nici nu ar ști ce să le spună. Dar ei sunt departe. Înăuntru. În altă lume, practic.

Hanno ridică ușor mâna, în chip de salut, până aproape să atingă borurile pălăriei. Nu știe de ce. Așa îi vine. Băiatul zâmbește și își întoarce jumătate de față spre femeie. *Mama lui*, se gândește Hanno. Ea nu zâmbește. Face un semn scurt și dispare. Băiatul rămâne însă acolo. E mic și șaten. Poartă un tricou în dungi bleumarin și bej. Hanno ar vrea să se uite mai bine la el, să-i distingă forma nasului sau culoarea ochilor, dar băiatul e departe, dincolo de fereastră, iar Spatzi și-a amintit cât de importante sunt pungile rostogolite de vânt și de ce nu trebuie cu niciun chip ratate.

Hanno redevine Johannes. Ezită dacă să-și cânte a noua de Dvořák. *Aus der Neuen Welt*[1]. Nu cântă, până la urmă. Îi pune un semn în minte însă. Când se apropie de gang, trage un pic de lesă și întoarce capul. Privirea se cațără înapoi spre fereastra lor. Băiatul nu mai e acolo.

[1] Din Lumea Nouă (în limba germană)

CHUBBY, CHOCOLAT, SĂLBĂTICUȚA ȘI DUNGI

Azi mă simt un pic mai bine. Îmi amintesc mai multe. Îmi amintesc de mine tânăr. Asta, în sine, e apa vie a scrisului. Momentul în care din toată furtuna ficțiunii se desprinde o clipă de adevăr. E strălucitoare ca un ciob de oglindă veche. În curând se va face praf pe dalele memoriei, dar, până atunci, uite-o aici. În ciobul ăsta sunt Hanno și cobor din turnul meu modernist, într-o seară în care căldura ți se așază pe umeri odată cu întunericul. Cobor și mă iau după mieunat. Fac stânga, trec prin gang și iată-ne pe tărâmul lor, al doamnelor pisici. Martha stă pe vine și o mângâie pe Dungi. Mă apropii ușor de ele, dar pisicii tot i se zbârlește blana pe spinare. Mă îndoi cât de lin pot din genunchi. Nu spun nimic. Aștept să spună Martha întâi. Nu durează mult.

– Să-mi dai cățelul înapoi.

Are vocea boțită de plâns. Eu tot nu zic nimic. Întind doar mâna și o scarpin pe Dungi sub bărbie până când smocurile sumețite de pe spate se cuminț esc. Tărcata își închide ochii pe jumătate și mecanismul nevăzut de dincolo de oasele ei subțiri face o muzică șoptită, ca de pluș. Sunetul se culcușește între noi, dar Martha nu-l primește.

– Nu, Dungi, se încruntă ea, nu toarce pentru el! O să plece, o să ne lase aici!

Dar Dungi toarce din stomac și de sub sprâncene, dintre dinți și de pe sub coaste.

– Nu vreau să plec, *Liebchen*. Dar trebuie. O să mă întorc de-acolo și o să vă iau cu mine.

– Nu, nu o să te întorci. Mama a spus că nu o să te întorci.

– Ea e supărată pe mine, dar o să mă întorc. O să aduc ciocolată și prichindei colorați de jucărie, și un ursuleț cu blăniță bej pentru tine, și o eșarfă de mătase pentru Clara, și bomboane ca niște nasturi lucioși, în tuburi albe, cu capac auriu și...

– Nu. Nu o să te întorci. Mama spune că ai fi prost să te întorci. Și da, e supărată pe tine. Și eu sunt! Și Dungi este!

Dungi toarce mai departe benign și, o vreme, nimeni nu mai spune nimic. Și rămânem așa, ca într-o vedere veche. Pe dinăuntrul minții mele, bagajele sunt făcute. Mă așteaptă o viață plină de posibilități, de literatură, de muzică, de călătorii și de iubiri care vor compensa faptul că, în copilăria mea, am cunoscut o fetiță stranie, venită ca de pe altă lume în viața mea, care s-a transformat mai târziu într-o femeie pe care nu o înțeleg, cu o fetiță al cărei tată nu sunt. Sunt, oricum, prea tânăr pentru complicația asta. Și orgoliul meu e prea șifonat. Numai că uite cum mângâi acum o pisică tărcată ca să împac o copilă cam singură și cam tristă, pe care o s-o las aici, în bucățica ei de poveste. Oare cum o să-i fie ei? Ce o să se aleagă de ea? Ce o să se întâmple cu mama ei? Uneori mă frământă întrebările astea, alteori nu. Mă fură ideea unei lumi noi, în care să respir alt aer. Alt aer decât ele. Poate că are dreptate Clara, poate că, de fapt, nu vreau cu adevărat să le iau cu mine. Nu sunt pregătit să mă împovărez cu atâta răspundere. Am obosit să mă tot întreb cine sunt cu adevărat în capitolul ăsta de viață.

– Uite! face Martha, brusc, Sălbăticuța!

La câțiva metri de noi se zbârlește o pisică neagră, înspicată cu galben. Are ochi aproape portocalii și hârâie războinic, cât să o sperie pe Dungi. Sălbăticuța nu se lasă în veci mângâiată și își scuipă cu poftă suratele torcărețe care pactizează cu oamenii. O fi bine așa, ca ea? Să nu te lege nimic de nimeni? O fi. Atunci însă poate nu aș ajunge peste ani să scriu despre mine ca despre un altul. Unul mai tânăr, pe care îndoiala începe deja să-l muște. Nu aș lua fetița de mână, nu aș săruta-o pe frunte, nu aș conduce-o spre scara noastră melc, sub privirea pitulată în perdea a mamei ei care a fost cândva o zână mică și năstrușnică, numai ochi și gheare scoase, pe care am crezut-o fără seamăn pe lume. Poate că și eu sunt acum ca pisica răzvrătită, poate că încerc să mi-l sugrum pe dinăuntru pe copilul de-atunci. Sau poate am citit prea multe cărți și am capul plin de prostii. Numai că în clipa aceea se întâmplă ceva. Ceva ce-mi amintesc de parcă s-ar întâmpla acum în fața ochilor mei. Pe cer se încheagă deja pete de întuneric moale și cald. Fereastra Clarei e deschisă larg și dinăuntru se aude muzică. Satie. E un disc de la mine. Martha ascultă o vreme, după care se ridică și își rotește rochița într-un dans de copil. O dată. De două ori. De trei ori. Ca un derviș în miniatură. Înserarea umflă pânza albă, brodată cu flori mici și colorate, de parcă ar risipi un pui de păpădie la marginea bordurii. Pisicile mișună printre tomberoanele care dau pe-afară. Miroase a soare stătut, a speranță făcută zob, a oraș care mustește de neîmpliniri. A toate frustrările mele îmbibate de frică. A om tânăr în haine bătrânicioase. Între toate astea, copila dansează fără nicio grijă pe lume, într-un timp al ei, încă neciobit. Strada e goală. Nu suntem decât eu și pisicile aici. Clara, în spatele geamului. Poate și Spatzi, cel care încă nu există, sus, la fereastra mea rotundă. Martha se învârte și se

învârte și întunericul se lățește pe asfalt. Muzica i se scurge pe sub tălpi. Mă uit la ea și caut privirea Clarei care nu se vede. Nu se vede, dar e acolo, dincolo de muzică. E gata să cuprindă cu brațele copila care dansează. E regatul ei strada asta. Stăpânește peste toate. Pisici, noapte, ochiul galben al maică-sii, hârtoapele inimii mele.

Și pe urmă, gata. Dansul se oprește. Martha alunecă din clipa de bucurie înapoi în colțul nostru de cartier evreiesc. S-a dus vraja. Înserarea se face gri. O iau de mână și înaintăm spre intrarea în Castel. Învelită în perdele, privirea Clarei urcă fiecare treaptă cu noi. Nu știe că o simțim ca și cum ne-am cățăra toți trei înapoi în partea noastră de poveste, care s-a împotmolit aici, în paragraful ăsta care ne tulbură și pe care nu-l înțelegem. Și iată-ne în fața ușii. Fetița dispare în umbra boltită a apartamentului lor cu tavane înalte, eu urc până la mine, iau borcanul cu dulceață de cireșe amare și-l las pe pragul lor. Nu bat la ușă, nu spun nimic. În buzunarul pantalonilor am cheia mansardei mele. Cheia pe care ele nu mai vor să o folosească. O mângâi ușor, cu vârfurile degetelor, înainte să o bag într-un sertar care nu o să se mai deschidă niciodată.

PARTEA A DOUA

DAS HAUSGEIST

KÖNIGSBODEN[1]

Ochiul ei galben se ațintise asupra mea și nu-mi mai dădea drumul. Trecuseră multe luni de când fusesem cu *Tante* Liese în vizită la *Frau* Liebmann. Lâncezeam, ca în fiecare vară, în casa bunicii. *Die Omi*. Când eram mai mic, petreceam acolo fiecare vacanță, cu părinții mei.

– Unde mergem vacanța asta, Hanno? mă întreba mama, mai mult în joacă.

– Acasă, răspundeam eu.

– Și unde e acasă? făcea ea.

– În *Königsboden*, îi ziceam.

Suna ca dintr-o poveste. În fiecare iunie ne făceam bagajele și plecam spre Ținutul Crăiesc. Acolo, în casa mare a bunicii, mama și *Tante* Liese se regăseau după un an petrecut la distanță și nu se mai dădeau despărțite. *Tante* Liese nu avea copii, așa că mă răsfăța fără măsură, fapt pe care mama și *Omi* au încetat să-l sancționeze după ce tata a dispărut șase săptămâni, într-un martie, și a reapărut abia după ce și-a tocat toți banii câștigați din vânzarea mașinii noastre, la început de mai. *Omi* spunea că-i băuse. *Tante* Liese, că-i mâncase cu o secretară de la combinatul unde

[1] Ținutul Crăiesc (în limba germană)

lucra. Mama nu a spus nimic, dar a băgat divorț și, în scurt timp, ne-am mutat cu totul la *Omi*. *Tante* Liese ne-a adus cu mașina ei și ne-a ajutat să ne instalăm, după ce a întrebat-o pe mama de o sută de ori dacă nu vrem să ne mutăm la ea, la Sibiu. Mama nu a vrut. S-a angajat învățătoare la școala din sat, deși acasă, la București, fusese profesoară de engleză la liceu. Tot acolo m-a înscris și pe mine. Nu în clasa ei, ci la domnul Roșu. Era de treabă, presupun. Pasionat de ciuperci. Ne povestea despre muscărițe, râșcovi, sălcioare, hulubițe și părușei. Îmi plăcea de el. Germana mea era mai șchioapă decât a celorlalți copii, într-o comunitate aproape compactă de sași care vorbeau nemțește mai mult decât săsește sau românește, motiv pentru care m-am integrat greu. Eram singuratic, stângaci, tăcut și temător. Mă îmbolnăveam repede, mă speriam ușor, mă chinuiam să adorm noaptea și când, în sfârșit, reușeam, mă trezeam leoarcă, cu o dâră de vis chinuitor cuibărită încă în capul pieptului. Când mama și *Tante* Liese vorbeau săsește între ele, nu le înțelegeam. *Omi* însă îmi povestea mai domol, într-o germană limpede, cu gust de *Nudelsuppe*[1], despre duhurile pădurii și ale odăilor, despre năluci care se ascund în șura casei și despre stihiile iernii, care desenează cu răsuflarea lor zimțată boboci înghețați la ferestre. Cu ea de mână am cutreierat poieni și dealuri, am adunat păianjeni de sub scoarța copacilor, am zărit veverițe tupilate în stejăriș, m-am holbat la viermii de mătase puși la somn pe masa din camera bună, în gogoșile lor de borangic, din care *Omi* trăgea la război fire subțiri, de cămașă. Împreună am tăiat, apoi, cu rotița tăieței cât firul de păr și i-am pus la uscat, pe un șervet curat, în cămară, acolo unde păstram și dulcețurile. Căpșune, gutui, trandafiri, pere, afine, zmeură, coacăze, nuci verzi, pomușoare, caise, lăcrămioare. Mi le amintesc pe

[1] Supă de tăieței (în limba germană)

toate. Le am încă pe cerul gurii. Preferata mea era dulceața de cireșe amare. Clasic... Unde eram? A, da, la *Omi*. De la ea am învățat să mă feresc de urechelnițe și de bărzăuni, să mă dau din drumul calului când bate cu copita în praf, să curăț trandafirii de ilene, să caut gușteri și sălămizdre printre pietre, să mă uit vara prin copaci după cinteze și forfecuțe, și ciocănitori mari, și pui de mugurar pitiți prin cuiburi. Încet, încet, lumea se îmblânzea, copiii mă primeau în joaca lor, cu tot cu germana mea care nu mai era chiar atât de stâlcită, bolile șovăiau să se prindă de mine, Ținutul Crăiesc mă lua de suflet, cu tot cu coșmarurile mele de copil de oraș, părăsit de tată.

Totul până la ea, până la fata ceacâră.

– *Nein*, a spus Omi, când i-am povestit. Nu e niciun duh.

– *Hausgeist*, am insistat eu. Elf de casă.

– Nici vorbă, a făcut ea.

După care a tăcut. A tăcut atât de adânc, că m-am cutremurat de grozăvia ce avea să urmeze. Poate Clara era o ființă de pe lumea cealaltă, poate era *eine Waldfee*, o zână a pădurii care noaptea se ascundea în iatacul ei de jabghie, brădișor și peștișoară și dimineața își despletea ferigile din plete și se furișa pe sub mesele oamenilor, în căutare de copii nătângi cărora să le ia mințile.

În loc de toate astea, *Omi* a spus:

– E doar o copilă.

Și a continuat, sprijinindu-și mai bine ochelarii pe nas și fixându-și privirea ei de un albastru spălăcit în ochii mei plictisitor de uniform colorați:

– O copilă urgisită.

Și cu asta s-a terminat.

Îmi aduc aminte că am rămas pe gânduri, ca un om mare, cu credința greu de strămutat că fata ceacâră nu era de pe lumea asta. În noaptea aceea i-am visat degetele închipuind

iepuri, hermine și bursuci pe tavanul camerei mele. Se mișcau ca într-o animație alb-negru. Fugeau de ceva. Poate de foc. Poate de o sălbăticiune mai mare, poate de flinta vânătorului, de mirosul oțelit pe care-l eliberează degetul apăsat pe trăgaci din gâtul puștii, ca pe o duhoare a putreziciunii ce va să vie. Și pe urmă am văzut-o. Avea ochii închiși, părul răvășit și tălpile goale. Dormea încolăcită ca o jivină mică într-un culcuș din crengi de brad și iarba-vulturului. În brațe avea un pui de vulpe. Simțeam că se apropie ceva năprasnic, aș fi vrut să strig și să fug spre ei, să-i gonesc din visul lor, dar nu puteam, așa cum nu poți niciodată să te aperi când tu însuți visezi și nu-ți iese niciun sunet din gâtlej, și picioarele nu te ascultă, și ești la mila propriei minți, care atâță mereu primejdia pe urmele tale.

A doua zi i-am povestit visul lui *Omi*.

– Nu crezi că asta înseamnă că e un duh? Poate un duh al pădurii?

– Nu, a clătinat ea din cap, înseamnă doar că te gândești prea mult la ea.

Am pufnit nemulțumit.

– Eu cred că e un semn, m-am burzuluit la ea, dar *Omi* tăcea cum numai ea știa să tacă, adică atât de adânc, că te apăsa pe umeri până îți înțepenea ceafa și simțeai nevoia să te scuturi de tăcerea ei ca de jug.

– Tu nu crezi în semne, *Omi*?

– Nu prea.

– Nu? m-am mirat eu, cumva surprins. Femeile de vârsta lui *Omi* obișnuiau să creadă într-o mulțime de lucruri și nu pierdeau nicio ocazie să-ți arate că deslușesc viața mai bine decât tine. Și, dincolo de asta, tot ce știam eu despre ființele ascunse în șoapta lumii venea din poveștile ei, din conversațiile noastre despre firea lucrurilor și slăbiciunile omenești.

– Nu, a răspuns ea netulburată de mirarea mea. Oamenii văd semne în orice. Îngeri, diavoli, duhuri, mâna Domnului, chemarea păcatului și așa mai departe. Și uite-așa pui în cârca lui Dumnezeu judecățile tale proaste și dai vina pe duhuri când te zăpăcește câte-un vis. Domnul te-a lăsat cu minte ca s-o folosești. Nu mai căuta elfi și vedenii în toate scorburile, că n-ai să găsești decât gânduri de copil zvăpăiat.

Multe s-ar fi putut spune despre mine, numai că eram zvăpăiat, nu. E adevărat că în ultimele luni reușisem, cu chiu, cu vai, să mă cațăr pe o grămadă de lemne, mai mult la insistențele publicului format din tovarăși de vârsta mea, și să mă acopăr de glorie și de vânătăi, nu neapărat în ordinea asta, căzând mai degrabă caraghios decât eroic, în țipetele mamei, ale lui *Tante* Liese și ale unui măgar alertat de hărmălaia lor. De-aici și până la poza puștiului care se trezește dimineața cu un licăr strengăresc în ochi și cu dorința neostoită de a da de bucluc era cale mai lungă decât eram dispus să recunosc, așa că am luat cuvintele lui *Omi* exact drept ceea ce erau: un compliment. Și am mers mai departe, pe calea curajului.

– De ce spui că e urgisită Clara, *Omi*?

THEO. VEDERE DIN LUMEA NOUĂ

Muncă și iar muncă. Și mai multă muncă. Lâncezeală între perioadele de epuizare. Farmacopee casnică în continuă expansiune. Ideea dureroasă că lipsa de proiecție e, de fapt, viață amputată violent. Teroarea unei lumi care-ți smulge cu dinții certitudini și oameni. Cine e ea, cine e Theo între toate astea?

Umbra ei palidă se așază uneori pe burtă, în sufragerie, și construiește frenetic lumi noi din piese de lego, cot la cot cu Sebastian. Uneori, când energia ei nu e mult sub nivelul mării, la finalul unei zile pline ochi de treabă, se echipează și pleacă amândoi pe străduțe, în plimbări lungi în care amândoi încearcă să refacă un ritual. Uneori le iese, alteori nu. Uneori lumea se lasă povestită, alteori îi surghiunește într-o mutenie care-i vlăguiește. Pe Intrarea Parfumului găsesc hortensii înflorite în inima iernii, pe Romulus, într-o plimbare cu Ioan, case pe care le integrează în poveștile lor, pe Matei Basarab, arhitectură neoromânească superbă care stă să se dărâme. Se plimbă pe Iuliu Barasch, pe Olteni, pe Anton Pann. E și nu e aceeași lume. Theo își face un obicei din a fotografia case și a le căuta apoi povestea pe internet. De cele mai multe ori, nu găsește decât note succinte de piață imobiliară. Glumesc toți trei despre cum și unde s-ar

muta, câți câini ar avea, cum nu ar mai munci și așa mai departe. Convenția utopiei face distopia de-afară suportabilă. Uneori comandă mâncare și pretind că sunt într-un restaurant, în alt colț de lume. Ocolul pământului în peste 80 de *takeaways*. 1001 cine la pachet. 70 de mii de leghe sub nivelul gustului original.

–*Tiramisù*!

–Clasic, dar super simplu. Altceva.

–*Crostata di limone*.

–Mai bine...

–...

–*Cantuccini*, *cassata siciliana*, *semifreddo*...

–*Gelato*!

–Foarte bine. *Gelato*, *pannacotta*, *zabaglione*, *torta della nonna*, *cannoli*...

–Vreau în Italia!

–Facem paste mâine.

În fiecare weekend merg în altă parte. Într-o săptămână se hotărăsc pentru Spania, deci *paella*. Succes parțial. Ei doi adoră *arroz negro*, lui Sebastian nu prea-i place.

–Mami și cu mine am mâncat prima dată *paella* în Plaza Mayor, la Madrid...

–Și cum era?

–Superbă! Mă rog, probabil că era banală și că nimeriserăm într-o mega *tourist trap*, dar nouă ni se părea grozav...

–Aham... Cum e să ai o întâlnire?

–Depinde. Aia a fost o seară grozavă, pentru că...

În India, în schimb, le place tuturor. Pui *tandoori* și *tikka*, *daal*, orez *biryani*, *naan* și un desert de morcovi de senzație, *gajar ka halva*. Theo face o pasiune fulgerătoare pentru *kulfi*, înghețata indiană din mango, o budincă portocalie tăvălită în straturi aromate de miere. Pe cât de tare o sperie

mersul în India, la propriu (microbi, aglomerație, microbi, prejudecăți, microbi, microbi, microbi...), pe atât de mult îi plac condimentele livrate parcă direct din filmul cu Madame Mallory. Închide puțin ochii și i se pare că stă la masă cu Arundhati Roy sau cu Aravind Adiga, cu toată India, ficțional senzorială, pe cerul gurii... Pe urmă îi deschide însă. Pe geam se văd frânturi din vechiul cartier evreiesc al Bucureștiului.

Încearcă și *fusion*. Se plimbă puțin în Asia – salată cu *noodles* de orez, caju, sos de soia, ghimbir și antricot de vită la grătar, țopăie până în America – burgeri fără chiflă, cu quinoa, salată verde, ardei copt, *aceto balsamico* și alte delicii urbane, din bucătăria lor favorită. Mă rog, una dintre ele... La desert se întorc în Italia. Îi povestesc copilului prima lor cină mai sclifosită de la Roma.

– ... și nu știam dacă mai sunt bani pe cardul ăla și mâncam așa, cam cu un nod în gât și, la final, au vrut să ne cheme un taxi și noi am zis că nu, nu, vai, dar nu trebuie, noi stăm aproape, mergem pe jos...

– Și stăteați aproape?

– La vreo zece kilometri distanță, aveam picioarele numai răni de la atâta bătut orașul pe jos, mami mai și căzuse (da, tipic ei!) și era julită toată, dar eram tineri și terminaserăm banii...

– Și ce-ați mâncat acolo?

– *Coda alla vaccinara*.

– Poftim?

– Coadă de vacă.

– Cât de scârbos... Și la desert?

– Eu, *tiramisù* și mami...

– *Gelato?*

– *Gelato!!!*

– Bună?

– Nu mai știu, sunt mulți ani de-atunci... Cred că era bună. Ani de zile am păstrat în portofel bonul de la masa aia.

– De ce?

– Ca să-mi aduc aminte. Am plecat așa fericiți, pe jos, până la mama naibii, după ce a mers cardul...

Casoleta cu *sorbetto* e în mijlocul mesei și povestea se împarte la trei linguriște rătăcite în mitologia lor personală. Geografiile se intersectează, bagajele se schimbă, anotimpurile variază. Ba sunt noaptea, pe stradă, la Bruxelles, și beau o ciocolată caldă în Grote Markt, ba de mână, la Paris, pe Mouffetard, cu ochii la tarabele cu homari...

– Să-ți povestesc despre înghețata mea de suflet... Eram cu mami la Sevilla și mergeam amândoi jumătate de oraș pe jos, pe o căldură imposibilă, să mâncăm înghețată dintr-un loc fabulos, care se numea Mascarpone. Era...

– ... o tonetă. Printre palmieri.

– Da, și favorita mea era de...

– ... *limón y hierbabuena*.

– Exact.

Își zâmbesc peste ochii lui, cât strâng farfuriile și reciclează rămășițele zilei în vederea unei cine asiatico-americano-europene. Cu supliment de *gelato*.

În farfurie, tristețea imobilității se recompune savuros, toate granițele sunt deschise și, după ce te speli de o sută de mii de ori pe mâini, pleci liniștit, cu o linguriță demnă de Amos Oz, la Beijing și la Roma, în Provence și la Bruxelles, la Napoli și la Istanbul. Călătoria de apartament are birourile vamale în bucătărie. Aici e Veneția vechii Europe, aici e Amsterdamul lor, aici vin corăbii cu mirodenii, aici le moare busuiocul în ghiveci; aici le pare rău de restaurantul lor favorit, care nu a supraviețuit rigorilor Lumii Noi și al cărui *tiramisù* cu smochine era unic, pentru că avea valoare sentimentală, aici se pune în recipiente speciale cafeaua, aici

se așază în boluri *nachos* și se confecționează guacamole, se inventează *bruschette* și se așază feliile proaspăt spălate de pere lângă bucățile de brânză maturată, aici zvâcnesc aplicațiile de planuri pentru weekend, alt weekend, și se dezechilibrează memoria răvășită de amintirea unei cine foarte târzii, la Khao San Road Market, în Bangkok. Îi povestesc din Singapore și de la Florența.

– O să merg și eu?

– Sigur că o să mergi și tu.

– Când?

– Asta nu știm. Curând, spun. *Îi* spun. Curând... Până atunci există amintiri cu *satay* și *biscotti*. Există profiterolul de la Procope („... Și după aproape o oră ne-au adus niște farfurii imense, cu ceva ce semăna a supă și era, de fapt, acest profiterol celebru pentru care veniserăm...") și *shepherd's pie* de la *Porcupine* („Data viitoare când mergem la Londra, te ducem și pe tine!"). Și există posibilitatea de a comanda ceva pentru acasă, după ce s-au plictisit de făcut șnițele și *banana bread*. Există posibilitatea de a face toți trei camping în sufragerie, pe canapea, cu filme văzute până târziu, cu cireșe românești într-un bol plasat strategic, în mijlocul păturii, și planuri matinale de *shakshuka*.

– De unde vine *shakshuka*?

– Cred că din Israel...

– Ați fost acolo?

– Nu, dar poate o să mergem. Poate o să mergem împreună...

Și vorbesc despre *melanzane alla parmigiana* și *tom yum*, și *quesadillas*, și *clafoutis* (Theo a făcut și ea la un moment dat, a fost un rateu de casă, Franța îi ieșea foarte prost în ultimul timp), și *crème brûlée*, și *coq au vin*, și stridii (*numai în lunile cu r, da?!*), și *escargots*, și *tacos*, și *spanakopita*, și *sushi*, și *churros con chocolate*, și *foie gras*, și *caciucco livornese*, și *beignets*, și

jambalaya („Când o să mergem noi la New Orleans...", „O să mergem?", „Sigur că o să mergem."). Sigur. Sigur o să mergem.

– Și când se deschide la Warner Brothers, la Londra, mergem la Harry, la Hogwarts?

– Promit.

– Și ne luăm înghețata cu *butterbeer*?

– Mai întrebi?

– Și mai știi, Mami...?

– Mai știu. Sigur că mai știu.

Theo lasă vasele în chiuvetă, se înarmează cu gel dezinfectant și pleacă la cumpărături. E târziu. Și le trebuie *gelato*.

PRIETENI

Mă uit în sus, din când în când. La început a fost involuntar. Acum e un obicei. Știu, pentru că Spatzi se agită și trage în lesă mereu în același punct. Știe că acolo mă pierde puțin, ca-ntr-un portal. Fără să vreau, mă uit în sus. El e acolo. Îmi face cu mâna. Îi răspund. Țin câinele care trage în lesă. Îl las să-l vadă. Să-l mângâie. Îl mângâie cu ochii. Nu-i văd, nici măcar nu știu ce culoare au, dar îi simt. Îmi ia ceva timp până să înțeleg că e o întâlnire, un ritual, un punct fix al fiecărei zile. Văd, de jos, cum se răspândește bucuria în copilul ăsta de sus, pe care nu-l cunosc. Care nu mă cunoaște. Straniu, nu? A început și se termină cu un copil. Un alt eu mai tânăr. Un băiețel care va copilări pe strada asta, care va alerga pe unde-a alergat Martha, care rămâne ascuns în spatele unei ferestre, cum era Clara. Oare cum e lumea lui? Cum îi sună vocea? Dacă aș putea, i-aș povesti un pic despre cum era viața pe-aici. Despre cum era orașul ăsta, care seamănă și nu seamănă cu orașul lui. Dar știu că nu am cum. Întâlnirile noastre sunt parte dintr-un film mut. Povestea asta e una care se întâmplă, care se vede cu ochiul liber și se construiește pe dinăuntrul fiecăruia dintre noi. În scurt timp vom fi prieteni. Poate că deja suntem. Așa, fără cuvinte, fără apropiere. Ne așteptăm unul pe altul,

ne bucurăm de regăsire. Uneori îmi imaginez cum ar fi să ne întâlnim pe stradă. Poate s-ar fâstâci, poate s-ar bucura... Poate că eu l-aș întreba dacă nu vrea să mângâie câinele. Un câine adevărat și un băiețel pe jumătate imaginar. Seara, cât îmi beau ceaiul și-mi mănânc biscuiții, mă întreb dacă există cu adevărat. Un copil despre care nu știu nimic. Și despre care știu totul. Un copil care ne așteaptă la fereastră. Ce vede el de-acolo, de sus? Cum arată lumea lui? Cum se vede Castelul meu? Și eu, bătrânul ăsta singur care sunt eu, oare cum mă văd acum? Dacă închid ochii sunt cu Martha de mână, pe Labirint, la librărie. Căutăm o carte. E vară. Clara mănâncă înghețată afară. De-aici, dinăuntru, nu văd decât ochiul ei verde privindu-ne prin vitrină. Pe cel auriu, nu. Pe el îl simt. El e cu mine peste tot, de când aveam cinci ani, de când l-am văzut printre coloanele care nu erau coloane ale unui castel care nu era castel... Dar ochiul auriu nu e atent la noi. E în lumea lui de taine, despre care nu am știut niciodată prea multe. E întors pe dinăuntrul minții ei prin care se plimbă vulpi și vânători. Acolo e vizuina lui. Clara ne așteaptă, cu înghețata Marthei într-o mână și cu a noastră în alta. Când ieșim, mă aplec întâi spre partea mea de cupă. Ne aplecăm în același timp. Două gusturi mi se întâlnesc pe limbă. Fetița râde și eu sunt cel mai fericit om de pe pământ. Îmi mănânc înghețata cu o zână și cumpăr cărți cu poze pentru fetița ei vrăjită. Numai că ele nu sunt ale mele, nu au fost niciodată. Așa cum nici librăria de pe Labirint nu mai există. Nu știu ce e acolo acum. Nu știu nici dacă mai e strada. Sunt atâtea care nu mai sunt cum erau. Așa că deschid ochii. Lumina îi năpădește și ei se strâng înapoi în găoacea lor, ca și cum ar mai vrea un pic acolo, un pic în partea de lume care nu e, care nu mai e... Pe urmă Spatzi se smucește în ham și eu îmi aduc aminte de băiețel. Mă uit în sus. E tot acolo. E mereu acolo. Mereu, la aceeași oră. Așteaptă ceva.

Ne așteaptă pe noi. Cineva mă așteaptă pe mine. Nu pleacă niciodată de la fereastră înaintea noastră.

El nu întârzie niciodată. Mă uit mereu pe telefon cât e ceasul. De două ori pe zi. Dimineața la 8.06 și seara la 18.32. Înainte doar treceau, nu mă vedeau deloc. Acum se uită. Eu nu mă trag înapoi, ca mama. Le fac cu mâna. Îmi place mult cățelul. E foarte jucăuș. Și domnul îmi place. Câteodată îmi face și el cu mâna. Eu, în capul meu, îi pun tot felul de întrebări. Mi-am făcut, așa, o listă. Am și scris-o. Am desenat pe margini toată povestea. Fereastra cu mine, pe câine, pe domnul în vârstă, lesa, pălăria (pe ea am desenat-o separat, ca și cum i-ar fi zburat de pe cap, dar adevărul e că pălăria aia nu zboară niciodată). Și am scris întrebările.

1. Cum îl cheamă pe câine?
2. Câți ani are?
3. Nu aveți nevoie de ajutor cu el?
4. Unde mergeți după ce faceți dreapta?
5. Ce-i place câinelui să mănânce?
6. ~~Aveți nepoți?~~ (Mama mi-a spus că asta nu e o întrebare politicoasă, când i-am citit.)
7. ~~Vă e frică?~~ (Nici asta nu i-a plăcut.)

Câinele este cocker. Și nu se zice spaniol, se zice spaniel. M-am uitat pe internet. Eu nu am avut niciodată un spaniel. Tata zice că lasă păr. Mama zice că roade chestii și te trezește devreme dimineața. Mie mi-ar plăcea să am unul. L-aș iubi foarte mult. I-aș pune numele Bluni. E mai ciudat, așa. Îmi plac numele mai ciudate. Adică nu l-aș boteza Billy sau Jackie, sau Mickey, sau Pete. Îmi place Pete. Pete e chiar frumos. Ca în *Pete și dragonul*. Dar eu nu i-aș spune Pete. I-aș spune Bluni. Mami i-ar spune Mouse. E frumos și Mouse, dar Mouse mai găsești. Bluni e foarte rar. Eu l-am inventat. O să-l țin minte pentru când o să mă fac mare și o să

am câinele meu și o să ies la plimbare cum iese domnul cu fular verde. Doar că eu o să port șapcă, nu pălărie. Și o să fiu foarte înalt atunci. Am crescut foarte mult în ultimul timp. Mami zice că toți pantalonii de iarna trecută mi-au rămas mici. Și lumea ar fi reparată, cum zice Tati. Niciun pericol, nicăieri. Doar să fii atent la stop, să nu te calce mașina, dar altfel nu ar fi niciun fel de probleme. Nici cu planeta, nici cu nimic. Până atunci, oricum, vom avea foarte multe pastile noi și foarte multă inginerie genetică și cei mai buni doctori. Toată lumea va trăi între 150 de ani și 200, dar la 200 deja ai fi foarte bătrân. Eu aș vrea să trăiesc cam 170, ca să am timp să fac toate chestiile mele. Eu și Bluni ne-am plimba foarte mult pe-afară. Eu nu aș merge la birou. Aș avea un serviciu fără birou. Și nici de-acasă nu aș munci. Dar aș avea foarte mulți bani. Ai nevoie de bani dacă te îmbolnăvești cumva. Dacă te îmbolnăvești și nu ai bani, e foarte periculos. Trăiești maximum 60 de ani. Sau 59. Dar eu aș avea bani și foarte mult timp, pentru că aș avea un serviciu fără șefi. Poate doar un șef, dar foarte bun. Și o casă mare unde am locui Bluni și cu mine. Mami și Tati ar rămâne în casa asta, dar ar fi bătrâni și eu le-aș duce casolete cu mâncare. Eu, pe lângă serviciul meu, aș fi și un foarte bun *chef*. Ne-am distra foarte mult noi doi. M-aș plimba cu el și i-aș face baie și l-aș pieptăna, și i-aș da cu un șampon special ca să nu lase păr. Și aș avea foarte, foarte mulți prieteni și ne-am întâlni foarte des pe-afară, fiecare cu câinii lui. Și eu aș fi cu Bluni. Am merge la lac, și am merge la pădure, și am merge în parc, și am merge împreună să luăm dulce de *weekend*, sâmbăta dimineața, și am merge cum mergem noi să explorăm orașul, și am merge la mare, și la casa de la țară, și la munte, la Poiana Brașov, și l-aș duce și la Paris, și la Londra, la Harry Potter, și în Canada, că l-aș lua cu mine cu avionul și nu aș lăsa să-l bage într-o cușcă și să-i facă injecție să doarmă.

Nu, eu l-aș ține cu mine, că el ar fi foarte cuminte. Și când s-ar agita, că unii câini au rău de avion, așa cum am eu rău de mașină, i-aș da o pastilă foarte mică și i-aș spune gata, Bluni, hai, liniștește-te, nu ai de ce să fii speriat, nu se întâmplă nimic, ești aici, cu mine, gata, bun băiat, așa, bravo, Bluni, bravo, băiat cuminte, cel mai bun băiat.

Nu pot să scriu despre ea decât dinăuntrul ființei mele. Ca să mi-o amintesc, alunec în corpul băiețelului care am fost. Am nevoie de ochii lui. De înălțimea lui. De firul de voce care-n curând va deveni o coardă greu de controlat, cu vibrații discordante și aducătoare de sânge în obraji. De mâinile și de picioarele lui subțiri și lungi, ca de păianjen, în disproporție cu torsul slab, colivie pentru viața care se zbate și mă tulbură cu fiece zi mai mult. Am nevoie de stângăciile lui, de inadecvarea care se ține ca scaiul de el, de pantalonii scurți și de gulerele tari ale cămășilor proaspăt călcate și încheiate școlărește, până în gât. De rosătura de sub ele, ca un sărut al pânzei țepene pe carnea de copil. Am nevoie de nopțile cu nădușeli ca o spuzeală de rouă și de compresele cu apă rece pe care *Omi*, mama și *Tante* Liese mi le așază cu rândul pe frunte când mă ia fierbințeala. De liliecii care atârnă în podul casei noastre și care țâșnesc la amurg în rotocoale sinistre pe deasupra curții. De aripile lor care mă urmăresc în vis și se încâlcesc în părul moale și lung pe care nu-l am. Am nevoie de spaimele lui nenumite, de cretă strânsă sub unghii și amestecată cu pământ din grădină și scursură dulce de căpșune, cu puf de piersică și cu mure storcoșite, din cele care-ți lasă limba vânătă și gâdilată de gustul în care vorbește amintirea poamelor Paradisului. De caietele lui în pătrățele pe care se înghesuie împărății chinuite și paranteze prelungi, seraiuri de cerneală pe sub

degete pătate cu gem. Am nevoie de mine, cel cu toate simțurile ascuțite, într-o inflorescență de senzații, de oglindiri ale lumii, de adâncimi care abia iau ființă. Sunt zile în care îmi sunt atât de departe și zile în care sunt cu totul înapoi, în partea asta de vârstă cu sonorul dat la maximum, cu temeri și sfieli pulsându-mi în gât și în urechi, cu memoria proaspătă a crăpăturilor de pe tavan, a venelor proeminente de pe pumnul lui *Omi* strâns pe făcăleț (le urmăream cu degetul; o hartă cu relief albastru și câmpii ca de gălbenuș pe o hârtie din ce în ce mai mototolită, mai poroasă, mai arsă de o lumânare nevăzută), a rufăriei jilave care se umple dimineața de soare și de vânt ca o sugativă cu miros de săpun.

A doua oară când am văzut-o era pe înserat. Mă întorceam cu *Omi* de la cules vișine, din dealul unde avusese ea o livadă, undeva în nordul satului, aproape de pădure. Duceam fiecare câte un coș și ne opream de câte ori *Omi* își trăgea sufletul și își punea coșul jos, să stea de vorbă cu femeile care, la fel ca ea, băteau satul fiecare pe la treburile lor. Eram murdar pe la gură de câte fructe mâncasem și zgâriat tot pe genunchi, cu pantalonii pătați și cu buricele degetelor roz vești. Și atunci am văzut-o. Iat-o. Lumea toată își dă sonorul mai încet. La zece pași de mine, Clara își târșește picioarele în urma mamei ei. Poartă o rochie de un alb murdar, cu încrețituri pe umăr și pe încheietura mâinii, acolo unde se termină mâneca. Păr lung, roșcat cum e coada cumetrei. Piele de un alb nefiresc, transparent, pe sub care se ghicesc niște stropi minusculi ca de lapte cu cafea. Și ochii. Unul șopârlă, celălalt miere. *Frau* Liebmann se apropie de *Omi*, o salută și se pierd amândouă într-un neam de germană din care pricep cam un sfert. Oricum, nu le aud.

– Pot să iau?

Vocea ei se amestecă în respirația mea din ce în ce mai zorită. E caldă vocea ei. E fuior de vară în anotimpurile care mi se tot schimbă pe dinăuntru. O ascult și mă simt o sălbăticiune mică. Fără grai, fără adăpost. Știu că e ceva în ea gata să mă ia cu totul, să mărture zările cu mine. Mă tem și nu mă satur, mă hrănesc din teama mea. O sorb ca pe apa vieții. Cuvintele alunecă în coșul cu vișine. Privirea se duce după ele și atunci cele două culori ale ochilor dispar sub gene cum nu am văzut niciodată. E un freamăt ca de trestie acolo, e mătase de porumb în chip de umbrar. Sunt mut și ferecat în uluiala mea. Un cuvânt și o să mă preschimb în stană de piatră, după care o să mă prăbușesc în mii și mii de fire de praf pe sub sandalele ei verzi.

– Sigur, scumpo, ia câte vrei, îi răspunde *Omi*, care mă simte îndoit de greutatea clipei.

Eu doar mă uit cum buzele cuprind vișina și o ascund între ele, cum răsuflarea ei devine una cu fructul, cum mâna se întinde iar și iar, până când degetele lui *Frau* Liebmann șfichiuiesc la fel de ascuțit ca vocea ei pițigăiată și o plesnesc scurt peste încheietura care nu a apucat să se retragă la timp. Vișinele din palma ei se rostogolesc la loc în coșul nostru. *Frau* Liebmann o înhață de mânecă și o smucește, cuvintele ei, pe care nu le înțeleg, o lovesc peste obraji în timp ce degetele ca niște gheare de găină îi tot arată pata de vișină pe rochia de culoarea untului. Ochiul verde se umple de-o lacrimă cât sufletul meu de mare și se rostogolește în bătăile inimii mele pe obraz. Îmi vine să o sfârtec pe *Frau* Liebmann, să-i scot ficatul și să i-l zdrobesc în praful drumului, s-o fac una cu pământul, să fiu nu un lup, ci o haită întreagă, și să o mărunțesc între colții mei flămânzi până nu se mai vede fărâmă din ea, până nu rămâne fir de os. În loc de asta, rămân mut lângă *Omi* și îmi simt mâinile

și picioarele grele și străine de parcă întregul meu corp ar fi sub o vrajă rea.

Ochiul galben al Clarei clipește o singură dată, uscat și fix ca ochiul unui erete dând roată pe deasupra câmpului.

BRUDER JAKOB

Toate zilele sunt la fel. Doar teancul de cărți de pe birou se schimbă. Conexiunea clipocește continuu. Theo trăiește pentru weekenduri. Pentru ceasul care nu sună. Pentru cafeaua băută mai târziu. Pentru mersul fără țintă prin oraș. Pentru senzația unui teritoriu comun. A unui punct stabil. Ei trei. Numai ei trei împart zilele astea în care timpul e numai al lor. Theo se agață de orele în care funcționează într-o ecuație. Singură nu ar ști ce să facă. Toate lucrurile care-i plac, toate lucrurile la care e bună par închise într-un sertar interior. Ia cheia de unde nu-i. În weekenduri se ia după ei. Mănâncă bucățica de ciocolată de care nu are chef. Se îmbracă pentru că trebuie. Iese afară ca să se miște. În zilele bune, uită complet de Theo și de abilitățile abandonate în standby. Motoarele ei de căutare se opresc pentru câteva ceasuri. Deocamdată, e suficient. Sigur, deocamdată amenință să devină o întreagă epocă. Poate, cu puțin noroc, o să uite complet că a existat o altă viață, o altă lume. O altă Theo.

Theo de acum există doar două zile pe săptămână. Restul e pilot automat. Când traduce până târziu în noapte, când își face documentarea pentru interviuri risipite pe site-uri și în cele câteva printuri care supraviețuiesc, când

scoate fișe la imprimantă pentru Sebastian, când panica derivei profesionale doare fizic, când scrie recenzii și semnează participări la proiecte, când stă la birou, cu laptopul deschis, și se uită la peretele alb și gol din fața ei. Mereu e în altă parte. Peretele ăsta o sâcâie în mod deosebit. E blanc, cum e și prezentul. Nicio perspectivă. Nimic. Nimic, nimic, nimic, nimic. O obosește nimicul ăsta. O seacă. Din când în când, o înfurie. De câte ori ies din casă, Theo simte că fuge de el. De peretele gol. De zidul din fața ochilor. E bună fuga asta. Îi dă un sens.

Într-o zi, scrollează la întâmplare, între două *Word*-uri aride care nu o cheamă deloc. Ambele cu deadline strâns. Dă peste o arhivă fotografică. Străzi care nu mai sunt. Colțuri de oraș care au dispărut. Exact așa cum dispare și ea acum, în burta nimicului. Citește despre demolările din anii '80. Cartierul Uranus. Străzile cu nume de poem contemporan. Sabinelor. Cenad. Ecoului. Meteorului. Minotaurului. Salvatorului. Arionoaia. Zebrului. Antim. Fotografii alb-negru. Blugi evazați și ziduri îmbrăcate de mâna-Maicii-Domnului. Panglici pietruite șerpuiesc spre piețe care nu mai există. Plopi. Brațe de liliac care se întind spre ei din curțile oamenilor. Leandri, rododendroni. Un alb-negru care capătă identitate olfactivă. O zgândăre orașul ăsta de sub oraș. Neființa lui. Memoria. Tensiunea. Neîntâmplările. Viețile care s-au oprit brusc aici. Întreruperea. Cum construiești pe un loc peste care au trecut buldozere? Cum uiți ce e de neuitat? Cum o să trăiască ea fără voce? Cum au rămas oamenii ăștia fără case?

Totul e în pantă, se gândește Theo.

– La ce lucrezi? întreabă Ioan.

Galeriile se minimizează, articolele se închid. *Word*-urile plictisitoare revin în prim-plan. Theo lucrează conștiincios. Trimite e-mailuri, completează tabele, studiază

situații, bifează căsuțe, descarcă formulare, completează. Completează, completează, completează. Trimite mai departe. Cât mai departe de ea. Și totuși, undeva se naște o firidă. O fisură în peretele alb. Acolo dormitează case pe colț. Theo le inventează o muzică, o zarvă care face aerul să se miște, căni de ceai din care ies aburi, papuci care lipăie pe scări, câini care se împiedică în picioarele stăpânilor, vecine care se întâlnesc la gard, copii care își fac tobogan dintr-o balustradă, chei care se răsucesc în contact, plicuri care se deschid, urechi care se lipesc de perete. O lume. Theo aduce iarna pe străzile în pantă și dă drumul săniilor să lase dâre nesfârșite pe zăpadă, face focul în sobe cu olane, imaginează stucaturi locuite de păuni care-și croiesc, cum-necum, loc în zidărie cât să-și înfoaie cozile, face să vină primăvara peste foișoare și marchize, scoate copiii la joacă, în iureș colorat prin fața porților. Curăță ghivecele, lustruiește încălțămintea, așază șaluri cu ciucuri și fractali pe umeri îmbrăcați în dantelă, deschide porțile unui cinematograf de vară.

Caută articole, interviuri, amintiri. Orice fel de mărturie. Oameni care au locuit în case demolate. Pentru care lumea s-a rupt în două, cam așa ca lumea ei. Nu înțelege foarte bine de ce face asta. De ce e urgent. De ce trebuie.

– Știi că pe-aici, îi povestește într-o zi lui Sebastian, aproape de noi, a fost un deal? Un cartier mare de case grozave, cam cum vedem noi acum în plimbări. Mai frumoase, unele.

– Și nu mai sunt?

– Nu.

– De ce?

Îi povestește despre Dealul Arsenalului. Povestește despre lume. O bucățică de lume pierdută, suspendată între Lumea Veche și Lumea Nouă. Sunt din nou ei doi și se joacă

de-a orașul. Un oraș pierdut. Un oraș care nu mai e. Nu mai e nicăieri. Numai urma lui doare. Doare pe dinăuntru.

– Și de oameni ce s-a ales? întreabă Sebastian.

– Cei mai mulți au murit, unii au plecat în străinătate.

– Eu știu pe cineva care a locuit în Uranus, când era mic, spune Ioan. Un amic al meu. Dacă te interesează, te pun în legătură cu el.

Theo se gândește o clipă, cu ochii întorși spre peretele gol din fața laptopului. E aproape seară. Lumina cade auriu peste imaginea cu Fântâna Lahovary pe care se pregătea să i-o arate lui Sebastian. Nimicul tremură în fundal.

– Da, spune ea. Mă interesează.

Sunt ca pe altă planetă plimbările prin Lumea Nouă. Nu am pe nimeni în lumea asta. Sigur, în afară de Spatzi. Și de băiețelul de la fereastră. Îmi plac întâlnirile noastre. Îmi aduce aminte un pic de mine. Și un pic de Martha. Îmi place umbra mamei lui în spatele perdelei. De cele mai multe ori nu o văd, dar o simt. Îmi place Spatzi, care are răbdare cu noi. Cu mine. Cu muzica mea. Oare se aude muzica mea? Ajunge vreodată până la el?

Merg din ce în ce mai mult. Mă bucur de picioarele care încă mă ascultă, de spatele care se mai îndreaptă din când în când. Ore întregi pe străzi. Sunt foarte triste străzile astea. Abia dacă mai vezi copii. Abia dacă mai recunoști locurile. Îmi aduc aminte lucruri... Nu, nu-mi aduc aminte. Mă năpădesc. Mă dau peste cap.

Un alt Hanno trage de geamantan, pe Strada Pelerinilor. E student, caută adresa gazdei. Abia s-a dat jos din tren, abia a picat în supa asta urbană care-l fierbe și-l stoarce, și-i năclăiește gândurile. Se simte provincial, stingher. Marginalul căruia centrul îi arde buricele degetelor. Ar vrea să parcheze undeva ranița asta cu lucruri inutile și să plece pe străzi,

să se îmbete de locul ăsta nou, să-l ia în stăpânire, să-l facă al lui. Hanno de-atunci are toată viața înainte. Ce-i pasă lui? E o stradă înclinată strada asta. Nu e chiar locul pe unde să vrei să tragi de un geamantan. Sunt ultimele zile din septembrie, dar căldura se ridică în aburi cleioși dintre cele două șiruri de trepte. Hanno cel care am fost își trece palma peste frunte. Pleacă ochii, să nu-i intre năduşeala pe sub pleoape. Când Hanno cel care încă sunt ridică ochii, ea e acolo, în capul treptelor. Coboară în rochia ei albastră. O recunosc imediat. Ceva care nu a avut niciodată nume, ceva dinăuntrul meu recunoaște apropierea, umbrele care joacă pe un perete niciodată uitat, buzele care strivesc vișina. *Wie ein Hausgeist.* Dar mai e ceva acolo. Ceva nou. Ceva din altă vârstă, de dincolo de granița copilăriei. Și totul, dar totul se petrece în secunda asta imensă, într-o singură bătaie de gene. Mă fac una cu geamantanul. Simt nodul în gât de sub masa lui *Frau* Liebmann și senzația aceea de arătare stranie, fermecată, imposibil de cuprins cu mintea, venită să mă bântuie din cine știe ce cotlon al memoriei, să-mi tulbure măruntaiele și să-mi lege limba. Ea nu știe cine sunt. Nu pare conștientă de prezența mea. Plutește mai departe în rochia ei albastră. Coboară. Trece pe lângă mine. Mă lasă mult în urmă.

Nu mai există strada asta. Știi, Spatzi, că nu mai există? Doar pe dinăuntrul meu au rămas alea două șiruri de trepte. Și eu urc mereu pe unul dintre ele, urc scara care nu se mai termină, abia urnind geamantanul cât mine de mare. Și ea mereu coboară pe celălalt. Și mă lasă în urmă.

Martha se trezește ca de obicei, adică înaintea Clarei. Se dă jos din pat imediat cum a deschis ochii. Clara nu e așa. Ea mai stă întotdeauna un pic în așternuturile calde, până i se așază cumsecade viața pe dinăuntru. E ursuză dimineața. Nu te înțelegi cu ea. Bine, asta doar până se obișnuiește

cu lumina, cu ea însăși, până își bea cafeaua, până găsește în bucătărie ceva dulce de rontăit. Pe urmă face pace cu lumea. Martha se ia la întrecere cu ziua din clipa în care fac cunoștință. Nu poate sta locului prea mult. Lipăie după papuci, își trage un pulover peste cămașa de noapte, trece pe lângă mama ei încă adormită, îi dă după ureche o șuviță care-i acoperă ochii și bate apartamentul de la un cap la altul o dată, de două ori, de trei ori, până se plictisește. De fapt, înainte să se plictisească, i se face foame. E momentul în care deschide ușa, pe care o trage ușurel apoi după ea, să nu o trezească pe Clara, și urcă până la Hanno. Urcă după clătite, după gogoși cu mere, după pâine prăjită cu unt și cu sare, după papanași, după merdenele, după biscuiți de casă, cornulețe muiate în lapte cu cacao. Urcă după corbul păcălit de vulpe și cașcavalul buclucaș, după cei trei purcelușii și vocația lor ratată într-ale arhitecturii, după Hänsel și Gretel rontăind din căsuța de turtă dulce, după ea și Hanno. Azi însă, la jumătatea scării, își aduce aminte că nu mai are cheie. Și că e supărată pe el. Se oprește din drum. Ridică două degete și se scarpină în cap. Stă așa o clipă. Mai mult, poate. Își trage mai bine puloverul pe umeri și se strânge în el, după care se așază pe treaptă și-și adună vârfurile picioarelor unul într-altul, fără să depărteze genunchii. Uite, un cort de picioare. Zâmbește amuzată. Ar vrea să-i arate și lui Hanno. El e întotdeauna treaz la ora asta. O așteaptă. Poate că, de fapt, el nu doarme deloc. Mai știi? Dar acum ea nu mai are cheie. Degetele alunecă în buzunar și nu găsesc nimic. Stomacul își cântă foamea pe limba lui. Martha se ridică fără chef și coboară două trepte. Se gândește la bucătăria lor, cu faianță albă, crăpată din loc în loc, și la aragazul pe care Clara gătește rar și prost. Sare într-un picior pe a treia. Își cântă

Bruder Jakob, Bruder Jakob,
Schläfst du noch? Schläfst du noch?

Hörst du nicht die Glocken?
Hörst du nicht die Glocken?[1]
Ding-dang-dong, ding-dang-dong...

Și deodată se răsucește pe călcâie și urcă în fugă până la mansardă. Apasă clanța, după care se trage înapoi de parcă s-ar fi fript. Ușa e închisă. Asta nu s-a mai întâmplat. Niciodată.

O vreme nu știe ce să facă. Stă acolo, în fața ușii care nu se deschide. Hanno... nu e... Nu e acasă. Nu e acolo. Nu face clătite. Și nici omletă. Nu ascute creioane colorate. Nu e pe punctul de-a spune *Hallo, Schätzchen!* Nu pune muzică la pick-up. Nu face un turn din cărțile cu animale. Nu i-a construit o cazemată sub birou. Nu decupează o coroană din carton. Nu-i repară ghidonul de la trotinetă.

Martha nu știe ce să facă. Jumătate din lumea ei e dincolo de ușa închisă.

Jumătate din lumea ei e Hanno.

Hanno nu e acasă.

Asta nu s-a mai întâmplat până acum.

Treapta devine un coridor și Martha se plimbă de la un capăt la altul. Mai repede. Și mai repede, și mai repede, până simte cum i se ciocnesc gândurile unele de altele în cap.

Poate o să vină.

Poate s-a dus să cumpere lapte.

Poate e până la croitor.

La vecina de dedesubt.

La piață.

La florărie.

La ziare.

La poștă.

Poate tot ce trebuie să facă e să aștepte aici cu Pasărea-Elefant. Hanno i-a povestit despre Pasărea-Elefant. Ea a trăit

[1] Frate Jacques, încă dormi? Nu auzi clopotul? (în limba germană)

cu mulți, mulți ani în urmă și avea cap de struț și picioare de elefant șiiiiiiiiii... Și nimic.

Unde e Hanno?

De ce nu vine?

Poate nu a apăsat bine pe clanță.

Se întoarce. Zgâlțâie ușa. Bate. Bate din nou. Bate cu amândouă mâinile strânse în pumni.

– Hanno?...

Se oprește. Așteaptă un răspuns. Poate doarme. Da! Poate azi Hanno doarme până mai târziu, ca mama. Poate că trebuie să strige mai tare.

– Hanno! Hannohannohannohannohannohanno...

– Gata!

Cine a vorbit?

Pasărea-Elefant, *Aepyornis maximus*, se uită la Martha dojenitor. Ce e asta, să țipi cu noaptea în cap la ușa lui? Sigur că a plecat. *Se știa* că o să plece. Nu e după lapte. Nu e la poștă. Nu doarme. Nu s-a dus să cumpere ziare.

– Mai taci, spune Martha. Ești o specie dispărută!

Pasărea-Elefant nu pare însă jignită. Se așază pe treaptă, lângă Martha. Stau așa, amândouă, o vreme. Pe urmă Pasărea-Elefant se ridică și-și târșește picioarele pe scări în jos.

– Nu vii și tu? o întreabă pe Martha.

– Unde te duci?

– Jos, face Pasărea. Îmi e cam foame. Mă gândeam că poate vii și tu. Mâncăm împreună.

– Eu nu știu să fac micul-dejun, spune Martha încruntată. Și sunt cam supărată.

– Știu, zice Pasărea-Elefant. Asta e de la sine înțeles. Dar de mâncat tot trebuie să mănânci la un moment dat, nu?

Martha nu zice nimic.

Pasărea o privește o clipă cu îngăduință. Oare cum de nu dă cu capul de tavan?

– Ce picioare enorme ai, spune Martha într-un târziu. Exact ca în carte.

– Mulțumesc, spune Pasărea. Nu e carte, e atlas.

Se așază pe o treaptă, mai jos, cu genunchii lipiți, gambele depărtate și vârfurile întoarse în interior.

– Cort de picioare, zice Martha.

– Exact, zâmbește Pasărea-Elefant.

– Ești amuzantă.

– Și destul de înfometată.

– Nu știu ce mănâncă Păsările-Elefant.

– Ce zici de niște pâine prăjită cu dulceață? Șiiiii, poate, niște lapte cu cacao?

– Nu, răspunde Martha cu tristețe.

– De ce nu?

– Nu am voie să umblu la aragaz. În plus, nu ar mai fi la fel.

Martha simte cum îi alunecă lacrimile pe obraji, una după alta, în șir indian, două șiruri cumințí de soldăței încartiruiți sub pleoapele ei. Pasărea o atinge ușor pe umăr cu ceva ce pare a fi o întâlnire de solzi și pene, de piele de găină și platoșă ridată.

– Nimic nu stă pe loc, *Schätzchen*. La fel nu o să fie, dar poate fi altfel.

– Ce înseamnă asta? întreabă Martha, care abia mai face față trupelor care dau năvală de sub gene.

– Înseamnă că azi putem lăsa pâinea neprăjită.

Martha se ridică și se cuibărește sub aripa Păsării. Își șterge ochii cu mâneca puloverului. Coboară. Hop unu, hop doi, hop trei, hop patru, hop cinci...

Când ajunge în bucătărie, Pasărea nu mai e nicăieri.

*

Pentru Clara cea mică, Ținutul Crăiesc e altfel. E năpădit de pălămide și de mohor. Printre ele cad pe pământ cuvinte grele ca palma și acolo nu mai rodește nimic. Lumea se strânge, ca fructul uscat, se scofâlcește și se trece cu totul. Clara a învățat să se ascundă de ele, să se prelingă pe lângă ziduri ca o pisică aruncată de mică în stradă, să dispară într-o crăpătură de zid ca un pui de păianjen.

Grete. Așa o cheamă pe mama Clarei. Grete iubește ceșcuțele de porțelan și-și îngrijește cu evlavie ghivecele cu sănbiuțe, dar pe Clara nu o iubește. Clara știe. A văzut asta cu ochiul ei verde. Cum ar putea fi altfel? Grete se teme de ea când Clara prinde gușteri între degete și îi mângâie pe cap cu arătătorul. Sau când salvează cărțițe dezgropate de labele câinilor, când trece apa din piatră în piatră, cu picioarele goale, când se cațără până în vârful nucului și se întinde pe spate, pe creanga cea mai lată, cu tălpile sprijinite de trunchi. Dar asta nu e decât o mică, o foarte mică parte din ce le desparte. E mai mult decât grădina asta între Clara și Grete. Clara știe. Între ele e Hans cel mic, care a murit înainte să împlinească trei ani. Grete aproape că și-a pierdut mințile atunci. Când o lovește pe Clara, o lovește pentru că a supraviețuit și când Hans, tatăl Clarei, închide ochii, e tot pentru că ea a supraviețuit. Și când Grete a pus-o să stea la colț pe coji de nucă, pentru că a scăpat din mâini ceșcuța de porțelan cu ceai fierbinte, a fost tot pentru că a supraviețuit. Și când Grete a luat-o de umeri, după ce dispăruse fără urmă două ceasuri, și a lovit-o cu capul de pereții salonului, a fost tot pentru că a supraviețuit. Clara știe. Clara știe tot.

Clara a știut că Hans cel mic va muri. Că e prea mare fierbințeala pentru el. Și Grete a simțit atunci că ea știe. Și, pentru că dintotdeauna Clara i s-a părut stranie și arțăgoasă și Hans i s-a părut dulce și drăgăstos, Grete și-a dorit în taină să fi fost Clara în locul lui. Clara știe. Și Grete știe și se

rușinează de dorința ei, dar din rușine cresc văpăi de furie și atunci Grete o lovește pe Clara. Țipă. O împinge prin cameră până se lovește de pereți. O trage de păr. Își lasă degetele pe obrazul ei, în urme vinețiii despre care nimeni nu vorbește la micul-dejun. Hans știe, deși întotdeauna face în așa fel încât să nu fie acolo când se întâmplă. A doua zi îi cumpără întotdeauna o rochie sau o păpușă nouă Clarei. Cea mai scumpă. Întotdeauna cea mai scumpă. Și pe urmă nu-și mai spun nimic o vreme, că nu mai au ce. Mănâncă în tăcere *Brodelawend* și *keks*, și *cremeș* și, cât mănâncă, nu se uită la rama ovală din care-i privește Hans cel mic, roșu în obraji și bucălat, cu părul numai inele blonde. Dar Clara știe. Clara știe că el e acolo. Așa că după ce termină de mâncat fuge în grădină. Acolo, între vietăți mici și pomi care-și murmură povestea în bătaia vântului și a soarelui, și a ploii până când ea înflorește și se face fruct, și se pârguiește, și-și dă drumul de pe creangă în praf, doar acolo Clara uită puțin.

Așa o găsește Hanno a treia oară. Mătușa l-a târât iar în vizită la *Frau* Liebmann și el s-a tot uitat sub masa-castel și a așteptat, și a așteptat, și a așteptat și ea nu a venit, nu s-a arătat de nicăieri.

– De ce nu te duci afară să te joci, Hanno? l-a întrebat *Frau* Liebmann cu vocea ei de vrăjitoare mieroasă. Poate dai și de Clara pe-acolo.

Hanno bate grădina în toate direcțiile, dar Clara nu se arată. Abia când se așază, dezamăgit, sub nuc simte ca o umbră între frunze și, când se uită în sus, dă de ochiul verde, el singur altfel în coroana care acum îi pare făcută din spinări de cărăbuș.

Clara se uită o vreme la el fără să spună un cuvânt, după care privirea zboară înapoi în frunzișul des și vocea alunecă, șarpe de apă, până în iarba unde stă Hanno.

– Știai, întreabă ea, că femela licurici își pierde lumina după ce se împerechează?

Hanno nu știe ce să răspundă. Rămâne acolo, îngrozit și sechestrat, ca de obicei, într-o uluială fericită.

– Mama o să mă trimită la internat, continuă Clara, evident netulburată de lipsa răspunsului. Nu știe ce să facă aici cu mine.

Hanno simte cum i se oprește inima. Lumea se face mică, mică și e toată strânsă în pieptul lui. Și de-acolo strigă, urlă cu o voce din ce în ce mai grăbită, până pare că se termină tot aerul și Hanno își simte urechile luând foc și stomacul răsucit ca pe niște inele și greața cum i se strânge în gât ca un trup de limax care urcă până...

– ... dar nu acum. Peste vreo doi ani. Acum așteaptă să mai cresc, ca să nu pară o mamă rea.

Vântul mișcă ramurile și cărăbușii, eliberați, plutesc într-o volbură de smarald printre cuvintele Clarei. Hanno nu știe când a coborât ea din copac. Sau cum. Prin fereastra deschisă a salonului aude râsul forțat, cu luciu metalic al lui *Frau* Liebmann, *die Hexe*[1], și pe *Tante* Liese povestind ceva însuflețită. Simte cum o picătură de sudoare i se prelinge pe tâmplă.

– Uite, ține.

Clara îi desface degetele și-i strecoară ceva în palmă.

– Lămâiță, zice ea. S-o miroși când ajungi acasă.

După care pornește prin grădină, îngânând un cântecel care, nu se știe cum, se amestecă în urechea lui cu vocile femeilor de dincolo de fereastra salonului.

Vocea e bătrână. Un pic obosită. Theo se lovește de ea ca de un perete scorojit. Conversația se leagă greu, parantezele atârnă goale prin aer.

---

[1] Vrăjitoarea (în limba germană)

– ... și aș fi vrut să vă pun câteva întrebări în legătură cu Uranus...

– ...

– Alo?

– Da, vă ascult.

– ...

– Ce vreți să știți despre Uranus?

– Cum... era.

– ...

– Alo?

– ...

– Alo, mă auziți?

– Da. Vă aud. Era *acasă*. Și azi a fost, și mâine n-a mai fost. Au venit cu buldozerele. Nu știu ce să vă spun mai mult...

Nici ea nu știe ce să întrebe. Oare de ce? Anii ei de întrebări stivuite unele peste altele în studiouri fără ferestre obișnuiau să o salveze în asemenea situații, când emoția căptușea interiorul gâtului și se ridica până în cerul gurii ca o tuse, ca un dres de glas, dar tot ce ieșea de pe buze era întrebarea următoare, un pic cântată, poate, dar nu descentrată, nu fără obiect, nu inutilă. Theo umplea tăceri. Sau poate că nu era Theo. Poate că vocea știa să facă asta, poate că fora în sertarele memoriei și alegea de-acolo o ținută adecvată situației, după care își repeta puțin pașii, se întorcea pe călcâie și gata, hai la dans. Așa era. Așa fusese atunci. Spre deosebire de mulți dintre colegii ei, Theo nu luptase niciodată cu tăcerea, cu încremenirea, nu umpluse cu frică secunde interminabil de lungi. Microfonul îi făcea o voce mai frumoasă decât avea în realitate. Studioul strâmt construia orizont în conversație. Un interlocutor morocănos îi șlefuia inconștient următoarea întrebare. Mecanismul rula fără efort și Theo știa. Era o viață bună... Unde s-o fi dus viața

aia? Era o viață bună. Și într-o zi, într-o clipă, s-a făcut praf. N-a mai fost.

– Îmi pare rău. Nu vreau să vă răscolesc...

– Știți, azi ni se pare că știm pe unde umblăm. Nu știm. Nu știm nimic.

– Îmi pare rău că...

– Suflete de oameni! Atâtea suflete...

Theo își ține puțin răsuflarea. Simte nodul în gât de partea cealaltă. Hai, acum. Nu-l lăsa să cadă. Nu te duci tu după el, îl tragi pe el după tine.

– Ați pierdut pe cineva atunci?

– Da.

–...

– Da. De unde știți?

Sigur că știe. Asta se simte în primul rând în tăcerile unui om. Pierderea. Absența camuflată de apnee controlate. Suntem îngrozitor de asemănători când suferim. De-asta calci cu grijă. Ușor, ușor... Dar te duci la țintă. Nu ratezi. Ai grijă să nu capitalizezi durerea. Să nu storci lacrima. Să nu fie de prost gust. Dar trebuie să fie puternic. Să ia aerul din cameră. Să aducă toate respirațiile la un numitor comun. Să facă racord între ureche și inimă. Asta știe Theo să facă. Asta nu i-au luat acolo, între uși. Ce știe ea să facă e tot acolo. E tot aici. E al ei. Trebuie să fie.

– Vreți să vorbim despre asta?

– Nu știu ce să vă spun. A trecut mult timp...

– Înțeleg. Dacă vreți să vorbiți, totuși, acesta e numărul meu și...

– Pentru ce vă trebuie?

– Ce anume?

– Să știți despre Uranus. Pentru ce vă trebuie?

Chiar așa, oare pentru ce? De unde interesul ăsta pentru o bucată de oraș care nu mai e? Un membru amputat.

Un mușchi care nu mai funcționează. E blocat în corp și strică totul. Strică tot ce a rămas.

– Nu știu foarte bine să vă spun. Cred că pur și simplu vreau să înțeleg și să spun mai departe povestea aceea. Dar nu știu în ce formă și nici unde. Eu nu sunt... nu mai sunt jurnalist.

Gata. A spus-o. A articulat cuvintele. Nu s-a rupt nimic în ea.

– Dar ați fost.

– Da. Cred că am fost.

Nu se duc în voce. Lucrul ăsta nu l-a avut de la început. A muncit pentru el. Lacrimile se duceau în voce. În vocea asta care nu tremura, dar care se umplea ca de-o mare caldă, incontrolabilă când și când. Dar acum nu. E mai bătrână. Mai hârșită. Ea ține hățurile. Lacrimile se rostogolesc pe obraji și vocea nu le bagă în seamă. Rămâne uscată ca un vreasc. Cu nasturii închiși până-n gât. Și nu tremură.

– O să vă povestesc.

– ...

– ...

– Să-mi spuneți cum vreți să facem. Eu am timp, să știți. Cred că am și niște poze... O să caut. Vi le trimit.

– Vai, asta ar fi...

– N-aveți de ce.

– Mulțumesc!

Soare. Îl simte pe cerul gurii. Știe că e căldură între ei acum. Doi necunoscuți care împart ceva. A trecut dincolo căldura asta. A simțit-o și el. A simțit-o și a tăcut. Asta e bine. Înseamnă că a primit-o. Înseamnă că o să fie bine.

– N-aveți de ce.

SCHIMBĂRI

Azi Spatzi nu se simte bine. Nu știu ce să fac. Zace sub fotoliu, refuză hrana. Cu greu l-am convins să ieșim afară de dimineață. A mers până la urmă, dar s-a târât în ham tot timpul. Haide, Spatzi, îi zic, haide, puiule. Spatzi.

Spatzi se uită la mine cu o privire cuminte care îmi dă fiori. Haide, Spatzi, unde e ștrengarul meu? Nu are vlagă. Ne-am întors mai repede ca de obicei și de-atunci zace. Nu bea și are nasul crăpat. Posibil să aibă febră. Nu știu ce să fac.

Spatzi nu a mai fost bolnav până acum. E un câine tânăr. Nu stă niciodată locului. Când îl văd așa, sleit, simt că mă ia disperarea. Dacă moare Spatzi? Nu, nu se poate, nu există niciun motiv. Nu pot să-i supraviețuiesc, asta chiar nu aș îndura. Îl mângâi și mi se pare că respirația lui aleargă îngrozitor de repede. Parcă ar fi înghițit un iepure speriat. Dar dacă mor eu și Spatzi îmi supraviețuiește, ce se întâmplă cu el? Cine o să-l ia, cine o să-l îngrijească? Poate nu a fost cinstit de la bun început să leg soarta unui animal tânăr de ultimele mele pâlpâiri de viață... Mai ales acum. Egoist. Întotdeauna ai fost un egoist, Hanno. Și acum Spatzi respiră greu. Și eu mă uit la el, nătâng, și nu știu ce să fac.

Dau drumul la laptop. Apăs pe buton, aștept huruiala obișnuită și licăririle de sens de pe ecran. Tastez simptomele lui Spatzi în spațiul blanc, apăs lupa. Rezultatele curg unul după celălalt pe ecran și eu mă îngrozesc și mai tare.

Trebuie să-l duc la doctor. Acum, nu mai târziu. Nu se poate să stau așa, să mă uit la el cum se chinuiește.

Afară tună neliniștitor și eu aștept, aninat de o muzică idioată, la telefon.

Trec minute în șir până dau de un taxi care să ne ia. Spatzi nu mai vrea să meargă. E prea slăbit, sărăcuțul. Mă căznesc să-l ridic. E înfiorător de greu. Mă legăn pe picioare, cu el în brațe, și mă podidește plânsul. Noroc că suntem la parter. Plouă bezmetic. Îl acopăr cu un fâș vechi. Îmi uit pălăria în casă. Afară taxiul așteaptă deja, dar șoferul refuză să ne ia când vede că Spatzi e bolnav. Încerc să-l înduplec cu bani, dar el înjură și pleacă. Apa curge pe noi și mă simt deznădăjduit. Nu-i fac reclamație, la ce m-ar ajuta? Ce păcat că nu știu să conduc! Egoist și inutil. Încerc să găsesc un alt taxi, dar nu reușesc cu niciun chip. L-am așezat pe Spatzi pe parchet, învelit în fâșul meu. Mă lasă puterile. Mă pun în genunchi lângă el. Umerii mi se zguduie de plâns. Nu știu ce să fac, nu știu ce să fac...

Respirația lui devine zgomotoasă. Are ochii pe jumătate închiși. Nasul e aproape alb de febră.

Puiul meu. Cățelușul Marthei cel cuminte.

Nu știu ce să fac...

Ea ar fi știut. Ea te-ar fi salvat.

– Pur și simplu nu poți să stai să-i aștepți să treacă... Adu-ți aminte că ți-ai dorit mult să mergi la școală.

– Nici ieri nu au fost.

– Poate au plecat în vacanță.

– În octombrie?

– Da...

–...

– Ce crezi că s-a întâmplat?

–...

– Poate au nevoie de ajutor. Poate domnul s-a îmbolnăvit!

– Nu știu cum am putea noi ajuta.

– Am putea. I-am duce medicamente și l-am plimba noi pe Bluni!

– Bluni?

– Așa mă gândesc eu că l-ar putea chema.

– OK. Tu mergi cu Tati la școală și eu promit că încerc să aflu...

– Cum ai putea afla? Te duci în casa aia și suni la toate ușile?

– O să aflu.

–...

–...

– Hai să vii să mănânci, să puteți pleca la școală.

– Nu prea mi-e foame.

– O să aflu.

– Cum?

– O să aflu.

– Dar pe ce te bazezi când spui asta?

– Pe faptul că ăsta a fost, ani de zile, jobul meu, ce făceam eu și eram foarte bună la asta.

Vocea a tremurat puțin. Numai puțin. Pe post nu s-ar fi simțit.

– De ce nu te întorci la radio?

– Nu pot.

– De ce?

– Sunt bătrână. Viața aia s-a terminat.

– Nu ești bătrână.

– Ba da.

– Ba nu.

– Ba da.

– Îți plăcea și erai bună la asta! Tu ai zis!

– Nu e suficient. Pentru mine nu a fost.

În vena de pe gât pulsează scena dintre uși. Nu te gândi. Nu, nu te duce acolo. Nu cu copilul de față.

– De ce?

– Nu știu.

– Trebuie să știi!

– Nu avem decât felii de timp în care facem ce ne place, în viață. E complicat...

– De ce?

Cum să-i spună umilința? Boala. Senzația de pion mutat pe tabla de șah. Reproșurile. Spitalizările făcute pe concedii de odihnă, să nu deranjeze emisia. Telefonul cu *întâi mori tu, pe urmă ne gândim cu cine să te înlocuim*. Tot ce se întâmplă dincolo de ușa unui studio. Politica „Ah, vai, era să aveți o scamă". Cum ea nu se pricepea la lucrurile astea, esențiale ca să exiști la etajele superioare. Alea cu ușile și cu pumnul în masă. *Întâi mori tu, pe urmă ne gândim cu cine să te înlocuim.*

– Nu știu de ce insiști acum cu chestia asta...

– Pentru că atunci erai fericită și acum nu mai ești!

– Nici atunci nu...

– Ba da, erai, îmi amintesc!

– Nu înțelegi.

– Ce nu înțeleg? Tu nu înțelegi!

– Gata, încetați amândoi!

Ioan, pacificator. Sfântul Ioan.

Apôtre de l'amour[1].

Dar Sebastian nu renunță. E acolo o coajă care se vrea ruptă. E sânge sub ea. Încă e. Mama asta cu care se ceartă e mai slabă ca el. E altfel. E altcineva. În aer se răsfiră o durere

[1] Apostolul iubirii (în limba franceză)

fără cuvinte, râncedă. Ar vrea s-o sfâșie în bucățele. Să dea cu var pe deasupra. Să nu mai fie. Nu una cu ea.

– De ce nu te întorci?

– Imposibil.

– De ce nu te duci în altă parte? Pe mine m-ați mutat la altă școală. Tu de ce nu te duci la alt post de radio?

– Ți-am spus.

– Că ești bătrână?

– Sunt obosită. Au fost niște ani grei.

– Și pentru mine nu au fost?

– Măi, terminați!

Ioan pescuiește din cuier geaca lui Sebastian.

– Îmbracă-te! Îți iau ceva să mănânci pe drum.

– Am încercat să merg la alt post de radio. Nu a funcționat.

– De ce?

– Nu știu. Că nu cunosc pe cine trebuie. Nu am talentul ăsta.

– Dar tu ai spus că erai bună la ce făceai! Erai foarte bună!

– Câteodată nu e suficient. De cele mai multe ori, nu e suficient.

– De ce?

– Că nu trăim într-o lume în care să conteze că ești tu bun la ce faci, înțelegi?

Tăcerile se mixează între ele. Un nou *soundtrack apud* John Cage. Șireturi, fermoare, cheile în broască, pa, pa, aveți grijă, jumătăți de zâmbete șifonate care nu se întâlnesc.

O să afle despre Bluni, după ce ușa se închide. Pașii lor pe scări. Memoria propriei voci, cu soare pe vocale.

Genunchii se îndoaie, corpul se ghemuiește pe carpeta din hol, tăcerea se rupe, umerii se ridică și cad într-un suiș-coborâș dezordonat, coșul pieptului se umple de sunetul

vechi, mirosul de ebonită al studioului se răsfrânge în toată ființa, ochii se ghemuiesc sub pleoapele strânse, corpul se mută cu totul într-un hol, alt hol, între uși, acolo, atunci, lumea se umple de hârtii fără sens, *faceți o greșeală, eu cred că dumneavoastră faceți o greșeală*, cele câteva minute în care e scoasă la mezat între șefi de departamente, *acum nu o să-mi cereți să investighez cine are dreptate, nu?*, orele numărate din trei zile de condică nesemnată, *nu vrei să ai probleme, nu?*, biopsiile făcute în weekend, să nu lipsească prea mult, ziua aia cumplită cu o pierdere mare, în care au urlat că asta e meseria și ei îi murise cineva și fălcile nu se descleștau, *dar ești broadcaster*. A făcut o emisie bună în ziua aia și tot atunci i s-a luat, de la neomenia aia, umilința, umilința, umilința, *în atenția domnului* și semnătura, data de azi, fie ce-o fi, n-o să-și bată nimeni joc de mine, microfoanele se pun în cutii și se predau cu proces-verbal, alt proces-verbal, se deschid uși niciodată deschise, încăperi pline de fum și restituiri de obiecte pe care nu le-a avut niciodată, *va trebui să vă rog să-mi dați legitimația, da, da, sigur, oare unde o fi, a, uite-o, cu inventarul ați terminat?, da, și cu asta, și mai sunt și alte hârtii, semnați aici, da, și aici,* și alte uși, transpirație rece pe sub rochia roz pudră, migrenă ca o minge fierbinte care se lovește de toți pereții capului, sângele simfonic pe sub tâmple și urechile asediate de un pluton de percuționiști, poate că o să mor aici, poate îmi crapă capul, ce trist, totuși, să nu te țină corpul să fii cine ești, să pleci cu *schwung* din lumea asta dubioasă și ipocrită, și semidoctă în care dacă nu ai spate, nu exiști, nu-mi vine să cred că mi se întâmplă asta, culoarul de emisie, altcineva acolo, prea ocupată să răspundă la salut, nu te mai gândi, nu te mai gândi, nu te mai gândi, nu te mai gândi.

Și gata. Brusc. Se ridică, își prinde capul în mâini. Stă așa, de parcă ar aștepta să se așeze toate piesele într-o ordine

minimal funcțională. Adună-te. Încetează să-ți mai plângi de milă.

Se duce la baie și se spală pe față fără să se uite în oglindă.

Bluni.

Trebuie găsit Bluni.

Cum o s-o găsească? Hanno stă acolo, aninat de valiză. Ar vrea să alerge după ea, dar nu poate. Îl dor toate. Cămașa boțită din tren, transpirația care-i lipește părul de scalp, pantofii plini de praf, pantalonii un pic prea largi. Unde să se ducă așa? Se uită la ea cum se îndepărtează și se gândește că mereu a fost așa, mereu l-a luat prin surprindere. Mereu a rămas în urma ei o strălucire nefirească, de pe altă lume, care l-a făcut să-și simtă găurile din ciorapi de parcă ar fi fost cusute direct de piele. Și acum ea deja a dispărut și el e din nou prea tânăr, prea singur într-un oraș prea mare și prea gri. Un Sisif firav care trage de-o valiză. Hai, încă puțin. Când ajunge la numărul 52, e tot o jale și o bâlbâială. Da, el e, îi pare rău, trenul a avut întârziere. Da, anul întâi. Limbi străine, germană. Păi, e pe jumătate neamț, mă rog, sas, după mamă. Are banii pe trei luni, da. Nu, nu-i e foame. Păi, a mâncat în tren.

Doamna Margareta se uită la el ca la o jivină a pădurii. Bucătăria ei are miros de vechi și masa e acoperită de o mușama bej, cu romburi, pe care ghicește din loc în loc tocătură de mărar și cleioșală de albuș de ou. Ce-ar zice *Omi*? Camera lui e minusculă. Un pat și un birou. Baia e pe hol, imediat pe dreapta. Nici aici nu dă pe-afară de curățenie. Asta este, măcar să fie loc de cărți sub biroul ăla... Valiza o împinge cu piciorul sub pat, cu hainele în ea. Dulap nu are. Poate ar trebui să o întrebe pe doamna Margareta cum o să facă ei cu călcatul și spălatul... Ah, bine că nu mai e nevoie.

Uite că zice ea singură, Îl ajută, dar o să coste mai mult. Banii pe trei luni se împuținează simțitor. Asta e, o să dea meditații. Nu știe exact cum o să-și găsească elevii, dar la asta o să-l ajute *Tante* Liese. Tot ea a arvunit-o, în fond, și pe doamna Margareta. El i-a zis doamna Coșereanu la început, dar ea a zis că doamna Margareta, puiule. Păi, cam asta ar fi. Se schimbă de cămașă, dă un pic cu peria pe pantofi și hai la facultate. Are bilet de autobuz, da, dar o să meargă pe jos, se mai împrietenește cu orașul. Adevărul e că abia așteaptă să iasă din aerul ăsta stătut. Brusc, i se face foarte dor de camerele înalte de acasă, de așternuturile apretate de *Omi*, cu buchețele de levănțică între ele, în dulapul cât o corabie, de catifeaua groasă a trandafirilor din care se ridică miros de dulceață. Aici miroase altfel. Unde s-a dus doamna Margareta, că trebuie să o întrebe cum face cu cheia. Înaintează șovăielnic pe hol. Uite-o, vorbește la telefon. O vede cum îi face semn să se apropie și îi întinde receptorul.

– Haide, puiule, că se face noapte și te caută mamă-ta!

Săracele, vor și ele să știe cum e... Sunt toate trei la telefon și toate țipă, deși se-aude bine. Da, da, sigur, e mai bine ca la cămin, mulțumesc, *Tante* Liese. Da, mama, am mâncat. Nu, *Omi*, nu sunt obosit. Nu, plec la facultate. Păi, ca să mă orientez un pic. Cine? Stai, cum ai spus? Clara e studentă la Franceză? Tot aici, la București? Da, sigur că mi-o aduc aminte. O s-o caut, da. Vă pup pe toate! Sigur, o să sun. Da, mamă, e totul foarte bine. Știu, *Omi*, joi la două merg la gară după pachet. N-am uitat, nu. Sigur, sigur! Hai, că vă costă mult! Vă pup!

Și le imaginează strânse una într-alta, la Poștă, cu portofelul de fise. Clara e studentă la București...

– Eu ți-am pus tacâm și o farfurie de ciorbă, că ești alb de parcă ai văzut pe dracu', maică!

MARTHA

– Spatzi, mă auzi? Sunt eu, Martha. Am venit să văd ce faci.

Spatzi nu răspunde, ceea ce nu e neapărat îngrijorător. Sunt, în fond, un milion de motive pentru care un cățel care nu există, închis într-o casă unde nu mai locuiește nimeni, nu e tocmai vorbăreț. Poate e trist. Poate îl doare burtica. Poate doarme. Poate e speriat. Sau plictisit.

– Eu cred că ești plictisit pentru că nu ai cu cine să te joci, spune Martha.

Își întoarce găletușa cu fundul în sus, în fața ușii, se instalează comod, scoate cartea și începe să citească. *Legenda și aventurile lui Till Buhoglindă.*

– Dar să știi că e greșit numele ăsta, pe el de fapt îl cheamă Till Eulenspiegel. Eu o să-ți citesc corect. Oricum, dacă nu înțelegi vreun cuvânt, mă oprești și îți explic, bine? Haide, o să vezi că o să-ți placă. E o carte foarte frumoasă.

Spatzi cască. Martha nu îl vede, dar știe cum e el – la început nu se omoară după povești, dar mai devreme sau mai târziu se întinde pe burtă ca o focă, își pune botul pe labele din față și le lungește pe cele din spate de parcă ar fi o balerină obosită și ascultă. Tot pricepe. E un cățel foarte deștept. Când Martha se mai oprește să-și tragă sufletul, el latră

a nerăbdare și atunci asta e, ea trebuie să citească mai departe, așteaptă numai puțin, să merg fuguța să-mi iau un pahar de lapte de jos, bine? Hai, că nu durează mult! Păi, sigur că mă întorc, stai liniștit, să nu-ți fie frică. Noi de-acum ne avem unul pe altul, Spatzi, și eu nu o să te las să crești așa, needucat. Și nici să-ți fie urât nu te las. Hai, vin repede. Și mâine, dacă ești cuminte, poate o prind pe Dungi și o aduc să stea și ea cu noi, ce zici? Dar tu trebuie să fii foarte, foarte cuminte, că ea nu știe că tu ești închis aici. Să nu se sperie de tine. Promiți, da? Bun băiat! Tu vrei ceva de jos? Nu, covrigei nu am. Altceva. Plăcintă cu mure? Biiiine. Hai să căutăm.

Martha se întoarce cu paharul de lapte, pe jumătate vărsat în urma ei pe trepte, ca o Cale Lactee acuzatoare, și cu o cutie de cretă colorată. Se așază în genunchi și desenează pe podea o farfurie care seamănă rezonabil cu plăcinta pe care a văzut-o ea în desene animate. E mai ușor așa, că nu trebuie să faci decât farfuria și deasupra un fel de pătură albă sub care stau fructele, uite, o, sunt și niște bobițe pe sub ea, ca să înțelegi, ai puțină răbdare, că imediat îți tai o felie, nu trebuie să faci atâta scandal, că dacă află cineva că ești singur acasă, te dau afară din bloc!

Spatzi e foarte agitat însă. Bietul de el, i-o fi fost foame. De ce n-a venit ea mai devreme oare?

– Iartă-mă, Spatzi, iartă-mă, micuțule. O să vin în fiecare zi, da? Să nu-ți fie frică! Nu te mai las singur.

Spatzi scâncește alintat de dincolo de ușă. Nu pare supărat pe ea.

– Vrei niște lapte? întreabă Martha.

Spatzi vrea și ea mai varsă un pic din paharul ei pe jos și își strecoară degetele muiate în balta de lichid pe sub ușă. Spatzi îi linge cuminte mâna, dar, cum, necum, câțiva stropi tot fac cunoștință cu Till Eulenspiegel.

– Mâine, zice Martha, dacă-mi cumpără mama când mă ia de la grădiniță, îți aduc și niște pufuleți.

Ghiftuit, Spatzi aprobă printr-un plescăit pofticios. Cum să zici nu la pufuleți?

Și lui îi plăceau pufuleții, dar ei doi se vor descurca foarte bine și singuri.

Așa că Martha citește mai departe, rar, clar și suficient de tare cât s-o audă Spatzi. La 2000 de kilometri distanță, Hanno e singur pe o bancă, adâncit într-o ilustrație la *Aventurile lui Dyl Ulenspegel*, ediția istorică din 1515, tipărită de Grüninger. Dar despre asta o să vorbim, poate, altă dată. Nu mi-l aduc așa bine aminte azi pe băiatul ăsta dezorientat, care nu se poate împrieteni cu un oraș nou, care se refugiază în studiu, care se simte respins și îndreptățit să sufere și, *selbstverständlich*[1], să evadeze din suferință. Azi mă legăn pe balansoarul meu matusalemic care scârțâie enervant și liniștitor în același timp, în buna lege a paradoxurilor care mă guvernează, cu o pătură pe genunchi și cu Spatzi în brațe. Infecție auriculară bacteriană. Nimic dramatic. Cine ar fi crezut? Medicul, un tânăr imberb, cu ochelari și degete pătate de nicotină, a părut mai îngrijorat de starea mea decât de a lui. Cred că arătam, oricum, jalnic. Un bătrân deșirat, ud leoarcă și descompus la față, cu un câine apatic în brațe. Nu există mască pe lume care să ascundă tragismul ăsta ridicol. Quijote înainte de Alzheimer, în luptă cu aplicațiile postmoderne. Nu am reușit să găsesc taxi. Umilința inocenței tehnologice. L-am dus în brațe la primul cabinet veterinar găsit pe internet. Nici n-a fost nevoie să-i spun că Spatzi e tot ce am.

Acum suntem bine. E atâta liniște în camera asta mult prea mare pentru mine, în care le simt pe ele în fiece

[1] De la sine înțeles, desigur (în limba germană)

zgomot, în fiece umbră. Camera asta în care întâi am fost tânăr și acum sunt singur. Camera asta în care mi-am dorit să locuiesc. Îmi amintesc ziua când am intrat prima oară din nou aici, bătrân și, cum să spun, inadecvat. Cred că asta am fost toată viața, inadecvat. În contratimp cu mine. Perdelele de-atunci nu mai există, parchetul e altul, covorul nu mai e deloc. Dar e masa asta. Imensă. Cinci picioare masive pe care se sprijină lumea. Lumea mea a început aici, în castelul ăsta care a călătorit din Königsboden la București, din casa lui *Frau* Liebmann în Castelul meu de-acum. Spatzi își face, câteodată, culcuș sub ea. Dacă închid ochii, e alt câine, unul desenat cu creta. Se târăște de sub scaunul meu de la mansardă până aici. Se strecoară prin tot timpul ăsta, ca printr-un tunel căptușit cu potențialități. Cu ce ar fi putut fi. Cu ce n-a fost. Și e viu, dintr-odată. Respiră. Respiră. Cățelul bun al Marthei. Oare ce-o mai fi făcând băiețelul de la geam?

MÂNA-MAICII-DOMNULUI

Sunt complicate zilele în care ei doi se ceartă. Sebastian se simte de parcă ar fi înghițit o minge de fotbal. Parcă ea, tristețea asta mare și rotundă, se lovește continuu de el pe dinăuntru. Se dă de toți pereții și totul doare. Și la el în cap crește un IMAX imens, pe care sunt proiectați ei doi. Cei doi Sebastiani. Pentru că unul e aici, umple fișe, își schimbă masca la prânz, după ce își mănâncă pachețelul, se ceartă cu Mihnea Cluceru și cu Sofia Radu, râde în hohote de i se întoarce mâncarea cu Ana Lungu, întârzie la Civică, face harcea-parcea testul la mate, își smulge pielițele până când seamănă cu Sfântul Sebastian *himself*, scoate de o mie de ori telefonul în pauză și atunci domnișoara Ilinca i-l confiscă și el nu poate, nu mai poate să dea mesaj, să spună ÎMI PARE RĂU, MAMI, ÎMI PARE RĂU, ÎMI PARE ATÂT DE RĂU.

Celălalt Sebastian e mai bine. E mai mic. De mână cu mama lui. Vin amândoi acasă de la grădiniță. Fac și desfac lumea din cuvinte și nimeni nu mai râde și nu mai chițăie și nu se joacă așa ca mama lui, care de fapt nu e un om mare, e doar deghizată, dar să nu mai spui, noi suntem exploratori și vulpi sălbatice, și mai e ATÂT DE MULT până o să ne facem mari, ATÂT de mult timp de joacă.

Și pe urmă, ZDRANG!

Lumea se rupe în două. Rola se sfâșie. Se oprește proiecția.

Mama se rupe în două. În mai mult de două. În nenumărate felii pe care nu mai știm să le punem la loc și tot timpul de joacă se face timp de plâns și brusc ea crește, e un adult în toată regula și nu-i place, și nici lui nu-i place și niciodată, dar niciodată nu vorbesc despre lucrurile astea pentru că mama muncește de nu mai știe de ea și când nu muncește e obosită și când nu e obosită e bolnavă și când nu e bolnavă e obosită și uite că se sună, s-au terminat orele și Sebastian se târăște în curtea școlii, cu ghiozdanul în spate și geaca pe o mână și căciula, unde, Doamne iartă-mă, o fi căciula aia și ea e acolo, parcă mai mică și mai mototolită decât toți ceilalți părinți și el stă o clipă, o clipă în care-l străpung toate săgețile universului și ea e țintuită la stâlp în locul lui pentru că ei sunt unul, sunt una și aceeași ființă, niciodată nu o să fie altfel și când ies pe poarta școlii, mână în mână, ei încep să-i curgă lacrimile și-și cere o mie de scuze că nu, nu l-a găsit pe Bluni, îmi pare atât de rău, sunt un eșec și o glumă proastă de mamă și de tot ce vrei tu pe lumea asta și el nu mai poate să ducă durerea asta mare a ei, așa că doar o ține de mână și o iubește până când ei doi redevin ei doi și de undeva, din cine știe ce colț de suflet, ea spune *ah, uite, caprifoi, hai să mergem să vedem, vrei?, nu știam că a înflorit deja* și ceva care era pierdut se arată din nou și pentru o clipă, doar o clipă, lumea se face la loc.

CLARA

În primele săptămâni, Clara n-a fost de găsit. Hanno a căutat-o în toate amfiteatrele de la Universitate și din Pitar Moș, a pichetat toate sălile de seminar, a îngrijorat toate fetele de la Franceză cu prezența lui tăcută și un pic bizară. Absența ei era mai tangibilă decât orice altceva. La Lingvistică generală și la Teoria literaturii, cursuri cu tot anul, se trezea fixând spatele câte unei fete, boltit peste foile de curs. Nu era ea. Nu era ea niciodată. Cursul de civilizație germană s-a dovedit a fi favoritul lui. La Texte, cursul practic, s-a prins repede că seminariștii împărțeau zeci de pagini de tradus ca să se achite mai repede și, nu de puține ori, mai bine de o traducere mare la care lucrau ei înșiși. Orașul întreg, de altfel, avea aerul unui enorm compromis, al unei șmechereli continue care-i ținea pe toți suspendați ca într-o plasă cu ochiuri. Joia se ducea la gară, după pachetele de-acasă, în care exista mereu și câte ceva pentru doamna Margareta. Vorbeau, când și când, la telefon. La jumătatea anului *Omi* a făcut congestie pulmonară și Hanno a lăsat totul baltă și a luat trenul spre casă. A găsit-o împuținată, dar deloc dezvrăjită la spitalul din Sibiu. O vizitau de două ori pe zi și dormeau toți trei înghesuiți în apartamentul cu două camere al lui *Tante* Liese. *Omi* era somnolentă

și slăbită, dar foarte conștientă de lipsa de intimitate și de coerență umană a spitalului, motiv pentru care, după ce i-a dispărut din sertar inclusiv brățara scoasă de la mână ca să nu încurce branula, a început să se roage de ei zilnic să o ducă acasă. Ceea ce au și făcut, până la urmă, când s-a dovedit că medicul care o avea în grijă nu știa prea bine cine e ea și cine sunt ei nici după două săptămâni de plocoane conștiincios prezentate la fiecare vizită și că, deși în buzunarele asistentelor dispăreau ritual bani, pachete de țigări și de cafea, eforturile lor de a-i schimba lui *Omi* așternuturile și perfuzia erau mai degrabă nule și, atunci când existau, veneau însoțite de o stare agasată care le transforma într-o favoare supremă. Tot timpul cât *Omi* a fost internată s-au străduit să afle amănunte despre starea ei, smulse cu forcepsul de la un personal medical dureros de neimplicat în altceva decât fluxul perpetuu de sacoșe cărate de aparținători umili și disperați. Lumea întreagă părea făcută din zbierete, plicuri și mizerie, și ideea însăși că *Omi* ar putea sfârși aici, în locul ăsta atât de străin de omenie și de curățenie, cu miros de mâncare fiartă la cazan, i se părea lui Hanno de nesuportat.

După ce au adus-o acasă, doctorița de la dispensarul din sat a venit zilnic să o vadă și acolo, între așternuturile ei scrobite, li s-a părut mai întremată, deși accesele de tuse o sufocau uneori și culoarea ei era mai degrabă pământie. Pe geam se vedea grădina ei de trandafiri, de-acum desfrunzită.

Când s-au apropiat examenele au insistat ca Hanno să plece înapoi la București, dar el le-a explicat că, dat fiind că lipsise atâta de la cursuri, era, oricum, inutil. Prefera să stea lângă *Omi* și să-i citească, să-i spele cănile cu ceai nebăut și să-i ducă pe furiș câte o ceașcă de cafea. Noaptea, în camera lui cu pat înalt și perdele brodate de ea la fereastră, a constatat că nu prea poate dormi, așa că a început să-și treacă

timpul scriind gânduri fără prea mare legătură între ele – un jurnal haotic în care se amestecau coșmarurile din copilărie cu frânturi de conversație cu *Omi* și amintiri din care se căznea să lege o poveste. Uneori funcționa și alteori nu, dar se trezea numărând orele până când restul casei avea să adoarmă și el se va putea strecura, vampiric, într-un halat bărbătesc vechi, despre al cărui prim proprietar nu știa nimic, să extragă voci și umbre din pereți. Un sentiment paradoxal de control, de închidere a imaginilor de spital într-o firidă a sufletului. Diminețile îl găseau cu capul greu și cu gândurile vraiște. Se spăla pe dinți, se ducea glonț să vadă ce face *Omi*, se ciocnea de *Tante* Liese pe scări.

– Te caută cineva, îi spune mama într-o dimineață.

E o pojghiță subțire de zâmbet în vocea ei.

Hanno trece în salon și acolo e ea. Poartă un palton lila, cu brandenburguri. Are brațele pline de hârtii.

– Bună, Hanno. Ce face *Frau* Schell?

Ochiul galben clipește și lui i se pare că trebuie să se țină cu mâinile de genele ei infinite ca să nu alunece în obișnuita lui transă. E subțire și înaltă, are buzele date cu ruj și părul liber pe umeri.

Hanno bălmăjește un „bine" lipsit de sens. Își simte picioarele goale în papucii cafenii, cu gleznele păroase generos dezvelite de pantalonii de pijama, poalele halatului străvechi ferfenițite deasupra genunchilor și părul ciufulit ca după un ciclon care, din nefericire, nu l-a azvârlit în Kansas. Ea rămâne, luminoasă, în picioare în mijlocul salonului, cu paltonul pe ea.

– Îți aduc ceva? Un ceai? întreabă el și se simte în același timp idiot și furios că mama nu l-a prevenit cine-l așteaptă, să-i dea un pic de timp să se adune, să se pregătească de impact. Întotdeauna e așa cu ea, tălâmb.

Clara nu-l bagă în seamă, face un pas spre el și-i întinde hârtiile frumos legate cu sfoară.

– Ți-am adus cursurile mele din anul întâi. Nu știu dacă-ți folosesc – scriu absolut infect și fac franceză principal, dar la Lingvistică și la Teoria literaturii ar trebui să funcționeze așa, orientativ.

Rămâne, ca de obicei, sub vraja ochiului galben. Nu înregistrează nimic altceva, parcă, din ea. Sunetul vocii, profilul un pic cam ascuțit, de filoloagă, părul arămiu, pistruii. Nu a mai văzut-o de-atunci, de pe Strada Pelerinilor. O aude spunând ceva despre permisul la bibliotecă și profesorii ei de LFC.

– Vrei să-ți scoți haina?

La fel de tâmp, dar ea nu pare să sesizeze.

– Nu, nu stau, voiam doar să-ți dau astea. Am înțeles că îți amâni examenele.

Pune hârtiile pe care el nu i le-a luat încă din mâini pe un braț de canapea, ca și cum acolo ar fi fost, oricum, locul lor. Zâmbește și se uită spre ușă. Tăcerea e mai groasă ca pătura tricotată de *Tante* Liese iarna trecută. Acum e momentul să spună ceva, măcar o idee mai puțin cretin. Numai că ea e cu un pas înaintea lui, parcă imună la jena lui care se întinde peste conversație.

– Și cum e la Universitate? Ai aflat ceva interesant?

Incapabil să-și dea seama dacă e ironică, de o politețe aproape terestră sau genuin interesată.

– Da. E OK. Încă nu m-am dezmeticit complet. Îmi place una dintre versiunile colonizării Transilvaniei de către sași. Știi „Flautistul din Hameln"? Mă rog, Hamelin, în varianta englezească...

Nicio legătură cu nimic. Așa, fă-te de râs complet.

– Care dintre ele? Browning[1], Goethe[2], Grimm[3]?

Hai că ți-a zis-o.

– Uite că tocmai pe cea de Goethe nu o știu, șoptește el.

– *Ich bin der wohlbekannte Sänger,*

Der vielgereiste Rattenfänger,

Den diese altberühmte Stadt

Gewiß besonders nötig hat[4], răspunde ea. Mai departe nu mai țin minte...

– Am vorbit la seminar despre cum apare povestea asta la Frații Grimm și pe urmă l-am citit pe Browning, spune Hanno, abia mișcându-și buzele. Mi-a plăcut ideea copiilor momiți în burta muntelui de muzică. M-a făcut să mă gândesc...

Nu, amice, nu poți să-i spui că te gândești la ea, oricât de chiseliță ți-ar fi creierii și oricât de surprins ai fi, ai, totuși, nouăspe ani și ea...

– Știu, și eu tot la locul ăsta mă gândesc. Că flautistul, după ce s-a supărat pe locuitorii din Hameln care nu l-au plătit când i-a scăpat de șobolani, a cântat până când muzica lui le-a vrăjit copiii și i-a dus cu un fir de cântec pe sub pământ până aici, la noi.

Salvat. Oare s-a prins și i-a fost, pur și simplu, milă? Că asta chiar ar fi insuportabil...

– Metafora e a coborârii în infern.

– Da, iar aici clar nu e paradisul. În poveste, copiii ies pe partea cealaltă a muntelui într-un ținut care seamănă cu Grădina Edenului, nu? Așa e la Grimm. Sunt o mulțime de

---

[1] The Pied Piper of Hamelin, de Robert Browning, 1842

[2] Der Rattenfänger, de Johann Wolfgang von Goethe, 1802

[3] Die Kinder zu Hameln, de Frații Grimm, 1816

[4] Sunt cântărețul renumit / Ce șobolani am tot vrăjit; / De vraja mea și de-al meu sârg / Nevoie are și-acest târg. („Prinzătorul de șobolani", din volumul: J.W. Goethe, *Opere. Poezia*, Editura Univers, 1984, traducere din limba germană de A. Covaci)

contaminări, oricum. Gândește-te că și peștera asta peste intrarea căreia cade o lespede e ca în „Ali Baba și cei patruzeci de hoți".

– Cam așa...

– Și mai departe cum era? Copiii întemeiază cele șapte cetăți – *die Siebenbürgen*[1], parcă așa, nu? Sau, poate, urmașii lor... Doamne, Hanno, nu eram pregătită pentru discuții filologice atât de dimineață...

Ea râde și el simte că, oricâte eforturi ar face, nu-și poate aduna privirea dintre ciucurii covorului.

– Una peste alta, ideea e că ne tragem din copii pierduți.

Ea știe poeme de Goethe pe de rost... E foarte greu să nu te uiți la ochii ei de culori diferite. Foarte, foarte greu.

– Da, răspunde Hanno, cu un zâmbet subțire răsfirat pentru prima data în voce, poate că aici e Țara de Nicăieri, de fapt.

Zâmbesc amândoi. Dimineața capătă, în sfârșit, un dram de lumină. Din bucătărie se aud mama spălând niște vase și *Tante* Liese ieșind pe ușa din spate, să dea la găini.

– Ei, cam trebuie să plec. Mai am câte ceva de luat pentru mama. Să-mi zici dacă ai nevoie de ceva, de orice. Eu plec marți la București.

– În ce an ești?

– Patru.

– Eu, în anul întâi.

– Știu.

(Sigur că știe, idiotule, ți-a adus cursurile ei, nici măcar nu i-ai mulțumit!)

Zâmbește scurt, îi mai urează o dată multă sănătate lui *Omi*, își aranjează paltonul și se îndreaptă spre ușă în timp

---

[1] Siebenbürgen e numele german al Transilvaniei, iar cele șapte cetăți sunt Sibiu (Hermannstadt), Brașov (Kronstadt), Bistrița (Bistritz), Cluj (Klausenburg), Orăștie (Broos), Mediaș (Mediasch) și Sighișoara (Schburg).

ce el abia apucă să îngaime un soi de *la revedere* sugrumat, din care oricum nu se aude nimic și care se pierde, în cele din urmă, cu totul în sunetul balamalelor ușii.

Rămâne singur în salon, cu mâinile pe lângă corp, acut conștient de regresia spontană undeva în preajma vârstei de cinci ani. Privirea îi aleargă fără noimă pe modelul covorului, în timp ce gândurile i se strecoară pe sub ușă, ca și cum ochiul galben le-ar cânta.

Es hat noch eine Strophe–
weiß ich sie noch?

E una dintre amintirile mele preferate conversația aceea... Amândoi tineri și încă prea puțin încercați. Ce nu știam atunci e că până în ziua de azi, la Hameln, unde am fost acum vreo douăzeci de ani, cred, e interzisă muzica pe strada care iese din oraș, Bungelosenstrasse. Cum o fi, Spatzi, o stradă fără muzică? Eu cred că fără muzică ți se usucă sufletul, se smochinește înainte de vreme și se destramă, știi? Se duce cu vântul. Pe acolo au trecut copiii ultima oară. 130 de copii amintiți în analele bisericii – toți pierduți în ziua de 26 iunie 1284. Oare cum s-or fi pierdut? Și oare erau copii sau tineri? Au murit de boală, au fost răpiți, au plecat în pribegie? Mi-i imaginez câteodată strecurându-se afară din pătuțurile lor, traversând orașul de-acum eliberat de invazia șobolanilor. (Nu ți se pare incredibilă imaginea asta, a orașului invadat de șobolani, una cu spinările lor cenușii? Sau, poate, crezi și tu, ca mine, că nu erau șobolani, ci fricile lor care viermuiau pe străzile mizere și le rontăiau carnea și sufletele în același timp?) Uite-i cum se încolonează, doi câte doi, la chemarea muzicii care le leagă visele între ele. Flautistul e milos și nu-i duce în brațele râului, cum a făcut cu rozătoarele (despre care, oricum, cercetătorii mai deștepți ca mine sunt de părere că au fost adăugate niște

secole mai târziu în poveste, reverb al ciumei care mușca din Europa cu apetit pantagruelic. Apropo, Spatzi, vrei un biscuit? Nu? Eu aș gusta unul sau doi). Unde eram? La copii, da. La muzicantul care le cântă șobolanilor până îi înecă în albia adâncă a râului, dar mai-marii orașului uită să-l plătească. Răzbunarea lui va smulge copiii din casele orașului care nu i-a plătit munca dusă la bun sfârșit. *Der Rattenfänger*. Cântărețul care omoară șobolani. Ce paradox, nu? Pare o definiție a intelectualului contemporan, după mine. Dar ce mai știu eu, un bătrân cu mintea roasă de prea multe gânduri? Să ne întoarcem la copii, mai bine... Muzica îi poartă în inima muntelui, unde poate că-i așteaptă gnomii lui Gimli să le făurească jucării de aur și să le agațe clopoței de cleștar la glezne. Doar trei dintre ei nu cad în mrejele flautistului. Unul e surd și nu aude cântecul, al doilea e orb și nu vede drumul, al treilea e olog și nu se poate ține după ceata cea veselă, pe care lacrimile părinților nu o pot opri din drum. Asta e destul de logic. Niciodată lacrimile părinților nu schimbă finalul poveștii. Într-o vreme am scris despre legenda asta, poate în încercarea de a ține fărâma aceea de discuție, poate prima reală dintre noi, mai aproape. Împiedicată și țeapănă, da, dar reală. Ea era reală. Cred că abia atunci m-am convins cu adevărat de asta. *Mein Hausgeist*... Vezi tu, totul se leagă de muzică. Azi îmi aduc aminte clar părul ei roșu, un pic electrizat, ochii vii ca de Kobold, vocea care îndulcea aerul din cameră și mă amețea așa cum nimic altceva nu a făcut-o vreodată. Nu o mai văzusem decât foarte rar în ultimii ani. O fetiță deșirată și tristă, care plutea uneori pe lângă maică-sa, la piață sau la biserică. Nu era încă atât de frumoasă cum a fost în camera asta, care poate că mai păstrează ceva minunat și cumplit din ființa ei de elf. Dar despre asta, altă dată. Acum sunt obosit. Foarte obosit. Și nu am destule cuvinte. Nu mai e ca înainte.

Imaginile se mișcă prea repede în capul meu și nu apuc să găsesc vorbele, nu mai apuc... Dar e bine și așa, micuțule. Să nu-ți faci griji. Toți oamenii de vârsta mea obosesc foarte ușor. N-o să mă duc chiar azi pe urmele flautistului. O să pun un disc, Spatzi, și o să picotim un pic amândoi. Nu, n-o să fie Mahler. Mai bine Strauss acum. *Beim Schlafengehen*. Jessye Norman ca un cer întunecat plin de posibilități luminoase. O să plouă peste noi cu aur și copiii vor înainta în borta care s-a căscat în piatră și vor pătrunde în munte mai adânc, și mai adânc, și mai adânc... Iar mâine o să ne trezim mai vii ca azi într-un oraș la fel de mort. *Die tote Stadt*. Vrei să încercăm niște Korngold?

Ich kenne das Lied.
Ich hört es oft in jungen,
in schöneren Tagen.
Es hat noch eine Strophe–
weiß ich sie noch?[1]

Ți-aduci aminte, Spatzi?

[1] Știu cântecul acesta. / Îl auzeam adesea în tinerețe, / în zilele fericite. / Mai era o strofă – / O mai știu oare? („Mariettas Lied" / „Cântecul Mariettei", versuri de Julius Korngold, din opera *Die tote Stadt* / *Orașul mort* de Erich Wolfgang Korngold, 1920) (în limba germană)

THEO. ZOOM IN

Dincolo, Ioan scrie un articol cu deadline strâns. Sebastian își butonează telefonul. Lumina se scurge pe fereastra din bucătărie și lasă două dungi paralele pe blatul uzat al mesei, ca două dâre lăptoase de primăvară calpă. Theo închide ușa dormitorului, se spală pe mâini și scoate farfuriile pentru prânz.

Cuvintele terapeutului i se rostogolesc pe dinăuntru. Oare cum se simte acum? Nu știe bine. În ultimul timp, toate liniile care o defineau par blurate, ca și cum Theo nu mai e Theo. E cineva nou și antipatic, mereu țâfnos, mereu indecis, ciobit, hăituit.

Toți anii ăștia din urmă, se gândește ea, sunt oribili.

În decada asta ar fi trebuit să-i fie bine. În fond, de-asta a muncit așa de mult. Sau poate că nu. Poate că muncea așa de mult pentru că îi plăcea. Oare așa să fi fost? Nu era doar narcisism camuflat? A văzut, în fond, atâția oameni penibili în beția propriei voci. Îndrăgostiți de ei înșiși, de siflantele, poticnelile și gâjâielile proprii. Sclavii unor idei fixe. Poate că și ea era așa. Sau urma să devină. În mod clar, unul dintre lucrurile pe care le face terapia e să te convingă de faptul că habar nu ai ce vrei. Sau cine ești.

Ea oare ce vrea, de fapt? De ce nu-și găsește locul?

Pune oala de supă pe aragaz și bagă friptura de ieri la microunde. Între timp, căznește o salată. Feliile de roșii alunecă în bolul albastru ca-ntr-un dans punctat de sunetul psalmodic al cuțitului care își face loc ritmic până în miezul portocaliu și sâmburos. Dincolo, melodia butoanelor continuă ca-ntr-un acord tacit al instrumentiștilor implicați.

Theo spune „la masă" și sunetul se pierde, se risipește pe geamul deschis, se amortizează pe sub pașii lor care alunecă până la baie, să se spele pe mâini.

– Ce urâtă ești! Urâtă, urâtă, urâtă, urâtă...

Clara nu zice nimic. A auzit-o pe mama ei ascunzându-se în spatele ușii. Oare și ea o crede urâtă? Ce întrebare, sigur că da. De-asta vocile copiilor de pe stradă o rușinează. Mama ei a avut un copil frumos și blond, care i-a murit, și pe ea, o fetiță ciudată, cu ochi de culori diferite, ca o mâță ceacâră, cu păr de culoarea pistruilor, în care joacă uneori soarele ca-ntr-un borcan de miere de brad zaharisită.

E urâtă, da. Nu e locul ei pe nicăieri. Se așază pe jos, în grădină, și rupe un fir de linariță. Își învârte tija pe deget și apasă floarea între inelar și arătător, să se deschidă gura leului. De-ar înghiți-o și pe ea! Clara își spune des asta. De s-ar deschide pământul! De-ar lua-o un ciclon, ca pe Dorothy! De s-ar sparge în cioburi, într-o zi, ca o fetiță de porțelan, din cele care stau frumos aranjate pe bufetul din camera bună. De-ar mânca-o viermii! De-ar ciuguli-o peștii! De-ar usca-o boala pe picioare! De-ar pârli-o soarele până la os, cenușă să nu rămână! Să nu mai fie, să nu mai fie... Din casă se aud oale trântite și o învolburare de voci care dau în clocot. Mama e prostdispusă. Pregătește-te. Azi nu ai pe unde să scoți cămașa. Ieri i-ai scăpat ca prin urechile acului, dar azi o încasezi sigur. Și pentru ieri. Și pentru alaltăieri. Și pentru Hans. Mai ales pentru el.

Clara nu-și aduce aminte cum era înainte de Hans. Înainte că el să... O bătea și atunci? O lovea de pereți? Nu mai știe. Acum toate zilele se trec într-o alunecare continuă printre uși de dulapuri și pe lângă șiruri de trepte. Să n-o audă, să n-o simtă. E doar o amânare, oricum. Când nu o simte aproape, mama fierbe pe dinăuntru. Întâi încetișor, apoi din ce în ce mai tare, până dă pe-afară. Atunci o strigă din coșul pieptului, din rărunchii durerii ei și totul în jur pare că amuțește. Tata dispare în lumea lui. N-a văzut, nu știe. De fapt, nici nu s-a întâmplat nimic. O singură dată, atunci când mama a târât-o de păr până în camera ei, camera care fusese a lor, a ei și a lui Hans, și a lovit-o cu capul de peretele pe care fusese pătuțul cel mic, doar atunci tata a spus „Ajunge!".

Ajunge!

Uneori, Clara îl urăște mai tare decât pe ea. Pe ea o înțelege, într-un fel. Mama ei nu a plâns și nu a căzut în patima bisericii, nu și-a smuls părul din cap, nu a încetat să mănânce sau să vadă de animale și nu a rămas cu ochii pierduți pe tavan, ghemuită în patul ei, incapabilă să înghită o gură de apă. Mama ei a fost puternică. Nici nu terminaseră bine de primenit casa, după înmormântare, când a luat-o la bătaie. Clara ține minte că i-a fost recunoscătoare. Carnea doare mai puțin. E mai ușor de îndurat decât durerea cealaltă, cea fără nume. Uneori, noaptea, Clara îl cheamă.

Mă auzi, Hänschen, pe unde umbli? Hänschen nu răspunde niciodată. Poate că nici nu mai vorbește pe limba oamenilor, ci numai pe limba îngerilor. Numai noaptea uneori vine și mângâie cu mânuțele lui durdulii vânătăile Clarei. Clara nu plânge deloc. Seamănă cu mama ei. Poate mai târziu, poate când o să meargă la internat și zilele nu vor mai avea neliniștea asta de joc de-a șoarecele cu pisica. Poate atunci. Ce nu știe mama Clarei e că ea se lasă prinsă de fiecare dată.

Uneori, pentru că o obosește fuga; alteori, pentru că simte că, în lipsa loviturilor și a țipetelor mamei, i s-ar urca un nod în gât. Un nod greu de desfăcut, pentru că are multe fire. Până la urmă, mama are nevoie de ea, cum au bețivii nevoie de sticla lor și fumătorii de țigară. Ceva care să le toace durerea mărunt, mărunt, așa încât să se poată înghiți, să alunece pe gât în jos. Mama are nevoie să-i care pumni în cap, s-o ciupească de brațe, s-o scuipe, să o joace-n picioare. Mama are nevoie să o blesteme și să-i strige să se-aleagă praful de ea, astăzi și mâine. *Astăzi și mâine.* Mama ei o vrea sub pământ. Tata se face că nu știe și o mângâie pe păr, dimineața. *Astăzi și mâine.*

Oare cum sună limba îngerilor? Și ce fac ei acolo, în rai, toată ziua? Se joacă oare cu el? Știu că nu adoarme decât mângâiat pe spate și că în somn își mișcă degetele de la picioare și râde uneori? Știu că urăște morcovul și că aplaudă când îi trece prin față o pisică? Sau că-i place să-i închipui animale din umbre pe perete seara? Oare știu toate astea? Îl învață acolo să cânte și să-și modeleze gângurelile în cuvinte pe care să le înțeleagă și ceilalți? Și oare el mai crește acolo, în rai, sau rămâne așa, mic? Clara nu știe. Poate o s-o întrebe pe *Frau* Schell, care stă în casa din capul străzii. Ea știe multe lucruri. Și i-a dat odată Clarei două marionete pictate. *Der Kasperle und die goldene Ileana.* Pe Ileana a spart-o, din păcate. I-a căzut pe scări și i s-a crăpat fața de la nas până la rădăcina părului. Oare mama a bătut-o atunci? Clara nu-și aduce aminte. Da. Poate o s-o întrebe chiar azi. *Frau* Schell îi cânta lui Hans, când ea și mama îl plimbau în căruț pe strada lor, să se minuneze lumea de cât e de frumos.

Hänschen klein ging allein in die weite Welt hinein.
Stock und Hut stehen ihm gut, ist gar wohlgemut...[1]

[1] Micul Hänschen a plecat de unul singur în lumea largă. / Bastonul și pălăria îi vin bine. E binedispus. (Cântec tradițional pentru copii în limba germană)

Oare și Hans e supărat pe ea, cum e mama? Poate că și ea ar trebui să-i cânte seara, înainte de culcare. Poate că atunci o să răspundă.

Cum te iau îngerii, oare, de sub pământ? Cum ajung până la tine?

Zdrobește linarița între degete până când i se colorează pielea de zeama gălbuie a florii.

Un copil bagă un băț prin gard, cum fac uneori ca să întărâte câinii.

– Ești urâtă, ai un ochi galben!

Clara apucă o piatră de jos și i-o repede peste gard drept în frunte. Copilul țipă ca mușcat de șarpe. În spatele lui se țes niște voci într-un fir despre care ea știe că e făcut din frică și din admirație. Nu s-ar mira deloc dacă acum ar ieși pe poartă și i-ar mușca, și le-ar sfredeli sufletele cu păcătosul ei de ochi galben. Poate că și el e un fel de gura-leului, care abia așteaptă să hăpăie și să clefăie tot ce e în jur, tot ce-i stăvilește cunoașterea. Poate ea chiar e rea. Ca un câine. Ca un câine turbat.

Clara se întoarce pe călcâie, își șterge degetele galbene pe rochia roz pal. Linarița se desface în particule minuscule care își strecoară corpul în fibra pânzei. Acum arată de parcă ar fi căzut pe ea un gălbenuș de ou. Culorile se îmbrățișează cu brațele aceluiași trup. Dincolo de fereastră, perdeaua freamătă ușor. Clara știe că mama e acolo. A văzut. Mintea ei fierbe laolaltă cu legumele din ciorbă. Clara cotrobăie cu ochiul ei galben în faldurile perdelei. Pufnește și se îndreaptă spre ușă.

Hans ist wohlgemut.[1]

[1] Hans e binedispus. (în limba germană)

DER WOLF/LUPUL

Hänsel și Gretel ronțăie grăbiți din căsuța de turtă dulce. Gogâlț, gogâlț. Îmbucăturile le alunecă în jos pe gâtlejuri și se scaldă lacom în sucurile gastrice, se transformă, se absorb, se ascund în labirinturile trupurilor mici și hămesite. Vrăjitoarea privește și se linge pe buze. Încă puțin și va veni și rândul ei. Își va devora casa de-acum ascunsă în burțile copiilor. Deconstruită. Reconstruită. Zidită din oase și din neuroni bălăciți în zahăr. *Leckerbissen*[1]. Am aproape douăzeci de ani și mă fascinează povestea asta. Cei doi Grimm își dau coate într-un portret de secol XIX. Încă unul pe care l-au prins. Sunt de-ai lor. Fără tată și cu mintea plină de aer cald.

Despre ce credem că e, de fapt, povestea asta, întreabă profesorul Wolf, după ce ne-a expus călătoria ei din Evul Mediu german până în colecția de folclor a Fraților Grimm din 1812 și de-acolo mai departe, în sala noastră de seminar mută ca un frigider gol.

Despre foame, răspund eu.

Suntem atât de înghețați că ne atârnă țurțuri de bolta sufletului și vorbim, în sala asta mică, puchinoasă, îmblânzită

[1] Delicatesă (în limba germană)

doar de aburul răsuflărilor noastre, despre turtă dulce. Copiii se apropie de căsuța care se ițește dintre brazi. Mințile le-au coborât în stomac. Pădurea însăși e o imensă băcănie volantă, o fata morgana a brânzeturilor revărsate peste o imaginație potopită de simțuri. Foamea urlă dintre oasele pe care se lipește pielea. Îi ține în viață. Foamea amestecă laptele cu mierea și glazurează fantasma cu dorință. Foamea luptă cu moartea. Pădurea asta e un șantier. Căsuța de turtă dulce e piesa de rezistență. Creația unui arhitect al disperării. E ca și cum toată povestea ar fi scoasă din cutiile metalice ale lui Omi. Ghimbirul dansează cu scorțișoara într-un cuptor imaginar care dezgheață tavanul, geamurile năpădite de cristale delicate, băncile reci ca mesele de laborator. Mirosul încălzește până și vocea profesorului Wolf, cel-care-nu-zâmbește-niciodată și-l mântuie de frigurile scarlatinei pe Wilhelm Grimm, cel aproape de-o vârstă cu mine în 1803, când pierde un an de școală ca urmare a bolii.

Foame, da, spune profesorul și sala se umple de Marea Foamete din 1315, foamea medievală care macină mințile romanticilor germani. Vrăjitoarea însă vine de departe, vine din Țările Baltice. Nu ne-a dat oare prin minte până acum că ea e Baba Yaga și Gretel, care o împinge-n cuptor, o arde pe rug (am prins metafora, nu?), e Vasilisa cea frumoasă? Îmi dau seama că nu m-am gândit. În schimb, vrăjitoarea asta cu un ochi în frunte sau un ochi în ceafă e un ciclop feminin, pare-se, la fel de tâmp. Pentru mine Gretel nu e o Vasilisa mai emaciată și mai tânără, ci Ulise însuși. E Nimeni cel ascuns în peșteră. E ludică în nenorocirea ei. Probabil că e o mare calitate asta, nu? Să rămâi zglobiu cu tristețea pe umeri. Profesorul Wolf e departe însă de-asemenea speculații. Brentano trece pe lângă mine fără să lase vreo urmă – sunt în raiul lipidelor saturate și simt

hârca ascunsă după o perdea iluzorie, vrăjită deja de mirosul trupurilor tinere, învelite în cardamom și inocență. Frații Grimm. Doar doi frați. Alți trei au murit de mici. De foame, de frig, de boală. Cine știe? Clar nu profesorul Wolf. Lui detaliul ăsta biografic i se pare insignifiant. Mie, nu. Trei locuri goale la masă. Trei farfurii nescoase din dulap. Trei suflete pierdute în pădure. Hänsel și Gretel împrăștie firimituri pe drumul de înapoiere. Înapoiere unde? Unde mai e casa lor? Un fir de viață strecurat pe sub ramuri grele de întuneric.

Cine îmi rontăie căsuța?, întreabă vrăjitoarea cu vocea tupilată între dinții lui *Omi*, muiată în inconfundabilul ei accent săsesc.

Vântul, vântul, copilul cerurilor, răspund Hänsel și Gretel. *Der Wind, der Wind, das himmlische Kind.*

Profesorul Wolf vorbește despre *Volkspoesie*[1], dar eu nu îl mai aud de ceva vreme. Și ăsta e însă un detaliu care-i scapă. Pentru el rămân studentul ideal. Interiorizat, intelectualizat și flămând. La finalul seminarului mă cheamă și îmi recomandă o serie de cărți de care știe că nu am cum să fac rost. Din fericire, pe câteva le are el. Mi le poate împrumuta. Mulțumesc și notez adresa pe marginea cursului. O să trec în seara asta să le iau. E de treabă Wolf. Unul dintre copiii lui e plecat în Germania. Probabil că și celălalt o să plece. Wolf rămâne aici să îmbătrânească la gura sobei în care arde vrăjitoarea cea rea. O clipă mă gândesc la fetița care o împinge în cuptor, după care își ia fratele de mână și pleacă acasă. Acasă unde? Unde pleci după ce ai fost abandonat? Părăsit în pădure de ai tăi? Oare așa e și Wolf, abandonat? Sau el a fost cel care s-a rugat de băiat să plece?

Statul german cumpără oameni. Așa a zis ieri, pe hol, un băiat înalt și slab, din anul patru, pe care habar nu am cum

[1] Poezia populară (în limba germană)

îl cheamă. Ce tâmpenie din partea lui să spună asta în gura mare! Oare și băiatul lui Wolf a fost cumpărat? Cu cât? De cine? Cum s-au târguit? Cum se întâmplă lucrurile astea? Cât costă un om? Câte firimituri de pâine pe drumul până acasă? Acasă, unde?

Brusc, mi se face și mai frig. Mă întreb cam cât aș costa eu. Un adolescent sfrijit, fără viitor, fără tată, fără casă, fără nimic. Filolog, pe deasupra. Samsar de cuvinte. Oricum nu aș pleca. Unde să pleci? Pe ele cui să le lași? Să le mănânce gândacii în spitalele de-aici? Le văd parcă agitându-se în jurul unui bagaj fără fund, în care încap, atent feliate, hălci de viață împachetate în hârtie maro. Viețile lor. Firimituri pe drumul meu. Pe cerul gurii mi se culcușește brusc amintirea gustului de cornulețe cu nucă. Minuscule. Divine. Îmi e îngrozitor de foame, atât de foame că mi se înnoadă gândurile în cap.

Rezist eroic pe durata unui curs anost de pedagogie și a unui seminar de poezie germană care în alte condiții m-ar fi interesat ceva mai mult. Pe drum spre Universitate, unde am ultimul curs pe ziua de azi, o literatură universală reînjghebată anemic sub oblăduirea unei hoaște anoste, celebra madam Calotă, care golește de suflet fiece rând scris vreodată pe fața pământului, mă îndop cu covrigi cu mac până mi se umflă burta. Pe urmă mi se face somn. Îmi imaginez castele din covrigi înălțate printre măruntaiele mele, tremurând seismic ori de câte ori mâna înmănușată a lui madam Calotă dă de toți pereții cu simboliștii francezi. Pentru ea nu sunt decât o șleahtă de băieți depravați, un corp unic și neînțeles, despre care nu poate vorbi decât în acute ale disperării, scandalizată de efluviile spontane de curiozitate pe care până și o expunere reducționistă ca a ei le stârnește în capetele noastre încă verzi ca părul lui Baudelaire (sau era Verlaine? parcă Baudelaire, totuși... uite că nu mai știu).

(M-am oprit. Îl scarpin pe Spatzi între urechi și simt nevoia să-mi aprind o pipă, ca pe vremuri. Am avut revelația dureroasă a faptului că scriu la persoana întâi, că m-am strecurat în corpul ăsta slab și friguros și-l port prin București, ca pe-o manta veche și totuși încă atât de familiară. Îi știu buzunarele descusute, coatele roase, locurile unde se subțiază țesătura, tighelele vajnice, nasturii fără glanț. Sunt Hanno și nu mai sunt el, sunt Nimeni și mă târăsc afară din peștera mea pentru o ultimă poveste. Pentru povestea asta. Faptul că mă înduioșează propriile elucubrații și că-mi rostogolesc o lacrimă unică și transparentă pe obraz e, în sine, semn de senilitate. Asta e. O să mi-l asum. O să merg mai departe, pe Kogălniceanu, în ninsoare, și o să întind mâna după mărul otrăvit. O să mai fiu tânăr o vreme.)

Sunt îmbibat de literatură, foame și frig când ajung acasă la Wolf. Clișeul estudiantin *by default*. Wolf stă pe lângă Operă. M-am târât pe jos până aici, în paltonul meu mult prea subțire pentru viforul ăsta de Bărăgan. Urăsc iarna la București. Anotimpul satirei. Eroul criogenat se risipește în văzduh.

Îmi deschide doamna Wolf, o blondă plinuță și zâmbitoare, îmbrăcată și ea de la pachet. Dincolo de ușă însă e o altă lume. Un orășel de turtă dulce. Apartamentul în care stă Wolf e vechi, cu tavane înalte, o oglindă de cristal enormă pe hol și rafturi de cărți așezate pe două rânduri pe fiecare centimetru de perete din sufrageria căreia Wolfii îi zic salon. Suntem cinci sau șase studenți cu care Wolf discută foarte implicat, între pereții tapetați cu titluri care îmi dinamitează atenția în zeci de direcții simultan. Nu se întrerupe când mă vede, ci îmi face semn să mă alătur discuției ca și cum aș fi un obișnuit al casei. Numai că nu sunt.

Am rămas cu paltonul pe mine, sunt obosit și mă lipesc greu în pseudoprelegerea asta simandicoasă despre Dürer. Abia dacă îngaim două vorbe.

– Schell, spune Wolf la un moment dat, o să fie un foarte bun folclorist. Are un simț al mitului extraordinar!

Ceilalți dau din cap de parcă mi-ar fi citit deja teza de doctorat. În fundal se aude o muzică despre care, spre rușinea mea, încă nu știu că e Mahler.

Doamna Wolf, căreia el îi spune Angela, își face o intrare afectată cu o tavă plină de sărățele. Nu îndrăznesc să iau mai mult de două. Nu seamănă cu ale lui *Omi* la gust, dar orice aluat fierbinte e prietenul meu în anii ăștia în care oasele par să trudească de dimineața până seara în conferințe interminabile cu mușchii, cu nervii, cu mintea care s-a hotărât să-și ridice un palat din nimic și să-mi dezire corpul ciolănos, ațos și niciodată bine îmbrăcat până la cer. Mi-e foame tot timpul. Pe sub pleoapele mele ochii copiilor lui Grimm se umplu de dulciuri, diafragma se ridică și cade aproape muzical, măselele mestecă în gol amintirea ultimului gust. Continuu. Aș vrea să-i aduc aminte lui Wolf de cărți, dar salonul ăsta, cum îi spune el, e un teren de ping-pong pe care nu reușesc niciodată să ocup spațiul dintre două mingi. Mă trezesc zicând ceva de Ludwig Grimm, desenatorul, fratele mai mic al lui Jacob și Wilhelm, când își face apariția o adolescentă spălăcită, cu ochelari, care nu salută pe nimeni și-l roagă pe Wolf să dea discul mai încet, că nu se poate concentra la franceză. Wolf se conformează îndatoritor, înainte ca adolescenta să se întoarcă pe călcâie și să dispară pe holul cu oglinda interminabilă.

– Fiica mea, Matilda, face Wolf spre mine. Se pregătește să dea examen la Romanice, adaugă el cu un suspin în care se simte o dezamăgire densă ca untura din sărățelele Angelei.

Acum e momentul meu. Ridic demonstrativ încheietura cu ceasul care nu merge de cel puțin patru zile și mă scuz că mâine am cursuri de la opt și uite ce târziu s-a făcut, în timp ce stomacul meu bolborosește din ce în ce mai revoluționar. Wolf dă din cap înțelegător și se întoarce către ceilalți. Nicio vorbă despre cărți. Mă trezesc în afara conversației, cu paltonul în continuare pe mine, între ușile glisante ale salonului.

– Gata, scumpule? mă întreabă Angela, care-și face apariția perfect sincronizată cu momentul din ceea ce pare a fi bucătăria.

– Da, spun eu, aștept niște cărți de la domnul profesor.

Imediat ce articulez cuvintele, simt că mă fac roșu ca fularul meu vechi de lână, probabil singurul obiect vestimentar călduros de pe mine.

– Păi, și i-ai spus? Că Dieter e foarte distrat, să știi. Dacă ai treabă cu el – cărți de luat, eseuri de adus –, trebuie să-i spui, dragule, că el sigur nu mai ține minte.

Mă simt de parcă aș fi căzut în Limb, ceea ce mă face să-mi smulg spasmodic pielițele din jurul unghiilor. Ideea de a intra din nou în salon, de a mă insera în conversația care continuă exact în același ritm de ping-pong și de a-i aminti lui Wolf de cărți mă sleiește, pur și simplu. Probabil că Angela observă asta, pentru că îmi întrerupe, îndatoritoare, disperarea.

– Lasă că mă duc eu și-i spun. Ce cărți sunt?

Îngân trei titluri din patru și Angela dispare în salon, unde îl atinge ușor pe Wolf pe umărul drept, moment în care el se apleacă spre ea, după care amândoi își întorc pentru o clipă capetele spre mine. Nu-l mai prind cu coada ochiului pe Wolf făcând echilibristică pe un scaun, în încercarea de a accesa rafturile cele mai de sus ale bibliotecii, pentru că ușa din fundul holului se deschide și apare Matilda, cu un *Petit Robert* în brațe, urmată, cel mai probabil, de meditatoarea ei.

– Am găsit, se aude Wolf din salon, exact când discul ajunge la mișcarea a treia a Simfoniei nr. 1 de Mahler și ochiul galben al Clarei se întâlnește, în sunetul Titanului, cu privirea mea uluită, drept în mijlocul oglinzii de cristal.

DIN NOU, THEO

Interviurile sunt ceea ce se întâmplă la coada zilei. Strecurate printre o mie de hârțoage plicticoase. Asta e, acum are un job mai static, mai monoton, fără prea multe momente de *spotlight*. Măcar e un job. Alții stau pe tușă cu anii. Theo e conștiincioasă și atât. Da, sigur că îi lipsește senzația de magie contemporană. Organic, uneori. Și alteori, strict din obișnuință. Asta făcea ea și acum nu mai face. E deja jenant cât de lungă e tranziția asta. Scrie pe ici, pe colo. Nu mai știe, una peste alta, cum e să fii îndrăgostit de meserie. Cum e *să-ți placă*. Dar, la urma urmei, ea nici nu mai știe foarte bine ce meserie are. Lumea Nouă vine la pachet cu fărâmițarea asta, cu risipirea de sine. Îi spune risipire și nu irosire, de teamă să nu tragă în plămâni prea mult din ce-a fost ea însăși și să nu se înece cu sine, ca Narcis. Poate că e mai bine așa. Presiunile rămân strict financiare. Uneori de statut. Numai uneori.

Citește mult. Funcționează mult din inerție. Dispare zilnic în hârțoage și *Excel*-uri. În lucruri neverosimil de mărunte și de gratuite, care-i rontăie tot timpul, ca niște șobolani conștiincioși. Nodul în stomac devine parte din ea. Trăiește cu el.

De două ori pe săptămână, merge la birou. Nu are o cană de cafea acolo. Nu are o masă. O ramă cu o poză. Un sertar. Îi convine așa. Nu aparține. Nu e legată de nimic, în afara orelor de program. Se simte eficientă, nu entuziastă. Uneori se târăște spre casă cu un nor deasupra capului și o voce mică în ureche care-i vorbește despre eșec, eșec, eșec, dar, în general, are mult prea multă treabă ca să stea de vorbă cu vocea asta pe îndelete. Oricum, nu mai e ceva care să taie în carne vie. E mai mult, așa, ca un reumatism, o tristețe a oaselor, o continuă neîntâmplare.

E și motivul pentru care nu se prea alege nimic de povestea cu interviurile, cu memoria locurilor. La început s-a agățat de ea. Poate iese o carte, poate un site, o comunitate de oameni care au pierdut bucăți din ei, bucăți care pot fi mapate, explorate, puse în legătură, așa încât toată pierderea asta, toată Atlantida urbană pe care calcă acum să fie mai ușor de navigat. Să aibă un minim caracter revelator. Să însemne ceva. Ca și cum tragediile ar avea sens... Nu-i nimic, au venit altele peste ea. Tot vin, de fapt. Theo constată că are din ce în ce mai puțin timp pentru Theo. Și din ce în ce mai puțină putere. Chef. Interes. Cele mai multe idei sunt puse pe raft pentru mai târziu. Pentru când nu o să mai fie cazul.

Până la urmă, poate că așa e cel mai ușor. Să te trăiască viața pe tine. Faci cumpărături, îți iei pastilele, trimiți tabele și situații, și tabele, și situații, și tabele, și situații, pui rufele la muiat, freci aragazul, răspunzi la e-mailuri scrise cu *capslock*, faci de mâncare, calci, scoți rufele din mașină, cum a fost la serviciu?, bine, bine și la mine, plătești ce e de plătit, îți iei haine care nu au cum să-ți ridice moralul pentru că nu le porți și, oricum, erau prea scumpe. Foarte rar te gândești că ești atât de singur și că mintea ta s-a învățat așa, cu lipsa cronică de sens, că bucuriile, puține, câte sunt, nu vin niciodată de la tine, tu nu ai nimic frumos de dat,

de amestecat cu aerul celorlalți. Că nu prea mai ai nevoie de tine. Nici măcar tu nu prea mai ai. Cum să aibă ceilalți, cum să le pese lor. Undeva, la un moment dat, nu te-ai mai ridicat. Nimeni nu stă după tine când nu te mai ridici. Nimeni. Odată, când era mică, mică, lui Theo nu i-a ieșit o prostioară din cele pe care trebuie să le bifeze toți copiii, poate nu a reușit să adoarmă sau să tacă, nu mai știe, nu mai știe... Tatăl ei i-a promis că o s-o schimbe cu o altă fetiță. Una mai bună. O să o aducă în camera ei, o să-i dea hăinuțele și jucăriile ei și gata. Ea iese din poveste, nu se știe unde, nu se știe cum. Exit Theo. Asta e viața, de fapt. Cineva așteaptă să nu te mai ridici ca să te schimbe cu următorul. E atât de idiot de simplu.

Și ar fi mai ușor, mult mai ușor dacă ar veni dimineața în care să nu te mai scoli din pat, dar nu poți să le faci asta, la câtă bătaie de cap ai adus, la cât au avut de tras cu tine, la cât de puțin însemni, la cât de puțin ai reușit să însemni...

Și atunci te întorci pe partea cealaltă și aștepți să vină un vis în care să alergi și să țipi, și să plângi tot ce nu se poate plânge peste zi. Și gata.

Dimineața te găsește în aceeași stare de eficiență corect calibrată. Dacă e depresie, e, oricum, înalt funcțională. Asta e, până la urmă, tot ce contează.

Theo știe.

I se întâmplă însă momentele astea în care fâșii luminoase, bine îngropate, reverberează din întuneric, ca niște spinări de licurici. Lumea e din nou un smochin izbucnit într-o bordură ciobită. Întinzi mâna și culegi fructele. Nu le simți gustul pe cerul gurii, dar gestul e vechi, familiar, cu milioane de gesturi aidoma cusute pe dinăuntru. Acolo, în încheietura lui Theo, locuiesc femei mai fericite decât ea, femei cu oase mai puțin șubrede și piele mai întinsă pe sub ochi, femei mai bune, femei cu ulcer și femei cu ochi vineți de

atâta plâns, femei care își țin toată strada pe umeri, femei care împing bolovani și femei care se feresc din calea lor și nu se știe cum sau de ce, dar Sebastian le simte pe toate și ele toate sunt mama lui.

Theo merge seara, într-un august ofilit înainte de vreme, cu el, pe strada care se înnoadă în jurul clădirii cilindrice și aude muzica rostogolindu-se pe stradă în sclipiri care sună violaceu pe undeva prin armătura bizară care leagă ochiul interior de ureche.

– Korngold, spune Theo.

– Ce-ai zis?

– Nimic.

–...

– Uite, pisicile de-acum trei ani, spune Sebastian. Mai știi cum le cheamă?

– Alea cu care te jucai tu?

– Da, ele sunt! Chubby și Chocolat. Mai știi?

– Crezi tu că sunt aceleași?

– Da, sigur, sigur sunt!

Theo zâmbește și își lasă ochii să se cațăre pe corpul bătrân și descuamat al blocului. Se învârte o dată. Și încă o dată. Sebastian râde fâstâcit și-și mai smulge o pieliță din jurul unghiilor.

– Tu știi că suntem în public, da?

Theo se învârte în continuare, ceva mai lin, oarecum în contratimp cu muzica. Se învârte până când vârstele se destramă pe caldarâm ca păpădiile vara și ea e din nou mică, de mână cu Sebastian care e și el mic. Pisicile o privesc înțelegătoare, mijind ochii din blănițele lor căptușite cu ani și ani de înțelepciune.

DIN NOU, SPATZI

– Dar nu e un câine adevărat...

– Ba da!

– Ba nu, Martha. E un cățel inventat și nu e nimic în neregulă cu asta. Atât că animalele imaginare nu au nevoie să le ducem mâncare în fiecare zi, nu suferă de sete sau de singurătate. Nu e cazul să vorbești cu o ușă în toate după-amiezile...

Martha își privește vârfurile degetelor strecurate afară din sandale, de parcă pielea rozalie pe care s-a imprimat deja urma baretei cafenii ar lega-o și mai tare de cimentul holului.

– Ce încerc să spun e că vreau să faci diferența între ce e adevărat și ce nu e. Înțelegi?

– Nu prea, răspunde Martha cu un sfert de voce tristă, în care stă deja la pândă o urmă de alint.

Clara o trage spre ea, o culcușește între brațele ei și-și reazemă bărbia de creștetul ciufulit al fetiței. Aici, între umerii din ce în ce mai osoși ai mamei, pare, parcă, și mai mică, o Degețică învelită de petale dezbrăcate de diafan. Martha se ghemuiește în îmbrățișare ca și cum s-ar lipi de coaja unui copac. Nu e nimic dulce în felul în care se strâng unele într-altele oasele lor mici și ascuțite, cât mai degrabă organic,

ca și cum supraviețuirea lor ar depinde numai și numai de acest corp comun pe care-l formează când se lipesc una de alta și cuvintele dintre ele se destramă, ies din trupurile lor de sunet, se scutură de sens. Nu e nimic care să nu încapă aici, în brațele Clarei, unde se întâmplă traducerea lumilor Marthei. Spatzi se întoarce în conturul lui de cretă, germana și româna fuzionează, absența doare ca o coajă desprinsă cu unghiile de pe genunchii juliți. Martha plânge încet și Clara o leagănă puțin. Dezvrăjirile învăluie mintea și, în miezul durerii, Clara simte cum Martha mai crește un pic, lumea ei se înalță peste un prag și Pasărea Elefant își flutură de la revedere degetele din pene.

– El așa trăiește, spune Clara încet. Cu povești. Așa face față.

– Cui? întreabă fetița și își proptește mai bine tâmpla în sternul Clarei.

– Vieții, oamenilor... Hanno e ca un mic păianjen, știi? Țese mereu o pânză de poveste peste realitate. Așa supraviețuiește.

Clara oftează și zâmbește fin, mai fin ca boarea de lumină care se strecoară pe sub ușă.

– Numai că tu, musculița mea, trebuie să te desprinzi din pânza asta și să te întorci la mine, bine? Bine?

O strânge mai tare și neliniștea crește un pic în vocea ei, ca o pulsație nouă, care străbate corpul și-l reașază în matca lui. Copila închide ochii și așteaptă puțin. Poate că și Clara e acolo, într-un ochi de pânză, de unde încearcă să-și croiască drum până la ea. Pentru prima oară, Martha o simte fragilă și obosită, mai însingurată ca un cățel uitat într-un apartament gol, care se ascunde sub un scaun inexistent.

La un braț de timp distanță, pe partea cealaltă a străzii, Theo stă față în față cu o pagină albă de Word. Câteodată

îți trebuie ceva în care să te sprijini. Un loc unde să fii tu. Așa cum e ea acum.

Unde e locul ăla?

Unde o fi locul ei sub soare?

Pe canapea, Sebastian ascultă The Oh Hellos cu volumul dat tare.

There will come a soldier
Who carries a mighty sword
He will tear your city down
Oh lei, oh lai, oh, Lord
Oh lei, oh lai, oh lei, oh, Lord
He will tear your city down
Oh lei, oh lai, oh lei, oh, Lord[1]

Unde se duc orașele când mor?

Pe Theo o obsedează întrebarea asta.

[1] Va veni un soldat / Care va purta o sabie puternică. / El vă va dărâma orașul. (în limba engleză) Versurile din cântecul „Soldier, Poet, King", scris, produs și interpretat de frații Maggie și Tyler Heath

PARTEA A TREIA

TAȚII

Nu o să uit niciodată iarna aceea. Probabil că toți avem câte o iarnă așa, măcar una, în care fulguiește pe un bulevard (Kogălniceanu, în cazul meu) și pentru prima oară prezentul e mai palpitant decât proiecția, emoția momentului copleșește angoasa, o căptușește cu o euforie densă ca o vatelină prin care nu trece frigul. Sunt asemenea unui copil care-și taie un vizor într-o perdea, doar că eu crestez o deschizătură în timp și mă uit prin ea. Sunt voyeur în propria mea viață. Îi văd pe Hanno și pe Clara făcând drumul de la Operă până în Castelul ei cilindric din nou și din nou, și din nou și, pentru că nu mai văd atât de bine, și mintea mea își pierde din limpezime, închid ochii și îmi amintesc atingerea mâinii ei – mereu înghețată, mereu fără mănuși – și ecoul ei reverberează în toată ființa, în tot ce sunt, în lobul meu parietal smochinit, unde atingerea ei dansează ca o crăiasă a zăpezii și țese bucățile lipsă din pânza asta zdrențuită care este memoria mea. Le țese la loc. Poate că nu sunt la fel, poate că paltonul ei nu era, de fapt, lila, poate că vocea suna altfel, poate că îi curgea nasul și nu câte o lacrimă pe obraz, cleștar în viforniță. Nu mai știu, nu mai știu... Ce mai contează? Încă pot să mesteresc o bucată de timp în care ne ținem de mână. Căldura ei e vie și, cât timp o simt, trăiesc.

Încă îmi strâng degetele în jurul degetelor ei și ea devine duhul meu bun, sufletul ei atât de întortocheat e codrul în care intru, ca Sir Gawain, să mă lupt cu stihiile. Voi ieși altul din această călătorie, dar acum încă nu știu asta. Știu numai că spre mine e întors ochiul cel verde, ochiul ei bun, și Clara râde, se zgribulește, identifică simfoniile lui Wolf (muzica se schimbă ori de câte ori merg la el să împrumut sau să înapoiez cărți – întotdeauna marțea și joia, zilele Matildei de meditații la franceză, pentru că de fapt sper doar să o pot conduce pe Clara acasă; trăiesc în basmul meu personal și nu, nu e o poveste întunecată).

Într-o zi, îi spun că sâmbătă plec la mama și la *Omi* și o întreb dacă nu vrea să ne luăm bilete de tren împreună și atunci ochii ei lucesc metalic, Clara se schimbă cu totul în câteva clipe, chipul devine ascuțit ca de Kobold, degetele i se chircesc în palma mea și:

– Eu nu mă mai întorc acolo niciodată,
dar cuvintele se risipesc în aerul rece și eu nu întreb mai mult
pentru că
pentru că
pentru că
sunt atât de fericit.

E frig, Spatzi... Mi se face atât de frig câteodată! Îmi e atât de dor de ele! De ele, toate. Și tu, tu nu zici nimic, doar te cuibărești în conturul altui cățel, un cățel inventat pe care o fetiță l-a desenat, acum foarte mulți ani, cu creta, direct în inima mea.

Mi-e frig și aș vrea să termin povestea asta. E ultima. Aș vrea să o spun bine. Să reușesc... Nu știu ce să reușesc, Spatzi. Să mă mai încălzesc o dată. Să mă odihnesc puțin. Am mers atât de mult!

E vară și mi-e frig.
Singurătatea
e
cel
mai
friguros
anotimp.
Atât de somn.

Ioan e un tată bun. Theo se uită la el cu coada ochiului. Umăr lângă umăr cu Sebastian, pe canapea, în aceeași carte cu păsări. Sigur că e geloasă. Complicitatea reclamă naturalețe. Naturalețea imprimă relaxare. Theo nu a avut de niciunele. Viața ei a fost un șir de încordări. Nu știe exact a cui e gelozia asta. Oare a copilului care a fost ea, incapabil să capteze atenția părinților pentru mai mult de zece minute legate? A mamei care este acum, etern împiedicată în propriile picioare? E un tată bun Ioan. Ascultă. Încearcă. Oare el ar spune același lucru despre ea – că e o mamă bună?

Degetele lui Ioan trec prin părul lui Sebastian. Râd împreună de ceva numai al lor, într-un limbaj pe care ei l-au inventat. Theo știe că lucrurile astea, cuvintele, anecdotica, gesturile vor călători cu Sebastian mult după ce ei nu vor mai fi. Poate că alt copil se va hrăni din ele. Poate că va râde împreună cu tatăl lui.

Theo nu a fost un asemenea copil. Poate și de-asta se uită la ei de parcă ar fi într-o vitrină. Intangibili și totuși ai ei.

Le spune *da* când întreabă dacă a mai rămas plăcintă și dispare în bucătărie, de unde se întoarce cu șervețele și farfurii pe care a tăiat felii imperfecte din dulcele nefăcut de ea, după care continuă să treacă dintr-o cameră într-alta în obișnuitul balet utilitar. Există însă un ochi în ceafă, un al

treilea ochi întors spre ei, unul care absoarbe imaginea asta și își căptușește retina cu ea. Lentila nenumită din străfundurile memoriei, acolo unde zac absența, nerostirile și negândirile. Și altele.

Glimmers. Așa i-a spus terapeutul. Strălucirii care te ancorează într-o zonă de calm. Le extragi din cuferele cu amintiri, ca pe un minereu prețios, și-ți inviți demonii la cafea. După care îți afunzi pumnii în buzunare și-i scoți plini de sclipirile astea care-i năucesc, le leagă boturile și le taie sonorul.

Numai că buzunarele ei sunt mai mereu goale. Descusute pe interior.

Ioan e un tată bun. Și e plăcut câteodată să te cuibărești între ei. Să constați că nu-ți poartă pică pentru toate dățile când o dai în bară. Sau să-ți spui singură asta. De fapt, toată lumea poate fi înlocuită. Tot timpul. Poate că asta e complicitatea ei. Limbajul lor. Tată și fiică. *Pater dixit*. Uite-o pe Theo, nu mai e Theo. V-ați ascunselea, Baba-oarba. Un pas greșit și ai picat printre ochiurile poveștii. Și te-ai duuuuuuuuuus... Nu, nu o să se gândească la asta acum. Acum ea și anxietatea ei vor pleca braț la braț la interviu.

Glimmers.

Îi place cuvântul ăsta. O să-l păstreze.

Își caută cheile, telefonul și ochelarii de soare. Minute în șir, ca de obicei. Obiectele au, întotdeauna, acest talent ciudat de a dispărea din calea ei exact atunci când are nevoie de ele.

– Vedeți că plec.

– Unde te duci? întreabă Ioan.

– Până la Cărturești. Am interviu acolo de la 12.00. Să mâncați de prânz, să nu mă așteptați.

Doar că ei o s-o aștepte, ca de fiecare dată. Mai sunt câteva zile și începe școala. Se termină și huzurul ăsta cu mâncatul împreună și trezitul mai târziu. Și...

– Mă bucur, spune Ioan.

Theo se întoarce pe călcâie, cu gândul fracturat înțepenit între vocea lui și traiectoria ochiului drept, care tocmai a localizat cheile.

– Pentru ce? întreabă ea.

Deși știe. Crede că știe. Cel mai probabil...

– Mă bucur că faci iar interviuri... Mă bucur pentru tine.

Mâna ei îi atinge obrazul, pescuiește cheile, răsucește clanța. Theo se strecoară afară cu umerii un pic aduși în față, cu părul ei scurt în dezordinea obișnuită, cu gândurile vraiște. Cum intră în lift, conectează căștile la telefon. Sunt căști noi, anodine. Nu au istorie. Asta e bine.

O ia spre librărie, cu Florence Welch în urechi. Anxietatea se mixează cu strălucirea, se risipește pe stradă, rescrie orașul.

Sometimes I wonder if I should be medicated.
If I would feel better just slightly sedated.
A feeling comes so fast and I cannot control it.
I'm on fire, but I'm trying not to show it
As it picks me up, puts me down.
It picks me up, puts me down.
Picks me up, puts me down
A hundred times a day...[1]

[1] Uneori mă întreb dacă ar trebui să fiu medicamentată, / Dacă m-aș simți mai bine doar puțin sedată. / Un sentiment vine atât de repede și nu-l pot controla. / Un foc mă ia pe sus, dar încerc să n-o arăt / Pe măsură ce mă ridică, mă pune jos, / Mă ridică, mă pune jos, / Mă ridică, mă lasă jos / De o sută de ori pe zi... (în limba engleză) Versuri din piesa „Free", lansată de Florence and the Machine pe albumul *Dance Fever*

Nu se gândise niciodată că s-ar putea întâmpla asta. Să moară *Omi*. Și, totuși, într-o zi, telefonul a sunat și vocea reținută a mamei lui i-a spus că ea a plecat. Așa a spus, „a plecat", cum îi spui unui copil pe care nu-l simți pregătit pentru lovitură. Grija ei a năvălit laolaltă cu durerea. Cine e pregătit vreodată? Există o vârstă la care să faci pace cu sfârșitul, cu tot ce înseamnă căderea în necunoscut? Îl sunase dimineața, să nu-l sperie, să nu-l trezească. A hohotit în pijama, la masa din bucătăria doamnei Margareta, și ea l-a îmbrățișat, îmbibată în mirosul de tocană grasă care o însoțea peste tot, și Hanno a știut că e o femeie bună, atât de diferită de *Omi* a lui, scrobită, pedantă și mirosind mereu a povești, dar o femeie bună, dintre cele care te leagănă puțin înainte să-ți dea drumul din brațe. Ca și cum ai fi un copil. Ca și cum ai fi copilul lor.

A povești și a levănțică. Așa mirosea *Omi*... A așternuturi curate, apretate și reci, în care te strecori vara și ți se face pielea de găină.

Călătoria cu trenul până la Sibiu îl sleiește de puteri. Pe geam vede o căprioară cu pui, cum nu a mai văzut niciodată, și simte cum i se umplu ochii de lacrimi. Își dă seama că nu i-a sunat nici pe Clara, nici pe Wolf. Se simte strivit de durere și e furios pe el că nu se poate scutura niciun pic de ea, că nu poate fi puternic pentru mama lui și pentru *Tante* Liese. Și e furios pe Omi. Că nu l-a așteptat. După care îi vine să-și tragă palme că a îndrăznit să fie furios pe ea. Trenul alunecă prin gări care se întorc sub ochii lui ca filele de carte. Făgăraș, Ucea, Avrig, Podu Olt, Tălmaciu. Apropierea îl îngrozește, pentru prima oară în viață, de parcă fără ea e din nou mic și străin într-un loc pe care nu-l înțelege. Prin minte i se plimbă vocea lui *Omi* citindu-i din Frații Grimm (nu-și dă seama ce, poate „Frau Holle"[1]) și strigând după mama lui să mai pună apă în oala care fierbe.

[1] Basm german, inclus de Frații Grimm în colecția de povești din 1812

În gara din Sibiu îl așteaptă *Tante* Liese. Nu spune nimic, doar îl ia în brațe. Hanno plânge iar ca un copil și ea-l mângâie pe păr. E străvezie la față, cu cearcăne violacee, și acum îi pare lui Hanno mai albă și mai slabă ca niciodată. O schiță în cărbune a ei însăși. Oare din cauza lui nu s-a căsătorit *Tante* Liese niciodată? Probabil că da. El, copilul Hanno, a fost scopul în viața a trei femei singure. Probabil că și acum este.

Din mașina lui *Tante* Liese, vede Sibiul uitându-se la el cu sute de ochi tăiați în acoperișurile caselor, ca o enormă privire piezișă care-l rostogolește din nou și din nou, și din nou, până în măruntaiele orașului.

CUM SE FAC POVEȘTILE

Martha nu întreabă niciodată cine e tatăl ei. De ce ar întreba? Hibridul care a fost Hanno a funcționat foarte bine și în acest rol. Întreabă, în schimb, despre el. Din nou și din nou. Și atunci Clara îi spune despre cum Hanno e plecat într-o călătorie.

– De ce? întreabă Clara.

– Pentru că vrea să scrie o carte. Poate chiar mai multe cărți.

– De povești?

– Nu, despre povești. Despre cum se fac poveștile.

Și atunci Clara îi spune despre cum bucăți de poveste sunt risipite în părți diferite de lume și despre cum același basm trăiește în vârf de munte și pe malul apelor, despre cum oameni care nu au văzut niciodată marea visează sirene (*Îți dai seama, sirene?*) și despre cum copii care nu s-au întâlnit și nici nu se vor întâlni până la sfârșitul zilelor aud în același timp despre frumoasa cu păr de abanos, buze roșii ca sângele și piele albă ca zăpada și Clara nu știe să-i spună prea multe lucruri mai departe, dar, dacă ar avea amândouă un ochean fermecat cu care să privească peste mări și țări, l-ar vedea pe Hanno în biblioteca universitară de la Antwerp luându-și lacom notițe despre Marigo, și Myrsina,

și Snehvide, și Anghjulina, și Giricoccola, și Margarita, și Anna, și Ermellina, și Schneewittchen, și Biancaneve, și Amina, și Blanca Flor, și Olga, și Lumikki.

Dar ele nu au un ochean fermecat. Ceea ce poate că e mai bine.

Martha se strecoară între brațele Clarei. Ochiul galben sclipește, neobișnuit cu priveliștea, și o înfășoară într-o lumină aurie, cum numai el știe să țesă.

Plouă torențial, cu fuioare de apă care se destramă fluvial pe geamurile cafenelei. Theo își termină cafeaua cu ochii la umbrelele care alunecă în perechi colorate, ca un curcubeu sfâșiat pe strada udă. E prima oară când scrie într-o cafenea. E ciudat cum un pic de apartenență la clișeu îți dă, câteodată, o stare de liniște. Și-a luat o zi liberă în mijlocul săptămânii. Adică o jumătate de zi liberă de la tot. Rapoarte, rufe, ruminații. Le-a împins în partea a doua a zilei. Asta înseamnă că dimineața asta e numai pentru ea. Mijește toamna în București. Pulover moale, cizme de ploaie. Cafeneaua e aproape de casă, populată de oameni ca ea, care-și beau cafelele deasupra unei tastaturi. Theo își pune căștile și dă play înregistrărilor. Una după alta, vocile se fac una cu ploaia. Vorbesc despre bovindouri, saloane cu pian, scări în spirală și balcoane cu mușcate. Acolo, într-un folder din laptopul ei, se aude Bucureștiul care nu mai vorbește. Orașul mort. Bunicii repară rupturi din gard, tații despachetează biciclete, câinii familiei fugăresc pisicile din vecini, mamele fierb borcane zaharisite de dulceață, graurii fură cireșe, cariatide sprijină acoperișuri de tablă, grădini de iarnă vibrează în furtuna de vară, cartușele spun data de naștere a zidurilor galbene, copiii își desenează șotroane în mijlocul drumului, mascaroane râd schimonosit spre ei și-i fac să se împiedice. Și pe urmă vin buldozerele. Vin peste

grădini de trandafiri și sobe cu olane. Peste marchize. Peste case vagon. Peste pereți îmbrățișați de glicină.

Theo apasă butonul de pauză. Are un nod în gât care i se scurge discret pe obraz. A ajuns la *track*-ul 9, care e cel mai greu de ascultat.

Pe fereastra cafenelei plouă, în continuare, frenetic. Pârâiașe care poartă la vale clăbuci de detergent, semnul ultimului lavaj urban, șiroiesc cenușiu printre bucățile alunecoase de piatră cubică.

Aveam șaisprezece ani, spune vocea.

Nu poți să-ți imaginezi cum e... Să ai șaisprezece ani și să vină buldozerul spre casa ta. Să-ți vezi mama plângând în hohote, îmbrățișând-o pe bunica ta care-și acoperă ochii cu mâinile, să nu vadă. Să nu mai vadă. Să-ți auzi tatăl înjurând prima oară în viața lui. Și să nu-ți vină să crezi. Să nu crezi până când gura aia cu dinți de metal nu mușcă din poarta casei și atunci bunica strigă nu, nu, nu și mama și tata se reped și o țin de mâini și de umeri și ea urlă cum nu credeai că poate urla o ființă atât de mică, de fragilă și de blajină.

Și atunci, pentru că nu știi ce altceva să faci, să-ți iei vioara și să cânți, să cânți cum nu ai cântat vreodată. Numai că știi ce? Muzica nu se aude. Nu se aude de buldozere. Nici tu nu o auzi, dar o simți, nu știu cum să-ți spun, pe dinăuntru, și bunica se liniștește încet, încet și se lasă moale din brațele lor și tu nu te oprești din cântat pentru că altfel i-ai omorî, înțelegi, i-ai omorî și nici că ți-ar mai păsa.

A doua zi m-au dat afară de la liceu.

A treia zi după ce ne-am mutat toți patru într-un apartament puchinos la mama naibii, bunica a făcut infarct.

După asta nu am mai cântat niciodată. Vioara am vândut-o în piață la Obor.

M-am făcut inginer.

*

Și într-o zi, odată ca niciodată, elful s-a dat de trei ori peste cap, s-a făcut Kobold, și-a luat-o pe coajă și pe urmă s-a lungit în pat. Clara nu s-a mai ridicat în urma loviturilor. Obosise. Nu de durere, de fugă. De așteptare. Cel mai greu e să vezi cum se adună obida și să aștepți să dea pe-afară. În ultima vreme, mama nu se mai obosea să inventeze un pretext. O lua la bătaie din senin, fără motiv. Într-un fel, era mai cinstit așa. Tata lipsea de-acasă din ce în ce mai des, ca să-i dea mamei timp să se recompună și să poată cina cu toții în liniște.

Dar, într-o dimineață, Clara nu s-a mai ridicat. Ușa s-a deschis și s-a închis în urmă cu trosc. În cele din urmă, a urcat și tata până la ea. A stat acolo, în cadrul ușii, mult timp. Poate că, în mod extraordinar, o fi și spus ceva. Clara nu a înțeles. A mai dormit puțin. S-a trezit cu mintea ca de pâslă și cu urechea stângă zvâcnind difuz. Abia atunci și-a dat seama că nici ochiul galben nu se deschide pe de-a-ntregul. S-a dus puterea ei. Oare îngerii ar putea face de data asta o excepție? Acum, că ochiul deochiului e aproape închis, poate că vor veni s-o ia direct din pat, nu de sub pământ. Așa a zis *Frau* Schell, că toți copiii merg în Rai. Gândul e, cumva, liniștitor. Clara se leagănă puțin în el. Clara înseamnă „cea luminoasă". Așa i-a spus tatăl ei cândva, într-o preistorie a lor. Ea nu e luminoasă. Ea e Clara cea întunecată. O ia din nou somnul. Când se trezește, simte cum o pajiște i se așterne deja peste picioare. E atât de moale și de plăcut! Dar păcat că îngerii o vor, totuși, sub pământ, cum o vrea mama... Important e să nu o uite acolo. Poate că ar trebui să încerce să vorbească puțin cu ei. Asta deși îngerii nu prea aud, probabil pentru că au mereu urechile înfundate de la muzica cerurilor. Și ea are urechile înfundate, dar deslușește o voce care murmură ceva. Ridică pleoapele, deși despărțirea de somn doare. Acum toată carnea ei

doare. Probabil că o apasă pământul. Rădăcini de părăluțe trebuie că se înfig deja printre oscioarele Clarei... Numai că ochiul cel bun și verde o zărește la picioarele patului pe *Frau* Schell. Stă pe un scăunel de lemn și îi mângâie gleznele, pe deasupra plăpumii. Și spune ceva, oare ce-o fi spunând?

Se simte atât de obosită... Ce păcat, totuși, că nu-i crește o pajiște pe deasupra! Ar fi fost frumos.

Din când în când, simte cum ușa se deschide și aude în somn vocea tatălui ei. Nu înțelege ce spune. Când pleoapele se urnesc în sus, din ceață se desprinde mereu zâmbetul lui *Frau* Schell. Clara simte buretele cu apă caldă care o dezmiardă, aude clipocitul din lighean, o aude și pe *Frau* Schell. Nu înțelege ce spune. Mintea ei s-a făcut greoaie. Parcă ar fi un popândău care-a mâncat prea mult și acum, nemaiputând să digere atâta hrană, stă prăvălit sub povara propriei burți. Dar mintea ei nu e așa. Ea e mereu în gardă, ca o zvârlugă pregătită oricând să se strecoare printre două uluci de gard. Deschide ochii. S-a făcut întuneric. Unde sunt îngerii?

– Nu e nimic, iubito, nu te speria!

Acum înțelege ce-i spune *Frau* Schell. Îi simte mâna caldă pe frunte. Din când în când aude pași pe hol. Podeaua scârțâie sub greutatea lor și pielea Clarei se face ca de găină. Se zbate când aude o mână apăsând clanța. Îngerii, unde sunt îngerii? Nu sunt nicăieri, e numai tatăl ei. Aruncă o privire spre pat, se uită întrebător spre *Frau* Schell, mormăie ceva în barbă și dispare din nou.

– *Frau* Schell...

– Da, scumpa mea!

– Unde sunt îngerii?

– Care îngeri, iubito?

– Îngerii. Unde sunt? Îngerii care trebuie să vină să mă ia...

Frau Schell tace o vreme. Când vorbește, într-un târziu, Clara simte neplânsul din vocea ei.

– Stai cuminte, puiule, stai cuminte... Fetiță bună...

Fetiță bună... Oare *Frau* Schell nu știe că ea e rea? Că locul ei e sub pământ? Ar vrea să-i spună, dar sunt prea multe cuvinte. Adoarme din nou. Se visează ghemuită în iarbă, pui de vulpe culcușit în coada lui. Simte vântul de primăvară cum îi ridică blănița în vârtejuri pe creștet. Firele de iarbă se unduiesc în jurul ei și lumea întreagă e o enormă vizuină verde și răcoroasă. E atât de bine... Și pe urmă aude glonțul care șuieră prin aer. Taie liniștea care-i căptușește urechile cu o iuțeală de cometă repezită în carne de jivină. În fierbințeala lui sfredelitoare se amestecă vocea vânătorului. Clara deschide ochii. Aude cum pe hol tata și *Frau* Schell discută aprins.

– ... și vă mulțumim pentru asta, dar...

– Fetița e bătută, *Herr* Liebmann. Mă doare să vă spun, dar mă doare și mai tare gândul că știți și că de-asta nu vreți să o vadă un medic. E bătută, e speriată și e obosită de viață. Știu că ați trecut prin multe, dar Clara e un copil. E copilul dumneavoastră, *Herr* Liebmann, și, dacă nu e în siguranță aici, va trebui să găsiți o soluție. Copila asta se roagă la îngeri să vină să o ia!

Clara închide ochii și așteaptă ca totul în jur să se facă iar verde. În câteva clipe, reușește să dibuiască drumul înapoi spre vizuină. Rana sângerează și durerea aleargă prin trupușorul ei roșcovan, dar glonțul nu a ucis-o. Nu încă.

E mereu treaba copiilor să repare ruptura dintre părinți. Asta, până se fac mari și-și dau seama că ruptura aia erau ei. Nu era nimic de reparat, ei erau de netrăit, de neîntâmplat. Și atunci nu mai e nimic de făcut, decât să te descoși din poveste, pentru că, spre deosebire de alți copii – cei iubiți, cei doriți –, firele din care erai tu făcut nu folosesc la nimic nimănui. Ești doar un ghinion pe două picioare.

E a doua zi după înmormântare, când Hanno răspunde la telefon.

– Cum cine sunt? întreabă vocea.

Poate că ceva din el știe, de fapt. Sau, poate, cineva. Simte mirosul alcoolului prin receptor și automat își ridică mâna la gură și își înfige dinții în ea. Până la sânge. De ce a făcut asta? Stomacul i se strânge într-un reflex familiar, se lipește de spate și-l trimite acasă. Alt acasă. Oare cum se chema?...

– Sunt taică-tu', se răstește vocea, împleticindu-se în vocale dezlânate care-l readuc în prezent.

Spune ceva ce Hanno nu înțelege, cu o lentoare care-i ridică părul pe ceafă. Vocea asta e întruparea spaimei însăși. Unde a stat până acum? În ce vizuină?

Marșacasă.

Așa se numea locul ăla. Marșacasă.

Hanno are din nou cinci ani. E sub masa din bucătărie. Își mușcă mâna făcută pumn. Sângele are gust de unt sărat, din cel desprins ușor, cu vârful cuțitului de pe pâine. *Omi* i-a spus că untul e, de fapt, galben, dar cel pe care-l cumpără ei de la magazin e alb.

– Am auzit că a murit bunică-ta.

Unde era marșacasă? De unde vine el. Marșacasă mirosea a băutură și a pumni. Era frig acolo. Foarte frig...

– Știi că aveau niște bani datorie la mine, nu? Ea și maică-ta.

Nu, nu știa. De unde să știe? Ele îl feriseră de toate astea. Mereu îl feriseră. O să vină, da. O să plătească. (Oare cu ce?) Nu mai știe unde...

– Hal de copil! Nu mai știi cine-i taică-tu', nu știi unde locuiești! Te-au smintit nemțoaicele!

Și pe urmă-l blestemă. Tatăl lui îl blestemă. *Alege-s-ar praful.* Hanno a mai auzit cuvintele astea. Ele s-au mai întâmplat. Praful s-a ales de el cu mult timp în urmă. De fapt, până

acum, cel care s-a plimbat prin viața lui era un Hanno reconstituit. De ele. A uitat. Cum de a uitat? Cum să uiți așa ceva?

Ce fel de copil uită? Cum să uiți *alege-s-ar praful*?

Marșacasăalegesarprafulastăzișimâine.

Imaginile se sudează rapid una de alta. Bucăți de faianță acoperite de abțibilduri, lingura în farfuria de supă cu pui de găină captivi în smalțul de sub supă și puii pe jos, făcuți țăndări de porțelan cu puf galben, apa care curge pe pian din glastra spartă și garoafele mirosind a blană de câine ud, rochia mamei, mama cu sonorul dat la minimum, e și nu e, diafilm proiectat pe un perete și ei trei râzând și chipul vocii, chipul care a dispărut într-o schimonosire pe care s-a străduit atât de mult să o uite, chipul din coșmarurile cu care *Omi* a luptat și a învins, pentru că ea învingea întotdeauna, dar acum, gata, pentru că *Omi* a murit, s-a isprăvit, s-a ales praful.

Și zdrang, telefonul.

Liniște.

Liniște care picură în jurul lui. De-acum s-a sfârșit. Nu mai are unde să se ascundă.

Es war so finster und auch so bitter kalt[1].

Drumul spre casă șerpuiește pe sub firimituri mucegăite de memorie.

Sub masa din bucătărie răsare luna, ruptă în jumătăți făcute din urme de dinți.

I-ar plăcea să-i întâlnească. Mamei nu i se pare ciudat că nu au dat niciodată nas în nas pe lângă bloc. Lui, da. E ca și cum ei nu există decât dincolo de geam. Sunt ca de abur.

– Crezi că o să ne întâlnim cu ei vreodată?

– Sigur!

---

[1] Era atât de întuneric și așa un frig amarnic! (vers dintr-un cântec german pentru copii, circa 1900, inspirat de basmul Fraților Grimm „Hänsel și Gretel")

– Și o să-l mângâi pe Bluni?

– Da. Poți să întrebi atunci și cum îl cheamă.

Și au râs. Sebastian ține minte. El și ea erau mereu atârnați de câte un fir de poveste. Ea se juca așa ore, ore în șir și el nu se plictisea niciodată. Tot ce știe despre bătrân și despre câine e din închipuirea lor. Bucăți din bătrân și din câine împletite unele-ntr-altele. Ratau, uneori, ora lor de plimbare din cauza poveștilor care se cereau tigheluite și festonate la nesfârșit.

Acum însă au mai puțin timp. Aleargă pe-afară mai mult. Lumea Nouă începe și ea să se învechească. Peste locul unde s-au rupt timpul și vocea mamei s-a pus un strat de... oare de ce? Sebastian nu știe. Nu mai știe.

– Tu despre ce scrii acum?

Theo își ridică nasul din laptop și zâmbește cu toți pistruii.

– Nu știu foarte bine.

– Adică?

– Scriu un proiect.

– Despre?

– Despre cartierul ăsta care a dispărut. Uranus se numea. Mă gândesc la un podcast... Știi, există deja un site cu o hartă pe care poți să vezi străzile astea refăcute din fotografii...

– Ca pe Google Maps?

– Da, cam așa... E fascinant. Te plimbi printr-o lume care nu mai e.

– De ce nu mai e?

– Cartierul a fost demolat în anii '80. Au dărâmat o mulțime de case atunci. Au băgat buldozerele peste istoria unor familii...

– Cam câte case?

– Cam... zece mii, să zicem.

– De ce?

– E... complicat de explicat. Voiau să construiască altceva acolo, doar că pe străzile astea locuiau oameni, niște zeci de mii de oameni. Și erau grădini, era muzică, erau cinematografe, era o fabrică de pâine...

– Pe bune?

– Da, Otto Gagel se numea. Sunt multe povești. Nu știu dacă e foarte util ce fac eu acum.

Pe mine mă ajută, cumva. Sunt poveștile unor oameni care au trecut printr-o pierdere mare. Și care locuiau foarte aproape de noi.

– Îmi dai și mie să ascult?

Theo ezită o clipă, după care minimizează playerul.

– Nu. Încă nu.

– De ce?

– În primul rând, pentru că nu e gata. Nici măcar nu-mi e foarte clar ce vreau să fac cu toate poveștile astea...

– Și-n al doilea rând?

– Nu știu... Nu e suficientă durere în jur?

– Păi, și pentru tine nu e?

– Greu scapă omul de tine... N-ai vreun homuncul de anihilat în vreun joc?

– Nu.

– YouTube?

– Nu, n-am chef.

– ... teme?

– ...

– Și tăcerea ta vorbește, cum ar spune tati.

Întinde mâna să-l ciufulească, dar se oprește la jumătatea gestului.

– Știi ce pot să fac? Pot să-ți arăt niște poze.

Se înghesuie amândoi în același fotoliu. Theo deschide folderul cu fotografii scanate. E plăcut cum stau așa, lipiți ca două clătite. Pe străzile din fotografii se văd tineri de

mână, în fața unui cinematograf de cartier, copii pe bicicletă, restaurantul Motanul negru (*nu te mai hlizi, așa se chema*, spune Theo și-și sprijină bărbia în părul lui etern încurcat), o fațadă cu ferestre enorme, o femeie cu părul lung, probabil deschis la culoare, care ține de mână o fetiță îmbrăcată într-o rochiță cu buline...

– Stai!

– Poftim?

– Dă puțin înapoi.

Theo mărește imaginea. Mult. Și mai mult.

– Nu pot să cred că am ratat asta.

– Ce anume?

Theo nu răspunde. Își deschide e-mailul, caută sursa fotografiei și, în căutarea asta, deschide atașament după atașament. Pe frunte i-au apărut brusc trei încrețituri paralele care nu se dau duse. Nu găsește ce-i trebuie. Pufnește și abandonează. Se întoarce la imagine, cu concentrarea aceea încrâncenată pe care Sebastian nu i-o cunoaște.

– Dar nu știi de unde ai poza? face el.

– Le descarc direct în folderul ăsta. Îi rog pe toți cei cu care fac interviuri să-mi trimită imagini, dacă au... Cumva, pe asta am sărit-o. Am salvat-o fără să mă uit la ea cu atenție și cred că femeia asta e... Nu sunt sigură, pentru că e o imagine veche și foarte neclară, dar seamănă...

Theo nu mai zice nimic. Sunt doar ele două în cameră acum. Ea și femeia cu părul lung. Degetele ei înconjoară mâna lui Sebastian, la fel cum degetele fetiței din poză sunt prinse în căușul palmei de mama ei.

– Nu, spune ea brusc. Închide imaginea, minimizează folderul.

– Dar cine credeai că e?

– Nu e, doar seamănă foarte, foarte bine.

– Cu cine?
A ridicat un pic tonul, exasperat de atâtea tăceri.
– Cu cineva din copilăria mea.

Dacă s-ar putea, aș trăi cu cafea, muzică și cărți. Și cu povestea asta, căreia nu-mi vine să-i zic povestea cea nouă. Nici nu e așa ceva – o poveste nouă la care lucrez. Asta se întâmpla, poate, când eram mai tânăr. Cea de-acum e povestea mea veche, care mă stăpânește. Care nu se lasă scrisă. Prima și ultima. Trăiesc în ea. Trăiesc prin ea. Sau, mult mai bine spus, mă trăiește. Știu exact ce o să se întâmple la final, dar până atunci? Până atunci ar trebui să găsesc un înțeles în toate lucrurile astea care mă traversează. În istoria mea fracturată și atât de îmbibată de ficțiune. Îmbrac pielea lui Hanno, mă îmbrac cu fricile lui, cu iubirea din care nu e făcut, cu foamea lui de frumusețe. Colți de lup strălucind în noapte pe deasupra unui suflet de iepure. Curcubeu de incertitudini. (Cred că era un poem de Rimbaud așa... Era? Nu-mi mai aduc aminte.)

Ies puțin din casă. Nu prea mai cunosc orașul. Ca un dezrădăcinat ce sunt, nu l-am reînvățat. Îmi sunt suficiente numele vechi ale străzilor pe care am iubit și am pierdut. Le știu după case care nu mai există, locuite de oameni pe care nu i-aș mai recunoaște. Doar povestea mai e. Locuiește în capul meu. Mă locuiește. E demonul fiecărei ore. Ne bem cafeaua împreună, mă leagănă să adorm.

Îmi citesc știrile pe telefon, comand cărți și mâncare pentru Spatzi de pe câteva site-uri legate prin magie online de finanțele mele. Niciodată nu m-am priceput la mai mult. Casa asta care o să mă înghită într-o zi cu totul și pe care sunt sigur că o voi bântui la rândul meu are un strop de curte și dimineața, când oasele mele vor să lenevească, îi deschid ușa lui Spatzi și sărmanul de el coboară singur până

afară. Spre deosebire de toți ceilalți bătrâni pe care i-am cunoscut, eu dorm până târziu dimineața. Nu știu de ce. Pare că toate nopțile dormite pe sponci în tinerețe s-au întors și-și cer drepturile.

Cred că așa o să fac și azi. O să rămân în pat și o să visez bucățile astea de viață, de vieți, coerent lipite între ele. Ca și cum ar avea o noimă. Ca și cum ar fi ceva de înțeles.

Ce vrea să spună autorul?

Chiar așa, oare ce vreau să spun? Și cui? Și de ce?

Îmi aduc aminte că la Strasbourg, în deschiderea cursului meu de antropologie culturală, le povesteam mereu studenților despre epidemia de dans din 1518. *Frau* Troffea nu mai suportă amenințările vieții. Ciuma, războiul care bate la ușă, seceta, soțul care o ocărăște și o umple de vânătăi, după care o întreabă dacă-l iubește, se închină zelos în dreptul bisericii și se ploconește adânc în fața *Ammeister*[1]-ului. Așa că, într-o dimineață, *Frau* Troffea iese în stradă și începe să danseze. Soțul îi poruncește să înceteze, dar ea nu se poate opri. Dansează cu disperare, strigă după ajutor. Muzica o invadează, oamenii fac cerc în jurul ei. Se vorbește de blestemul Sfântului Vitus, se înalță rugăciuni, se șoptesc farmece, se trec din mână-n mână leacuri, se dă cu piatra, se pocnește din bici, se cheamă medici, clerici, astrologi, soldați. Până apune soarele molima dansului a cuprins deja alte câteva suflete, zorile aduc cu ele alți și alți dansatori. Dansează cu zecile. Își dansează furiile și spaimele, nopțile de durere, burțile goale și sufletele schilodite, tot ce au pe dinăuntru, într-o isterie publică molipsitoare, ca într-un act absolut de revoltă, de disperare, de rezistența la lumea care-i frânge ca pe paie. E vară, o vară clocotitoare cum nu a mai fost de niște ani, și unii mor dansând, mor de epuizare

[1] Un magistrat superior, funcție specifică orașului Strasbourg, în secolele XIV-XVII, precursoare a funcției de primar

în brațele familiilor îngrozite, în mijlocul dansatorilor care nu se pot opri.

Poate că așa e și scrisul meu. Un dans fără noimă care mă sleiește și mă ține în viață, care sudează splendoarea cu oroarea. Uneori, în aceeași mișcare. Nu spune nimic și spune totul. Și nu e în puterea mea să mă opresc.

Frau Troffea c'est moi, cum ar fi spus un domn căruia nu-i semăn, pentru că eu nu mi-am ales arsenicul. Eu doar îmi așez lumea pe dinăuntru din nou, și din nou, și din nou și oasele mele se descleiază, parcă, și mintea amețește și eu mă tot învârt, ca maștera din poveste, cea cu conduri înroșiți în foc, pentru că doar asta știu să fac.

ACASĂ

– Pe mine mă cheamă Martha, spusese *Frau* Schell.

O mângâia ușor pe păr, așa cum făcea în fiecare dimineață de când ziua începea și se sfârșea cu ea în camera Clarei. Ziua se răsfira pe tavan în buchete de lumină care se ofileau spre după-amiază, până începeau să geamă de întuneric. Ochiul verde fugărea lumina prin cameră, ochiul galben rămânea fixat pe o crăpătură din tencuială, acolo unde seara se strângeau umbrele. Doar *Frau* Schell avea putere asupra lui. O mângâia ușor pe tâmplă până când pleoapa însăși cădea ca o mângâiere peste imaginea zimțată. Lacrima îi inunda uneori urechea și Clara auzea durerea – un lichid tulbure, ca o mare mică și rece pe sub care clipocesc cratere de sare.

Martha. Ce nume frumos!

Martha, Martha, Martha, Martha.

– Mă gândeam că, dacă vrei, ai putea veni să stai la mine. Numai o vreme, până începe școala. Nepotul meu, Hanno – îl știi pe Hanno, nu-i așa? ți-l aduci aminte? –, e plecat cu mama lui la mare. Mai am o fiică, pe Liese, care locuiește la Sibiu. Predă istorie. Acum își scrie lucrarea de grad și nu prea are timp să mă viziteze. Camera lui Hanno e goală. Nu e o cameră foarte mare, dar sunt multe cărți cu animale

care cred că ți-ar plăcea. Avem și o colivie cu papagali, și o cutie mare cu creioane colorate și zilele astea trebuie, oricum, să merg să iau niște hârtie de desenat. Ai putea să stai acolo. Am putea să facem împreună un ierbar și mă gândeam să luăm, poate, și niște iepuri. Crezi că ți-ar plăcea? Am un rând de cuști în grădină și stau nefolosite de ani de zile. De fapt, grădina trebuie regândită cu totul, numai că nu prea am idei. Așa e după o vârstă, mintea mai rugineș-te... Te trezești primăvara că totul în jur e plin de lalele și narcise și te plictisești de moarte. Aș cam avea nevoie de ajutor, de o minte mai proaspătă. Și uneori e amuzant să mai schimbi aerul, știi?

Clara nu spune nimic. Oare la ce i-ar fi putut folosi ei, care nu s-a mai dat jos din pat de atâta timp, o grădină? Sau o cameră nouă? Sau o cutie cu creioane colorate?

Între timp, mâinile lui *Frau* Schell muiaseră un colț de prosop într-un lighean cu apă călduță și o ștergeau ușor pe Clara pe față. De când se instalase aproape aici, în camera ei năpădită de spaime, *Frau* Schell îi spălase părul și-i schimbase cămașa de noapte, trăsese ușor așternuturile de sub ea și îmbrăcase patul fără să o miște prea mult, ca și cum ar fi știut că aici e vizuina ei, că ea e o sălbăticiune mică și obosită, pe care nu e bine să o sâcâi prea mult. Încet, încet. Fără zgomot. O atingere de puf, un pas înapoi de câte ori pielea Clarei se încrețea la rădăcina nasului. Și pe urmă așteptarea. *Frau* Schell știa să aștepte în tăcere ca nimeni alta. Nemișcată, fără să-și lase privirea să alunece prea departe. Erau căprui ochii ei. Țineau bine în lanț ochiul galben. Nu-i dădeau drumul. Nu-l părăseau.

– Nu trebuie să te hotărăști astăzi, *Schätzchen*. Și nici să-ți faci griji pentru părinții tăi. Tatăl tău e de acord să facem cum îți e ție mai bine, da?

Pasta ușor întinsă pe periuța de dinți, mâinile lui *Frau* Schell sprijinindu-i capul. Gustul mentolat, ca o aducere aminte a faptului că noaptea s-a risipit, începe o altă zi și îngerii nu au venit. Asta, dacă nu cumva sunt mereu aici și Clara nu-i vede.

– Până atunci, a continuat *Frau* Schell în timp ce pieptăna părul lung al Clarei, ți-am adus ceva. Lui Hanno îi place foarte mult. E adevărat că el e mai mic decât tine, dar m-am gândit să ne mai trecem vremea amândouă.

Martha. Martha e un nume frumos.

Martha, Martha, Martha, Martha.

Oare pe ea de ce nu o iubea mama ei? Poate că nu o iubise niciodată. Poate că nu avea nicio legătură cu Hans cel mic.

Hänschen klein.

Îi luase tot Hänschen. Tot, tot, tot, tot. Nemernic mic!

Nemernicule...

Hoț nenorocit!

Tot, tot, tot, tot.

– *Kinder und Hausmärchen*[1] *der Brüder Grimm*, a spus *Frau* Schell. Vocea ei, pagină după pagină.

Martha.

Ele două, câteva zile mai târziu, pe leagănul din grădina lui *Frau* Schell, învelite într-o pătură groasă. Seara era răcoare și *Frau* Schell făcuse o tartă bună cu prune și nuci. Clara citea și bea un ceai de tei dintr-o ceașcă fierbinte. Stătea în fund și bea ceai. Martha nu spusese absolut nimic când o văzuse ridicându-se. Îi întinsese ceașca. Degetele Clarei se ținuseră strâns de toartă. Ceaiul nu avea niciun gust. Era doar fierbinte.

---

[1] *Povești pentru copii și cei ai casei* – titlul original al volumelor scrise de Frații Grimm

Grădina lui *Frau* Schell mișuna de licurici și Clara își dorea ca Hanno și mama lui să rămână la mare pentru totdeauna. Uneori o visa pe mama ei și se zbătea în somn, dar *Frau* Schell era mereu acolo când deschidea ochii. Nu spunea nimic, o mângâia pe frunte. Nici tatăl ei nu spusese nimic când *Frau* Schell îi făcuse valiza și el coborâse treptele cu Clara în brațe. Mama Clarei nu se zărea nicăieri, de parcă ar fi aruncat cineva o găleată de apă pe ea și trupul i s-ar fi scofâlcit ca o bucată de hârtie mușcată de flăcări.

Din poza de pe bufet, Hans cel mic, blond și rotofei, triumfa de dincolo de moarte.

Toată casa era a lui.

Câștigase.

– A început cu *Dornröschen*[1], îi povestește Clara, mulți ani mai târziu, lui Hanno.

E frig afară și ei sunt îmbrățișați sub o pătură, în camera înaltă și prost încălzită din pântecul Castelului lor cilindric. E mult trecut de miezul nopții.

– N-am știut că tu ai stat la noi în vara aia, spune Hanno și-și trece degetele prin părul Clarei, peste arcadele ei, peste pleoapele care-i feresc privirea ei în două culori. Când eram mici, credeam că ești un elf de casă.

– Serios? râde Clara.

– Da, pe urmă am crezut că ești o zână de pădure.

– *Waldfee*.

– Exact.

– Tu mereu ai trăit cu un picior în poveste.

– Poate. *Omi* mă aducea la realitate. Era foarte, cum să spun, terestră... Deși toate intoxicațiile astea folclorice eu de la ea le am. Îmi citea mult când eram mic. Toate trei îmi citeau, de fapt... N-am știut că ți-a citit și ție. Cred că asta era terapia ei favorită de resuscitare.

---

[1] „Frumoasa din Pădurea Adormită" (titlul în versiunea germană)

– Ea a fost îngerul meu, spune Clara și se zgribulește un pic în așternuturi. Vara aia a fost cea mai bună din viața mea.

– Și pe urmă? întreabă Hanno.

– Pe urmă m-am dus la internat, la Sibiu. O vreme m-am întors acasă, în vacanțe. Am dat la facultate, am intrat. Am început să fac meditații și să am banii mei... Stăteam acasă două, trei zile. Ea mă suporta pe durate din astea, scurte. La un moment dat, am ajuns chiar să cred că a făcut pace cu gândul că încă trăiesc. Că nu-și mai iese din minți când dă cu ochii de mine. Acum trei ani am stat o săptămână, de Crăciun, și s-a repezit la mine, din senin, pentru că am vărsat niște supă pe fața de masă. Nu a fost faptul că m-a lovit, a fost ce i-a ieșit pe gură pe urmă. Cum urla că mai bine aș fi murit. E curios cum oamenii zic că o mamă care-și pierde un copil rămâne în viață pentru cei care i-au rămas și îi iubește mai mult, îi iubește și pentru cel care s-a dus. La noi n-a fost așa. Mama mea și-a tras toată forța de a trăi din ura pentru mine. A fost principala ei preocupare de când a murit Hans. M-a secat de toate puterile, mi-a făcut copilăria praf. Viața e aproape de nesuportat când un părinte al tău te vrea sub pământ. Lupți cu tine în fiecare zi. Lupți cu el, cu ura lui. O ai toată cuibărită în piept, ca o cucuvea. Și totul, totul pe lume e mai greu, pentru că înăuntrul tău vrei să-i faci pe plac, vrei să nu mai fii și să se termine odată tot circul ăsta. Vrei să fii, în sfârșit, copilul bun și ascultător. Și pe urmă a murit și *Frau* Schell... N-am mai călcat pe-acolo de-atunci.

– Și tatăl tău?

– Uneori vorbim la telefon. Conversații sub un minut. Mă sună de Paști și de ziua mea. E penibil și ceremonios și amândoi răsuflăm ușurați când se termină convorbirea.

Clara se ridică în capul oaselor. Din camera alăturată se aude vocea fetiței râzând în somn. Hanno o vede prin ușa întredeschisă cum se strecoară în vârful picioarelor să

mângâie copila adormită. E atâtea lucruri Clara, parcă n-o poate niciodată cuprinde cu mintea. O adulmecă numai, ca în clipa asta miraculoasă, deșirată în falduri de noapte pe care le-ar vrea nesfârșite. Se uită la ea știind că ființa asta care îi umple ochiul, iubita lui de sub tavanul înalt al Castelului, e fantasma lui Hanno cel mic, e mama Marthei, de a cărei existență el abia a aflat, e copila de suflet a lui *Omi*, e un amestec fermecat și înspăimântător de taine și luciri metalice ale ochiului galben. Acum însă, în picioarele goale, aplecată peste fotoliul-pat pe care doarme Martha, pare vulnerabilă, făcută din duioșii pe care nu i le cunoaște. Ochiul verde e stăpân peste lumea ei de-acum. Martha suspină și se întoarce pe partea cealaltă. Clara o sărută pe frunte și lumina de pe fața ei e atât de caldă că fetița elf se pierde pentru o secundă între umbre de ferigi. Totul în ea e omenesc, plauzibil și lui îi vine să le ia în brațe pe amândouă. Copila o schimbă pe Clara. Îi dă un loc în lume. O luminează pe dinăuntru. Vine tiptil înapoi, ușoară ca o părere. Camera e încă plină de fetița care aproape că s-a pierdut într-o vară în pădurea întunecată din mintea ei, de cucuveaua care-i doarme în coșul pieptului și el încă nu știe pe cine cuprinde cu brațul.

– Și pe mine mă urăște tata, spune Hanno. E o ură în virtutea inerției. E convins că relația lui cu mama nu a mers din cauza mea. Poate că are dreptate... M-a blestemat, oricum, de atâtea ori, că asta a devenit cea mai stabilă dintre amintirile mele cu el. Singura care e clară. Habar nu are, oricum, de mine. Nu l-a interesat niciodată să mă cunoască.

– Mda, probabil că asta e prima chestie pe care o avem în comun. Pe amândoi ne urăsc părinții noștri.

Clara tace o clipă, după care zvâcnește în picioare, se înfășoară într-un pled verde și își caută papucii pe lângă pat.

– Mi-e foame. Mă duc să aduc un borcan cu dulceață. Două linguriță?

– Mai stai, spune Hanno. Povestește-mi despre Martha.

ÎN NUMELE TATĂLUI

Până la urmă, Liese povestește. Casa e golită de suflet și a îmbătrânit brusc fără *Omi*. Hanno vede peste tot pete de tencuială scorojită, pânze de păianjen și margini de covor roase. Până acum nu erau. Sau poate că el nu le observase. *Omi* ținea casa vie. Ei doar trec dintr-o cameră într-alta și se întreabă unde e lumina. Liese are tot timpul cearcăne vinete până la urechi. Vocea ei e mai tânără decât ea. Stau amândoi la masă, în salon, înfășurați în câte un pled, cu pulovere groase peste pijamale. E miezul nopții. Hanno a așteptat ca fâșia de lumină care se strecura pe sub ușa de la camera mamei să se stingă. Liese era deja în salon, instalată. Toată ziua cuvintele lui, strecurate la ureche în bucătărie, i se învârtiseră în minte ca niște rotițe zimțate.

A sunat tata. Tu știi ceva despre niște bani?

Da, Liese știe. Ea e, în fond, fiica mai mare, cu nasul un pic coroiat, cu pielea bine întinsă pe pomeții înalți, cu oase ascuțite ca de pasăre. Seamănă cu *Omi*. E o variantă a ei mai uscată și încă și mai terestră. Liese tace o vreme, își moaie buzele în ceai și plescăie ușor, aproape fără zgomot, de parcă și-ar face curaj.

– Am avut, când erai tu mai mic, o sobă mare de porțelan aici, cum ieși din salon. O mai știi?

– Nu, face Hanno, cu ochii la soba de tablă emailată din stânga mesei.

– Era acolo, în colț, cum treci de ușile glisante. Porțelan Meissen. De-o vârstă cu casa. Plăci albe cu albastru. Se termina vălurit, cu o placă mai mare pe centru – o scenă de dans cu crinoline și panglici. Când eram mică îmi făceam povești în cap cu ochii la desenele alea. Mama a desfăcut-o bucată cu bucată. Așa l-a plătit prima oară.

– De ce-l plătea?

– Ca să vă lase în pace.

Degetele ei subțiri se întind spre el, ocolind cana de ceai. Sunt reci și strânsoarea lor îi face bine, îl ancorează în momentul ăsta până acum inimaginabil. Sunt amândoi adulți și împart o taină. Una mare, care împinge tavanul mai jos, strânge pereții și mută mobila. Reface camera. Lumea lui. Totul. Liese se uită la el fix. E ceva dur în privirea ei, ceva înăsprit de poveri pe care le-a dus singură. Boala lui *Omi*, moartea... Moartea.

– Mama ta nu a știut niciodată.

– Și pe urmă?

– Pe urmă, ce?

– De unde lua *Omi* banii?

Liese zâmbește amar și-și trece o mână prin păr. E cărunță pe tâmple, dar cum părul ei e un șaten foarte deschis, nu bagi de seamă decât dacă ești foarte aproape. Sunt multe lucrurile pe care nu le-a observat la ea până acum. Dar mama? Oare ea observă sau doar se face că nu vede?

– O dată a fost un dulap pictat... Era în camera mea. Vechi. Nu știu de unde-l avea. Cu oglinzi ovale și crini în jurul lor, pe uși. Foarte frumos. N-am idee din ce fel de lemn, dar trebuie să fi fost scump, din moment ce l-a vândut așa repede. Azi a zis „A sunat Dumitru, mă gândesc să vindem dulapul ăsta" și mâine l-a și dat. Altă dată, cercei...

Pe ăștia-i primise de la mama lui tata, când s-au căsătorit. Din cercei cred că l-a plătit de două ori. Nu mai știu... Făcea rost de bani. O dată i-a dat cu împrumut *Herr* Liebmann.

– Tatăl Clarei?

– Da, speologul... Mă rog, el a fost speolog în tinerețe, regățean de felul lui, dar s-a însurat aici și a rămas. Știi că familia Liebmann a trecut printr-o tragedie...

– Da, știu de la *Omi*. Le-a murit un copil.

– Băiețelul, da. Și fetița a avut ceva psihic, cred...

– N-a avut nimic psihic!

S-a burzuluit un pic. Liese ridică ochii spre el. Nu spune nimic. Lui Hanno îi pare rău că a ridicat vocea. Simte că-i ard un pic urechile și că-i vine să înghită. Își pune mâna peste mâna ei și o strânge puțin. Mâna ei e mereu rece.

– În sfârșit, continuă Liese, el nu i-a mai luat banii când mama a vrut să-i plătească datoria.

Și știu că ea a ținut morțiș să-i dea banii înapoi, dar el nu i-a primit.

– Și mama?

– Ce-i cu ea?

– Cum de nu și-a dat seama?

De fapt, știu amândoi. Mama lui e un copil mai mare, cum a fost și el până acum câteva zile. Mai ruptă de lume, mai puțin practică. Apărată de femeile astea care au făcut zid în jurul ei, după ce și-a lăsat casa, serviciul, bărbatul și s-a întors la ele, cu un copil mic de mână. Sunase din gară să vină Liese să-i ia cu mașina, că aveau bagaj. Oare ce bagaj?... Nu mai știe. Cum nu mai ține minte nici călătoria. Doar fișele pe care le băga în telefon. Îi curgeau lacrimile pe obraji și el se ținea de fusta ei și o întreba de ce plânge. Era o fustă crem, largă la poale și strânsă în talie, cu flori mici, mov.

– Cred că-și dădea seama de unele lucruri, dar era prea obosită și prea fragilizată ca să întrebe. Pur și simplu, a lăsat

lucrurile așa. În ultimii ani, oricum, el nu a mai sunat. Noi am crezut că...

– ... a murit.

Liese tace din nou și aerul dintre ei vibrează.

– Da. Presupun că da.

– Mă duc să mai pun de-un ceai.

Hanno trece printre ușile glisante, iese în hol și face stânga spre bucătărie. În drum rămâne o clipă cu ochii lipiți de peretele gol unde trebuie să fi fost soba de porțelan.

Nu știu cum există împreună. Amintirile cu ele și amintirile celelalte.

Cârciuma unde m-am întâlnit cu Dumitru. Mirosul. El, în întuneric. Mai gras și mai scund decât mi-l aminteam. Neîngrijit, cu o rețea de vinișoare subțiri, sângerii pe sub barba nerasă. Cu ochii mei pe fața asta de bețiv. Aceeași culoare, aceeași formă. *Ai cei mai frumoși ochi de pe fața pământului*, îmi spunea mama când eram mic. Și erau ochii lui. Erau ochii *ăstuia*. Și fruntea tot a mea, a noastră. Înaltă, fără riduri. Eu. Un alt eu. Unul care cerea bani să nu-și hărțuiască familia. De ani de zile. Unei văduve în vârstă. Îmi amintesc că-mi vâjâiau urechile și că aveam gâtul plin. Și că nu era greață, era furie. Era furie cum nu știusem că poate să crească din mine, în mine. Furie că nu am știut, furie că ne leagă sângele, și ochii, și fruntea asta sub care zac minți poate nu atât de diferite, furie că nu disting între frică și dor, și oroare, furie că l-aș fi iubit așa cum era, furie că sunt și fiu, și orfan, și străin de el, și obligat să fiu toate astea în același timp, o furie ca un buldozer, ca o cascadă care mă transforma în altcineva, într-un necunoscut mie însumi. Furie că tinerețea mea se termină, se termină chiar atunci, în timp ce arunc banii pe masă, ca-n westernurile cu John Wayne, și-i spun *ia-i, sunt ultimii, alții nu mai vezi*!

Era puhav și neras, dar s-a ridicat ca un urs înfuriat și mi-a repezit o labă peste față. Sângele îmi curgea pe cămașă, dar nu mi-am ridicat mâna să pipăi arcada frântă.

– Sunt ultimii, i-am spus din nou.

M-a scuipat și mi-a urlat în față lucruri pe care nu le-am auzit. Cred că, pur și simplu, le-am blocat sonorul. Era caraghios cum urla așa, fără sunet. Un tovarăș de-ai lui îl luase de umeri și alți doi l-au ajutat să strângă banii și l-au scos afară. Nu mi-am șters imediat scuipatul de pe față. O clipă am fost tentat să mă întorc spre bar și să cer o bere, să mă bălăcesc acolo, în cloaca beților, ca un fiu de beț ce eram, ce sunt. Mi-a trecut. Am ieșit pe stradă, m-am șters pe față și am sunat-o pe Clara. După care am sunat-o pe *Tante* Liese.

– N-o să ne mai ceară bani.

– Dar tu de unde ai avut? Eu voiam să vând mașina...

– De ce să vinzi mașina? Ce-i datorezi? Ne are cu ceva la mână? E un beț violent, atât. V-a distrus viețile tuturor! De ce i-ați dat bani, de ce l-ați ținut în spate? De ce a avut el puterea asta?

– Hanno, era tatăl tău și...

– Nu! Nu e tatăl meu! Un tată e cineva căruia îi pasă, înțelegi? Când i-a păsat beților ăstuia de mine? Sau de ea? V-a escrocat grosolan și voi i-ați dat bani... Nu înțeleg!

– Hanno!

– Nu înțeleg de ce i-a dat bani atâția ani! Ca să ce?

– Hanno, te rog să te liniștești... Hanne nu are nevoie să...

– Nici tu nu ai nevoie să! Și nici eu nu aveam! Și nici *Omi*! Ți-a vândut dulapul din cameră, și-a vândut cerceii...

Îmi amintesc că ea a tăcut și că eu plângeam. Mă zguduiam de plâns și mă ștergeam ca apucat încontinuu pe față și nu mă puteam gândi decât la scuipatul lui. Ce am făcut să merit un tată care să mă scuipe fără să mă cunoască?

– Hanno?

Tremurul din vocea ei. *Tante* Liese. Jumătate de mama. Versiunea mai puternică. Versiunea care a trebuit să fie mai puternică.

– Hanno, mai ești acolo? Hanno?

– Da.

–...

– Da, sunt.

– Hanno... tu ce ai vândut? De unde ai avut banii?

Spaima din vocea ei. Știa. Știa așa cum, cu siguranță, știuse și mama unde s-a dus soba din porțelan de Meissen. Numai că Liese nu voia să lase lucrurile așa. Îmi amintesc că în clipa aceea ea a fost mama mea mai mult decât ele toate, mama care s-a temut că mi-am vândut sufletul atunci. Mama care a știut că așa era. Mama care nu voia să tacă. Peste ani, când mi-am publicat prima carte care a contat nu doar pentru mine, am dat aproape toți banii luați de la editură pe niște plăci de Meissen. I le-am trimis lui Liese, care pe atunci era deja foarte bătrână, împreună cu un serviciu cu cești și cu un ceainic cu crini mari și cu o fetiță care se juca printre florile astea supradimensionate. Și-a băut ceaiul din el până a murit.

În seara aceea, când am ajuns de la Sibiu la București, m-am dus direct acasă la Clara. Îmi clocoteau o mie de gânduri în cap. Voiam să plâng pe umărul cuiva și să adorm lângă cineva care să țină la mine. Măcar o oră, două. Măcar până dimineață. Măcar povestea asta să se termine bine. Cu o *Waldfee* domesticită, îmblânzită, cu un Castel curățat de spini, cu orfanul ajuns acasă. Cu cineva.

Mi-a deschis într-un capot fără mâneci, cu floricele colorate, și am început să râd, pentru că nu-mi imaginam că poartă așa ceva. Numai că ea se uita la mine, pentru prima oară, cu un amestec de milă, de teamă și de încordare

aproape neomenesc. Am întins mâna spre ea. Avea părul lăsat pe umeri și părea să fi strâns toată lumina lumii în el, numai că atunci ea și-a întors tâmpla, a întors-o aproape imperceptibil, cu ochiul galben mijit spre hol, și-n spatele ei, în cămașă de noapte lungă, a apărut o fetiță, o copilă de câțiva ani, care târa după ea, ferfenițită, cartea mea, cartea lui *Omi*, cartea noastră, cu copertă verde și litere aurii, ediție de pe la 1920, *Kinder und Hausmärchen der Brüder Grimm.*

MARTHA

Am să-i scriu o scrisoare și el o să se întoarcă. O să-l rog să fie el tatăl meu. Poate de-asta a și plecat, pentru că nu l-am rugat niciodată. Adevărul e că nici nu prea aveam timp să-l rog, pentru că noi ne jucam mult împreună. Un tată nu se joacă niciodată cu tine. Un tată te pedepsește, te învață lucruri. Și Hanno mă învăța lucruri, dar numai când voiam eu. Și nu m-a pedepsit niciodată. Poate de-asta și sunt așa de obraznică. Așa a spus doamna Nina (mama zice să-i spun doamna sau doamna Bengulescu, pentru că „doamna" se potrivește cu numele de familie; mama nu suportă să zic „doamna" și pe urmă numele mic, dar tot nu mă pedepsește că zic „doamna Nina"). Așa am ajuns eu rea. Nu sunt rea decât la școală, acasă mama zice că sunt bună. Și adevărul e că îmi e bine doar cu ea. Mama mea e altfel. Ea se poartă într-un fel cu lumea și în alt fel acasă, cu mine. Și îmi citește mult. Și ascultăm muzică împreună și facem povești despre ce ne închipuim noi că se întâmplă în muzica aceea. Îmi place foarte mult. Mama îmi face seara umbre pe pereți și degetele ei țopăie ca un iepure și se viclenesc ca vulpea. Îmi place mai mult de ea de când a plecat Hanno. Dar îmi e dor de el. Mi-e dor de el în fiecare zi. Câteodată ne scrie. Eu știu să citesc, dar încă nu știu să scriu. E greu să scrii.

Hanno scrie foarte, foarte urât, dar în fiecare scrisoare e o parte numai pentru mine și aceea e scrisă cu litere de tipar, ca să-mi fie ușor. La sfârșitul fiecărei scrisori e desenat un animal și lângă el scrie cum se cheamă el în germană. Mama și cu mine nu prea vorbim germană. Poate că Hanno se teme că o să uit. Sau că nu o să mai învăț lucruri noi.

Acum Hanno merge la școală, ca mine, într-un oraș care se cheamă Viena, unde se găsesc biscuiți foarte, foarte buni. Când o să se întoarcă, o să cumpărăm un câine adevărat, pe care o să-l cheme Spatzi. Adică o să fie tot Spatzi, dar o să devină real. Ca Pinocchio. Și noi o să-l recunoaștem, o să spunem uite, ăsta e Spatzi, și o să-l luăm cu noi acasă. De tot.

Mama o să se bucure.

Poate că un pic mai mult decât serviciile ei pasagere, care o țin financiar la suprafață și cam atât, urăște școala. E așa un teatru al absurdului școala în țara asta. Un exercițiu funest de repetitivitate dusă la extrem. Îl vede cocoșat de teme, mic și trist, învățat să creadă că un copil nu are nevoie de timp. De timp al lui. Așa a crezut și ea. Uite unde ajungi. Te faci mare, muncești până cazi sub masă și nu ai niciodată voie să-ți iei o pauză. Ești, în fond, prea bun pentru asta. Ce contează că nu te mai ridici? Cui îi pasă? Poate că Lumea Nouă asta le lasă. O lipsă cronică de stabilitate. Și timpul lipsă în care să te întrebi cine ești. Și, eventual, să afli. Ce află despre el un copil care adoarme cu capul pe caiet?

Încropesc weekenduri cât de cât luminoase, printre teme, rufe și meniuri săptămânale. Se joacă. Uneori, ca pe vremuri, de-a Lumea. Cu voci, cu decor făcut din gesturi și degete care dansează pe pereți. Theo caută finanțări pentru proiectul ei despre orașul mutilat. Lumea e-mailurilor la care nu răspunde nimeni. Sunt zile în care, când ușa se închide în urma lor, tată și fiu în drum spre școală, ea

se cuibărește în fotoliul lor cel nou, oliv, și plânge de frustrare. Pe urmă se ridică și, între două articole și trei comunicate, mai calcă un rând de rufe. Documentează mai departe. Ce dacă nu există finalitate? Poate că asta e ideea. Să îți tratezi propria curiozitate ca pe ceva important. Să încerci să afli lucruri pentru tine. Copiilor așa li se spune, în fond. Să învețe pentru ei. Ce clișeu trist! E greu să fii curios în afara lumii. E o formă de suficiență. Când lumea nu dă doi bani pe tine, înveți doar că nu contezi. Și te obișnuiești cu tine așa, neimportant.

Cumpără cărți. Compulsiv. Citește cu fervoare de opioman. Și uită.

– Dar totuși cine era?

– Cine era cine?

– Doamna din poză. Ai spus că era cineva din copilăria ta.

Dansul zilei cu noaptea. Dansul Lumilor cu ele însele.

– Nu-mi aduc aminte.

Sebastian își pune căștile. O vreme se topește în altă lume. Theo se uită la el cum dispare într-un playlist, cu creionul în mână și blocul de desen pe genunchi. De la o vreme, a învățat să se bucure ori de câte ori el dispare într-o lume a lui, dincolo de școală și de ei. Are nevoie de lumea aceea, de un spațiu căruia să-i aparțină dincolo de *trebuie* și de *hai*. Oare nu solitudinea te ajută să crești pe dinăuntru?

– Știi ce mă gândeam?

Și-a scos căștile și acum muzica țârâie din el, așa cum le-a lăsat să-i alunece pe gât.

– ... mă gândeam că poate ar trebui să-ți faci un canal de YouTube, știi? Cu toate poveștile și toate pozele pe care le-ai adunat. Dacă vrei, te pot ajuta cu montajul.

– Păi, când să mă mai ajuți tu, că de-abia ai timp să respiri pentru tine?

Zâmbetul ei, strâmb, numai un colț al gurii, cel din dreapta, sumețit spre ureche. Zâmbetul lui mare, cu dinți. Un alt dans. Oglinda Lumii.

– Ar fi timp pentru noi.

E Florence ce se aude din căști. „Ship To Wreck (The Odyssey, Chapter 4)." Colțul stâng al gurii se ridică și el spre ureche.

– Plus că îmi place când mergem noi pe străzi să căutăm case vechi.

– Mai ales pe Romulus...

Râd amândoi. Căștile, cu Florence în ele, se mută pe canapea.

– N-o să locuim niciodată pe Romulus, nu?

– Mă tem că nu. Doar dacă am sparge o bancă...

– Tu nu poți să spargi o bancă, ești o hoață lamentabilă.

– Sunt lamentabilă în general.

– Nu e adevărat.

– Ba cam e...

– Nu ești o mamă lamentabilă.

Theo tace. Gândurile se cațără pe pereți, agile ca niște veverițe care fug de vulpe.

– ... și spui povești frumoase.

... dar vulpea le prinde oricum. Le înghite ca pe iepuri.

Azi Spatzi întârzie. Îmi lipsește plimbarea noastră de dimineață, dar sunt recunoscător că se descurcă singur, când sunt prea înțepenit. Totuși, stau cu grijă până îl aud că zgârie la ușă. Uneori nu stă plecat decât zece minute, alteori se întoarce după o oră. Atunci mă tem să nu fi ieșit din curte și să fi nimerit sub roțile unei mașini. N-aș suporta să-l pierd și pe el. E ca și cum aș repeta la infinit toate pierderile din mine însumi, toate destrămările care m-au schilodit și m-au lăsat așa, zdreanță de suflet într-un corp uscat.

Numele meu... e Johannes Schell. M-am plimbat prin toată lumea, am studiat felul în care poveștile ne circulă pe dinăuntru, se contaminează de mizeriile pe care le strânge mintea omenească, de geografii și toxicități ideologice și uneori, doar uneori, de o inexplicabilă splendoare umană care sparge cuvintele în aschii de stele. Aschiile astea care ne intră în ochi, ne încing tălpile, ne despică limbile și schimbă lumea într-o secundă. Viața regurgitată în tot ce are ea mai putred și mai fermecat. Și toate firele astea, grotescul și diafanul, încurcate ca firul dintr-un ghem pe care pisica îl rotește la nesfârșit pe covor. În secunda asta enormă a prefacerii am o iubit o ființă ca de pe alt tărâm și am fost tatăl unei copile care m-a iubit. Ce dacă nu era a mea? Eu eram al ei. Am plecat ca un laș. M-am lăsat prins în mirajul unei glorii care nu există. Infam. Orgolios și infam. În mine e un rest din tatăl meu biologic, din Dumitru, care nu m-a lăsat să fiu cu totul orfan. Credeam că dacă nu beau sunt imun. Omul se poate îmbăta cu multe lucruri. Eu mi-am vândut umbra diavolului. Sau lupului, în cazul de față. Nu există muzică să-mi sune pe dinăuntru mai puternic decât vina. Nimic nu-i dă volumul mai jos. Nimic nu mă mai poate face tatăl care nu am fost, iubitul care nu a plecat, fiul care nu a mințit, bunicul care nu sunt.

Când eram mic și foarte rănit, *Omi* întorcea cu fundul în sus o găletușă, din cele cu care se joacă în nisip copiii, se instala în balansoarul ei dintre hortensii și începea să citească. Nu mă chema niciodată. Citea cu voce tare. Calm. Egal. Ca pentru ea. Așa că îmi făceam loc printre bujori pe jumătate veștejiți, printre pui de cais și mănunchiuri de gura-leului, printre părăluțe și boboci grași, care promiteau explozii trandafirii de catifea. Ele toate deveneau o pădure fără sfârșit, armura mea închipuită zăngănea și sub tălpile mele se așternea apa Letei. Mă așezam pe scăunelul meu improvizat

și deveneam altcineva. Ridicam ochii printre crengile noduroase ale nucului și mi se părea că în ele se aprind felinare care luminează poteci suprapuse către lumi noi. Mă cățăram spre ele, mă sprijineam în cuvinte ca *pasămite* și *deunăzi*, îmi însușeam inversiunea ca strat al discursului meu lăuntric, în șlefuire și tălmăcire continue, alergam între germană și română și nu mă rătăceam niciodată. Păstram câte o imagine din care să hrănesc visele nopții, câte un sunet pe jumătate imaginat. Câteodată *Omi* se oprea și cânta. Nu mai știu dacă și eu cântam cu ea. Probabil că da. Istorisirea căpăta o melodie. Copilul schingiuit de frică în toate cotloanele ființei lui își trăgea sufletul puțin. În sfârșit, o busolă pe marea întunecată. Mă odihneam într-o altă geană de lume, ai cărei colți nu ajungeau niciodată până la mine.

Era bine. Eram liber.

Cât de pierdut, cât de singur, de fapt...

Sans amour, s'en aller sur la mer...

Azi, Berlioz încă de dimineață. *Sur les lagunes* cu Régine Crespin. Am încercat să-mi amintesc cum am devenit meloman... sunt aproape sigur că a fost acasă la Wolf. Mă fascina discul care mergea mereu. Mă și ținea, într-un fel, la o distanță politicoasă. Din lumea asta nu pricepeam mare lucru. Câteodată însă îmi aduc aminte că sunetul se revărsa asupra mea ca lumina din grădina lui *Omi*, filtrată de frunzele nucului, fără să poarte înțeles în ea, ci un fel de atingere ușoară și intraductibilă a unei frumuseți stranii, de om tânăr în care povestea abia își face cuib. Îmi dădea lucruri plictisitoare de citit și simțeam, nu de puține ori, că mă înec în epigramele lui Freidank și în studii stufoase de germanistică, dar combinația de muzică și conversație, aerul absent al lui Wolf și casa aceea tapetată cu cărți mă salvau de mine, de apele mâloase din propria mea minte. În sfârșit, Wolf însuși, cu ochii lui mici, dar ireal de negri,

cu vestele lui de tweed, cu ceas de buzunar, cu lanț, care se plimba cu Rumpelstiltskin la braț din mitologia nordică în *Cabinet des fées*, culegerea lui Maier și Garnier, la care a lucrat și Perrault. Vocea lui un pic dogită, apetitul nestăvilit pentru dulciuri, bonomia, oamenii care bâzâiau în jurul lui, ușile glisante ale sufrageriei, accesul la cărți foarte noi sau, dimpotrivă, foarte vechi, felul în care ghida discuțiile fără a participa prea mult la ele și, în sfârșit, propria mea viață presărată cu prea multe paranteze făceau din el figura paternă ideală. Era, pe deasupra, interesat de mine, mă asculta și avea răbdare cu toate ezitările și impetuozitățile mele, părea să cugete la orice fir de teorie fantezistă pe care îl lansam în larma prietenoasă a sufrageriei lui, unde îmi petreceam cel puțin trei seri pe săptămână.

După episodul cu Dumitru mi-am luat lucrurile de la doamna Margareta și m-am mutat la Clara, în Castelul ei Art Déco. Mătușa Emma îi dăduse, practic, în grijă apartamentul mare de la parter și o mansardă minusculă, dar luminoasă, unde urcam cu rândul, să dăm meditații. Apartamentul ar fi putut fi unul bătrânicios, întunecat de mobila grea care astupa pereții, dar Clara îl preschimbase într-un spațiu boem și liber, ca ființa ei. Dormeam pe o saltea trasă într-un colț de sufragerie, înconjurată de perne turcești, care erau ba scaune, ba noptiere improvizate. Uneori, când mă trezesc noaptea în patul meu rece, de moș singur pe lume, mi se pare că văd sclipind în întuneric un umăr dezgolit. O puzderie de pistrui cafenii dansează pe sub alabastrul pielii și pe urmă se destramă într-o clipă. Și camera se rearanjează ca la un semn, mobilele se mută cum erau atunci, de parcă ființa ei dă timpul înapoi ca să mai fim împreună o vreme, ca să mă pot strecura înapoi în corpul meu tânăr și să simt din nou tot ce a fost ea în măruntaiele nopții care mă înghite. Pe un perete, printre rafturi de cărți,

un pupitru vechi, lăcuit, cu frunze de iederă delicat închipuite pe lemnul ondulat. În dreptul ferestrei mari, care dădea spre hortensii, o masă pe care stăteau mereu cărți, lucrări necorectate, bomboniere pline cu scoici, castane, brățări și cercei, vaze în care am văzut și flori, dar și frunze de toamnă sau crenguțe de primăvară. În colțul opus saltelei, peste așternuturile căreia Clara întindea oblic un șal mare, colorat, cu franjuri, era un balansoar cu tapiserie de catifea verde. Balansoarul meu. Balansoarul lui *Omi*.

Clara avea pick-up și nu de puține ori ne întorceam de la Wolf cu cărți, discuri și prăjituri de casă la pachet, bucuria Marthei.

Martha.

Da, mai era și ea. Copila-taină.

Dimineața se trezea înaintea Clarei. O așteptam în bucătărie, cu pâine prăjită. Târa peste tot după ea cartea mea. Cei mai mari ochi pe care i-am văzut vreodată, într-o nuanță densă, întunecată, unitară. Mișunau peste tot ochii ăștia întunecați, scormoneau fiece cotlon. Vorbea fără oprire. Despre iepuri imaginari și despre pelteaua de gutui, despre șotron, despre camera ei cu perdele colorate, despre legendele Olimpului și despre ciulamaua de ciuperci, despre bufnițe și despre curcubeu, despre tavanul pe care Clara pictase constelații, despre strada noastră în formă de U, despre pisicile din cartier, despre clătite și despre căței, despre Polul Nord și despre stele, despre țurțuri și despre șerbetul de cacao, despre indieni și despre trifoiul cu patru foi, despre cocostârci și despre o melodie care în mintea ei avea dinți de pieptene portocaliu.

– Da, mi-a spus Clara într-o zi, e sinestezică. Așa s-a născut.

– Ca Nabokov.

– Puțin și ca mine.

Și am zâmbit amândoi. Eu, încurcat, ea, atât de bine așezată în pielea ei vrăjită, în ochiul ei galben, de *Waldfee*. Lumea lor suna altfel, se simțea altfel. Dulceața avea gust de păpădie risipită în aer și febra arăta ca o gingie știrbă. Cuvântul *pervaz* le evoca un strat translucid de chiciură. Pentru Martha, *semiluna* era un fald de mătase zmeurie, Clara vedea în cuvântul *aurora* puncte colorate ca bomboanele Cip.

Marthei nu îi era frică. De nimic și de nimeni. Avea în ea o libertate interioară pe care eu nu-mi aminteam să o fi simțit vreodată la vârsta ei. Se agăța de mâna ta din senin și-și făcea din ea o liană care o purta dincolo de junglă. Și avea încredere că n-o s-o scapi. Vorbea ore încontinuu cu jucăriile ei, adormea greu, mângâiată ceasuri în șir. Ura grișul cu lapte, iubea papanașii. Fiecare fir de timp trecea prin ea în vârtejuri de râs, de lacrimi și de minunări, de grimase, de dimineață bosumflată și de seară leneșă, cu pufuleți în castron și cuburi împrăștiate pe covor.

– Ce să-ți citesc azi?

– Aia cu animalele.

– *Schneeweißchen und Rosenrot*[1].

– Da. Îmi place partea în care fetițele merg în pădure și nu se ating de ele fiarele.

– Și iepurele mănâncă salată din mâna lor.

– Da, și se întâlnesc cu căprioarele. Tu ai văzut căprioare?

– Da, o singură dată.

– Unde?

– Pe câmp... Eram în tren.

– Ah, păcat! Citești?

– Da, *Liebchen*.

[1] „Nalba și Răsura", basm cules de Frații Grimm și publicat în 1837

Și citeam despre două fetițe desprinse din două tufe de trandafiri, unii albi și unii roz, care promiteau că nu se vor despărți niciodată și pătrundeau pe întuneric în sălbăticia nedeslușită a pădurii, unde vorbeau cu lighioanele și de unde se întorceau mereu nevătămate.

DER WOLF

Dar a fost odată ca niciodată, a fost ceasul rău, a fost Omul Negru, au fost copiii cărora păsările le-au ciugulit firimiturile de pâine de pe calea de întoarcere, a fost pădurarul neputincios, a fost Fluierașul Fermecat, a fost Lupul cel Rău care pândea și se dădea de trei ori peste cap și iată-mă-s, spunea, sunt un fecior de crai vrăjit, primește-mă în casa ta unde e cald și bine și nu mă ajunge zăpada.

Și Clara a întârziat să-și strângă lucrurile.

Și pădurea s-a întunecat.

Și acul pick-upului a început să sară.

Și vrăjitoarea și-a frecat palmele.

Și Hanno a luat prăjiturile.

Și căsuța de turtă dulce s-a transformat în temniță.

Și Wolf a pus banii în plic și Clara i-a dat lui Hanno și plicul a alunecat în buzunarul pe jumătate descusut al lui Dumitru.

Și fetița adormită s-a trezit și pe marginea prăpastiei era un copil ca ea, care-o ferea să nu cadă în hăul fără de sfârșit.

E un înger, i-a spus mama.

Te veghează când dormi.

PARTEA A PATRA

ÎNGERI

CÂINELE

– Ce vrei să mâncăm în seara asta?

– De ce întrebi, te ocupi?

– Cam da, mami e la o conferință.

– Despre?

– Nu știu bine. Ceva cu cartierul dispărut...

Ioan știe, dar proiectul ăsta i se pare perdant. Un pic obsesiv. Nu știe de ce are Theo pată pe el. Ar fi mult mai bine dacă și-ar găsi ceva cu finalitate de făcut. Ceva care s-o scoată mai mult din casă și care să aibă mai puțin legătură cu moarte, pierdere, distrugeri, demolări. Nu că ar fi ceva în neregulă cu asta, dar porția lor de suferință a fost suficient de consistentă în ultimul timp. N-ar fi rău s-o lase mai moale.

– Să revenim la mâncare, puștiule.

– Mmmmm... Poke.

– Cool, așa facem.

– Mergi tu să iei?

– Da. Nu ți-e frig?

– Nu prea.

– Leagă-ți mai bine fularul ăla.

Sebastian își dă ochii peste cap cu sonor exasperat și Ioan se gândește gata, a crescut. De-acum nu-l mai ciufulim în cap.

Pașii lor se sincronizează pe strada vătuită de frunziș umed, încă nestrâns, și fălcile trosnesc în tandem de căscat.

– Și pe la cât vine mama?

– Nu știu, la șapte începe. Cred că în jur de nouă.

– Ah.

– Ai treabă cu ea? Pot să te ajut eu?

Dă, Doamne, să zică nu. Are la treabă azi de-i iese pe urechi. Hai să nu mai trebuiască să facă și teme în seara asta, pe bune...

– Nu, adică... am o chestie la germană, dar mă descurc. Tu ce planuri ai azi?

– Păi, să mai beau o cafea după ce te las pe tine la școală. După care am interviu.

– La cât?

– La unșpe.

– Eu atunci am mate.

– Nasol.

– Trece...

Și atunci îl văd. În capul străzii. Singur. Fără lesă. Auriu și neliniștit pe fundal de dimineață pâcloasă. Pare dezorientat. Prea curat, prea lucios pentru bălțile prin care calcă. O ciucușoară de munte în mocirla de câmpie. Se opresc amândoi. Și el se oprește. Se uită o clipă la ei, după care-și reia forfota dezorientată de câine singur, dimineața, pe o stradă acoperită de ceață.

– E el, spune Sebastian.

– Cine, câinele vostru?

– Da. E Bluni.

– Să știi că o să întârziem...

– E singur.

– Poate e stăpânul mai în spate...

– Nu-i dă niciodată drumul fără lesă.

– Sebastian...

– Mai dă-o naibii de școală!

Ioan își rupe o pieliță pe care o chinuia de ceva timp între degete. Așa face mereu când emoția sau plictiseala sfârâie ca dintr-o oală sub presiune. Îți zdrelește mâinile. Uneori smulge pielița cu dinții. Nu se oprește până nu dă sângele... Deși adevărul e că nu a mai făcut asta de mult timp. Ce tâmpenie! Are dreptate copilul. Ce-o fi cu câinele ăsta singur? S-o fi întâmplat ceva cu bătrânul? Dacă da, ar fi cam aiurea să-l găsească ei...

–...

–...

– OK, hai să mergem repede să vedem ce e cu el.

Întotdeauna ești singur când te lasă puterile. E firesc. Sănătoșii îl izolează pe bolnav. Copiii se țin departe de bătrâni. Durerea sperie, îndepărtează, construiește ghețuri între oameni. Toată lumea se teme de neputință. De nimicul care-ți suflă în ceafă. În primă fază ești dezamăgit. Nu ar trebui. E firesc. Așa merge viața. Doar că nimeni nu spune lucrurilor pe nume.

În unele zile, ca azi, *Frau* Troffea se învârte prea mult în interiorul meu și toate pojghițele sufletului se desprind, una câte una, uscate coajă, și se împrăștie prin încăperi prin care suflă vântul.

Suntem tineri, luminoși, împreună, eu, *die Waldfee* și fetița-fără-tată. E bine și cald în castelul nostru căptușit cu iluzii. Din când în când mă mușcă gelozia, mă sfârâmă îndoiala între măselele ei și totul se clatină. Sunt prea tânăr, poate, prea temător. Prea multă fericire. O viață aproape boemă într-o lume din ce în ce mai cenușie. Noi trei ne-am salvat, în turnul nostru, unde Clara se străduiește să ne facă *Vanillekipferl* după un caiet vechi de rețete al lui *Omi*. Copertă verde, trimis de mama. Uneori Clara plânge în

somn, sub pumnii mamei ei, și Martha râde, sub dezmierdările Clarei. Și eu sunt acolo, între visele lor și nu știu foarte bine cine sunt în povestea asta, dar îmi e atât de bine, că aș vrea numai să nu se sfârșească și în fiecare zi mă tem, mă tem un pic mai mult că o să se întâmple ceva, că o să le pierd, și vine ziua aceea când stau la masa din sufragerie a lui Wolf, vorbesc despre Dumnezeu mai știe ce estetică și retorică, și etică și restul tâmpeniilor pe care le rulez în mod obișnuit și el scrie ceva pe o hârtiuță și mi-o întinde.

Genial, Schell, genial răspuns! Ai putea fi grozav, Schell. Dacă ai ieși din țară, ai putea fi grozav!

Fiorul de plăcere. Electric. Insuportabil. Proiecția. Posibilitățile. Bibliotecile lumii. Legăturile. Distanța. Distanța dintre mine și el. Și umbra lui.

Mă duc acasă pe jumătate beat de gândul ăsta și nu am răbdare, ca niciodată, aproape că nu am răbdare să adoarmă Martha și când îi șoptesc Clarei la ureche, ea se schimbă la față și nu, nu se bucură pentru mine. De ce nu se bucură? Poate crede că nu m-aș întoarce după ea, poate...

Idiotule!, scrie ea pe un colț de caiet, *de unde crezi că am avut banii pe care ți i-am dat atunci? Era o chestiune de timp până să încerce să ne despartă!*

Și atunci mintea mi se golește, după care se umple de toate amănuntele pe care ochii mei nu le-au văzut. Mereu se întâmplă așa. Un fir scapă, se agață și destramă totul. Firul ăsta scăpat mă sfredelește până în măruntaie. Cât de tristă e mereu Clara acasă la Wolf și cât s-a bucurat *Frau* Wolf când a văzut că plecăm de-acolo de mână și ochii, Doamne, ochii Marthei, ochii ei smoliți, mintea asta mică și splendidă, și atunci îmi vine să sparg totul, totul în jurul meu, sunt un animal, sunt Dumitru și nu pot, nu pot să urlu ca el, nu pot să lovesc, Rumpelstiltskin îl cere pe primul născut al unei copile fără apărare, degetele lui bătrânicioase, pe zâna

mea, *meine Waldfee*, Rumpelstiltskin promite că o va învăța să toarcă fire de aur și vocea ei, vocea ei de copil, îmi spune cum femela licurici își pierde strălucirea după ce...

Telefonul sună și amintirea se sparge în cioburi mici și ascuțite. Cine n-o avea liniște? Pe mine nu mă sună nimeni niciodată.

– Alo, spune Theo.

E îmbrăcată de plecare. Pantaloni negri, pulover moale, roz-bej. Se plimbă prin casă. Așa face mereu când vorbește la telefon, îi e greu să stea locului.

– Alo, spune ea din nou și întinde mâna spre calorifer. Or fi dat drumul la căldură? E rea de frig, cum vine toamna, se adună, zgribulită, în ea însăși, ca și cum ar fugări-o un viscol prin propriile haine.

La celălalt capăt al firului, o voce un pic tărăgănată se agață de vocea lui Theo care începe să turuie de parcă ar fi contracronometru.

– Bună ziua, îmi cer scuze că vă deranjez. Theodora Alexandru este numele meu, aș dori să vorbesc cu doamna Martha Wolf.

Johannes Schell e un student scump. Statul german îl cumpără la suprapreț. 11 723 de mărci. E o sumă mare pentru un om de 23 de ani. Schell are niște recomandări care-l propulsează direct în categoria geniilor. Profesorul Wolf s-a asigurat ca dosarul lui să fie o operă de artă și i-a inventat o familie iubitoare, care se topește de dorul lui în RFG. Dacă Wolf e informator? Ar fi fost ciudat să nu fie, cu stilul lui de viață, casa mereu viermuind de studenți și slăbiciunea lui pentru fete tinere aflate în derivă existențială. De obicei le alege cu grijă, din familii destrămate sau, oricum, prea puțin preocupate de soarta lor. Dacă ele sunt, totuși, interesante,

le pasează seminariștilor lui. Dacă nu, le uită cu o conștiinciozitate de invidiat. Se întoarce de fiecare dată la fursecurile Angelei. Clara Liebmann e o excepție – pentru ea Wolf a făcut o obsesie greu de camuflat. Angela Wolf joacă strălucit un rol de femeie drăguță și tâmpă, între două vârste. Băiatul ei mai mare, Peter, studiază la Viena. Angela speră același lucru și pentru Matilda, care, din nefericire, nu pare să manifeste înclinații pentru mai nimic, așa că i se inventează o nevoie acută de meditații la franceză. Angela e cea care o sună pe Clara. Are, în fond, nevoie să o țină aproape, sub observație. Când se naște Martha, Clara are nouăsprezece ani. Insistă ca numele din certificatul de naștere să fie Martha Liebmann. Wolf acceptă să devină o liniuță. Toată lumea acceptă, în fond, câte ceva. Angela îi trimite Clarei hăinuțe rămase de când era Matilda mică. Se interesează, îndatoritoare, de copilă. Cât timp, oficial, nu se știe cine e tatăl, pot fi toți o mare familie. Inclusiv academică. În fond, Clara nici nu a terminat bine facultatea și e asistentă la Romanice. Cu puțin noroc, Wolf își va pierde curând interesul și pentru ea. Clara și l-a pierdut deja. Hanno intră în peisaj când Martha are cinci ani. Citește singură, e bilingvă și, cum ar spune Wolf, spirtoasă. Wolf nu a văzut-o niciodată de aproape. E unica lui formă de fidelitate față de Angela.

Și Clara e fidelă. Lui Hanno. Wolf se asigură de bunăstarea financiară a amândurora. Hanno nu întreabă niciodată de unde are Clara atâția bani. Un ciob din mama lui, Hanne, i-a intrat în ochi în timp ce se lupta cu umbra lui Dumitru. Așa-i viața. Făcută din paradoxuri. Angela descoperă că lui îi plac prăjiturile și că-i e mereu foame. Un băiat extraordinar de manierat și de inteligent, altfel. Păcat de el, Dieter, să putrezească aici, nu? Dacă ar ieși din țară, ar face o carieră fulminantă. Dieter e de acord. De fapt, îi place Hanno. E teribil de talentat. Dacă nu ar fi Clara între ei, probabil

că l-ar considera fiul pe care nu l-a avut. Peter e un mototol râzgâiat. Abia a reușit să-l lipească la Viena. Cu Matilda o să fie și mai greu, fata asta e de-o lene ireală. Ar fi trebuit să se nască pisică... Amândoi copiii seamănă cu Angela, din păcate. Durdulii, blonzi și tontuți. Dar să revenim la Hanno. Mda, să plece ar fi varianta ideală. În fond, așa Clara s-ar putea elibera de el și ei și-ar putea continua menajul făcut din mult mai mult de trei oameni. Nu știe exact de ce îl stăpânește fata asta într-o asemenea măsură – poate că vârsta începe deja să-și arate colții. Dieter se panichează. Urgentează lucrurile. Angela zâmbește mulțumită și încinge cuptorul. Hanno e căzut în limbă după Clara și e clar atașat de fetiță (cum să nu fie, așa o zvârlugă frumușică și deșteaptă foc, foc...). O să se întoarcă după ele. O să le tragă după el. Țopăiala lui Dieter din floare în floare e de înțeles pentru un bărbat ca el. Boala lungă însă, nu. Un copil din flori, cu atât mai puțin. Angela pudrează cu grijă șiruri de cornulețe fierbinți, cu nucă. Bărbații își ling degetele și zdrobesc aluatul sfărâmicios între măsele. Angela zâmbește mulțumită. *Vanillekipferl* îi ies cel mai bine.

Câinele alunecă pe strada goală și umedă, printre panglici de ceață care le fâlfâie înghețat pe după urechi. Nu-i greu să te ții după el. Din când în când se oprește și-i așteaptă. Sau poate doar așa li se pare lor. Sunt atât de aproape de casă. Ioan își aude inima pulsând în spatele frunții când câinele urcă pe scara răsucită a Castelului, împinge ușile cu labele și latră, de data asta, în direcția lor, de parcă i-ar chema. Oare o fi în regulă să intre cu băiatul după el? Câinii seamănă între ei... Și, oricum, dacă se trezesc față în față cu bătrânul care-i întreabă ce caută la el în sufragerie? Ar fi oribil și...

– Tată, eu cred că trebuie să intrăm.

Sebastian nu așteaptă răspunsul. Merge după câine. Casa e întunecoasă, pereții sunt căptușiți cu cărți încă din hol. În mod surprinzător, nu miroase a vechi, ci a frig dezlănțuit prin camerele mari. Câinele aleargă în sufrageria boltită, mare cât apartamentul lor, și se ghemuiește sub mâna inertă a bătrânului care zace cu ochii închiși pe un fotoliu-pat. Ferestrele sunt larg deschise. Bătrânul e acoperit cu o pătură și pare sculptat în ceară. Ioan se apropie și îi caută pulsul. Simte în ceafă ochii lui Sebastian, măriți de groază, și agitația câinelui care scheaună și se căznește să-și bage botul pe sub degetele bătrânului.

– Sună la 112. Așa. Dă-mi telefonul și ieși afară să vezi numărul casei.

Cât Ioan vorbește la telefon, bătrânul întredeschide ochii. Încearcă să spună ceva. Câinele i s-a ghemuit la picioare. Ioan îl atinge ușor pe umăr, dar Sebastian îi prinde degetele și i le ține strâns, de parcă strânsoarea lui l-ar împiedica să alunece înapoi în leșinul lui marmorat de frig.

– Pe mine mă cheamă Sebastian, aproape că strigă el.

– Nu vă faceți griji, în cinci minute vine ambulanța. Eu sunt Ioan Alexandru, ne-am luat după câinele dumneavoastră. O să fie bine.

Sebastian plânge deja, cu ochii măriți și fără sughițuri, cu degetele strânse într-ale bătrânului care tot încearcă să îngaime ceva. Buzele se mișcă fără să elibereze cuvintele. Ochii bătrânului sunt de un albastru bleumarin, deloc apos, care aleargă de la unul la altul și se sprijină în privirile lor ca într-o balustradă bine lustruită.

– Mai bine nu vorbiți, să nu vă obosească, face Ioan, dar buzele bătrânului se întredeschid din nou și un fir slab de sunet, atât de slab încât e greu să-ți dai seama dacă e real sau doar închipuit, plutește ca o boare spre tavanul înalt.

– El e Spatzi.

Ioan încearcă să-l tragă pe Sebastian în hol după ce sosește ambulanța, dar nu-i chip să-l smulgă de-acolo.

Viața clipocește în corpul bătrân și înghețat pe care alte mâini îl manevrează, îl cablează, îl întorc ca pe o frunză tremurătoare.

– Încă o dată, cine sunteți dumneavoastră? întreabă doctorița.

Ioan explică din nou, calm. Mâna dreaptă aleargă prin aer, punctând fiecare întorsătură a poveștii, în timp ce mâna stângă îl mângâie pe Sebastian pe spate, ca atunci când era mic și nu reușea să adoarmă singur.

– A, deci nu sunteți niciun fel de rudă.

– Nu.

– Păi, și cum să facem noi, pe cine să anunțăm, că pe domnul trebuie să-l luăm la spital să-i facem analize, RMN...

– Vă las numărul meu de telefon, spune Ioan și extrage o carte de vizită din buzunarul de la piept. Noi suntem vecini, stăm chiar după colț, în blocul acela care se vede pe geam.

– Aveți chei de-aicea dumneavoastră?

– Nu, tocmai v-am spus, noi nu ne cunoaștem cu domnul, am venit de pe stradă – câinele era foarte agitat și practic ne-a adus...

– Da, da, păi, să vedem cu ce închidem... Și cu câinele ăsta oare ce facem, că trebuie să-i dea cineva de mâncare cât e domnul la spital. Și ne trebuie și numele dumnealui și...

– Domnul e Johannes Schell. E cel mai mare antropolog al nostru.

– Păi, ați zis că nu-l cunoașteți...

– I-am citit cărțile. L-am recunoscut când am intrat.

Doctorița se uită suspicioasă la ei, evident încă nelămurită.

– Știți ceva, spune Ioan, luăm noi câinele. La ce spital îl duceți, să știm unde sunăm?

Adulții continuă să vorbească, să toarcă firele practice ale rațiunii peste povestea asta vrăjită. Sebastian s-a lăsat pe vine. Toate acele astea care au intrat în brațele bătrânului, toate halatele albele... pleoapele care au coborât din nou peste ochii lui, ca niște obloane proaspăt văruite, targa pe care e mutat și legat ca un pachet gata de trimis prin poștă. Ies cu el, închid ușa, Ioan semnează o declarație și un proces-verbal. Bagă o pereche de chei străine în buzunar. Brancardierii caută prin buzunare hainele din hol, după un act de identitate. Sebastian ține strâns lesa. Câinele nu mai scâncește, dar are coada băgată între picioare și stă cocoșat, ca și cum s-ar zgribuli. Sebastian îl mângâie ritmic între urechi. Nu știe cum să-l ajute să se desprindă ușor de corpul transportat în ambulanță. Cum să-l facă să nu vadă, să nu simtă, să nu-i fie frică.

Ridică mâna și-și șterge lacrimile. Abia atunci își aude vocea care merge singură, în surdină, ca o fereastră de YouTube uitată deschisă.

There will come a poet
Whose weapon is His word.
He will slay you with His tongue.
Oh lei, oh lai, oh, Lord,
Oh lei, oh lai, oh lei, oh, Lord,
He will slay you with His tongue.
Oh lei, oh lai, oh, Lord.[1]

Afară a început să burnițeze. Ioan își trece o mână prin păr și rămâne câteva secunde complet dezorientat, în fața grilajului porții pe care se cațără trandafiri înghețați. Câinele merge timid în urma băiatului.

---

[1] Va veni un poet / A cărui armă este cuvântul Lui. / El te va ucide cu limba Sa... (în limba engleză) Versuri din cântecul „Soldier, Poet, King"

– Îl ducem acasă?

– Da, sigur, dragule. Iartă-mă... Am rămas un pic pe gânduri.

Copilul se apleacă și mângâie din nou câinele încovoiat, care i se lipește de picioare.

– Gata, Spatzi, gata, să nu-ți fie frică. O să fie bine. Așa. Bun băiat!

HANNO

Peste primele luni în Germania se pune repede un strat consistent de uitare. Prea multă noutate, prea multe ambalaje lucioase, prea multe note de subsol. Permis la bibliotecă, legitimații pe care le uită mereu acasă. Cursuri la care se plictisește. Examene la care ia mereu punctaj maxim. Bibliografii în care se aruncă aproape cu disperare. Slăbește aproape opt kilograme. E trimis la medic, i se prescriu vitamine. Mănâncă dezordonat. Puțină mâncare, multe batoane de ciocolată.

Dragă Martha, aici există căsuțe de turtă dulce exact cum sunt cele din cartea noastră...

Muncește ca într-un soi de autoflagelare continuă. Nu-și face prieteni, deși împarte camera din campus cu mai mulți studenți intimidați de ritmul lui imposibil de viață. Își cumpără o lampă portabilă, specială pentru citit, și multe agende. Le folosește pe toate în același timp.

Mi-e dor de tine, Clara. Îmi e atât de dor de tine...

Continuă să slăbească. I se prescrie un tratament împotriva anemiei. Mănâncă supă din plic și biscuiți, fără nicio variație, până se căptușește cu o gastrită care îl va însoți toată viața cu o fidelitate încăpățânată. Într-o noapte, visează păduri care se unduiesc în bătaia vântului, cu luminișuri

viermuind de căprioare. Își trece degetele pe spinările lor și ele se destramă în șuvoaie de păianjeni. Lipsește de la cursuri și-și petrece dimineața următoare încercând să sune la București, dar nu-i răspunde nimeni. Oare de ce nu sunt acasă? Oare unde sunt?

Dragă Clara,

La biblioteca din Stuttgart dă peste numele lui Jack Zipes. E fascinat. Încă nu știe că el și Zipes vor împărți obsesii și glorie legate de folclorul german. De altfel, competitivitatea și ambiția nu fac parte în niciun fel din personalitatea lui. Nici nu vor face. Îi scrie, entuziasmat, lui Wolf, dar rupe scrisoarea. Așteaptă cu înfrigurare un răspuns de la Clara. Când obosește să tot aștepte, vin scrisori de la mama și de la *Tante* Lise. Se simte vinovat pentru că e dezamăgit. Îi citește pe Habermas și pe Benjamin. Scrie o lucrare despre folclorul est-european și reverberațiile lui în cultura occidentală și se trezește, peste noapte, asistentul cursului de literatură comparată de la Universitatea din Stuttgart. Oare nu l-ar interesa un master în naratologie? se interesează profesorul lui îndrumător. Din păcate, nu. Propp i se pare didacticist. Îi place Burkert, în schimb.

Clara tace în continuare și tăcerea ei îi dă insomnii, pe care le tratează cu basmele italiene ale lui Italo Calvino și cu din ce în ce mai multă cafea. Cui pe cui.

Toamna scrâșnește pe străzi. Se simte deznădăjduit, mistuit de lumea asta pe care nu o înțelege. Parcă nicăieri sub soare nu e loc și pentru el. Are o relație de scurtă durată cu o colegă de la Catedra de Limbi Slave. Mașa. E emigrantă, ca el. Lunile trec în timp ce amândoi se străduiesc să simtă afecțiune unul pentru celălalt. E o sforțare atât de conștientă încât puținele clipe de singurătate, între cursuri și

surogatul de viață domestică, sunt ca o eliberare. Iarna îi găsește pe amândoi la capătul puterilor. Sărbătoresc împreună un Crăciun chinuit. Constată că fiecare dintre ei plânge pe ascuns după altcineva. Hotărăsc să nu se mai ascundă. Își povestesc iubirile ratate și lipsa de speranță în legătură cu orice. Împart provizii exagerate de alcool, ciocolată și o intimitate bizară. E una dintre cele mai deprimante sărbători din viața lor. Rămân prieteni. De pahar și de melancolie blegoasă.

Mi-e dor de voi amândouă...

Trimite la București pachete cu Maoam, Haribo și tot felul de obiecte care i se par inutile imediat după ce le cumpără. Obține o bursă la Viena. Sărbătorește cu Mașa și cu un tort pe care-l fac împreună după o rețetă de la un prieten sârb al Mașei. În cremă rămân cocoloașe compacte de unt.

Pleacă în martie. La Viena e frig, dar ceva din el se adaptează imediat. Muzeele, cafenelele, cofetăriile, trăsurile din Graben, Demel Konditorei și toate celelalte clișee delicioase năvălesc peste el și îl anesteziază pentru o vreme. Gastrita începe să dea înapoi. Își cumpără atât de multe cărți, încât bursa devine curând insuficientă pentru voracitatea lui bibliofilă. Se angajează vânzător într-un anticariat, după cursuri. Într-o zi, ușa se deschide și un tânăr blond, înfofolit într-un fular gri de cașmir, perfect drapat pe un palton de lână englezească, vine drept la el și-i vorbește direct în românește.

– Bună, tu trebuie să fii Hanno Schell. Eu sunt Peter Wolf.

Strânge mâna care i se întinde. Peter e mai înalt ca el, lat în umeri, stângaci, foarte blond, corpolent, cu gene și sprâncene greu de distins și ochi mici, ca de viezure. Lingvist. E greu de spus exact în ce se specializează. Vorbește puțin peltic, puțin afectat. Se bâlbâia în copilărie. Hanno simte poticneala de-acum bine ținută în frâu. Miroase puternic

a parfum amestecat cu colonie. Se împrietenesc repede, deși au puține subiecte comune. Le place muzica amândurora, deși Peter nu suportă Mahler. Merg împreună la Kunsthistorisches Museum. Peter îl admiră pe Bruegel și vorbește nonstop, disecând tablourile în informație și interpretare, mutând imaginea, pensulația, compoziția în cuvinte de care pare că se eliberează, ca de o lecție îndelung pritocită. Hanno abia reușește să deschidă gura să spună cât de tare îl tulbură Tițian și Veronese, și, în mod neașteptat, un portret de bătrân de Samuel von Hoogstraten, ale cărui trăsături de hârtie mototolită ocupă un ochi pătrat din geamul casetat al unei ferestre. E o tristețe blândă și familiară în pielea lui creponată. Petrec toată ziua împreună. Peter nu pare să fie apăsat de niciun program și de nicio grijă financiară. Trece continuu de la română la germană, are un apetit nestăvilit și nu pare prea consumat de dorul de casă. Prezența lui îi face bine. Uneori râd împreună. Sunetul, în sine, îi pare încă și mai ciudat decât starea care îl generează. Își fac un obicei din a se întâlni. Viața e mai ușoară în compania lui Peter. Bat împreună librăriile, cafenelele de pe Ringstraße, grădinile Vienei. Merg la Café Schwarzenberg ca la muzeu. Plătește Peter. Descoperă parcurile și învață să studieze oamenii. Peter e un profesor bun. Identifică ușor materiale, etichete și orice mic semn de putere financiară care lui Hanno îi scapă cu desăvârșire. Învață să le citească, amuzat și stânjenit, cum e mai mereu în compania acestui uriaș blond care nu pare să aibă mare lucru în comun cu Wolf cel atât de intelectualizat.

– Schell, îi spune Peter, într-o zi, tata crede că ești genial.

Sunt la Sperl, în jurul lor forfotește o lume pestriță și bavardă, risipită pe la mese rotunde, dar cuvintele lui Peter par să dea volumul zgomotului de fundal mai încet. De ce a spus asta? Peter cel fără de griji. Peter cel vorbăreț.

– Ei, na, face Hanno, stingherit.

Ca și cum nu ar fi nimic. Ca și cum nu ar conta.

– Nu, serios.

Peter își privește preocupat unghiile și își mișcă buzele de parcă ar încerca să spună ceva care pregetă să capete corp sonor. Când cuvintele vin, în cele din urmă, nu sunt nici tremurate, nici amare, nu au în ele decât sens care zboară spre Hanno ca un sunet alb.

– N-ai idee cât mi-aș fi dorit să se uite măcar o dată la mine așa cum vorbește despre tine.

– Tatăl meu e un bețiv ordinar. Ne-a părăsit când eram mic și a șantajat-o pe bunica mea ca să nu ne facă necazuri mie și mamei. L-a plătit aproape douăzeci de ani, răspunde Hanno.

Tac un timp amândoi. Peter își aprinde o țigară. Fumul îl amețește un pic pe Hanno. Se unduiește ca o panglică lipsită de consistență printre gândurile lui. Nu-și dă seama foarte bine de ce i se despart buzele, de ce pleacă în sfârșit cuvintele pe care le ține de luni de zile în gât și în piept, și în stomac, și în cel mai întunecat și mai insalubru coridor al minții, acolo unde niciodată nu se spală pe jos și becurile pâlpâie sinistru, ca-n filmele de groază ieftine.

– Tatăl tău e tatăl Marthei, fetița iubitei mele.

Nu știe de ce a spus asta. Grozăvia asta care-l mănâncă de viu. Care-l hăituiește zi și noapte și din pricina căreia și-a luat lumea în cap.

Peter eliberează rotocoale perfecte de fum. Niciun mușchi nu zvâcnește. *Ca-n filme*, se gândește Hanno. Pare că viața s-a oprit un pic, dar e o oprire blândă, fără hurducăieli. Răsuflările lor sunt una cu fumul care tulbură aerul din încăpere. Când ochii lui Peter se întorc spre el, Hanno constată pentru prima oară că sunt de un albastru apos, spălăcit. Fruntea e înaltă, însă luminoasă, ca a Marthei.

Martha cea mică, ochii ei negri, vocea ei care-i spune că Dungi e supărată pe el, mantia de pistrui de pe umerii Clarei. Felul în care se arcuia spinarea ei în întuneric...

– Știu, răspunde Peter calm. Știm.

Hanno își lasă privirea să se cațăre pe candelabrele care par să coboare spre ei. În inima poveștii, pădurarul își abandonează copiii în pădure, cu limba despicată a mașterei susurându-i în ureche. Carnea lui tremură de dorință. Instinctul patern se risipește în bolta de întuneric ca un roi de molii în țesătura paltonului. Copiii se întind pe jos, cu stelele deasupra, atârnând de crengile copacilor. Lucirea lor rece le luminează frica. E frig pe dinăuntrul oaselor subțiri, prea puțin îmbrăcate în grăsime. Poate că tații nici nu există, poate că sunt doar niște căpcăuni deghizați.

Desenează. Mult. Pe colțuri de caiet, pe coperta interioară a fiecărei cărți. Bucăți de lume. Felii de șotron, o geană de răsărit, o sală de clasă pe pereții căreia se întinde o iederă veselă. Masa din sufrageria lor, bradul de Crăciun, hortensiile de la poartă, pe Clara citind, pe Spatzi urcând scările spre mansardă, pe ea însăși, între ei doi, cel mai adesea între ei doi, pe o bordură unde s-au așezat să-și termine de mâncat înghețata. Ăsta e un desen secret, pe care-l rupe repede sau îl mâzgălește, să nu-l vadă Clara. Animale. Pe câmp, în vizuinile lor, la vânătoare, în zbor sau la pândă. Uneori, îi trimite și lui câte unul.

„Dragă Hanno,

Mama spune că ai primit o bursă la Oxford. Acolo sunt mulți măcălendri. Tu ai văzut vreunul? Uite un desen de-al meu (mama zice să scriu de-ale mele). Cum ți se pare?

Semnat,

Martha și Spatzi"

Pe urmă așteaptă încordată. Visează că sunt toți trei pe un vârf de deal, în vacanță. Martha nu a fost niciodată în vacanță. Clara e mereu ocupată. Îi promite că vor merge cândva la mare. Câteodată i-o povestește. Sună așa de frumos marea din poveștile ei, că uneori ar prefera să o păstreze așa, să nu o vadă niciodată. Așa sunt toate poveștile Clarei, cu o lume care trăiește prin frumusețea ei, fără minuni, fără animale vorbitoare, fără urși sub blana cărora se ascund prinți blestemați, veniți să se încălzească la sobele oamenilor, iarna, când noaptea geme de ger. Seara citește din cartea lor. Uneori citesc împreună, alteori se încumetă singură. În întunericul dintre viață și vis, casa lor cilindrică se cocoață pe negândite pe niște catalige enorme și o ia din loc, prin bălți, prin praf, prin nămeți, prin noroaie, pe piatră cubică, pe asfalt, până la el. În vis, Hanno locuiește undeva într-un luminiș străjuit de păduri dese, pline de cerbi. Casa se dă jos de pe picioroange, se scutură bine și le scuipă afară pe ea și pe Clara. Pe urmă, Martha se trezește și merge la școală.

Dragă Martha,

E foarte, foarte frumos măcăleandrul tău! Niciunul dintre cei pe care i-am văzut nu se compară cu el. Când o să vii și tu aici, o să-ți arăt cele mai bune locuri de unde îi poți observa. Am văzut multe animale, să știi – și vulpi, și șoimi, unii chiar dresați, care vin când îi cheamă stăpânul și primesc din mâna lui o bucățică de carne crudă. Am văzut și iepuri, și veverițe și, o dată, chiar și un bursuc!

La toamnă o să plec câteva luni în Africa, să studiez poveștile oamenilor de-acolo. O să-ți scriu pe larg despre toate animalele pe care o să le văd.

Să fii cuminte!

Hanno

P.S. Ce face Spatzi? Mănâncă bine?

Deznădăjduită. Face scrisoarea bucăți, fuge în camera ei și se trântește pe pat. Își simte respirația țâșnind în tulumbe fierbinți spre tavan. În gură i se cațără un gust amar, ca o gheară, ca ciocul vulturului care-i ciugulește ficatul lui Prometeu. E cum a spus mama. Nu o să se întoarcă niciodată. Africa e îngrozitor de departe. Și după Africa o să vină altceva, așa cum și după Stuttgart a venit Viena, și după Viena, Oxford. Mereu alți măcălendri, alți bursuci, alte povești. O altă viață. Altcineva. Poate că nici nu ar mai trebui să-i scrie. Ce rost are? Ce folos are el de măcălendrii ei? Probabil că-și râde un pic de ea, probabil că-l amuză...

Casa cilindrică se îndoaie din genunchi și plânge puțin în pernă. Spatzi redevine ce a fost de la bun început. O glumă. Un cățel imaginar.

ES WAR EINMAL...[1]

E la spital. Prin aer zboară tot felul de cuvinte. Hipotermie RMN hipotensiune urgență rehidratare potasiu malnutriție.

Închide ochii.

Închid ochii.

Mă recuperez pe mine, povestitorul. Vocea narativă. Eu.

Carnea pe sub care mișună gândurile.

Bătrână.

Noduroasă.

Poate azi o să mor. Poate azi se termină.

Nu-mi amintesc nicio muzică. Nu-mi cântă nimic în cap.

Ce trist să mori așa, fără coloană sonoră.

Dacă mor eu, se duce povestea. Peste ea vine apa și o scufundă, o desface în alge și luminiscențe fără sens, care se agită în noaptea mâloasă până se destramă cu totul. Eu sunt pământul în ecuația asta. Terenul ferm. Numai că eu tremur sub pojghița asta de frig. Povestea e în reflux. Luna atârnă deasupra mea. O lună făcută din întuneric. Trec cu degetul peste ea și simt contururi cunoscute – o vulpe ghemuită în coada ei stufoasă, palme deschise în fluture în dreptul

[1] A fost odată (în limba germană)

unui perete luminat, lesa unui cățel care nu există, umărul de alabastru peste care s-au vărsat stropi de cafea cu lapte, răsuflarea groasă de bețiv prăvălită în obrazul unui băiat, ochii negri, ochii foarte negri, ca de diavol, ca de înger mic și zgribulit într-o scrisoare dusă în cioc de un măcăleandru pirpiriu, ceilalți ochi, cele două culori ale lumii mele, ochii *ei* care se închid peste mine. Fără zgomot. Fără nicio umbră de sunet. Din nou și din nou și din nou și din nou... Ca un derviș.

Cred că mă strâng pantofii.

Pe băiețelul de la fereastră îl cheamă Sebastian.

– El e Spatzi.

Și povestea invadează camera ca un tsunami. Câinele, urmărirea, bătrânul, frigul, ambulanța, cheile, clipocirea de viață, *îl cheamă Spatzi*, mâna bătrânului, doctorița comunistă, chiulul de la școală, *și Tati a zis că ce rost mai are să merg*, drumul la supermarket după mâncare pentru câine, telefonul la spital, încă nu se știe, interviul amânat al lui Ioan, *io cu temele rezolv, pe bune...*

– ... și pe câine l-am luat noi.

Theo se îndoaie din glezne. Mângâie câinele care zace trist în colțul lui, garnisit deja cu bol de apă, bol de mâncare, o jucărie croncănitoare, ziare, *n-au fost accidente, mami*, o pătură de când era Sebastian mic. Îl mângâie puțin între urechi. E călduț și curat. Își pune capul pe genunchii ei și oftează adânc. Theo zâmbește și se ghemuiește pe covor. Îl trage de picioarele din față și-l ia în poală, ca pe-o pisică. Spatzi se întinde și oftează iar, după care i se cuibărește cu capul pe piept, ca o jucărie de pluș, dintre cele pe care le încălzești în cuptorul cu microunde și le dai copiilor mici când suferă de colici.

– Cum ți se pare? întreabă Sebastian. Putem să-l ținem noi, nu? Un pic, până se face bine stăpânul lui?

Theo nu zice nimic. Scarpină câinele care se întinde felin după degetele ei.

– Tu știai că bătrânul vostru e Johannes Schell? face Ioan.

Privirea lui Sebastian zboară de la unul la altul.

– Da, răspunde Theo. Știam.

Tăcerea se așază pentru prima oară pe rafturi și pe fotolii, pe mocheta din hol și pe masa din bucătărie, cu greutatea prafului care căptușește apartamentele cu vedere la stradă. E o tăcere caldă, pufoasă, prin care se răsfiră brațe care se ating, minți care se strâng unele într-altele până când gândurile devin iederă pe trunchi și nu mai știi, nu mai poți ști care e care. Oamenii își spun, în fond, atâtea lucruri când nu-și mai găsesc cuvintele.

O vreme nu se mai aude decât Spatzi care se ridică din brațele lui Theo și face câțiva pași nesiguri spre bolul cu apă.

– E prima oară când bea, spune Sebastian. Uite! Bravo, Spatzi! Bravo, bun băiat!

Theo se ridică, își scutură pantalonii și își strecoară degetele între ale lui Ioan.

– Știam, spune ea din nou. Azi am vorbit cu mama. Mă rog, întâi cu asistenta ei. Ea are un workshop la Paris.

Ioan îi strânge degetele. Lumea se strânge și ea puțin, cum se întâmplă câteodată când gândurile oamenilor vorbesc pe tăcute. Cu mult timp în urmă au văzut în Africa un copac căruia-i creșteau rădăcini din propriile ramuri. Se răsfira tentacular pe un teren mlăștinos. Rădăcinile astea nu se puteau înfige prea adânc în pământul mâlos, așa că se întindeau pe o suprafață din ce în ce mai mare, se țineau unele de altele, cum fac copiii nesiguri pe picioare. Sau poate bătrânii, cine știe... Important era că furtunile nu-l rupeau, pentru că imediat își întindea brațe noi spre mlaștină până

când nu mai știai de unde vine, unde începe și unde se termină trupul de lemn.

Pe partea cealaltă a străzii, Castelul de altădată tresare a geamuri sparte, farfuriile zboară din dulapuri, cărțile aterizează pe covor. Lumea tremură ca într-un frison, primăvara se împiedică și-și rupe gleznele. La mansardă, Spatzi cel imaginar zboară ca o minge de cauciuc din perete în perete. Strada însăși trosnește de parcă un dragon i s-ar fi strecurat în măruntaie și s-ar roti sălbatic pe sub caldarâm, mărunțindu-și febra între dinți. Timpul aleargă înapoi cu o viteză demnă de secolul următor. E noapte când sună telefonul și Hanno se smulge din somn cu mintea lipită încă de vis și un căscat înghițit care-i alunecă dureros în stomac. Ce bine că s-a trezit! Dinții vulpii roșcate îi intraseră în gât. Mirosul sângelui i se vâra pe sub gene. Vulpea, enormă, ruginie, îl târa în pădurea neguroasă, prin care foșneau umbre. Oare unde îl ducea? Numai că deodată vulpea s-a oprit și a scos un strigăt ascuțit, ireal, un sunet sacadat care i-a deschis pleoapele și l-a făcut să ridice receptorul.

– Hanno, s-a auzit vocea de la celălalt capăt al firului, sunt eu, Peter. În România a fost cutremur.

1977

E un început de primăvară neobișnuit de cald și Martha stă afară până târziu. După ce-și termină temele, o zbughește pe tărâmul pisicilor, cu un cârd vesel de copii în urma ei. Hortensiile se scutură puțin la trecerea lor și strada toată pare că se bucură de bucuria lor încă atât de limpede și de luminoasă. Clara oftează și-și pune un disc vechi. Are un maldăr de lucrări pe biroul care pare să fi devenit un teritoriu al tuturor posibilităților și o migrenă care înmugurește de la un minut la altul. Într-un vas stau câteva crenguțe de cireș înflorite; lângă el e un bol cu cercei și inele; mai încolo, o farfurie de porțelan chinezesc pe care se lăfăie felii de mere care deja se maronesc pe la margini. Stă să se întunece și capul îi pulsează din ce în ce mai tare. Iar trebuie să pună ceasul să sune la 5... altfel nu are cum să termine de corectat. Ar trebui să-i spună Marthei să-și ia, totuși, un puloveraș pe ea... Ba nu, trebuie s-o cheme înăuntru. A trecut de nouă deja. Se apleacă peste pervaz, s-o strige, când toate bolurile încep să tremure. Pe urmă se sparg. Brusc. Cioburi și felii de mere zboară nevrotic, tezele năvălesc printre așchii de lemn, se intersectează cu cărți care dezertează din biblioteca ale cărei rafturi par să se dezintegreze. Numai că ea nu vede toate astea. Masa a izbit-o cu putere și a aruncat-o

în peretele opus, ceva doare sinistru între coaste și-n gură simte gust de sânge, dar nimic nu e la fel de ascuțit cum e groaza. M A R T H A, încearcă să strige, dar nu aude, nu-și aude vocea, poate că și ea s-a făcut cioburi și așchii și acum zboară pe geam, acolo unde nu există brațe care s-o prindă pe copila ei, care s-o apere...

M A R T H A!!! MARTHAMARTHAMARTHA MARTHAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA AAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAAA AAAAAAAAAAAA

AS SOON AS

55 de secunde. Atât scrie în ziar că a durat. 55 de secunde în care orașul s-a rupt în bucăți, cu oamenii în el. Hanno se chircește de durere pe podeaua bucătăriei și lasă ziarul să-i scape. Sunt peste o mie de morți. Sunt sute de oameni sub dărâmături. Poate și ele sunt... Poate și ele...

– Revino-ți, îi spune Peter la telefon.

Peter e mai eficient. Merge la ambasadă, la Universitate, vorbește cu presa. Află că e inutil să insiști cu telefoanele, toate liniile au căzut.

Hanno tremură ca varga. Își simte dinții clănțănind.

E o casă întortocheată. O casă imaginată în jurul unei scări spiralate. Aici scrie că scările au căzut primele. Ele...

– Trebuie să-ți ții firea, înțelegi? Nu pot să am grijă de tine, care ești la mama naibii, și să aflu ce-i acasă în același timp.

Peter nu spune niciodată cuvântul ăsta, *acasă*.

Nu poate sta locului, sună continuu la ambasadă.

Vă vom contacta imediat ce avem vești, îi spun.

As soon as.

– Să iau trenul până la Londra?

– Pentru ce? Crezi că dacă stai în fața ambasadei, rezolvi ceva? Sunt o mulțime așa ca noi...

– Tu măcar știi pe cine să întrebi. Ești de o mie de ori mai eficient ca mine într-o situație de criză...

– Bați câmpii. Acum nu e nimeni eficient.

Toate orele îi trec prin corp. Le simte în unghii și pe șira spinării. Se teme să adoarmă, să nu cumva... Să nu cumva.

Vorbește, în cele din urmă, cu mama și cu *Tante* Liese. Nu, la ele nu s-a simțit. Da, la București e prăpăd. Bieții oameni, bieții oameni... Le roagă să afle ceva, orice. Mama nu-i spune nimic, Liese promite să se intereseze. Știau despre ei, oricum. Sigur că știau. Poate că Liese știuse de-atunci, de când erau foarte mici. Poate că și mama știuse și alesese să nu vadă, ca de atâtea ori. Ce convenabil să treci așa prin viață, întors pe dinăuntru, ca și cum ai fi înghițit o cochilie de melc și te-ai ascunde, din când în când, cu totul în ea, departe de lume. Departe de tine.

La Oxford e superb și tot verdele ăsta lucios, ca de cartolină, i se pare insuportabil. Încearcă să citească și nu înțelege nimic. De ce a plecat? De ce le-a lăsat acolo? Cu ce e el mai bun ca Dumitru?

De ce să nu fi plecat? Ce să fi făcut acolo, să predea la Universitate o bucățică anostă de literatură care nu-l interesează pe Wolf? I-ar fi dus tava încă cinșpe ani pe puțin. Clara nu i-a spus niciodată decât bucăți de adevăr, oricum. A avut puterea asta grozavă asupra lui și a știut mereu că o are. Dacă ar fi rămas, i-ar fi luat mințile cu totul. Martha... Martha e un copil minunat, merita mai mult. Merita pe cineva care să nu plece. Care să nu fi plecat. El nu-și aduce aminte când a plecat Dumitru. Nu-și aduce aminte deloc. Probabil că nu a suferit. Frica de părinte înlocuiește părintele. Și te locuiește. Crește cu tine. Dar cu ea a fost altfel. Ea avea ceva din libertatea Clarei când era mică, doar că era mai puțin întunecată. Martha nu știa cum e să-ți fie frică. Nu înțelege de ce e așa legat de fetiță, în fond e mult prea

tânăr să fie tatăl oricui. Și sigur n-ar fi avut cum să fie tatăl copilului lui Wolf. *Who's afraid of the big bad Wolf?*

Își ia o haină de ploaie și iese pe străzi. După douăzeci de minute se teme că o să sune telefonul și că el nu e acasă. Lumina înserării e roz-portocalie și se prelinge patinat pe cărămizile de la Radcliffe Camera.

În urma ei se lasă straturi, straturi de noapte peste ferestre baroce în care înfloresc scânteioare calde, pe sub abajururi de catifea. Se întoarce pe călcâie și grăbește pasul înapoi spre apartamentul lui minuscul, tapetat cu cărți, când, de sub niște tufe de rutișor galben, zvâcnește pe lângă picioarele lui o vulpe roșcată, mică, slabă, ca o flăcăruie care-l fixează o clipă cu ochi metalici, rotunzi și negri, după care se stinge în întuneric.

– 40 000, spune Theo.

Ioan ridică ușor o sprânceană.

– Așa o să se cheme podcastul. 40 000. Mă rog, sunt peste 40 000 de oameni care și-au pierdut casele atunci. 40 000 de dezrădăcinați.

– O să pui interviurile acolo?

– Da, interviurile montate... Cu tot cu un canal de YouTube pentru discuții cu arhitecți, cu istorici, cu supraviețuitori, rude, martori, sociologi, ciudați ca mine... Până la urmă au finanțat tot.

– Ce durată?

– O oră.

– Bilunar?

– Nu, săptămânal.

Pe canapea, Sebastian își dă jos căștile. Spatzi cască la picioarele lui și se lasă scărpinat între urechi.

– Adică faci ideea mea?

– Da, într-un fel...

– Ce tare!

Își pune căștile la loc, în timp ce continuă să mângâie câinele care se întinde ca o pisică leneșă.

– Practic, te întorci, spune Ioan.

– Nu știu ce să zic... De întors nu cred că poate fi vorba. Un podcast nu-i același lucru.

– De ce, că nu e *live*?

– Și de-asta...

– Dar e, cumva, mai relevant.

– Ți se pare?

– Da. Și e și ceva care te interesează.

– Și radioul mă interesa. Plus că aici sunt pe finanțare, adică la stăpân...

– Și la radio nu erai? Când s-a strâns lațul, ai fost direct sub gheata stăpânului.

– ...

– Îmi pare rău.

– Nu-i nimic, ai dreptate. Cam așa a fost.

– O să-ți placă, să știi. Nu porni de la ideea că nu e *live*...

– Nu pornesc. *Live* oricum nu aș mai putea să fac.

– De ce? Eu cred că ai face mai bine.

– Posibil. Dar gheata aia ar fi undeva în aer...

– ...

– În fine, nu contează.

– Ba sigur că da... Mama ta ce-a zis?

– A zis... că vine.

– ...

– Vine la București. M-am gândit să fie ea una dintre primele invitate la podcast.

– Păi, nu a locuit în Uranus...

– Nu, dar a fost, cumva, la periferia zonei demolate.

– Dar casa ei a scăpat, practic...

– Da...

– I-am spus, să știi.

– Ce?

– Că stă Johannes Schell acolo.

– Măi, nu-mi vine să cred că ai știut și nu ai zis nimic. Eu am rămas tâmpit când l-am văzut. Chiar și în condițiile alea... Omul e o legendă.

– Nu m-am prins de la început. Eram cu mintea în alte părți atunci, oricum. Și nici măcar nu știam că e în România. Nu am făcut legătura de la bun început.

– Și ea ce a zis?

– Mama?

– Da.

– A zis că vine acasă. Cred că joi are avion, la patru. Mi-a scris pe WhatsApp, o să verific.

– Eu mâine merg la spital, să-l văd.

– ...

– Nu vrei să vii și tu?

– Nu mă cunoaște. E un om în vârstă, bolnav... Nu vreau să-l agit.

– Eu cred că pe tine te aștepta. Un semn de la tine, ceva, orice.

– Nu cred, de ce de la mine? Poate de la ea.

– De la voi amândouă. Într-un fel, ați fost familia lui.

– Adică am fi putut fi.

– Nu, cred că ați fost. Sunteți. Tu nu i-ai citit romanele, nu?

– Nu, dar l-am studiat prin anul trei de facultate, cred...

– Da, bine, partea de antropologie, folcloristica...

– Exact. De el și de Maria Tatar mi-aduc aminte. Mă rog, cam atunci cred că m-am prins că el era Hanno din poveștile mamei.

– Și cum a fost?

– Ce?

– Să afli că Hanno al Marthei era celebru? Un fenomen...

– Nu știu dacă l-am privit ca pe un fenomen. A fost un tip deștept și mișto, în felul lui, dar rămâne tot un ticălos.

– Crezi?

– Tind să cred, da.

– Pe câine îl cheamă Spatzi.

–...

–...

– Asta nu schimbă lucrurile.

CORBII

Îl sună Maşa, (ne)iubita lui de la Stuttgart. E îngrozită şi nu îndrăzneşte să-l întrebe direct dacă a pierdut pe cineva.

– Mama şi mătuşa mea sunt bine, nu locuiesc aproape de centrul seismic.

Aude cuvintele formându-se şi îşi aude vocea locuindu-le câteva secunde, dar cumva nu reuşeşte să facă legătura între ce spune şi ce simte. Pe dinăuntrul lui urlă că nu ştie nimic de Clara şi de Martha şi că îi e frică, atât de frică, e fricos şi laş şi nu mai suportă aşteptarea, e o tortură îngrozitoare şi...

– Mulţumesc că ai sunat, Maşa. Înseamnă mult pentru mine. Foarte mult.

Rămâne aşa, cu spatele sprijinit de marginea patului, cu telefonul în braţe. Şi-o imaginează pe *Omi* cu Clara. O fetiţă speriată, cu părul roşcat şi ochi de culori diferite. Nenorocoasă, pentru că e în viaţă. E îngrozitor să nu fii iubit. Te otrăveşte pe dinăuntru. Te mănâncă aşa ca viermele din poezia lui Blake. Ce prostii, ce prostii... Şi *Omi*, care trebuie s-o fi legănat puţin. Aşa făcea, te legăna puţin când te ţinea în braţe. Mirosea a căldură şi a tăvi de *Vanillekipferl*... Oare din ce mitologie vin corbii care au fire roşii de cânepă legate de gheare? Nu mai ştie... Firele astea, iţe nevăzute,

trec prin măruntaiele pământului și, când corbii trag de ele, pământul se deschide și timpul alunecă printre crăpături. Și lumea se zguduie și se schimbă. Dureros, ca o naștere. Doar că viața se întoarce pe dinăuntru și moartea rânjește de dincolo. De partea cealaltă a grădinii stă Grete, mama Clarei. Mama ei bună. Ježibaba, Baba Yaga. Oare cum s-o fi uitat la ele? Oare ce o fi simțit? Poate că și-a luat picioarele la spinare și a fugit în inima pădurii, să trăiască laolaltă cu fiarele, cine știe? Și acolo s-a întâlnit cu Mara sau Morana, stăpâna visului și a iernii care se retrage în bârlog și-și dă duhul pe tăcute, să facă loc primăverii... Nu mai poate, nu mai poate, trebuie să-și țină mintea ocupată și doar prostiile astea îl distrag suficient.

Ora locală 21.22. Atunci a început. Corbii au zvâcnit din senin din picioare și ițele din măruntaiele pământului s-au încurcat între ele. Și atunci păsările au prins a se zbate cu putere, în fâlfâit grozav de aripi, și din gâtlejuri au slobozit un sunet ca de pe altă lume, la auzul căruia pământul s-a crăpat... Doamne, Dumnezeule, de ce-a plecat el de-acasă? Pentru ce copilărie prostească le-a lăsat? Wolf ieșise din viața ei de mult. Fetița era așa de... „Cea mai mare durere pe lume e să rămâi al nimănui", spunea *Omi*. Atunci, demult, când i-a povestit despre părinții ei, Anne și Norbert, și despre soțul ei, Hans, deportați la Dnipropetrovsk în '45. Pe ea nu o luaseră. Mama lui, Hanne, Johanna, avea sub un an. *Omi* rămăsese acasă cu două fetițe mici. Ai ei muriseră pe la ruși. Era singura poveste adevărată pe care i-o spusese, într-o seară, vara, afară, pe balansoar. Și plânsese. Plânsese de parcă ei abia ar fi ieșit pe poarta grădinii. Plânsese deznădăjduită și el i se agățase de gât și-i spusese să nu plângă, nu e a nimănui, e a lui, e *Omi* a lui... Oare s-a gândit la ei când o legăna pe Clara? Pe Clara a lui? Îi face bine să se gândească la ele așa, îmbrățișate. Amândouă, atât de acasă

una în brațele celeilalte. Numai el e pe dinafară. Al nimănui, al nimănui...

Ce rost au toate poveștile astea când nu are cine să te legene puțin?

Prin geamul întredeschis intră un firicel de aer rece și i se strecoară pe sub gulerul cămășii. Trebuie să se întoarcă după ele, trebuie să le ia cu el. Clara o să-l ierte. O s-o facă să-l ierte. N-o să mai treacă niciodată printr-o spaimă ca asta. N-o să mai fie niciodată laș, laș, atât de laș... N-o să se mai crape pământul între ei.

Și atunci se întâmplă.

Degetele i se încleștează puțin pe receptor, dar în cele din urmă răspunde.

Știe de la primul sunet al vocii lui Peter.

Lumea se rupe încet, încet, nu se mai termină de rupt...

– Nu știu cum să-ți spun, așa că o să-ți spun direct... Hanno, trebuie să fii tare și să mă asculți cu atenție. Îmi pare rău că trebuie să-ți spun eu, dar nu are cine altcineva... Mă asculți, da? Hanno, mă auzi? Clara Liebmann a murit.

Nu are multe de împachetat. Niciodată nu a avut multe lucruri, așa că în două valize mici a încăput tot. Își face o cafea, își scoate o farfuriuță veche din bufet și așază cu grijă pe ea eclerul luat de la cofetăria din colț. Mănâncă încet, cum se face, de altfel, când sărbătorești ceva. E ziua ei, în fond. Și ziua în care iese la pensie. Numai că Liese nu are mare lucru de sărbătorit. Lumea e mâncată pe la colțuri de nenorocire. Hanno nu-i răspunde la telefon. Probabil că a aflat că s-a dus micuța Clara Liebmann... S-a dus, în sfârșit, după Hans cel mic. Ce părinți nenorociți, familia asta Liebmann! Și-au bătut joc de copila asta și acum copila s-a dus atât de tânără și a lăsat o fetiță mică pe drumuri. Ce viață făcută zob... Nu că a ei ar fi cine știe ce. Într-un fel,

Liese a trăit mereu prin procură. De dimineață, când a sunat-o Hanne să-i spună „La mulți ani!" și s-o întrebe ce face, i-a răspuns scurt:

– Împachetez. Azi ies la pensie. Mă mut înapoi acasă, cu tine.

Hanne n-a spus direct, dar Liese știe că a răsuflat ușurată. Probabil că o aștepta de ani de zile. E complet pierdută în casa aia mare fără *Mutti*, fără Hanno. Hanne a avut mereu nevoie de cineva care să aibă grijă de ea. Ei, e numai bine că a ieșit la pensie. Mai ia o linguriță de ecler și se uită în jur, la apartamentul mic și întunecos în care stă de peste douăzeci de ani. Un gând straniu, ca o viespe bâzâitoare, nu-i dă pace, dar Liese se împlătoșează cât poate și se face că nu-l aude. În fond, Grete e bunica fetiței. Și, dacă a fost o mamă rea, asta nu înseamnă musai că va fi o bunică fără suflet. Poate c-o să-și spele păcatele cu fetița asta... Ele nu au nicio legătură de sânge cu copila, ea și Hanne. Absolut niciuna.

Spală farfuria și cana de cafea, pescuiește cheile de la mașină din buzunarul fâșului și se ia la trântă cu valizele pe scări. Măcar e ultima oară. Naiba a pus-o să stea în bloc fără lift.

DIN NOU, MARTHA

Ar putea sta ore întregi să se uite la el. E ca și cum ar fi fost împreună de când lumea. De fapt, ei se cunosc de aproape trei ani. Sunt un fel de prieteni. E adevărat că e mai puțin jucăuș decât își imagina, dar asta e și pentru că e foarte trist...

Dimineața merg împreună la școală. De obicei, cu Tati. Spatzi rămâne cuminte la poarta școlii. Bun băiat! Nu trage în lesă. Nu dă să fugă printre mașini. I-au luat ham nou și o lesă extensibilă. Și jucării la care nu se uită. Mănâncă puțin spre deloc. E apatic.

Se activează când se apropie de casa lui adevărată. Atunci smucește puțin, se încordează și uneori e nevoie să-l mângâi și să vorbești cu el până acceptă că nu, nici azi nu mergem înapoi. Gata, Spatzi, gata, bun băiat...

Sebastian îi aruncă, din când în când, o minge de tenis. Spatzi o urmărește cu ochii și nu se duce după ea. Parcă îl ține ceva.

– Încearcă să nu te atașezi, totuși, prea mult de el, spune Mami. Îți dai seama că o să se întoarcă la stăpânul lui.

Da, își dă seama, doar că de-acum se cunosc. Poate o să-l mai plimbe, poate o să-l mai ajute pe stăpânul lui, după ce iese din spital. Mai durează, oricum. Mai e până atunci.

Reacționează la muzică, se apropie întotdeauna de sursă.

– Probabil e obișnuit de la el de-acasă, spune Tati.

Și pe Mami o place. Tresare când îi aude vocea, deși ea se joacă cel mai puțin cu el. Alunecă pe parchet. Caraghios, ca Bambi. Doarme într-o pătură veche a lui Sebastian, de când era mic. E foarte matinal, din păcate. La șase zgârie deja la ușă. Sebastian îi aude, dimineața, gheruțele – un zgomot ritmic, din când în când dezechilibrat.

– Haide, băiete, cine a venit? Cine e la ușă?

Martha ajunge joi pe la patru, încărcată de bagaje și de cadouri, ca de obicei. Nu s-au văzut de mult și ea îl strânge în brațe și îl alintă un pic cam prea tare pentru vârsta lui de-acum. Dar așa e Martha. O iartă. A adus niște chestii beton, inclusiv căștile noi pe care și le dorea. Fe-no-me-nale! Oare de unde-a știut? El nu a spus nimănui.

E așa cum și-o aduce aminte, într-un fel. Înaltă, subțire, tunsă scurt, cu ochi imenși pe o față mică și destul de întinsă pentru vârsta ei. În alt fel însă, are mai multe pete pe mâini, nu se mai vopsește și părul ei are o textură mai aspră. Vorbește repede, cere imediat o cafea. Probabil a mai băut trei până acum. Cafeaua și ciocolata sunt viciile ei dintotdeauna. O ține pe Mami pe după talie, strânge un umăr al lui Tati...

Și pe urmă apare el. Nu a lătrat-o când a venit. Își face timid intrarea în sufragerie. Ea se oprește din ciripitul ei spumos, aproape forțat, și pune ceașca de cafea pe masă. Dă drumul mâinii Mamei. Se lasă în genunchi.

Sebastian nu știe asta, dar de partea cealaltă a timpului, pe scara în formă de virgulă, mâna pătată a Marthei s-a albit, s-a micșorat, și-a dat jos inelele mari, și-a schimbat unghiile tăiate pătrat și atent lăcuite cu unele mici, rozalii și roase. Mâna asta mică se strecoară acum în mâna lui Hanno, acolo unde se simte o curelușă bejulie, de piele

moale. Poate că Martha nu o vede, dar știe că e acolo, așa cum a știut că ei doi împărțeau o vârstă, o mansardă, o împărăție. Mă rog, ei trei...

Câinele ezită. Se uită la ea oarecum nedumerit. Mâna ei s-a întins către el. Ea e aproape o fetiță, el e aproape desenat. Când degetele ei îl ating, conturul de cretă se îmbracă în blană moale și aurie, răsuflarea lui e caldă și agitată, dar se domolește repede sub mângâiere. Spatzi nu știe că doamna asta drăguță a fost odată stăpână peste o lume din care a făcut parte și el, că l-a ținut de lesă când era doar o idee. Dar e un câine mic, în fond. Nici nu ar trebui să știe lucruri atât de complicate. Mâna Marthei culege mingea de tenis de pe covor, o aruncă în colțul opus al camerei și câinele se împiedică în propriile picioare fugind după ea, pe parchet, fără să știe de ce mișcarea asta e, dintr-odată, amuzantă. Pasărea Elefant aprobă, se întoarce pe călcâie și iese din cameră.

– Bună, Spatzi. Eu sunt Martha.

E îngrozit de nopțile în care nu poate să adoarmă. În vis, ea e întotdeauna acolo. O vulpe mică, roșcată, care-l fixează de la distanță. Uneori e cuibărită într-un strat moale de zăpadă, alteori își face apariția de după o coamă de deal înflorit. Se ia după ea, aleargă. Ea se uită țintă la el și pe urmă dispare. Nu reușește niciodată s-o prindă din urmă, dar apropierea, prezența de-o clipă îi sunt mai prețioase ca aerul, chit că se trezește dârdâind, cu fălcile încleștate, lac de apă. Și atunci, când se trezește, nu e niciodată nimeni să spună că nu, nu, a fost doar un vis, pentru că *nu e adevărat*. Ea chiar a murit, chiar au zdrobit-o, stupid, mobilele din casa ei de la parter, coastele i s-au spart în așchii care i-au perforat plămânii și a murit. N-a fost nimeni cu ea, n-a auzit-o nimeni. Doar copilul care a alergat acasă (unde-o fi fost? la pisici, poate? pe stradă, cu alți copii? era cald afară,

foarte cald, probabil că se juca, probabil că se bucura de vremea aia bună...) a văzut vâltoarea ei de păr roșu pe sub mobilele prăvălite și probabil că *a înțeles*... Și trebuie că a țipat și că, în primă fază, cel puțin, *nu a auzit-o nimeni* pentru că *nu era nimeni acolo, cu ele.*

Așa trec multe nopți, până când nu mai știe când e zi și când e noapte. Nu se mai dă jos din pat. La ce bun?

– Pe fetiță au luat-o ai mei, a spus Peter. E cu ei acum. Să nu-ți faci griji.

Să nu-ți faci griji.

Atât de inutil că nu poți nici să-ți faci griji, nu poți să plângi, nu poți să te duci acolo.

Nu ai ce să cauți.

Nu ești nimeni.

Martha e cu tatăl ei. Tatăl ei adevărat.

Der Wolf.

Tu ești tipul cel laș care le-a părăsit.

Copila ți-a scris să te întorci și să fii tatăl ei.

Clara a pus scrisoarea aia la poștă.

Martha.

Martha Wolf.

Acum Clara nu mai e.

Și tu nu mai ești nimeni.

Nimeni pe lume.

Martha.

Martha Wolf.

Neumann TLM 103 a fost cel mai bun prieten al ei. Micuțul Neumann, catifea pe vocale. Despre lucrurile astea nu vorbim acasă, nu vorbim nicăieri și cu nimeni, de fapt, să nu creăm tensiune.

Dar există Martha. În era parentingului contemporan, Theo a aflat că nu ar fi așa în regulă când copiii îi spun

mamei pe nume, dar, pentru ele, în intersecția dintre mama și Martha, Theo a ales, cu mult timp în urmă, numele ăsta puțin dur și foarte diferit. Așa cum și Martha a fost foarte diferită de alte mame – mai temerară, mai puțin mămoasă ca Theo, ceea ce a făcut-o mai fermecată.

Martha nu vorbește despre mama ei, niciodată. Ea e îngropată sub mobile, în casa de peste drum de blocul în care stă Theo. Pentru Martha atunci s-a rupt lumea. Nu în două, ci în milioane de fragmente fără sens. După moartea Clarei, Martha nu a mai vorbit aproape un an. Theo știe despre tăcerea aceea, dar nu de la Martha.

Poate că din mutenia plină de oroare a Marthei vine, de fapt, obsesia lui Theo pentru sunet. Sunetul lumii. Când Theo încearcă să vorbească despre cum e lumea fără amicul Neumann TLM 103, toți încearcă să astupe cumva amintirea asta care doare – mereu i se spune despre o altă perspectivă, altă etapă, alt unghi. De fapt, e altă viață și Theo nu reușește niciodată să-și ducă până la capăt gândul. Că lumea s-a rupt. Lumea ei s-a rupt de la mijloc.

Sigur că, în comparație cu ce a fost viața Marthei, ce i s-a întâmplat ei nu e mare lucru. Martha a rămas de mică fără mamă, s-a trezit adoptată de familia tatălui natural, pe care nu-l cunoștea, și a visat toată viața că tatăl ei bun e, de fapt, Hanno, care într-o zi o să vină să o ia la el. Și uite că Hanno a venit, doar că nu a venit la timp... Acum e un bătrân micșorat de vârstă pe un pat de spital. Și i-a adus Marthei un câine care poartă numele cățelului ei imaginar. Toate poveștile din copilăria lui Theo au fost cu și despre Spatzi. Ani de zile Martha a desenat în colțul tuturor bilețelelor și scrisorilor pentru Theo un câine mic și auriu.

SPATZI

Poate și de-asta i-a plăcut când Sebastian a găsit imaginea asta de care să se-agațe... un bătrân la plimbare cu

câinele lui, trecând prin fața geamului lor în fiecare zi, la aceeași oră.

Cine să fi bănuit că era câinele din poveștile lor? Clara, Martha și Theo. De-o parte și de alta a străzii. Theo nu a fost niciodată să vadă vechiul lor apartament pe dinăuntru. Casa în care au locuit, pentru scurt timp, Clara, Martha și Hanno. Nu-și explică de ce. Și, în mod ciudat, nu i s-a strâns niciodată inima la gândul că e atât de aproape de casa lor.

Și acum Martha stă în genunchi, pe covor, acasă la ei, la doi pași de casa unde a pierdut-o pe mama ei, la cutremur, și mângâie câinele. Și lui Theo îi dau puțin lacrimile și îi e îngrozitor de rușine. Mama ei i se pare mai mică decât Sebastian. O ființă atât de solară, cu atâta întuneric pe dinăuntru.

Oare de unde vine foamea asta a ei după un oraș care nu mai este? De ce e important să întrebe atâția oameni lucruri despre care ar vrea să vorbească, de fapt, doar cu Martha? Theo știe că, în fond, ea ar vrea să vorbească despre pierdere. Cu un singur om. Și pentru asta a fost nevoie de sponsorizări, de achiziții, de un proiect, de argumentație, de finanțare, de *soundbyte*, de filmări, de microfoane de podcast, de *softbox*-uri, de un spațiu organizat așa încât Theo să le țină de mână pe amândouă femeile iubite de Hanno. Iubite și de ea, deși una e doar închipuită, regăsită de curând într-o poză cu mama ei, mică.

– Mama mea, spune brusc Martha, întrerupând tăcerea care s-a lăsat între ei, avea ochii de culori diferite. Unul verde, unul galben, știi?

Lui Theo îi ia câteva secunde să înțeleagă faptul că Martha nu vorbește cu ea. Nu ei îi spune povestea asta atât de râvnită, care ar trebui, teoretic, nu se știe exact cum și dacă, să repare amputarea unui Neumann TLM 103, microfonul ei de emisie, din biografia omului îndrăgostit de meseria lui, care a fost ea. Theo nu știe de unde îi vine credința

asta complet ilogică, dar poate că e un pic de loc și pentru irațional în lumea ei profund dependentă de concret, de analizabil, de structură. De fapt, Martha vorbește cu Sebastian. Ea și Ioan sunt spectatorii unei rememorări care îi e, în esența ei, dăruită copilului.

– Era o prezență... nu știu cum să-ți spun, nu știu dacă se poate pune în cuvinte... Hanno, domnul de la care aveți câinele, Sebastian, spunea că e pe jumătate o *Waldfee*, o zână a pădurii și pe jumătate un elf de casă...

Sebastian pufnește amuzat, cu ochii lui identic colorați, ca mierea de brad, mai luminoși ca de obicei. Ochii Marthei sunt negri. Ochi smoliți.

– Eu, de exemplu, continuă ea, am ochi de Kobold.

– Și eu? întreabă el.

Martha se întoarce spre el cu tot corpul și-l trage cu mâna liberă aproape de ea și de câine, într-o îmbrățișare care-i face pe toți trei parcă și mai mici, așa cum stau, împletiți unii într-alții, pe covor.

– Tu ai cei mai frumoși ochi.

Se leagănă un pic, în îmbrățișarea lor. Theo se lasă timid în genunchi lângă ei și mâinile lor se întind către ea. Când o ating, câinele se mută în poala ei și se cuibărește ca și cum acolo ar fi casa lui, dintotdeauna.

– Mai spune-mi despre mama ta, îi șoptește Sebastian Marthei și ea începe să povestească despre părul ei roșu și despre ei trei, din vremea când erau fericiți și locuiau într-un bloc ciudat, căruia-i spuneau Castel, pentru că și viețile lor aveau, în fond, ceva aproape nefiresc în ele, ca de basm. De exemplu, dacă într-o zi, la micul-dejun, i-ar fi găsit pe Clara și pe Hanno la masă cu o cumătră vulpe și cu un ditai ursul, cu jiletcă, joben și baston sprijinit elegant de marginea mesei, Marthei nu i s-ar fi părut nimic neobișnuit. Nu pe vremea aceea, când viața toată era o poveste fără graniță între lumea reală și cea imaginară și...

Telefonul sună și ei știu că s-a întâmplat ceva din sunetul vocii lui Ioan, din felul în care se îndepărtează puțin de ei, chiar înainte să le spună:

– E mai rău. Ar trebui să mergem la spital.

Orice vis e fărâmicios, ca o chiciură. În nopțile când vulpea nu vine, groaza îl urmărește peste zi. Mereu încearcă să-i vadă ochii, să se lase prins la mijloc, între luminile lor, ca-ntr-o aurora boreală ticluită numai pentru el, dar pământul pare acoperit de o zgură care-l ține în loc, iar de glezne i se anină brațe pâcloase care-l trag înapoi. Vulpea se oprește câteva clipe și dă să se uite peste umăr.

Haide, nu vii? pare să-i spună.

Dar el nu se poate ține după ea și maxilarele nu se mișcă, iar din gât nu-i iese niciun sunet, așa cum se întâmplă, câteodată, în vise.

Și pe urmă, ca și cum nu ar fi suficient, începe coșmarul diurn.

– Îți trebuie o preocupare, orice, îi spune Peter.

Lui îi vine să râdă isteric. Ce preocupare poate să înlocuiască un om? Golul pe care-l lasă el?

– Dar nu mai erați împreună, Hanno.

Ba erau, în feluri în care oamenii ca Peter sau, mult mai rău, ca Wolf nu vor înțelege niciodată. Ea locuia în sufletul lui. Și nu a știut asta niciodată. El a plecat fără să-i spună. *Omi* ar fi înțeles... Și Martha. Martha cu siguranță îl așteaptă...

– Nu ai absolut niciun drept legal, Hanno. Înțeleg că ții la ea, dar nu ești tatăl ei. Punct. Plus că fetița are un șoc și nu vorbește. Nu-ți face griji, tata va recunoaște paternitatea, crede-mă că se vor ocupa de ea și că va fi bine. Va fi foarte bine.

Bine. Cu Wolf. În familia lui sinistră.

– Toate familiile au rufe murdare și... cum să-ți spun, galerii subterane.

Dacă ar putea măcar să-i scrie...

– Nu, nu cred că e o idee bună. Și nici nu cred că ai fi în stare, așa cum ești acum. Ar trebui să te odihnești și să mergi la un medic. Ești aproape incoerent. Mă tem sincer că te vei îmbolnăvi.

La ce bun să fie sănătos, oricum? Cui îi folosește?

– Câteodată mi se pare extrem de nedrept că Dumnezeu ți-a dat atâta minte și atât de puțin simț practic.

Îi place muzica. Și-i plac mult poveștile. Mai ales cele cu păsări. E un copil cu o imaginație copleșitoare. Și își dorește un câine, un cocker auriu. Are nevoie să i se vorbească, să fie trasă înapoi din lumea în care s-a închis acum. Probabil că e îngrozitor de speriată și de singură. Are nevoie de căldură umană și de libertate, nu e o ființă de pus în glastră, nu așa înflorește.

– O să transmit.

Sigur?

– Sigur.

Nu ar putea, totuși, să-i scrie?

– Nu, dar o să-ți spun când se va putea.

Nu e suficient.

– E tot ce îți pot oferi acum.

Închide telefonul și se culcă la loc. Curând, se ghemuiește într-un pat de lucernă, sub bătaia unui vânt în care stau să înmugurească stropi infimi de ploaie, și așteaptă.

Există undeva, în toate casele vechi, frânturi din pașii copiilor care au alergat pe holuri. Liese îi simte pe toți dimineața, când deschide geamul și bate pernele, și vede firele de praf dansând în lumina poroasă. Uite-i. E Hanne mică, în rochițele ei încrețite la mâneci și brodate de *Mutti* cu narcise

galbene pe guler. E Hanno, șovăitor, în pantaloni scurți, cu ochii lui triști și imenși, care pe ea au luat-o în stăpânire de când i-a văzut prima oară. Și mai e fetița cealaltă. Fetița lui Grete. Copila de suflet a lui *Mutti*.

În dimineața în care o vede proțăpindu-se în ușa bucătăriei, în taior, cu broșă și pălărie, Hanne știe că atât a putut Liese să aștepte și, ca de obicei când se tulbură ceva în ritmul vieții lor de zi cu zi, o ia panica. Un pui de frică i se agită între urechi și crește în capul pieptului. Respirația i se zbate în gât și pe față îi iese o spuzeală trandafirie, rugoasă.

– Te duci la familia Liebmann?

– Da. Stau să se facă 9 și mă duc.

– Dar poate că nu e bine să ne amestecăm, Liesl, se grăbește Hanne.

Liese întoarce către ea o privire imperturbabilă și rece, cu pleoape ușor strânse, cât să-ți înghețe transpirația pe tâmple. Hanne se dă un pas înapoi. Parcă ar fi ochii lui *Mutti* ațintiți spre ea. Doar mai fioroși, așa, când dă să se înfoaie furtuna în spatele lor. Cât de tare îi seamănă Liese... Cu vârsta, parcă din ce în ce mai mult.

– Dacă era fetița lui Hanno, tot așa ziceai?

– Dar nu e, fetița era de mult născută...

– Dar el le-a iubit pe amândouă. Le iubește. Le-ar fi luat cu el.

– Asta nu știm. Liesl, Clara era copilul lor și a murit.

– Ți se pare că au fost părinți pentru copilul ăla? Dacă nu era mama, o schilodeau de tot. Au chinuit-o ca pe Hristos! Și ce părinți își iau mâna de pe copilul lor, cum au făcut ei? I-ai văzut tu plecând la București?

– Le-a murit fata. Oamenii reacționează diferit în situații îngrozitoare. Și-au pierdut amândoi copiii.

– Dar nepoata lor trăiește! Și ei nu reacționează deloc!

– Tu chiar crezi că ar fi bine pentru fetița asta să meargă să stea cu Grete Liebmann?

Tac amândouă. Aici Liese știe că Hanne are dreptate. Necazul e că știe, simte și cum i se lovește mintea de gratii, și cum caută o ieșire, și cum n-o să poată respira în voie până nu va ști ce se alege de copila aceea, pe care ele nu au văzut-o niciodată și de care nu le leagă nimic, nimic.

– Nu vrei niște cafea? Mai bine bei cu mine, a lor o să-ți stea în gât.

Din nou are dreptate. Hanne se întoarce spre aragaz, scoate din bufet o cutie de aluminiu, recipientul sacru al cafelei primite la pachet, și pune ibricul pe foc. Liese îi studiază mișcările cu atenție. E mereu un pic temătoare Hanne. Se leagănă stângaci de pe o gleznă pe alta, ca și cum ar avea o gleznă sucită. Ca un iepure speriat. Ca o pasăre căreia i se clatină cuibul.

– Fac un chec. Aștepți să le duci și lor?

– Nu vreau să le duc nimic.

Apa începe să fiarbă și Hanne mestecă în ibric. Mirosul se răspândește între ele și urcă în spirale transparente spre tavan, stalagmite părelnice printre ochiurile de lumină care se zburătăcesc unele pe altele prin cameră. Hanne trage perdelele și amândouă mijesc ochii. E cumva liniștitoare senzația că au mai văzut de mii, de milioane de ori dimineața dezvelind mobilele vechi de întuneric și încălzind dușumelele care încet, încet își recapătă luciul de pe când era *Mutti* în putere. Primul lucru pe care l-a făcut Liese când s-a mutat înapoi acasă a fost să frece podelele până au lăsat-o șalele și a zăcut trei zile în pat, cu dureri care se scurgeau până în degetul mare de la piciorul drept.

Căpoasă, spusese Hanne printre dinți, dar cu voce tare nu îndrăznise decât să-i ceară voie să se ducă până la doctorul Stănescu, la dispensar, să-i ia o rețetă de sciatică.

– Mi-e dor de mama, spune Liese, deodată.

După care se întoarce pe călcâie, scoate două ceșcuțe de porțelan chinezesc și petrece suficient de mult timp aranjându-le pe farfuriuțe cât să poată ignora faptul că lui Hanne i-au dat lacrimile. Observă multe lucruri Hanne. Ceva mai multe decât lasă să se înțeleagă. Oare Hanne e, de fapt, o mamă bună? se întreabă Liese, dar nu duce gândul până la capăt, pentru că în coada lui, ca o tinichea, stă cealaltă întrebare. Oare ea, Liese, ar fi fost o mamă bună? Și asta e deja melancolie blegoasă. N-are rost să mai rupă coaja la buba aia. A fost, a trecut.

– Cât îți ia, exact, să faci checul ăla?

Fruct.

Zipes susține că acesta a fost ultimul cuvânt pe care l-a scris Jacob în Dicționarul German la care a lucrat cu Wilhelm. *Fruct* e cuvântul singurătății. Un preaplin de tristețe. La momentul scrierii lui, Jacob îl pierduse pe Wilhelm. Și Wilhelm, stilistul de serviciu, cel mai probabil responsabilul cu grefarea moralei de secol nouăsprezece, cu valorile creștine etalate la tot pasul, în poveștile medievale, fusese întotdeauna fratele mai mic, mai bolnăvicios și, poate și de aceea, mai doritor de plăceri. Cel care simțise că viața e scurtă. Cel care suferise mai tare de foame, tușise mai mult, se zguduise mai îngrijorător de febră, amintindu-le tuturor de umbra tatălui mort la 44 de ani. Jacob fusese tatăl lui Wilhelm. *Bruder Jakob.* Cel care dusese povara întreținerii lui, a bolilor, a studiilor. Wilhelm era cel arătos dintre ei, mai hedonist, poate mai romantic. În mai toate sensurile. Jacob, studiosul, intelectualul preocupat de gramatică și, cu precădere, de lexicologie, era mai reținut, mai tipicar, mai singuratic.

Și, totuși, Jacob a scris *fruct*, când a simțit că povestea se termină. Că se termină fără Wilhelm. Era un frate-tată care nu avea nici soție, nici copii ai lui.

Epuizat, după patru ani fără Wilhelm, a scris *fruct*.

Nu într-un basm, într-un dicționar. Ultimul basm la care au lucrat împreună e despre un băiețel care intră iarna într-o pădure întunecată. Un băiețel care i-a dus de mână pe amândoi, pe urmele ultimei povești.

Hanno crede că basmul ăsta, cu o cheiță de aur găsită în zăpadă, e singurul, în fapt, scris de ei. Cu totul. Nu e folclor, e literatură cultă.

– Adică e contrafăcut, îi spune profesorul Lendl, împingându-și ochelarii pe vârful nasului.

– Toate sunt, răspunde Hanno.

– În sensul că sunt modificate? întreabă profesorul Lendl.

– Germanizate, multe, răspunde Hanno. Sunt basme din lumea întreagă. Franțuzești, slave, celtice – toate rescrise în cheie creștină și, uneori, politică, dezbrăcate de etnicitatea originală și bine strânse într-un corset german. De-asta au și fost atât de ușor de transformat în material de propagandă, când au venit naziștii. Lumea întreagă simțea nemțește de când era în leagăn, nu? Vocea locală, vocea narativă inițială, vocea feminină... astea nu mai sunt pe nicăieri.

– Cum adică? se zdropșește Lendl. Vocea narativă nu e marcată, pentru că e colectivă.

Hanno trage aer în piept. Are puțin peste douăzeci de ani. Și vine din Europa de Est. Profesorul Lendl e o somitate. Numai că Hanno știe mai multe decât el despre foame, despre singurătate și despre pierdere. Știe să-i povestească despre cei doi frați consumați de lipsa acută de proteină animală, în perpetuă economie la lemne, cu tusea bine înșurubată în piept, cu violența frigului ascuțindu-și ghearele pe spinările, pe coapsele, pe coatele lor.

Și pe urmă, femeile. Toate femeile astea fără chip, tinere, bătrâne, bine hrănite sau subțiate ca foaia de hârtie în bătaia lumânării, toate aduceau povești pe care i le spuneau lui Wilhelm, regele dezmierdărilor, Wilhelm care nu avea bani să le cumpere brânzeturile, laptele, zarzavatul, dar care le învăluia cu ochii lui fermecători și le întreba de unde sunt și ce spaime aveau când erau mici și, cu limba muiată în mied, le ruga să-i spună despre doica bătrână care le crescuse, cum le mai legăna ea și cum le povestea de lupi și de fetițe bine învelite în pelerine roșii, cu ciorapii până la genunchi și cu genunchii înroșiți pe deasupra panglicuței care se dezlega atât de ușor...

Hanno știe că o să ia bursa asta, oricât de scandalizat ar fi profesorul Lendl. Un pic plimbat prin teoria lui nerușinată, se va revolta ca fetița din poveste și, tot ca ea, nu se va putea abține. Va dori să știe mai multe despre lupul cel mare și negru, se va lăsa înghițit de ceea ce acum numește elucubrații și, ajuns acasă, va pătrunde, cu obrajii fierți de jenă și de nestăvilită poftă fabulatorie, în măruntaiele textului, să caute justificări o dată, și încă o dată, și încă o dată...

A rămas singur, acasă, cu câinele. Au plecat toți trei la spital.

– Să nu cazi în telefon, i-a spus mama.

În hol stă încă valiza Marthei.

După ce ușa se închide, dă drumul la radio. O vreme a fost straniu radioul fără vocea mamei în el. Acum nu prea-și mai amintește cum era atunci. A trecut foarte mult timp. Au rămas niște bucăți de amintiri.

– Stăpânul lui Spatzi e rudă cu noi? a întrebat-o pe mama, cât s-a dus Martha la baie, să-și dea cu apă pe ochi, înainte să plece.

– Nu, i-a răspuns ea, nu de sânge.

– Și atunci cum?

– E complicat. O să-ți explic mai încolo.

– A fost iubitul mamei Marthei?

– Da... Au locuit peste drum de noi, în „Castel". Erau foarte tineri. Martha era mică... El a plecat în străinătate și nu s-a mai întors după ele. Și la puțin timp după asta a venit cutremurul și Clara, mama Marthei, a murit. Nu prea avem timp acum.

Numai că el a mai ținut-o un pic de mână acolo, în bucătărie, așa că ea a lăsat cești le nespălate în chiuvetă și l-a strâns înapoi.

– O să moară?

– Nu știu.

Câinele nu a venit după ei, în bucătărie. Stă lipit de ușa de la baie.

O așteaptă, își spune Theo. *În fond, e câinele ei. Întotdeauna fost.*

Și brusc e invidioasă pe Martha, care, pentru că a trecut prin atâtea pierderi când era atât de mică, a fost mereu corcolită de toată lumea din jurul ei și a rămas, așa, o fetiță răsfățată, care s-a jucat devreme de-a maternitatea și care nu a învățat-o niciodată pe Theo cum să se facă mare. Și pe urmă au venit necazurile și Martha a fost și ea printre oamenii pentru care Theo s-a îngrijorat. Poate dacă nu erau atâtea griji pe umerii ei...

– De ce nu ai spus cine e, atunci, când ne uitam amândoi la ei pe geam?

Vocea lui îi întrerupe gândurile. Theo tace și strânge puțin buzele. Pielea se șifonează în colțul gurii.

– Mă duc să mă încalț.

În 1825, Wilhelm Grimm s-a căsătorit cu Dortchen, prietena lui din copilărie. Avea aproape patruzeci de ani și locuise o viață cu fratele lui. Împărțiseră totul, de la mâncare

(puțină) la angoase (nenumărate), de la același sânge la aceeași muncă. Poate că Dortchen nu s-a așteptat că ei doi să locuiască mai departe cu Jacob și după ce ea și Wilhelm s-au căsătorit, ca poveștile pe care Jacob i le istorisea fratelui mai mic să se audă prin perete, ca hohotele lor de râs să fie mereu înăbușite. Poate că nu și-a dorit să gătească pentru doi bărbați, să le cârpească amândurora izmenele și să le lustruiască încălțările, să verse oalele de noapte și să frece podelele cu leșie. Jacob, ce-i drept, nu-i deranja prea mult. Lucra mai mereu în întuneric și în tăcere. Erau zile când nici nu părea să bage de seama numărul în creștere al copiilor, burta ei rotunjită, ghetuțele care se uscau în fața șemineului.

Wilhelm, în schimb, iubea muzica.

Hanno se oprește puțin. Imaginea i se încheagă în cap atât de clar, din atâtea detalii, încât pur și simplu știe că nu o va topi în ariditatea limitativă a unei lucrări academice. Nu, nu, ăsta o să fie un roman. O poveste. Ceva care să-i ocupe mintea. Ceva care o să sune ca un poem de Rückert. Și ca Rückert să topească în ea miturile Nordului și basmele orientale. O să le dea volumul atât de tare cât să nu-și mai audă conștiința. O să pună a treia de Mahler peste toate gândurile alea care-i spun că ambiția și frica, și neputința stau între el și singurul om de pe fața pământului care a pierdut cât a pierdut și el.

Da, a treia o să fie.

Was mir die Liebe erzählt[1].

O așază pe Dortchen pe un scaun, lângă sobă. Are tălpile reci și o doare spatele. Degetele se mișcă însă mai sprinten decât trupul și cos o cămășuță minusculă pentru copilul

[1] Ce-mi spune mie dragostea (în limba germană) – dintr-un lied pe versuri de Friedrich Rückert, a cărui temă melodică se distinge în Simfonia a III-a de Mahler

care azi pare neliniștit și dă din picioare fără oprire. Să-l mângâiem puțin. Să-i spunem o poveste. Dortchen îmblânzește întunericul cu vocea. E o voce rotundă, ca mierea de brad în pântecul borcanului. Povestește despre un orășel liniștit, cu case albe și acoperișuri țuguiate, cu mușcate la ferestre și perdele brodate pe la margini, cu așternuturi albe ca smântâna, cu târgoveți veseli și limbuți, cu gospodine harnice care deretică toată ziua, își suflecă mânecile, își netezesc șorțurile și întorc aluatul în covată cam cum se înfoaie puful de gâscă în perna bine bătută. Nu cade nicio umbră peste locul ăsta smălțuit cu bucurie și cu miros de plăcintă, de rufărie curată și de voie bună. Până într-o zi, când apar șobolanii...

Aici Dortchen se oprește brusc, pentru că un junghi i-a străbătut șalele ca un tăiș de cuțit care aduce cu sine o flacără. Durerea îi strălucește între oase și o aprinde pe dinăuntru. Are gust de jăratic. Cămășuța scapă pe jos, povestea se destramă. Wilhelm lasă vioara și se repede la ea, îi mângâie ceafa și-i șoptește ceva la ureche, ceva ce Jacob nu aude, dar care-l face să scrâșnească de frustrare. Ce se întâmplă cu șobolanii? Și cu plăcinta aburindă? Și cu gospodinele gureșe care frământă aluatul cu atâta nesaț încât pofta însăși se dă de trei ori peste cap în măruntaiele lui Jacob și crește luând în vâltoarea ei toate simțurile stârnite.

În camera cealaltă, Dortchen se frânge de mijloc și se agață de vesta lui Wilhelm. Fruntea i s-a acoperit de broboane transparente ca boabele de rouă primăvara. Wilhelm îl strigă pe Jacob să-l ajute. Trebuie chemat un medic.

Jacob oftează nemulțumit. Ce păcat că femeilor le lipsește concentrarea! Slăbiciunea asta trupească le-o ia mereu înainte. Își ia haina din cui, își pune pălăria și pleacă după doctor.

Păcat!

*

Hans Liebmann e mai bătrân decât Grete. Mai bătrân și decât ea. Liese a fost dintotdeauna tentată să-i spună Herr Liebmann, cum îi zicea *Mutti*.

Stau amândoi la masa din salon și așteaptă, cu cești le de cafea neatinse și checul făcut de Hanne între ei. Tăcerea e îmbibată în miros de cacao și de rom.

Liese se uită pe geam, spre nucul mare sub care se jucau copiii, cu ani în urmă. Liese a știut dintotdeauna că lumea lui Hanno s-a împărțit, sub nucul ăsta, în lumea de dinainte și de după Clara. Acum frunzele par mușcate de-o boală de-a nucilor. Pete ruginii se ivesc din loc în loc, ca niște bube pe sub care sfârâie puroiul.

– Ar trebui să-l tai, spune Hans Liebmann, dar nu mă îndur.

Liese se încruntă și trage aer în piept.

– Îmi pare tare rău pentru Clara, Herr Liebmann...

– Hans, spune el și ridică mâna stângă, de parcă numele Clarei l-ar durea. Fața i s-a boțit scurt într-o încruntătură care pare să se întindă dintre sprâncene până mult sub bărbie. Hans.

Degetele ei ating scurt toarta cești i de cafea, dar nu o ridică spre buze.

– Voiam să vă întreb ce intenții aveți cu fetița...

– Nu vorbim despre asta.

– E nepoata dumneavoastră.

– Hans, spune el din nou.

– A ta, Hans, reia Liese care-și simte deja respirația îngreunată de efort. A rămas singură pe lume și, sper să nu crezi că mă amestec într-o chestiune de familie...

– Dar chiar asta faci.

Ochii lui Hans sunt de un albastru foarte deschis, prin care nu trece niciun nor. Un albastru dureros de limpede. Liese rămâne o clipă fără cuvinte.

– Știu că tu crezi că ai dreptul să o faci pentru că suspectezi, poate, o legătură de sânge între nepotul tău și... fetița aceea.

– Fetița Clarei, punctează Liese sec, adunându-și forțele. Nepoata ta.

– Fetița aceea, reia Hans netulburat, are un tată natural care și-a asumat creșterea ei și care ne-a informat telefonic în legătură cu acest lucru.

Lui Liese îi vine greu să susțină privirea asta atât de rece. Între tâmple îi bubuie un amestec de panică și de revoltă, de consternare și de greață care i se ghemuiește în gât.

– E nepoata ta, îngaimă ea cu jumătate de voce.

– Nu și a ta.

Podeaua pârâie undeva în stânga lor, deasupra scărilor. Liese știe că din capul lor Grete ascultă, chiar dacă nu are obraz să coboare. A avut dreptate Hanne, a avut atâta dreptate... Liese se ridică și-și duce involuntar mâna la gât, după care o lasă, brusc, să cadă pe lângă corp. E ceva dezarticulat în mișcările ei, în fractură directă cu cine este ea, cu motivele pentru care a venit, și ea simte asta și e copleșită de rușinea faptului că nu se poate stăpâni, că nu poate rămâne calmă și rece, ca Hans. *Mutti* a știut să facă asta, cu ani în urmă. *Mutti* a salvat copilul.

– Nu-i nevoie să mă conduceți, spune tare și se împiedică în propria voce, revenind la plural în timp ce se căznește să pună un picior înaintea celuilalt.

Adună-te, Liese, își spune, *nu e cazul să te faci de râs. Nu cu nemernicii ăștia. Le dă Dumnezeu copii tuturor smintiților pe lumea asta...*

Deschide ușa cu privirea lui Grete înfiptă în spate și se împleticește pe alee până la poartă. În dreptul ei tresare scuturată de greață și de un val de plâns pe care nu-l mai poate opri cu niciun chip. Instinctiv întoarce capul, să nu o vadă

lumea de pe stradă, și atunci zărește la poalele nucului ceva ca o fulgerare de blană roșcată și se dă, aproape fără să vrea, un pas înapoi, se freacă la ochi și se uită din nou, dar nu mai vede nimic de lacrimi și-și simte capul boncăluind ca un cerb hăituit de copoi, așa că apasă clanța și iese pe stradă.

– Dar nu mănâncă, Dieter, nu vrea să mănânce nimic!

Wolf stă pe canapeaua din salon, cu genunchii depărtați și coatele sprijinite pe ei, cu pumnii uniți sub bărbie. Se uită la Angela fără expresie, ca și cum ar vedea-o pentru prima dată. Știe că ea continuă să vorbească, dar mental i-a dat deja volumul mai încet și, pur și simplu, nu simte nevoia să aibă o reacție. Ce să-i spună? Că nu e totul mâncare pe lume? Că în camera cealaltă, camera Matildei care campează în camera de zi și e o statuie a martiriului din acest motiv, stă un copil care și-a pierdut mama, un copil față de care el nu simte nimic, nici măcar nevoia să-l hrănească? Ba nu, de fapt, simte ceva, imensa povară a răspunderii, la pachet cu senzația acută că totul e absurd și, cumva, ireal... Moartea Clarei, casa lor care nici măcar nu a căzut, doar mobilele s-au mișcat și au strivit-o, fetița asta care seamănă leit cu el și căreia el nu i-a putut spune un cuvânt, nici măcar un cuvânt după ce a murit mama ei. Ochii copilului, atât de diferiți de ai copiilor lui, mișcările ei de arc încordat, în care se simte groaza, ideea că acest copil, poate cel mai al lui, de fapt, îl va urî de moarte când se va dezmetici din durerea care acum l-a năucit, îl va urî calm și crâncen. Probabil că acum fetița asta urlă pe dinăuntru și Angela, care se va folosi de ea, care îi va arăta o bunătate fără margini și-l va avea, astfel, mereu la degetul mic, pentru că ea e sfânta asta care nu numai că închide ochii la faptul că el calcă strâmb, dar îl ia pe copilul orfan, din flori, mielușeaua asta mică și urgisită,

și face din ea, oficial, un pui de lup, Angela cea fără personalitate va câștiga meciul dintr-o singură mutare.

Prețul e că el nu poate jeli după ființa aceea sălbatică și atât de bântuitoare care a fost Clara Liebmann. Asta nu i se îngăduie. Nu, nu.

Și poate că e cinstit să fie așa. Să nu poată jeli împreună cu fetița. Durerile lor sunt atât de diferite... A lui e aproape estetică. E durerea colecționarului care-și vede arzând un tablou splendid. Da, sigur că viața va continua, dar mistuirea asta fără sens va lăsa dâre de fum pe dinăuntrul lui. Nu știe dacă asta înseamnă să iubești pe cineva sau nu. Din punctul lui de vedere, iubirea e o chestie din cărți. Sigur că e de acord cu faptul că există atașament. Într-o măsură importantă, și el e atașat de Angela, de mâncarea ei, de carnea ei moale, de solicitudinea ei pufoasă și predictibilă, de faptul că e mereu disponibilă, pentru orice. Clara Liebmann nu era disponibilă. Într-un fel, a fost singura situație în care el s-a simțit experimentul altcuiva. Și tocmai asta l-a tulburat. Puterea ei. Infernul pe care-l ținea în frâu. Clara avea multe taine și toate erau undeva într-un plan secund mereu intuibil, niciodată dezvelit.

Poate că iubire e ce au avut Clara și Schell. Ochiul lui s-a hrănit hulpav din povestea lor. Și, într-un fel, asta l-a apropiat de Angela – ei doi sunt la fel, oameni practici, telurici, care nu s-ar putea pierde niciodată unul într-altul într-o asemenea măsură. Oameni lipsiți de prea multe complicații interioare. Cu picioarele pe pământ, cu abilitatea de a da din coate și de a ieși în față, de a face bani și de a-i toca discret, de a da bine, de a trage sfori, de a întoarce viața după bunul lor plac. Ei doi au căzut mereu în picioare și așa va fi și acum. Asta-i unește. Nu o iubire care să le fi luminat viețile.

Clara și Schell, în schimb, pârliți și amețiți cum erau, aveau o strălucire de neatins, de neconsumat...

Wolf își prinde capul între palme și încearcă să recupereze ceva din contururile ei, din cum îi suna vocea, din scânteia acelor ochi bizari și uluitori, care acum par imposibil de recreat. E ca și cum amintirea ei refuză să se lase prinsă în laț. Ca și cum își bate joc de el și acum, când trupul ei a fost strivit și golit de toată flacăra ființei. Nu era mai frumoasă ca altele. Poate nici mai spirituală. Era însă ceva în ea, o stranietate care te lua în stăpânire și care-l luase și pe el cu totul pe sus din lumea lui de chibiț universitar între două vârste, cu talente puține și ambiții multe, cu o familie anostă și o carieră supradimensionată politic. Era ca nimeni alta, asta era. Ca nimeni alta într-un fel ilogic, așa cum sunt toate scurtcircuitele între oameni. Ceva violent de frumos și de scăldat în irealitate. Ceva care ucide vârsta, rutina, morga, contextul. Instantaneu. Le dinamitează și îți arată, într-o secundă imensă și intolerabilă, cumva, la vârsta adultă, că habar nu ai cine ești.

Noaptea visează o pădure dezgolită crud de o iarnă fără zăpadă. Aerul e vinețiu și încărcat de o rumoare din care nu deslușește nimic. E singur și aleargă fără țintă printre copaci, laolaltă cu viforniță, cu luna scăpărând batjocoritoare în urma lui. Aleargă tot mai repede și mai repede, până când se lovește de trunchiuri încinse în scoarță aspră, roasă din loc în loc de câte o jivină. O ploaie mărunță îi intră pe sub pleoape, până când totul devine cețos și drumul care-l cheamă i se așterne pe sub tălpi pe ghicitelea. De o creangă atârnă o pelerină roșie, zdrențuită.

Martha-cea-mică strigă, dar nu vine nimeni. Nici mama. Nici Pasărea Elefant. Nici Spatzi. Nici Hanno. Pare că toți au căzut într-o gaură neagră din care nu există scăpare. Totul pâlpâie, ca o lumină întreruptă. Ea e blocată aici, pe scările

dintre apartamentul lor și mansardă, și nu știe ce să facă. Și nu vine nimeni.

În jurul ei, oameni străini spun lucruri pe care nu le înțelege și se poartă de parcă totul ar fi normal.

O să stai aici, o să avem grijă de tine.

Aici nu există. Martha nu mai există decât acolo, pe scări, între ei doi. Între lumile lor. Între două linguriță din borcanul cu dulceață. Borcanul e spart, dulceața a curs peste tot. Unul dintre ei o să vină după ea. O să o tragă de mânecă în povestea lui și ea o să alunece ușor, ca Alice.

Numai că s-a întâmplat ceva. Din greșeală, a deschis pumnul și cheița i-a scăpat, s-a pierdut. Așa că acum e blocată între ei și așteaptă. Și strigă pe mutește, dar nu vine nimeni după ea.

Ridicol, nu? Cel mai bine e să închidă ușa, fără zgomot, și să plece. Dar unde să se ducă?

Martha nu știe ce să facă. Nu știe când e noapte și când e zi, unde este și ce i se întâmplă. Și mai ales de ce. Cum de s-a putut una ca asta.

Dacă închide ochii, e cu Hanno la cofetărie. Își iau înghețată. Mama așteaptă afară, dincolo de vitrină, și e cea mai frumoasă mamă din lume, dar ea nu-i spune asta, nu-i spune nicio clipă, pentru că e cald și înghețata se topește și neajunsul ăsta mic e mai mare decât bucuria fără nume de a fi toți trei pe aceeași filă, atât de legați și atât de aproape... Dacă întinde mâna, Martha le poate atinge sprâncenele și poate simți gustul de cacao și de vanilie din respirația lor.

Dar pagina asta se termină repede și ea rămâne iar captivă între lumi, într-o cameră pe care nu o cunoaște.

Ce vrei tu să-ți aduc de mâncare?

Pleacă, ar vrea să-i strige femeii blonde, *tu nu ești mama mea.*

Mama ei nu se prea pricepe la mâncare, dar o ține în brațe și o leagănă puțin când îi e frică. Și nu o lasă niciodată singură, pe întuneric.

Pământul s-a crăpat și acum mama ei e un înger. Știe asta, dar totul e foarte departe și ea e foarte obosită. Și o vrea pe Clara ghemuită lângă ea, să-i povestească despre *Tante* Martha și despre leagăn, și despre Hanno când era mic, și despre orice altceva, în afară de îngeri.

Îngerii nu sunt buni la nimic.

Dragă Martha,

Sunt în Africa de trei zile. Lucrez la o carte despre Frații Grimm și la un studiu despre poveștile africane. Sunt o mulțime de lucruri pe care mi-ar plăcea să ți le arăt, să ți le povestesc... Am văzut stele-de-mare și apă care se retrage suficient cât să te plimbi în picioarele goale pe nisipul care a fost, cu câteva zeci de minute mai devreme, acoperit de Ocean. Trebuie să fii atent, totuși, să nu te înțepi în aricii-de-mare. Am cules flori albe, care cresc în pomi cu crengile atât de încărcate că ating pământul. Au centrul galben și miros a dimineață și a înserare, a ceva proaspăt și puternic, în care încap toate straturile de culoare ale lumii. Din păcate, se ofilesc foarte repede și parfumul devine greu și un pic înțepător. Se cheamă frangipani.

Cândva, după ce lucrurile se mai așază, o să vin după tine și o să te iau aici, deși îmi e din ce în ce mai neclar ce înseamnă aici. Un lucru pe care-l învăț, din păcate, despre mine, e că nicăieri nu e acasă, că studiile mele mă duc mereu în altă parte și că, îndată ce se termină un proiect, o cercetare, o bursă, o lucrare, o specializare, apare altceva. Mereu și mereu alt colț de lume, altă urgență despre care știu că vine mai mult dinăuntrul meu, care nu mă prea pricep să stau locului. Mereu am câte o poveste de prins din urmă. O să vină însă și vremea în care o să arunc ancora într-un post universitar comod și atunci o să aleg o căsuță

frumoasă, cu grădină, unde să putem locui împreună – noi doi și un câine mic. Ți-ar plăcea asta? Eu sper din suflet că da. E singurul lucru la care mă gândesc cu plăcere când mă gândesc la viitor.

Îmi e dor de tine și m-aș bucura să am o veste, orice fel de veste de la tine.

Cu toată dragostea mea,
Hanno

Hanno,

Sper că Africa e așa cum o descrii și că te fascinează suficient cât să-ți țină mintea ocupată cu proiecte și cu gânduri noi, care să le mai amuțească pe cele vechi.

Îți scriu în numele meu și al tatălui meu, cu rugămintea să încetezi să-i mai scrii Marthei. A trecut prin foarte multe copila asta și scrisorile tale nu fac decât să o tulbure și mai tare.

Tu nu te poți întoarce, Hanno. Ești deja un autor cunoscut și nu există universitate prin care să fi trecut unde să nu fi lăsat în urmă un mentor cel puțin uluit. Trebuie să înțelegi că ar fi periculos pentru tine, dar și pentru cei la care ții în România, dacă te-ai întoarce. Ține cont de circumstanțele în care ai plecat și de lumina în care i-ai pune pe cei care ți-au făcut bine și care continuă să vă facă bine, ție și fetiței. Mă adresez omului inteligent care ești, cu dezamăgirea faptului că purtarea ta mă obligă să-ți spun lucrurile astea de care cred că ar fi trebuit să fii conștient până acum.

Am încredere că vei ajunge la o împăcare cu tine și cu starea de fapt și că vei judeca lucrurile cu mai multă grijă în viitor. De dragul tău, dar și al familiei mele, care adăpostește pe cineva la care ții, cu sacrificii pe care cu greu ți le-ai putea imagina. Cum ți-am spus deja, fetița este bine îngrijită și nu are nevoie decât de timp pentru a se adapta noilor ei condiții de viață.

Îți urez mult succes și cu romanul la care lucrezi, și cu cercetarea antropologică. Profit să-ți spun că profesorul Lendl crede

în continuare că te irosești cu literatura și că ar trebui să te dedici în totalitate studiului etnografic, pentru că potențialul tău este enorm. Ar fi păcat să nu ți-l atingi după toate eforturile care s-au făcut în acest sens pentru tine. Sunt convins însă că și asta știi.

Cu speranța că în viitor vei ține mai mult cont de cei care-ți vor binele,

Peter

Prin toate poveștile te caut. Peste tot. În fiecare aștept să se dea la o parte o cortină de muzică și din spatele ei să apari tu. Cu părul tău inexplicabil de roșu, cu ochii tăi ridicol de diferiți. În basmul bulgăresc al fetiței care se războiește cu viforniță, în drumul ei după soare, încerc să te prind din urmă și nu reușesc, nu reușesc niciodată. Ce mi-ar fi plăcut să-ți povestesc basmul ăsta... Pe fetiță o salvează de la îngheț animalele pădurii. Un șoarece de zăpadă, iepuri albi și veverițe, dar în mintea mea se adăugau mereu lupi argintii, urși, bufnițe și poate și o vulpe înspicată. Știu că tu ești. Mereu cu un pas înaintea mea. Cum ai fost mereu, de altfel. Mai puternică. Și acum ești. Eu sunt cel care îngheață în patul ăsta alb și te aștept pe tine să mă salvezi, să aduci soarele. Noi mereu am fost așa. Într-un contratimp îngrozitor, într-o teribilă inversiune de roluri, într-un soi de disonanță. Am goluri de memorie, știi? Sar de la una la alta. Din exterior cred că par dezlânat, dar pe dinăuntru simt că mă limpezesc. Capăt o logică interioară, în sfârșit, doar că nu mai știu să leg cuvintele așa încât să-mi duc gândul la suprafață. Știi cum e asta? Ai fost și tu aici? Ți-a fost teamă oare? M-ai strigat? Eu te strig mereu, dar nu reușesc nici măcar să-mi mișc buzele.

Clara înseamnă *cea luminoasă*. Știai?

În China am dat peste o fabulă (lucru ciudat, știi, poveștile cu animale sunt rare acolo). „Vino cu mine", îi spune

vulpea tigrului. „Vei vedea că și oamenii, și fiarele îmi știu de frică mai aprig decât se tem de tine." Și tigrul a urmat-o, iar oamenii și fiarele au fugit din fața vulpii, de teama tigrului din spatele ei. „Vezi?", striga vulpea, „sunt cu mult mai temută decât tine!"

Și tigrul a crezut-o. A crezut-o, înțelegi?

JACOB

Dortchen sare din somn, cu spinarea arcuită și sărată. I se pare că o strânge pielea, simte așternutul ud și rece sub ea. Dă să se ridice, să-și schimbe cămașa nădușită, dar, dintr-odată, camera începe să se clatine și aerul pare că se încheagă într-o ceață densă, așa că pune capul la loc pe pernă. Așa. O să mai stea un pic. Oare unde o fi Wilhelm? Și de ce e atâta liniște? Soarele străbate ceața până la ea și atunci Dortchen se gândește că e miezul zilei și, încet, încet, își aduce aminte de doctor, de durere, de copilul născut fără viață, de febră. Oare cât timp a trecut de-atunci? Are gâtul uscat și întreg corpul pare o rană. Așternutul miroase a acru și mirosul ăsta o umilește cât să-i dea lacrimile. Întâi îi alunecă liniștit pe pernă, ca niște pârâiașe care îi sapă deja primele riduri de pe aripile nasului până în colțul gurii și apoi mai jos, spre bărbie. Dortchen le va inspecta amar peste niște ani, în oglindă, și va ști exact când și cum s-au adâncit în piele. Dar mai e până atunci. Deocamdată nici nu și-a dat seama când a început să hohotească, umerii i se mișcă în sus și-n jos și aerul din cameră pare să fie din ce în ce mai puțin și mai fierbinte. Dortchen nu aude ciocănitul din ușă, însă atunci când clanța se lasă în jos, speră cu toată ființa ei că e Wilhelm. Dar nu e el. E Jacob. Spune ceva, dar Dortchen

nu-l aude, se îneacă de rușine, ar vrea să-l facă să iasă din camera ei cu aer stătut de febră, de boală, de slăbiciune care a făcut loc necurățeniei. Numai că Jacob se apropie și o ridică ușor, îi trage cămașa curată peste cap și o trage pe cea veche în jos de pe umeri cu îndemânare de infirmieră, fără să dezgolească sau să atingă vreo clipă un petic cât de mic de piele, o saltă ușor și o așază pe fotoliu, după care schimbă așternuturile cu mișcări mai sigure și mai rapide decât ale ei, atunci când e bine, pe picioare. Pe urmă o ridică din nou, o așază între perne, se duce la fereastră și deschide geamul, o învelește bine cu pătura, moaie un colț de prosop în ligheanul cu apă și-i curăță fața, îi răcorește ușor buzele crăpate și spune ceva, ceva ce ea nu aude, pentru că adoarme cu capul sprijinit de perna țeapănă, care miroase a curat. Nu aude când Jacob o întreabă, în șoaptă, singurul lucru care l-a stăpânit zilele astea, cât ea a zăcut cu mintea făcută zdrențe de febră și Wilhelm, casa și copiii, rufăria, mâncarea și vremea însăși s-au jerpelit de la un ceas la altul: „Cum continuă povestea, Dortchen? Ce se întâmplă mai departe?"

După episodul cu soții Liebmann îi e din ce în ce mai greu să doarmă. Stă ore în șir cu ochii în tavan și vede ca-ntr-un diafilm frânturi din copilăria ei și a lui Hanne, pe *Mutti* îngrijind trandafirii din curte, făcând ciulama cu ciuperci, pilaf cu pui și *Vanillekipferl*. Cartea din care le citea povești și din care i-a citit mai târziu lui Hanno și, pe urmă, Clarei. Unde o fi cartea aia? Poate că a luat-o Hanno la București... S-o fi pierdut, cine știe? Când adoarme, visează grozăvii. Pe tatăl ei înghețat de moarte, strigând-o pe nume, pe *Mutti* de mână cu fetița Clarei, pe Hanne împăcată cu Dumitru și stâlcită în bătaie de el, pe Hanno mic și chinuit de febră. Se trezește lac de apă, își schimbă cămașa de noapte și nu mai pune geană pe geană până dimineața. Pe la patru coboară

să-și facă o cafea. Coboară cu grijă, dar a patra treaptă de sus în jos scârțâie rău și o trezește pe Hanne. Liese o aude cum se întoarce în pat. De când era mică se întorcea așa, imediat ce deschidea ochii. A fost un copil bun Hanne. Parcă a simțit însă întotdeauna că între ele sunt mai mulți ani decât în realitate. Îi dădea pâine cu unt și dulceață și nuci tăvălite în miere. Doamne, ce-i mai plăceau... Și ce copil frumos a fost! Bine, și când a crescut, tot frumoasă, ce nenorocire că imediat i-a sucit Dumitru mințile și așa a-nceput calvarul. *Mutti* a știut de la bun început, dar ce era să-i facă... O fi bine Hanno? Lui o avea cine să-i spele, să-i gătească? Trebuie că se descurcă în vreun fel, că mereu scrie din altă parte. Uite cum sare de la una la alta. Așa-i la bătrânețe. Unde o fi cafeaua aia, iar a mutat-o Hanne din bufet...

Și pe urmă, într-o dimineață, Hanne coboară în urma ei, scoate ea cafeaua bună, trimisă de Hanno, din dulapul de deasupra chiuvetei (ah, deci acolo era! păi, de ce nu ai zis?) și spune:

– Bine.

– Bine, ce?

– Bine, du-te.

Liese nu răspunde nimic. E doar surprinsă, cum e din ce în ce mai des în ultimul timp. Ce s-a întâmplat cu sora ei care nu vedea niciodată ce era fix sub nasul ei? De la o vreme, e mai ageră ca ea. S-o fi înțelepțit la bătrânețe? Sau așa o fi fost mereu, dar era prea leneșă ca să se facă auzită? Sau ele or fi fost prea leneșe s-o bage-n seamă?

– Du-te, că n-ai liniște.

– Nu știu unde.

– Știu eu, am adresa de la Hanno.

Se uită la ea năucă și mai ia o gură de cafea. Măi să fie...

– Vrei să merg cu tine?

– Nu.

– Sigur?

– Sigur, ce mă tot baţi la cap...

Aşa că se duce. Ia trenul de şapte dimineaţa. Are plăcintă cu brânză sărată şi non plus ultra[1] împachetate de Hanne într-o cutie de aluminiu, dar nu poate să înghită nimic. Repetă. Îşi repetă în gând ce-o să zică şi cum o să zică. De zece ori. De zece mii de ori. În gară se gândeşte o clipă dacă să cumpere sau nu flori. Mai bine, nu. O să ducă un carton de fursecuri. Oare unde sunt cele mai bune fursecuri din Bucureşti? Trebuia să se fi gândit de-acasă la treaba asta. Îi e ciudă că i-a scăpat. Ajunge târziu şi, când să o cotească pe Kogălniceanu, de la Operă, intră în panică. Respiraţia îi aleargă din gât până în creştet. Simte că are cenuşă în coşul pieptului şi mâinile i se înmoaie deodată, mai să scape geanta. Se reazemă de un zid, simte că-i tremură picioarele. Asta-i acum... Să ajungă până aici şi să se facă de râs. Cineva, un străin, o întreabă dacă se simte bine, o ajută să ajungă la o bancă, o aşază acolo şi-i aduce nişte apă de la ţâşnitoare. Se linişteşte încet, încet. Se simte bătrână. Prea bătrână pentru ce are de gând să facă. Îi e ruşine de slăbiciunea asta fără noimă. Stă acolo, pe bancă, încercând să-şi facă ordine în gânduri, să-şi îndrepte gulerul la rochie şi să-şi repete iar ce are de zis.

Şi atunci le vede. O femeie durdulie şi blondă, înţepată şi îmbrăcată într-o rochie stridentă, care ţipă pe ea, o adolescentă deşirată şi subţire şi, un pic în urma lor, o fetiţă. O fetiţă tristă. Se vede pe ea. Pare că tot bulevardul s-a umplut de tristeţea ei. Liese se uită la ele cum intră în bloc – femeia gesticulând şi turuind continuu, adolescenta încruntată şi serioasă, fetiţa apatică, parcă ruptă de filmul lor.

Liese simte cum îi bate iar inima între urechi şi în ceafă, şi cum i se usucă tot gâtul. Se ridică încet, după ce ele dispar

[1] (aici) Fursecuri cu bezea şi gem

în scara blocului, și face câțiva pași până la țâșnitoare. Mai bea un pic de apă, să se liniștească, deși întotdeauna a fost de părere că o doamnă nu bea așa pe stradă. Nu e bine să se ducă acum, se gândește ea, probabil că le dă să mănânce. Se întoarce la banca ei. N-o să fie greu să-și treacă timpul. O să-și repete ce are de zis.

Așa că se pornește iar, în mintea ei, să spună cine e și de unde are adresa, unde locuiește și cât s-ar bucura ea și sora ei, Hanne, dacă le-ar fi îngăduit să o ia pe fetiță pe durata verii, în vacanță. Au o casă și o grădină mare, unde nepotul ei și mama fetiței au... Nu, poate că nu e bine să zică nimic de Clara. De la capăt.

Repetă. Repetă până când simte că-i amorțesc gândurile și că i se întunecă privirea, până când...

– Doamna Schell?

Ridică ochii, brusc smulsă din exercițiul ei oratoric de o voce gravă, pe care nu o recunoaște.

– Sunt Dieter Wolf. Îmi permiteți să iau loc?

Nu așteaptă aprobarea ei și se așază pe bancă, la trei centimetri în dreapta ei, de parcă ar fi lucrul cel mai firesc din lume.

– De unde..., începe Liese, uluită.

– N-are importanță, răspunde Wolf.

Nu mai adaugă însă nimic, așa că Liese înțelege că e rândul ei. E atât de zăpăcită, încât a uitat tot ce voia să zică. Tot discursul ei construit atâtea ceasuri. Cuvintele astea, care-i ies pe gură, vin parcă fără știrea ei, ca și cum s-ar potrivi perfect în tabloul lor straniu, prea straniu pentru ea.

– Am venit să o iau pe fetiță. Nu acum, la vară, când o veni vacanța... Dacă vreți să ne-o dați. E frumos la noi, e casa mare, are și grădină, are unde să se joace. Dacă vreți să ne-o dați...

– Da, spune Wolf.

După care tace. Tace o bucată de timp cu care Liese nu știe ce să facă. Îi dă prin cap să-l întrebe din nou de unde a știut cine e ea, dar ceva îi leagă limba. E pentru prima oară în viața ei când nu știe cum să se poarte și pentru a doua oară, de când a ieșit la pensie, când o copleșesc emoțiile de parcă ar fi o copilă fără minte și fără atâția ani de viață și de greutăți în spate.

– Haideți sus cu mine, spune Wolf în cele din urmă, să beți o cafea, să gustați ceva. Cred că sunteți obosită după drum.

Se trezește urmându-l, ca și cum ar fi lucrul cel mai firesc din lume, deși omul ăsta îi îngheață sângele și o transformă în ceva ce Liese nu a fost niciodată – o făptură obedientă. Se ține după el cuminte ca un cățel. Iau liftul împreună până la etajul 3. Doar înainte să bage cheia în ușă Wolf se întoarce o clipă spre ea, ca și cum abia atunci și-ar fi amintit de existența ei.

– Știți că nu vorbește, da?

– Cine nu vorbește? întreabă Liese, încă ghemuită în uluiala ei ca-ntr-un cocon.

– Martha. Fetița Clarei.

Stau pe hol, reazemă pereții. Asta fac aparținătorii într-un spital. Reazemă, umil, pereții. Ei nu sunt aparținători, dar sunt tributari uneia dintre cele mai solide tradiții românești. Cu toate eforturile lui Ioan, nu au găsit un scaun pentru Martha. Așteaptă. E parcă mai mică decât de obicei. Vorbesc între ei în șoaptă, ca și cum nederanjatul, ca teorie supremă a oricărui spațiu care miroase a clor și betadină, ar fi impregnat în pereții gri, triști și un pic deformați de atâtea variante de spate, umeri, ceafă proptite în ele cu orele. Sunt puține lucrurile despre care Theo poate vorbi cu Martha, după ce s-au epuizat utilitarele. Așa a fost dintotdeauna, cumva inexplicabil. Theo nu-și poate imagina o mamă mai

deschisă la minte, care să-i fi dat mai multă libertate. Și totuși libertatea asta a pus o distanță, accentuată de absențele îndelungate ale Marthei în copilăria lui Theo. O mamă atipică. O mamă care nu prea a stat pe acasă. O mamă care a iubit-o în felul ei. În ce fel a iubit-o?

E curios cum toate întrebările bune vin peste tine în momente nepotrivite. Asta făcea microfonul, se gândește Theo. Absorbea întrebările.

Mama Marthei, Clara, cea-povestită-lui-Sebastian-și-doar-lui, i se tot plimbă prin cap. Poate că, inconștient, asta a făcut Martha, a pus distanța asta între ele două în eventualitatea puțin probabilă a depresurizării cabinei. Să-i fie ei mai ușor să se desprindă, să treacă peste. Dacă va fi cazul. Când va fi cazul. E ciudat că nu s-a gândit la asta până acum. La cât de vulnerabilă trebuie să fi fost Martha, cea-fără-mamă, în rolul mamei. Theo are încă pe dinăuntru gândul neașteptat din ziua când mugurii ființei lui Sebastian au căpătat substanță reală.

Acum sunt mai aproape de moarte.

Așa s-a gândit.

Și s-a temut, pentru prima oară, într-o zi în care ar fi trebuit să se bucure.

Când trebuie să simți ce? Și ce ar trebui să simtă acum? Ce simte Martha, mama ei, când de partea cealaltă a peretelui e omul pe care l-a așteptat o viață să vină să o ia, să fie tatăl ei, să o consoleze, poate, să o susțină, să o apere de ea însăși, de umbrele din jurul ei, ce s-a rupt atunci pe dinăuntru și n-a mai cusut nimeni la loc?

Apare o asistentă și Ioan se apropie, în eterna încercare de a afla ce e dincolo de perete. Ele îl lasă, deși Ioan, care a trecut de mai multe ori prin așteptările astea, are tot dreptul să fie mai fragil decât ele. E însă și mai știutor. Pentru Theo tot spitalul ăsta e un spațiu alb fetid în care boala e mai

importantă ca omul. Ca oamenii. Toate experiențele ei spitalicești, deși nu neapărat dintre cele mai rele, au fost așa.

Ioan vorbește cu asistenta, care șopotește ceva ce nu ajunge până la ele. Theo se căznește să audă mai bine sau, măcar, să traducă un gest, să mixeze o grimasă pe sunete intuibile, când se întâmplă.

Martha o ia de mână. Nu spune nimic, dar o ia de mână.

E ca o fetiță. Subțire, mai subțire ca Theo, împuținată de toate stările care trebuie că o locuiesc acum. Un copil care a îmbătrânit. Asta e. Un copil. Așa o ia Theo în brațe, ca pe copilul ei.

Dragă Martha,
Sunt la Roma. Trebuie neapărat să venim împreună în vacanță aici, la un moment dat. Când se va putea.

Atât. Mototolește hârtia, o aruncă la coș. La ce bun? Săptămâna trecută a zăcut pe podea, incapabil să se miște, opt ore, într-o zi de marți, când avea prelegere. Telefonul a sunat în disperare. Nu a răspuns. Doar când au început bătăile în ușă s-a străduit să se ridice, dar nu a reușit. Au spart ușa, l-au ridicat, l-au împachetat și l-au dus la spital.

Surmenaj, i-au spus. Un alt cuvânt pentru depresie. Așa o să se cheme starea lui mai târziu, în cabinete succesive, răspândite prin toată lumea, unde merge să-și reînnoiască rețeta care-l ține funcțional. La limită. Cât să rămână și creativ. De-acum e deja o autoritate, dar pasiunea lui e romanul. Când scrie, e ca într-un sonet shakespearian, cu îngerul pe-un umăr și diavolul pe celălalt. Cine e mai puternic? Când?

Amfiteatre pline care îl aplaudă, lansări în librării ticsite, cu șampanie și platouri de choux cu mascarpone și zmeură. Legături pasagere, de obicei cu colege de catedră.

E mai comod așa. El oricum nu stă mult într-un loc. Vulpea din vis îl plimbă peste tot prin lume și el aleargă fără noimă după ea, aleargă de la o idee la alta, se risipește și nu termină, nu mai termină nenorocita asta de carte și nu înțelege cum a ajuns așa, fiul rătăcitor, nu poate sta locului, nu poate trece peste...

Oare Jacob o iubea pe Dortchen? Asta erau ei? Un *ménage à trois* în care poveștile spuse de ea erau trecute de la unul la celălalt, ca pe apa vie, după care le tot croiau și răscroiau până erau ideologic și moral corecte, până când vocea lui Dortchen era ștearsă cu buretele și ea, șoldurile ei care se lățeau cu fiecare copil, pielea care se strângea în colțul ochiului erau izgonite în bucătărie și în vârsta de mijloc, cea la care femeile încetează să existe cu adevărat. Acolo ea, *și* ea, de fapt, devine o mână care mestecă în oală și gusturile închipuite de ea călătoresc până pe masa noduroasă unde mănâncă toți, Jacob taciturn, Wilhelm vesel, prea vesel, poate și pentru că a cunoscut o spălătoreasă care are jumătate din vârsta lui Dortchen, Dortchen însăși obosită, prea obosită să-și mai aducă aminte cum se termină totul – oricum nu contează, finalul e întotdeauna al bărbaților, nu-i așa?

De aici lucrurile trenează și Hanno habar nu are cum ar putea să se termine cartea asta și nu poate să se gândească la câți ani are Martha acum, nu poate, nu reușește.

Dragă Martha,

...

...

...

Scrisorile, constată într-un moment de autoflagelare puternică, nu prea mai sunt nici pentru, nici despre ea.

Probabil că nici nu s-ar mai recunoaște unul pe altul, probabil că niciunul nu mai crede în minciuna asta nici măcar poleită cum că el o să vină și o să o ia, că o să-și întrerupă lumea lui de glorie filologică numai ca să croiască o viață liniștită și sigură pentru o fetiță care nu a prea avut așa ceva niciodată. Care nu e a lui. Care nu mai e a lui. Care nu a fost niciodată.

Și, totuși, ea e reală, se mișcă pe dinăuntrul minții lui, ca Atena în spatele frunții lui Zeus. Ce prostie! Ce comparație tâmpită! Tipică totuși pentru el, pentru orgoliul lui.

Se tratează cu muzică și literatură. Și cu plimbări. Unele orașe nu au nicio urmă de vulpe alunecând pe lângă ziduri, prin cartiere de blocuri, pe câte un mural neașteptat. De-acolo împachetează și pleacă cel mai repede.

Romanul continuă să nu meargă bine, așa că își dă un doctorat în naratologie la Londra, după care se întoarce în Italia. E profesor asociat la Sapienza și îl bate gândul să-și ia un mic apartament în San Lorenzo. Deja ar avea cu ce...

Le scrie lui Hanne și lui Liese, le trimite regulat bani, haine, cacao, ciocolată, Haribo și cafea. Probabil că nu o să le mai vadă niciodată.

Seara umblă nebun prin Roma și se uită la tinerii care se adună, perechi, perechi, pe Treptele Spaniole. Se așază și el. Simte răsuflarea gâjâită a lui Keats trecându-i pe deasupra capului. Dacă se concentrează suficient, ceea ce e greu cu atâta iubire veselă și moarte istorică în jur, știe că pe umăr i se așterne o șuviță roșcată și că ochii ei, ca și ai lui, sunt închiși.

PARTEA A CINCEA

VULPEA

Nu-și poate lua ochii de la lună. O urmărește cum aleargă printre copaci, peste dealuri, peste dâre aurii de fum în care se despletesc rămășițe de lumină.

Un bănuț argintiu cu nas, gură și ochi. E un chip în lună, o față de om. De ce nu i-au spus asta până acum? Uneori geamul mașinii se întunecă și luna nu se mai vede. Atunci ea se chircește puțin și Liese îi atinge ușor brațul, într-un gest liniștitor, ca o măsură de cântec.

– Eu sunt Liese, i-a spus și pe urmă au început direct să împacheteze.

– O să mergi să stai cu mine și cu sora mea o vreme. Avem o casă la țară, la Heimdorf, pe lângă Sibiu.

Ea nu se sinchisește de nimic din toate astea, dar în jurul ei toată lumea se agită, sunt cărate bagaje, e urcată și ea în mașină, în spate, lângă Liese. Wolf e la volan și Martha nu știe, dar el a întinerit brusc cu cincisprezece ani de când a găsit soluția să nu mai fie la mâna Angelei. O s-o retragă un an de la școală, i-a explicat el lui Liese și Liese nu s-a îndoit că el poate să o retragă acum și să o înscrie în anul următor ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat. O să-i improvizeze o vacanță mai lungă, la aer, cu ea și cu sora ei, două doamne respectabile care, Wolf nu are nicio îndoială, vor avea grijă

de iubita lui Martha ca de ochii din cap. Liese e în continuare năucă și nu pricepe cum poate cineva să-și expedieze în cinci minute copilul pe adresa unor străine absolute. Caută privirea Angelei, dar figura ei e imobilă. Wolf, în schimb, e autoritar și entuziasmat în același timp, așa că bagajele sunt gata imediat, atât de repede, că Liese se întreabă dacă nu erau deja gata făcute, fetița e informată rapid despre noua schimbare de mediu, de aer, de situație, de voci care vor gravita în jurul ei. E atât de grăbit să scape de ele, de ea, de Martha, că le duce el însuși cu mașina și puțin îi pasă că niciuna nu a apucat încă să digere în vreun fel noua situație. El a dat câteva telefoane, le-a lăsat pe Angela și pe Matilda pleoștite în ușă ca niște canișI obedienți, a luat geamantanul într-o mână și cheile de la mașină în cealaltă și le-a făcut vânt în lift. Liese nu a apucat să spună mare lucru. A îngăimat că ea venise doar să stea de vorbă, dar nu a mai ajuns la partea în care ar fi zis că e prematură o nouă transplantare a copilului. Și știe sigur că nici nu va ajunge. E evident că pe fetița asta nu o vrea nimeni nicăieri, sărmana.

Liese o ia de mână și lumea ei se oprește.

I se oprește în gât.

Fetița se uită la ea cu ochi enormi și negri.

– Nu ai uitat nimic, scumpete? întreabă Angela îndatoritoare.

Copila nu răspunde, dar Liese a prins deja cu coada ochiului cartea de pe noptieră, vechea carte de povești a lui Hanno, care fusese a ei și a lui Hanne și, mai demult, a lui *Mutti*. O ia și i-o întinde.

– Poate asta, Martha?

Martha nu spune nimic, dar se întinde după carte și, pentru prima dată, o cercetează atent pe Liese timp de o secundă nesfârșită. Pe urmă o ia de mână și merge cuminte în rând cu ea, ca și cum ar fi cunoscut-o dintotdeauna.

*

– Cât stai de data asta? întreabă Theo.

Nu a vrut să sune chiar așa, dar așa i-a ieșit. La obiect. Mâna Marthei e încă strânsă într-a ei. Sunt așezate amândouă pe bancheta din spate a taxiului, lipite una de alta, ca două păstăi. Pe geamurile mașinii alunecă orașul lor fără grădini. Prăfos și paradoxal. Martha se gândește că Theo iubește orașul ăsta. Îi tot caută un sens pe care el nu îl mai are. Își tot caută o mamă care nu a fost ea.

– Nu voiam să plec, spune ea în șoaptă.

Despre asta e, în fond, întrebarea. Oamenii își pierd, cu vârsta, acuitatea, se gândește ea. Nu mai recunosc gramatica subtilă a celorlalți. Ea, măcar, nu îmbătrânește în sensul ăsta. Lumea ei a fost dintotdeauna dată la maximum. Toată viața a mers prin ea de parcă ar fi avut cioburi pe sub piele.

– Nu voiam să plec, îi spune din nou, încetișor, cum îi vorbești unui copil pe care ai vrea să-l adormi, să uite ce a văzut, să creadă că a visat... Nu voiam să plec, dar n-am știut altfel.

Și nu mai spun nimic. Și le tac mai departe fiecare pe ale lor. Încet, încet, degetele se desprind, corpurile se separă întâi imperceptibil, apoi din ce în ce mai definit, ca două paranteze deschise. Între ele e spațiu. Ruptură în text. Ceva ce nu mai este. A trecut o clipă printre ele, ca o părere. Dar acum s-a dus. Între corpurile lor sunt puncte de suspensie.

Taxiul oprește în fața blocului, Ioan le deschide ușa. Sebastian și Spatzi așteaptă cu nasurile lipite de geam.

Când lumea pâlpâie așa, întrerupt, înseamnă că se termină. E oribilă senzația asta de poveste neterminată, e oribilă pâcla. Niciun gând cu totul coerent. Oroare de golurile dintre imagini, de memoria care se subțiază. Mintea făcută șvaițer. La capătul fiecărei respirații e...

Sunt eu. Eu sunt acolo.

Licăriri.

Lucruri pe care le uitasem.

Blană roșcată pe sub degete.

Muzica.

Vânătorul a murit. Vânătorul e vânat.

Aș nota și nu am pe ce...

Maxilarul care nu se mișcă. Viața fără sunet. Încă puțină viață. Groază.

Respirație. Încâlcită, mâloasă. Rest năclăit de viață. Firfirici.

Te miști în voie în capul meu.

Te miști ca într-o vizuină.

DOROTHEA WILD

Inuiții au o poveste superbă despre o vulpe care se transformă într-o femeie stranie, o vrăjitoare care fură mințile unui vânător și îl face să se însoare cu ea. Așa și numai așa își domolește spaima de a deveni vânat. Cu timpul, vânătorul înțelege vicleșugul, dar de-acum e deja în puterea sălbăticiunii. Ochii ei strălucesc ca stelele peste sufletul lui. Ar vrea ca ea să nu mai plece niciodată, să nu se strecoare din trupul alb pe care-l îmbrățișează noaptea, să nu se ascundă în zăpadă, să nu-l lase singur în bezna grea. Numai că ea nu mai poate să doarmă sub blana groasă de urs, în vecinătatea armei care a sfâșiat pielea surorilor ei. Cozile lor împodobesc haina vânătorului și când vântul umflă perii lungi și mătăsoși, ea le aude glasurile tânguindu-se...

Jacob ar vrea să vorbească despre povestea asta cu Dortchen, dar se teme. Așa cum s-a temut întotdeauna. Ce contează că acum pielea ei e ridată, obrajii lăsați, colțurile gurii coborâte a tristețe, ca două steaguri în bernă? Toate astea, se gândește Jacob, se întâmplă pentru că talentul ei lâncezește. Asta o îmbătrânește. Asta o mănâncă pe dinăuntru. Știe că Wilhelm nici măcar nu o mai vede altfel decât ca pe mama eroină, copie fidelă a propriei lor mame, care cosea, spăla, călca, gătea și se văicărea continuu, surd, între

o naștere și o alăptare, o cleveteală și o tragedie. Pentru el însă, Dortchen e la fel ca atunci, în 1806.

O copilă de treisprezece ani care se strecoară printre tufe de trandafiri până la capătul gardului lor, unde o așteaptă Wilhelm. Jacob îi privește de la fereastra camerei lui, pe furiș. De-acolo, de sus, vede urmele vinețiii pe care bătrânul Wild, bețivul, le lasă pe pielea ei. Pumnii i se strâng. Nici el nu știe de ce. E Prusia plină de copile ca ea și totuși nu e. Dortchen e o povestitoare. E sora fermecată dintre multe surori. Jacob știe asta. Așa cum știe și că limba lui legată, sprâncenele aproape unite în încruntătură, spatele încovoiat înainte de vreme, firea posacă, atât de diferită de a lui Wilhelm, nu au cum să-l facă plăcut. Wilhelm iubește în felul lui niciodată prea profund toată ființa proaspătă a lui Dortchen, vocea ei caldă ca o îmbrățișare, făptura ei zdrobită zi de zi de un tată despotic, cu o curte plină de fete. Jacob îi iubește mintea. Ar da orice să fie în locul lui Wilhelm. Să audă el povestea primul. E cu opt ani mai mare ca ea și totuși nu a îndrăznit să-i vorbească niciodată. Nu are ușurința asta de a se apropia de fete, pe care fratele lui o revarsă în stânga și-n dreapta, ca și cum ar trage aer în piept. Atât pare să-i fie de la îndemână. Lui Jacob, nu. Jacob se luptă cu sine cum te lupți cu un hățiș de rugi. Îl cureți de mărăcini, dar mărăcinii sunt miezul lui. Ai fi zis că anul petrecut la Paris, la invitația lui Karl von Savigny, istoricul și mentorul lui, ar fi putut construi în el ușurința aceasta, atât de bine clădită în firea lui Wilhelm. Dar nu, Jacob s-a întors la Kassel și mai ursuz decât a plecat, cu toată negura Evului Mediu pe dinăuntru și cu limba dezlegată doar în scris. Și-a regăsit mama mereu îngrijorată de liota de copii rămași fără sprijin în urma morții tatălui lor, tatăl pe care Wilhelm l-a înlocuit, într-un fel, luând asupra lui sarcina de a pune o pâine pe masă. Sigur că fără ajutorul unei mătuși mai înstărite nu

ar fi scos-o la capăt. Între frații lui, Wilhelm e, fără doar și poate, cel mai fermecător, mai vorbăreț, mai iute la minte. Prinde repede, se molipsește inclusiv de pasiunea franțuzească a lui Jacob pentru trecutul drapat în faldurile deja grele ale romantismului, deși îi urăște pe francezi cu patimă. Când Jacob îi vorbește despre salvarea poveștilor germane de himerele imperialiste ale lui Napoleon, în Wilhelm clocotește o mândrie adolescentin prusacă. Începe să-i aducă lui Jacob povești pe care le adună de te miri unde. Nu e casă unde să nu fie bine primit, nu e jupânească, cerșetoare sau nevastă plictisită de la care să nu plece cu un fir din ceea ce Jacob numește folclor. Între ele toate, fetița asta care fuge la amiază din casa ei duduind de bătăi și-și varsă sufletul la poarta lor. Sunt multe adunate în sufletul ei. Jivine care vorbesc, vrăjitoare care se fac cenușă când le atinge apa, copii care se încolonează ca vrăjiți în urma unui fluieraș fermecat, ademeniți de muzică direct din așternuturile lor încă jilave de somn.

După ce ea va pleca, Wilhelm va bântui până pe seară prin târgușorul lor german, peste care Franța își tot întinde mrejele, va cuprinde după talie cusătorese și slujnice, văduve bogate și femei cu buzunarele ciuruite, va strecura promisiuni pe care nu le ține niciodată minte lui Liesl și lui Grete, Antoniei și Ninei. Se va întoarce cu tolba plină de povești, el însuși poveste deja pentru ele. Ăsta e talentul lui. Îndrăgostirea asta permanentă, ușoară ca aripa de fluture, plăcută, fără apăsări, fără tenebre, fără tulburare. Le va încurca între ele, le va compara, le va imita, își va râde un pic de pieile lor lăsate, de ochii prea lacomi, de limbile care se dezleagă prea repede, se va plictisi, va lăsa în seama lui Jacob să pună poveștile cap la cap, să le dea formă și, poate cel mai important, să scoată din ele tot ce e miros de trup, voce în care se amestecă mărunțaiele minții, șuviță

de păr șerpuind pe un braț alb, coapse care se arcuiesc, spinare boltită, șoaptă risipită într-un râs înfundat. Va guița, în schimb, de foame. Își va povesti femeile cu toate măselele, ca și cum printre poveștile lor foamea nu l-ar mai putea ajunge din urmă...

Dar, între ele toate, numai copila de treisprezece ani e cu adevărat povestitoare. Pe ea ar asculta-o Jacob la nesfârșit. Vocea ei se strecoară printre glumele fără perdea ale lui Wilhelm, ea singură fermecată între atâtea cuvinte dezvrăjite. Numai că fetița asta ca de pe altă lume e de mult în puterea fratelui mai mic și mai nestatornic, care a adormit deja, cu capul pe masă, înainte să-și fi dus istorisirile la bun sfârșit.

E un pic cam mare pentru cartea asta, iar germana nu e limba lui de suflet. Bunghește, totuși. Mami îi cânta în nemțește, când era mic. Știe *eins, zwei, Polizei, drei vier, Grenadier, fünf, sechs, alte Hex...*[1]

E cartea lui cu povești de când era mic. Poate lui Spatzi îi va plăcea. Stau amândoi pe covor, cu spatele lipit de canapea. Spatzi se uită cuminte în carte și îl ascultă pe Sebastian îngânând cuvintele cunoscute... *der Wolf... die Rosen... Finsternis...*[2]

– Îți place cum sună, Spatzi? *Finsternis*... Super cuvânt!

Spatzi nu răspunde. Sebastian îl mângâie între urechi și-i vine greu să creadă că ei doi sunt de aceeași parte a geamului.

– Vrei să-ți spun o poveste?

Probabil că Spatzi vrea, dar se plictisește repede. Curând nu mai e atent. Începe să facă ture până la geam și înapoi.

---

[1] unu, doi, poliție / trei, patru, grenadier / cinci, șase, vrăjitoare bătrână (în limba germană) – versuri din cântecul artistului italian Mo-Do

[2] Lupul... trandafirii... întuneric (în limba germană)

Copilul se ține după el o vreme, lasă cartea pe jos și-l urmează pe drumul neliniștii... Brusc e gelos pe cât de bine se înțelege câinele cu Mami, cu Martha... Parcă numai cu el e așa, cu capsa pusă. Se urcă pe fotoliu și se refugiază în telefon. Îi dă și el *ignore*. Câinele continuă să alerge de la o fereastră la alta.

– Ce e, Spatzi? face el, exasperat. Vrei afară? Abia ai fost...

I se face rușine. Îi e dor, asta e. Se simte singur, n-are chef de glume. Sebastian se prelinge de pe fotoliu înapoi pe covor. Nu-l cheamă, doar începe să cânte încet cântecelul înspăimântător care-l amuza în copilărie. Mami cânta și el râdea...

Dar știi că e de speriat?, spunea ea. *Der Butzemann* e *the Boogeyman. Ai auzit de Boogeyman? Nu? Nu vă mai învață, măi, la grădinițele astea șmechere, orori din secolul XX...* Și râdea și ea, și-l gâdila sub bărbie, și curând dansau amândoi, se roteau pe covor și cântau țipat, până goneau toate spaimele din cameră.

Es tanzt ein Bi-Ba-Butzemann
In unserm Haus herum, fidebum,
Es tanzt ein Bi-Ba-Butzemann
In unserm Haus herum.
Er rüttelt sich, er schüttelt sich,
Er wirft sein Säckchen hinter sich.
Es tanzt ein Bi-Ba-Butzemann
In unserm Haus herum.[1]

– Vezi că ți-a plăcut, Spatzi? Gata, gata, bun băiat!

[1] Dansează un bi-ba-baubau / În jurul casei noastre, credincios, / Dansează un bi-ba-baubau / În jurul casei noastre. / Se zdruncină, se scutură, / Își aruncă sacul în spinare. / Dansează un bi-ba-baubau / În jurul casei noastre. Cântecel pentru copii, pe versuri de Jacob Grimm. Tema muzicală a fost preluată de Gustav Mahler în Simfonia nr. 4 în Sol Major, în 1901.

*

– Mă strângeau pantofii...

– Poftim?

Se uită unul la altul speriați.

– Hanno, sunt eu, Martha. Stai liniștit. Ești la spital, e totul în regulă...

Nu e în regulă, nimic nu e în regulă, nici vârstele lor, nici ciuda ei subită pe el, așa mic, și gârbov, chircit sub cearșafuri, cu tuburi ieșind din el, cu brațele descărnate, de un alb prăfos, ca tencuiala cojită. Prea târziu, prea târziu. Niciodată tată, mereu copilul cuiva. Cam ca ea, într-un fel. Nici ea nu a fost mama lui Theo, nu cu totul. Mereu copilul cuiva. Mereu în așteptare. Așa a trecut toată viața. Poate la anul, poate după bac, poate când mai crește, poate după bursa asta, poate când o să fie mai bine cu banii, poate când o să ne înțelegem mai bine, poate după boală, poate după recuperare, poate după accident, poate după creditul ăsta, poate după ce mă liniștesc, poate la pensie...

– Am visat...

– Ce-ai visat, Hanno?

– Am visat... am visat... pantofii.

Ochii rămân pironiți undeva într-un colț de cameră. Mâna se agită incoerent, ca și cum ar dansa legând un șiret invizibil. Filmul s-a rupt. Martha știe, a mai văzut asta. El e aici, în fulguieli scurte de conștiință întreruptă. Pe urmă pleacă. Pleacă în poveștile lui, în muzica lui, acolo unde a fost mereu. Departe de viața reală, de durerile corpului, de meschinăriile lui, de ele. De ea. Pleacă departe de ea. Îi mângâie ușor mâna până când mișcarea se domolește. Puțin câte puțin. Cum faci cu copiii mici, care nu pot să doarmă pentru că dau din mânuțe – niște pui de fluture care vor să înoate, ba nu, să vâslească prin aer înapoi în siguranță, în coconul lor. Nu-și simte gâtul uscat, așa cum se așteptase.

Nu o ustură ochii. Acum au, în sfârșit, timp amândoi, dar s-au terminat cuvintele. S-au pierdut undeva în spațiile dintre ei. Și trebuie să fie împreună așa, pierduți unul de altul. Să învețe cum e cu desprinderea înainte să se fi întâlnit.

– Nu-i nimic, dragule, nu ai nevoie de pantofi acum, nu-i nimic, nu-i nimic...

Îi cântă puțin, în șoaptă, înainte să plece, deși el a adormit cu mult înainte.

Panica s-a instalat undeva în ultima treime a drumului. Se întuneca discret. Wolf fluiera la volan aceeași melodie, vag cunoscută. Martha adormise în poala ei, cu cartea în brațe. Atunci a lovit-o absurdul situației, faptul că ea nu e *Mutti*. Că nu e decât o impostoare. Că și-a asumat fetița asta ea, o profesoară pensionară care nu știe nimic despre ce înseamnă să-ți pierzi mama violent, la opt ani, să ajungi în casa unui tată care nu te vrea, pentru că, de fapt, are altă viață, altă familie și nu te-a vrut niciodată, să fii pusă în plic, pur și simplu, și expediată la țară, pe adresa unor femei necunoscute cu care nu ai nicio legătură de sânge... Se cutremură când se gândește. Nu știe nimic despre copila asta, nimic care s-o ajute. Nu știe decât că, probabil, i-ar fi fost mai rău cu Wolfii. Cu tatăl bun, care a intrat în scenă ca un personaj vitreg. Cu mașteră. Cu sora de-adevăratelea vitregă, vizibil ofensată că există.

– O puteți vizita oricând, îi spune ea în șoaptă lui Wolf.

Fluieratul se întrerupe o clipă și atunci, instantaneu, Liese recunoaște melodia – un fel de *Bi-Ba-Butzemann* din copilărie. Ea și Hanne se alergau pe cântecelul ăsta când erau mici, pe urmele unui Kobold imaginar, ciufulit ca Struwwelpeter[1].

[1] Petrică Ciuf-Zbârlit – personaj care dă titlul unei cărți de Heinrich Hoffmann

– Mulțumesc, spune Wolf. Nu cred că va fi cazul.

După care se întoarce la Mahler și la condusul lui precis, calm, nehurducat. Liese nu mai scoate un cuvânt tot restul drumului. Acum știe că e de tot. Copila va rămâne cu ele de tot. Ele trebuie s-o crească, s-o ogoiască... Ele. De tot. Liese simte cum îi pulsează ceafa și între urechi i se instalează un fâșâit întrerupt periodic de pocnete care diluează fluieratul lui Wolf.

Fetița încă doarme când ajung la Heimdorf. Nu se trezește când Wolf o cară în brațe până pe canapeaua din salon, unde o depozitează cât se duce după bagaje.

Hanne nu-l salută nici de bun-venit, nici de la revedere. Învelește copila cu o delicatețe pe care Liese nu i-o remarcase înainte, preia bagajele în capot, fără zgomot, fără o vorbă. După ce el pleacă, se apropie de Liese care a rămas în picioare, în salon, cu ochii țintă la fetița care doarme pe canapea, acoperită cu pătura împletită de *Mutti*. O atinge ușor pe brat și Liese tresare speriată. Hanne însă zâmbește atât de cald și de liniștit cum Liese nu-și aduce aminte s-o fi văzut zâmbind de când era foarte tânără, cu mult înainte de Dumitru. Se agață de privirea asta cu toate straturile ființei. Lasă lumina din ea să-i încarce bateriile. Da, ele două au mai fost aici. Ele două, în picioare, în salon, noaptea, cu un copil zdruncinat adormit pe canapea. Liese își aduce aminte. E a doua oară când pun piciorul în apa asta.

Hanne se duce în bucătărie și pune de ceai, cât Liese urcă la ea în cameră și se schimbă. Când coboară, vede prin ușa întredeschisă camera copilei pregătită. Flori proaspete pe masă, așternuturi curate, cărți, jucării. De unde știuse Hanne?

Coboară scara cât de încet poate. Hanne așteaptă deja în unul dintre cele două fotolii stacojii, cu pătura pe genunchi, lângă fetiță. Liese se uită la ele, la celălalt fotoliu

care o așteaptă, la cana pregătită pentru ceai și, încet, încet, simte că redevine ea însăși. Se simte copilul acestei case, care asta face de când se știe. Fiecare colț descrie o absență, fiecare obiect surprinde o întâlnire, fiecare așternut e făcut să repare ceva, fiecare sobă, să plătească o pală de frig, fiecare dulap își închide ușile peste o frică, fiecare față de masă hrănește o conversație, fiecare ușă cheamă grădina înăuntru, cu trandafirii și piersicii ei, cu voci tupilate pe după colțurile casei, de unde șoptesc seara, pe la geamuri, în bătaia vântului. În casa asta au crescut copii care aveau nevoie să se ascundă de lume, să se ghemuiască în interiorul unor mame imaginare, să se sprijine de niște tați absenți. Casa a mai văzut povestea asta. Îi știe fiecare virgulă, fiecare pauză, fiecare cuvânt lipsă. Și acum se întâmplă din nou. Liese coboară scara și se duce direct în bucătărie, să aducă ceaiul care a fiert deja. Mâine trebuie să se trezească devreme, să facă biscuiți de casă pentru copil.

Dragă Hanno,

Ne bucurăm din tot sufletul că merge bine cartea ta. Nu am nicio îndoială că o să fie în toate librăriile lumii, că o vor citi mii de oameni, că va merge în biblioteci și peste mulți ani, când tu vei fi bătrân, ca mine și ca Liese, studenții vor veni la cursurile tale cu cartea asta în mapele lor și te vor ruga, poate, să le dai autograf. Mi se pare minunat! Mă încânt singură scriindu-ți de ideea asta (meteahnă de femeie bătrână, ce să-i faci?), despre tine și cartea ta, mult după ce eu nu voi mai fi. Dar să lăsăm gândurile triste, știu că nu-ți place să vorbesc despre asta...

Sunt sigură că îți e greu, mai ales acum, când trebuie să chibzuiești bine dacă primești sau nu oferta de la Edinburgh. Să ne scrii cum e acolo! (Aici lipsește o porțiune mare și Hanno nu poate decât să-și închipuie că ea întreabă, copilărește, cum e să călătorești, să stai câte un semestru sau un an într-un

oraș și pe urmă să dispari, ca Olandezul Zburător, pentru că ai o altă viață de inventat, în altă parte.)

Noi suntem bine cu sănătatea, îți spun pentru că ne întrebi mereu de medicamente și vitamine (apropo, mulțumim pentru ciocolată, cafea, biscuiți și Eurocrem!). Liese nu va recunoaște niciodată, dar e înnebunită după parfumul de la tine. Se dă cu el în fiecare dimineață – în stilul ăsta, o să-l termine până la iarnă. Șalul meu e minunat, dar nu trebuia să dai atâția bani! Cașmirul ăsta e scump peste tot, crezi că eu nu știu? E ușor și ține cald seara, e o plăcere să ieși în grădină cu el pe umeri.

Aici e cum știi. A trebuit să tăiem nucul cel mare – era bătrân și bolnav, nu se mai putea face nimic și amenința să cadă peste casă. Dar era nucul lui Mutti și Liese a fost abătută toată ziua. Trandafirii au înflorit puzderie anul ăsta, parcă mai frumoși ca niciodată. Preferații tăi, cei sângerii, sunt atât de închiși că par flori de catifea. Ne gândim să punem hortensii la poartă la toamnă, dar încă nu ne-am hotărât. Sănătoase să fim!

Există însă, de data aceasta, câteva lucruri care ne-ar folosi, în caz că ai cum să le trimiți. Îți fac aici o listă scurtă și tu vezi ce găsești:

1. *Hăinuțe pentru o fetiță de 8–9 ani – tricouri, cămășuțe, pantaloni, pulovere, rochițe, șosete, orice ți se pare colorat și frumos, așa încât să-i facă plăcere unui copil să le poarte. Și încălțări 34–35 (dacă sunt de iarnă, ia-le cu un număr mai mare – cu talonete, dacă se poate, și de piele, sunt mai confortabile și țin mai mult).*
2. *Cărți frumoase și rechizite – cărțile pot fi și în engleză, și în germană, numai să fie noi, cu ilustrații, cu texte amuzante, pe cât se poate. La rechizite te descurci tu – cu cât mai vesele, cu atât mai bine!*
3. *Un animăluț de pluș. Jucării, în general. Exclus păpuși. Omuleți din aceia mici care le plac copiilor – nu știu cum se cheamă.*

4. *Din dulciurile trimise ultima oară, Toblerone și Maoam au cel mai mare succes, deși nu aș exagera...*

Te îmbrățișăm cu toate cu mult dor și drag,
Mama &Comp.

P.S. Mă gândesc să nu mă mai vopsesc. Tu ce părere ai? Te pup din nou,
Mama

Inima stă puțin în loc. Nu citește din nou. Sunt scrisori pe care știi, oricum, că le vei reciti o viață, până vei învăța toate virgulele lipsă, toate încruntăturile și buzele strânse din spatele lor, tot ce nu se spune, dar e acolo, ca o mână pe umăr. Se gândește să-l sune pe Peter, dar renunță. De ce? Să-i spună din nou că nu se poate întoarce? Că tocmai munca lui i s-a întors împotrivă, că toți laurii de care a devenit dependent sunt un perete de rugi care i s-a cățărat până la fereastră? O sună pe Mașa. Mașa o să știe ce e de făcut.

– Nu poți să te întorci.

Înghite în sec. I-a citit toată scrisoarea la telefon. Nici măcar nu a întrebat...

– E teribil de riscant, Hanno. Inclusiv pentru ele.

– Și ce să fac?

– Te duci și cumperi lucrurile de care ți-a zis mama ta. Le trimiți bani. Sunt sigură că și Wolf le va trimite. Ai grijă de ele cum poți. Încerci să-ți vezi de viață. Te întorci când se va putea.

– Și dacă nu se va putea niciodată? Sau prea târziu?

– Vreo șansă să le aduci pe ele la tine?

– Nu vor să lase casa... Casa e ce a mai rămas... Și sunt în vârstă. E complicat să le rupi din mediul lor.

– Te-ai gândit să aduci fetița?

– Să o iau pe Martha la mine? Hanno se uită în jur, în apartamentul tapetat cu cărți și stive de pagini dactilografiate. Eu nu stau foarte mult într-un loc... Dar aș putea. Nu crezi?

– Când spui că ai vrea să te duci la ele, nu despre asta e vorba: să renunți la stilul de viață universitar... nomad, la cărți, la conferințe, la burse, la doctorate, la lansări, la călătorii de documentare, la petrecerile editorilor, la aplauze, la premii, la nopți cu nasul în carte, la zile în care te trezești la prânz, la perioadele în care nu ai chef să te vezi cu nimeni, la publicații importante în care îți vezi numele lângă zeii cercetării academice? Nu asta înseamnă?

– Eu cred că încă mai pot.

– Mai poți ce?

– Să mă schimb.

– ...

– ...

– Eu nu știu dacă mai poți. Poate de-asta e bine să-ți vezi de viață, cum îți spuneam. Să renunți la fantezia asta că o să crești fetița în locul Clarei, pentru că asta ar însemna să renunți la tot, înțelegi?

– Nu. Nu înțeleg.

A dat cu pumnul în masă. Se oprește, speriat de violența momentului. În durerea de-acum stă durerea din falca lui Dumitru. Oare Mașa a auzit? Oare știe?

– Trebuie să te calmezi.

Știe.

– Copilul e bine acum, e cu mama și mătușa ta. Crezi că tu ai putea avea mai bine grijă de ea?

– I-aș putea oferi mult mai multe...

– Ca, de exemplu, un tată lipsă?

– ...

– Nu încerc să te demoralizez, dar să crești un copil, mai ales un copil care a trecut printr-o traumă foarte serioasă,

ca să nu spunem un șir de traume, nu înseamnă doar să-i citești povești și să-l duci la magazinul de jucării. Înseamnă să-l pui pe primul plan. Să-ți construiești viața în jurul lui. Crezi că poți să faci asta? Poți să renunți la șansa lui Hanno pentru șansa Marthei?

– E clar că tu nu crezi că pot...

– Nu vreau să te supăr, Hanno. Pe cuvânt. Nu pot decât să-mi imaginez ce simți și-mi pare extrem, extrem de rău că...

– Dar nu crezi, nu?

– Ce să cred?

– Că pot. Să renunț la mine pentru ea.

– Nu.

–...

– Nu cred. Cred că ar dura câteva luni, în care ai fi părintele perfect. Pe urmă va apărea ceva. O cercetare, o idee care o să te mâne-n luptă, înțelegi? Poate că o să o târăști după tine, o să angajezi femei care vor face o treabă mult mai puțin bună decât mama și mătușa ta, o să compensezi absența ta (nu doar fizică, să nu mă înțelegi greșit, absența ta va fi totală, nu vei fi disponibil emoțional, Hanno, vei pleca în lumea ta și vei trage ușa după tine) cu excese financiare care nu vor face decât să o dezechilibreze și mai tare. Și, da, va trăi în libertate, dar cu o foame teribilă de conexiune umană reală, care o va vulnerabiliza îngrozitor în adolescență, poate cu spaima că nu a meritat, că nu a fost suficientă, că nu a știut să te apropie de ea... Și e un copil, Hanno. Un copil care a suferit mult. Nu poți să pui asta pe umerii ei.

– Cu tine așa am făcut?

– Poftim?

– Chestia asta cu absența emoțională... Cu...

– Indisponibilitatea? Da, dar asta a fost acum mult timp. Și erau mai multe... necunoscute în ecuație. Asta e altceva.

Îți spun ca prietenă că lucrul cel mai bun pe care îl poți face, pentru ea și pentru memoria mamei ei, e să o lași lângă oameni care o iubesc.

– Și eu o iubesc.

– Știu.

– Dar nu crezi că mă pot schimba pentru ea...

– Eu cred...

E prima oară când o simte șovăind. A obosit. E sfâșietor să te cațări peste zimții întrebării. Dar ea trebuie articulată. Trebuie să taie în carne.

– De ce nu crezi că pot trăi șansa lui Hanno și inventa șansa Marthei, în același timp? Aș fi adus-o pe Clara aici dacă trăia, le-aș fi adus pe amândouă...

– Aici, unde?

– Cu mine.

– Exact.

– Nu te înțeleg...

– *Cu mine* nu e despre șansa lor. Tu nu poți să-ți schimbi povestea pentru altcineva, poți doar să deschizi paranteze în povestea ta.

– ...

– E și firesc, într-un fel. Uite câte ai realizat într-un timp atât de scurt. Peste tot în lume.

Peste tot unde te duci. Strălucești. Epatezi. Convingi...

– Dar...

– ... dar nu trăiești decât prin strălucirea asta. Și pentru ea. Nu ai altă viață, în afara scenei intelectuale.

– Și tu nici nu crezi că aș putea avea...

– Cred că dacă ai fi putut...

Acum o să fie. S-au alergat printre cuvinte cât au putut, tocmai pentru că Mașa nu vrea să spună lucrurile astea. Dar le gândește. Hanno știe. Știe și că o va forța să le spună și că felul ăsta de a se burzului la ea, de a o încolți, vine din

aceeași retorică a pumnului care doare. Doare de ambele părți. Din durerea asta se face lumea însă. O lume nouă.

– Continuă.

–...

– Continuă, te rog.

– Cred că dacă ai fi putut, nu ai fi plecat de lângă ele. Cred că ai știut de la bun început că nu o să te întorci și că nu o să le iei cu tine, niciodată.

ACASĂ

Câinele nu-i latră când intră în apartament. E adevărat că pe lângă Martha se gudură cel mai mult.

– Simte mirosul lui, spune Ioan.

Theo se duce să se spele pe mâini și toți știu că o să-i ia mult. Când Sebastian întreabă cum e, îi spun adevărul – că e mai rău. Da, o să se mai ducă. Nu prea recunoaște pe nimeni, nici nu prea are pe cine să recunoască. Nu, nu a întrebat de câine. De fapt, nu a întrebat de nimeni.

– Ai cheile? face Martha către Ioan.

– Da, sigur.

– M-aș duce să aerisesc pe-acolo, după ce mâncăm. Și, așa, să văd casa.

– De când nu ai văzut-o? întreabă Sebastian.

– De când aveam opt ani.

– Pot să vin și eu?

– Nu de data asta, spune ea și zâmbește, pentru prima oară, cu zâmbetul lui Theo, ca și cum ele două s-ar fi hotărât brusc să semene un pic una cu cealaltă. Mai încolo. Dar tu poți să vii cu mine, îi spune lui Theo, care s-a oprit în ușa sufrageriei. Dacă vrei, bineînțeles.

– Mergem, spune Theo scurt, după care dispare în bucătărie, ca și cum invitația în sine ar trebui procesată la

aburi, mărunțită cu cuțitul, condimentată, perpelită, răsucită înainte de a fi consumată cu totul. Dispare, așadar, printre oale, tigăi și farfurii de porțelan. Câteodată distanța seamănă cu apropierea – te miști fără zgomot între sunet și gust, între uși de dulap care se deschid, sertare care adăpostesc tacâmuri, posibilități neexplorate, recipiente cu sare și piper, dileme, amintiri care zgârie, amintiri lipsă, care zgârie și ele. Martha o vede alunecând și simte nevoia să întindă mâna, s-o tragă mai aproape. Cât timp pierdut... Doamne, cât timp pierdut...

– Pot să te întreb ceva?

Copilul i se strecoară în brațe, așa cum mama lui nu a avut prea des ocazia să facă. Au pierdut amândouă naturalețea asta. Câteodată Martha se întreabă de ce. Ea a avut, în fond, trei mame și toate au corcolit-o la maximum. Trei mame și doi tați lipsă.

– Sigur, Sebastian.

– Cine e el, de fapt?

Primul cuvânt pe care îl spune e *nu*. La scurt timp, *vreau acasă*. Nu vorbesc germană cu ea decât foarte puțin. Româna e prima ei limbă. Noaptea are coșmaruri îngrozitoare, în care urlă, lovește cu mâinile și picioarele, mușcă, scrâșnește dureros din dinți, de parcă i s-ar fărâmița fălcile, în timp ce ele o țin strâns în brațe și ea repetă, cu ochii strâns închiși, *vreauacasăvreauacasăvreauacasăvreauacasă*. Într-o dimineață, după un vis care o face să arunce cu cartea în perete, îi sparge din greșeală ochelarii lui Hanne și-i învinețește ochiul. Hanne nu se supără. O ține strâns în brațe, o leagănă puțin.

Mai târziu, după ce fetița adoarme, pe Liese o lasă puterile. Plânge cu capul pe masa din bucătărie.

– N-am făcut bine, nu, nu, nu, n-am făcut bine...

– Gata, spune Hanne ferm.

Mâna ei se oprește pe umărul lui Liese și, pentru o fracțiune de secundă, pare mâna lui *Mutti*, aceeași atingere, sau poate durerea e cea din copilărie, aceeași neliniște neputincioasă, *nuștiunupotamgreșit*, același ghem de frică în stomac, o rețea de îndoieli care pulsează surd și pe care numai *Mutti* știe cum s-o descurce.

– Nu ai făcut nimic greșit. Are nevoie de noi.

– Dar ne dovedește, uită-te la tine...

– Nu, nu ne dovedește. Are nevoie de asta, are nevoie să vadă că nu murim, nu ne pierdem cu firea, nu plecăm nicăieri, înțelegi? E un copil pe care toată lumea l-a abandonat. Toată lumea... inclusiv copilul meu.

Liese ridică încet capul de pe masă și se uită la această nouă versiune de Hanne, o Hanne complet necunoscută, care vede lucrurile într-o profunzime blândă și netulburată. Oare așa a fost mereu? A văzut tot? A știut și le-a lăsat pe ea și pe *Mutti* să se zbată ca să se simtă utile, să fie mamele copilului părăsit, umăr la umăr cu ea, mama adevărată, mama naivă, fragilă, zdrobită de context?

– Oamenii sunt creaturi complicate, Liese. Dar tu știi asta.

Peste câteva ore Martha se trezește, vede ochiul vânăt al lui Hanne, plânge din nou, o ia pe după gât și-și cere iertare. Hanne o întreabă dacă vrea clătite și ea spune că da. Mănâncă toate trei la masa din bucătărie și Liese scoate din dulap un borcan de dulceață de cireșe amare. Martha nu mai plânge, dar se uită la borcan cu o disperare care-ți frânge inima. Pe urmă surorile o iau cu ele pe deal, la plimbare. Îi arată biserica fortificată, adună niște pere dintr-o livadă din apropiere și se întorc acasă pe seară.

– Uite, licuricii, îi spun când întunericul e înspicat de luminițe călătoare, dar ea nu le crede.

*

Câteodată se gândește că motivul pentru care nu reușește să termine romanul e că povestea asta a devenit toată familia lui. Și nu-i poate da drumul. Nu poate să rămână singur. Are nevoie de ei, de Jacob, de Dortchen și de Wilhelm, de copiii care li se încurcă printre picioare, de legătura lor bolnăvicioasă, de poveștile care bâltesc între ei. Nu are pe altcineva. Nu aproape, nu pe lumea asta. Are nevoie să-i vadă îmbătrânind, acrindu-se, luptând cu foamea, cu gramatica, cu dorințele reprimate, cu forma poveștii pe care o vor mereu netezită, îmblânzită, până când întunericul din ea le scapă din mână, iese printre picături, printre cuvinte, prin vocea lipsă a lui Dortchen, prin încheieturile ei dureroase, răsucite de artrită ca nodurile de papură. Așa că povestea însăși se ramifică, îi scapă uneori printre degete în pagini interminabile de teorie literară sau de ludic etimologic, de speculație etnologică și perorații culturale de care se descotorosește îngrozit că nu poate scrie ficțiune. Strălucirea lui pare a fi în altă parte. Și, totuși, doar literatura mai are asupra lui efectul narcotic al muzicii, doar în ea găsește alinare, clipa de liniște după care mintea lui în sevraj continuu pare să jinduiască. E ca o gură de monstru mintea asta. Trebuie hrănită în permanență, provocată, biciuită. Din durerea ei se nasc cercetări, studii, legături nebănuite între povești. Ochiul lui pare croit să vadă imaginația umană șerpuind prin măruntaiele lumii și transformându-se în resort existențial, într-un ciudat instrument multifuncțional de supraviețuire. Devine din ce în ce mai cunoscut. Suficient de cunoscut pentru America. Ultima propunere îl zdruncină puțin. Patru ani la o universitate din Colorado. *Toto, we are not in Kansas anymore.* Antropologie. În Africa a luat microbul ăsta și acum se pare că studiile antropologice sunt pe val. Unde altundeva să te urci pe coama lui și să-l strunești până se sparge? În plus, și-a dorit mereu

să vadă lumea. Uite că lumea îl cheamă. Nonstop. Așa că îi împachetează pe Jacob, Dortchen și Wilhelm și încearcă să nu se concentreze pe altceva decât pe călătorie. E aproape binedispus, suficient cât să-și aducă aminte să mănânce zilnic și cât să meargă să-și facă analizele. Cumpără compulsiv cărți, jucării, haine pe care Martha nu apucă să le poarte, vitamine pe care Hanne și Liese la împart prin sat, chimonouri japoneze de mătase, pălării și genți complet nepotrivite pentru România rurală. Știe și el asta. Doarme șase ore pe noapte doar în nopțile bune. Își mobilează toate serile – cocktailuri cu editori, cine cu intelectuali boemi, înrolați în același *grand tour* universitar. Constată că are nevoie de un impresar și face rost de unul. De una, mai precis. Jane Gallagher.

– Exact, spune ea, ca pe eroina lui Salinger. Urăsc cartea aia, tu nu?

Jane are mamă thailandeză și tată englez, s-a născut la Berlin și a crescut în Boston, Massachusetts.

– Eu aș renunța la ficțiune, în locul tău, îi spune. Ești deja un star universitar. Și ești încă atât de tânăr... De ce să te risipești? În plus, ești estic. Esticii sunt foarte pe val acum.

I-ar spune că nu știe cum se trăiește nerisipit, dar nu e obișnuit să împartă intimități.

– O să-ți placă în America, esticule, continuă Jane, care e nomadă profesional, între Londra și New York.

Cu trei zile înainte de plecare, are una dintre cele mai acute crize de conștiință de până atunci. Ceva din el, ceva care se spulbera lent, de la o zi la alta, se învolburează până la avalanșă. Simte că nu se recunoaște în viața asta, dar nici nu se poate imagina în afara ei. E prins într-un puseu claustrofobic din care nu se poate cățăra înapoi. Trăiește cu muzică și țigări, măsoară covorul din sufragerie obsesiv, până când renunță și doar zace într-un colț, golit de orice fel de

voință. La fel i s-a întâmplat peste tot. Lausanne, Heidelberg, Florența, Edinburgh, Utrecht... Câteodată nici nu mai știe. Mai devreme sau mai târziu însă, l-a prins din urmă senzația asta de eșec, de greutate imposibil de cărat mai departe. Orice tavan arată la fel și el ajunge, invariabil, în același punct. Incapabil să doarmă, lungit pe covor, cu frigiderul gol și orice urmă de viață, de proiecție, stoarsă din el, cu panica mocnindă că a greșit ireparabil, că e prins într-o rotiță de hamster din care nu poate ieși. Se uită în tavan până când disperarea devine indiferență și Johannes Schell nu mai e decât o găoace, un mulaj de ghips. Dai cu el de perete și se sparge. Viața curge prin el și el își face potecă prin lumea asta de conferințe, seminare și studii, lăsând în urmă firimituri de idei, ca în „Hänsel și Gretel", pe care le preiau alții, le multiplică până devin luminiscente, semne că și el a trecut pe acolo, printr-o arhivă, printr-o înșiruire bibliografică, printr-o înlănțuire firoscoasă de citate culte. Ce e el, până la urmă? Cine e? Nu e povestitorul, e colecționarul. Sau, mai bine zis, colecția însăși. Și nu a fost personaj decât pentru o foarte scurtă vreme. Acum povestea lui s-a încheiat. S-a prăbușit într-un trecut iremediabil. Un trecut care nici măcar nu poate fi povestit, așa că e mort, secretizat, drapat în rușine, imobilizat în cămașa de forță a remușcării. Viața nu mai e un playlist, ci una și aceeași piesă care se repetă la infinit. Variații minimale de orchestrație.

O sună pe Jane, să-i spună că America rămâne pe altă dată.

– Dacă faci asta, Schell, te asigur că nu mai ai nevoie de serviciile mele.

– S-au mai văzut oameni care să nu-și poată lua în primire postul...

– Da, Schell, pentru că-i lovise mașina, le murise soția la naștere sau căzuseră cu avionul. Nu pentru că au angoase identitare. La nivelul ăsta nu merge așa.

Cum nu se poate înțelege cu Jane, care e complet imună la ceea ce el a diagnosticat deja ca fiind o cădere psihică, îl sună pe Peter. Ultimul om de pe planetă pe care și-ar fi dorit să-l sune. Dar îl sună. Peter se pregătește să se însoare. Nu i-a spus direct, nu l-a invitat, dar lumea academică e mică. Nu i-ar fi păsat de excluderea asta, dar Peter cel de dinainte de nenorocire fusese, într-un fel ciudat, și totuși nu atât de îndepărtat, prietenul lui. Se putea raporta la trecut într-un fel oarecum similar, deși istoriile lor personale erau atât de diferite. L-ar fi durut respingerea dacă ar mai fi avut putere să-l doară ceva, altceva decât tot ce-l mânca pe dinăuntru.

– Cât mă costă?

Direct, fără politețuri. Atât de diferit de cum e el de fapt. Peter știe și adulmecă slăbiciunea, cum a făcut de fiecare dată. În felul lui, e totuși fiul lui Wolf.

– Ce anume?

Hanno se simte grobian, cum e toată tranzacția asta, de fapt, care-i rulează continuu în minte, care nu-l lasă din gheare. Cât costă un om? Cât costă viața lui?

– El, de fapt... E ciudat să încerc să îți povestesc cine e. Când eram mică, eu credeam că e prietenul meu vrăjitor. Că are puteri magice. Și doar despre mama am mai crezut asta. De fapt, am crezut foarte mult timp. Până când ea a murit și magia ei nu a fost suficient de puternică să o aducă înapoi sau să mă ducă pe mine la ea. Dar, revenind la el și la cine a fost dincolo de acei câțiva ani în care l-am cunoscut eu, a fost un mare visător. Un fel de căutător de comori. Un copil mare, cu forța asta creativă atât de rară care e numai a celor foarte, foarte dăruiți... Un scriitor extraordinar. Un cercetător fantastic. Un tip îndrăgostit de el însuși, care ne-a abandonat pe mine, pe mama, pe mătușa și pe mama lui, care m-au crescut pe mine după ce a murit

mama mea (e complicat, știu, e o poveste complicată, dar toate poveștile reale sunt așa), pe toate... Ne-a abandonat și nu s-a mai întors. A devenit celebru, a făcut o carieră fabuloasă, Sebastian, fabuloasă! Cei mai mulți oameni nici nu visează la așa ceva. Nu-l pot acuza, cu mintea de-acum, că a plecat și că nu s-a mai uitat înapoi. Dar adevărul e că l-am așteptat toată viața mea să se întoarcă, să vină după mine.

– Și când te-ai făcut mare?

– Când m-am făcut mare... aveam niște rezerve serioase de furie. Aveam douăzeci de ani și nu mai așteptam nimic de la viață.

– Și ce s-a întâmplat?

Martha zâmbește și-și trece mâna prin părul lui. Pare să fie gestul ei preferat, cu care punctează tăceri și zâmbete care nu merg până la capăt, ca o rază de lumină care se rupe undeva și lasă lumina să se disperseze pe dinăuntrul ochiului. Totul la ea îi pare lui Sebastian așa – vătuit cu un strat de lumină aurie, un pic vintage, un pic prăfoasă.

– S-a întâmplat că am înțeles că era și el doar un om, cu slăbiciuni similare cu ale mele, cu spaime pe care le duceam și eu pe dinăuntru. Și eu m-am îndrăgostit, și eu m-am speriat...

– De cine?

– De mama ta.

Sebastian nu spune nimic. În capul lui, povestea asta, care i-a crescut, ca marea, întâi până la glezne, pe urmă până la genunchi și acum uite că-i trece de cap, a început cu un bătrân și un câine care treceau pe sub fereastra lor în fiecare zi, într-un timp cu multe spaime.

– Trecea pe sub fereastra noastră.

– Știu.

– Trecea în fiecare zi.

– Știu.

– Crezi că voia să-l vedem?

– Da.

– De ce?

Martha își ține puțin răsuflarea. Prea multe emoții pe ziua de azi. Când povestești, se gândește, le digeri pe repede înainte.

– Las-o un pic să-și tragă sufletul.

Nu simțiseră niciunul că era și ea acolo. În ușa camerei lui Sebastian, unde s-au retras ei doi și Spatzi după desert.

– Eu sunt gata, spune Theo.

– Bine, mergem.

– Nu mai vrei o cafea înainte?

– Nu, iubito, am băut deja prea multe. Haide, să mergem să urcăm în bătrânul Castel.

Își ia vocea înapoi puțin câte puțin, dar tot ca un pește pe uscat e. Știe cine sunt ele. În capul holului e o cameră unde ele nu intră decât ca să aerisească și să mai bată pernele. Sigur că a răsucit cheia. Sigur că s-a uitat la pozele de pe scrin, pozele cu mulți copii. Între ele e o poză cu o fetiță. A luat-o și a dus-o în camera ei. Și-a băgat-o sub pernă. A doua zi, când a urcat în cameră, a găsit-o pe noptiera ei. Cineva pusese lângă ea un pahar cu flori proaspete.

Pe urmă Hanne a strigat-o să mănânce căpșune și ea a coborât încet, fără zâmbet. Hanne era cu spatele, în bucătărie. Pusese căpșunele într-un vas și le spăla în chiuvetă.

– Tu ești mama lui Hanno, nu-i așa?

A oprit apa și s-a întors. Nu era surprinsă.

– Da, eu sunt.

– Amândouă suntem.

S-a întors și a văzut-o pe Liese. Mult mai puțin stăpână pe ea decât Hanne.

– Dacă nu vrei să rămâi aici, pentru că ești supărată pe el, o să înțelegem, dar să știi că aici ești foarte mult dorită și aici mama ta a avut și ea o casă când era mică, pentru că mama noastră, bunica lui Hanno, a iubit-o foarte mult. O chema...

– Martha, ca pe mine.

Acum Liese plânge de-a dreptul și Martha simte nevoia s-o mângâie într-un fel. Se apropie încet, o ia de mână și o strânge puțin. Liese se lasă în genunchi, o ia în brațe și se boțește toată de plâns bolborosind *îmiparerăuîmiparerăuîmiparerău* și Martha înțelege că ce vrea ea să spună, de fapt, e că-i pare rău că mama ei nu mai are o casă aici, pentru că nu mai e. Nu mai e pe nicăieri. Martha o caută în fiecare zi. Pe deal, pe sub nucul cel mare, în leagăn, în grădina din față, în poiană, peste tot. De când a venit, a simțit că aici e țara de unde veneau poveștile. Aici e Ținutul Crăiesc. Aici locuiesc zânele. A crezut că și ea o să fie aici, că o s-o găsească. A crezut că o să i se arate într-un fel. Nu ea a făcut să vină Liese și s-o scape din casa aceea îngrozitoare? Ar fi trebuit să fie aici, ascunsă pe undeva. Dar nu e. Nu e deloc. De-asta plânge Liese. Pentru că mama ei nu mai e deloc. Nici mama lui Liese nu mai e. Mama ei, pe care o chema Martha, ca pe ea.

– Pot să mă mut eu în camera ei?

– Da, răspunde Hanne, poți.

– Nu ești tatăl ei.

– Dar tatăl tău este.

– Nu ai înțeles cum funcționează...

– Ba da, vreau să o cumpăr de la el.

– ...

– El e o rotiță în sistem – ea e etnic german, tehnic vorbind. *Auslandsdeutsche*. El poate înlesni cumpărarea ei de

către statul german, cum a făcut și pentru mine, nu? Asta e el, în fond, omul de legătură. Ei, eu vreau să o cumpăr direct de la el.

De data aceasta aleseseră o cafenea fără istorie, pe Bognergasse. De fapt, Peter o alesese. Al doilea telefon fusese direct cu *Sunt la Viena, unde să vin?* Nu-l chemase la el acasă. Era inutil să o expună pe Ingrid la toate astea. Pe podea, sub masa lor, era geanta de voiaj a lui Hanno, ceea ce însemna că venise direct de la aeroport.

– Nu ar fi trebuit să fii în America? îl întrebase Peter.

– Nu, ar fi trebuit să fiu aici mai demult.

Era diferit acest nou Hanno. Îi susținea privirea și avea ceva, o îndârjire pe care Peter nu o remarcase înainte. Ceva se întunecase, dincolo de ridurile noi și de cearcănele negre. Pentru prima oară poate, Peter îl simțea ca pe un frate mai mic și mai amărât. Da, Hanno fusese fiul pe care și l-ar fi dorit Wolf, dar plătea pentru asta... *O să-l mănânce iadul ăsta pe care-l are pe dinăuntru. De viu o să-l mănânce.*

– Nu o să ți-o dea niciodată.

– I-a dat-o deja mătușii mele.

– Nu înțelegi... Nu înțelegi cum funcționează el. De mătușa ta se folosește să i-o crească, pentru că altfel ar fi la mâna mamei și el nu suportă așa ceva, e prea cocoș. Dar fetița e proprietatea lui. Cum suntem toți. Cum ai fost inclusiv tu. Te-a scos la tarabă când nu i-ai mai convenit. Te-a momit cu miere.

– Și pe tine?

– Pe mine nu mă suporta. M-a scos din casă. M-a îndoctrinat toată viața că sunt nimic fără el. Un nimeni. Așa îi spune și soră-mii. Probabil că și mamei. Diferența e că ea a ales viața asta, noi, nu.

– Dar tu ai scăpat de-acolo.

– Vrei să-ți povestesc cum mă șantajează emoțional cu sacrificiile făcute de el pentru mine? Cum a sărit cu pumnii la mine singura dată când ne-am întâlnit, după ce am plecat? Pe un motiv cretin, pe care sunt sigur că nu-l mai ține minte. Știi cum e să te urască tatăl tău, să te considere mereu tâmpit?

– Da, știu cum e să te urască.

– ...

– E cam singurul lucru pe care mi-l amintesc. Că mă plăcea și mă ura, alternativ, pentru aceleași motive. Eram când spirtos, când obraznic. Când cuminte, când molâu. Mă făcea bou și mă lovea de pereți. Mama m-a urcat în tren într-o zi și am plecat. Cred că toată lumea a crezut că el ne-a părăsit pe noi, dar nu a fost așa. Noi am plecat. Ea m-a ales pe mine, până la urmă. Cred că niciodată n-o să pot să-i mulțumesc suficient pentru asta.

– ...

– Știu exact cum e tatăl tău, Peter. E o variantă mult mai rafinată a tatălui meu, dar e tot un tip violent, rapace, egoist, care nu ține la nimeni de-adevăratelea. De-asta vreau s-o cumpăr de la el. Exact așa cum ne vede el pe toți, ca pe-o marfă.

– ...

– O să am banii jos, să știi.

– Știu, Hanno, deși o să-ți fie ceva mai greu acum, după ce le-ai tras americanilor clapa.

– Poate, dar nu despre asta e vorba.

– E și despre asta, dar nu e piesa centrală a jocului. Nu o să ți-o dea. Nu o să ți-o dea niciodată, indiferent de câți bani ar fi vorba.

– N-ai de unde să știi.

E același, dar îi place mai mult varianta asta. Cute adânci de o parte și de alta a nasului, ca două linii prin care

durerea se scurge dincolo de colțurile gurii, pe care le trage în jos, de parcă la capătul lor ar fi două greutăți imperceptibile de plumb.

– De ce vrei tu copila asta, Hanno? Nu ți s-au întâmplat deja prea multe?

–...

– De ce?

– Pentru că e a ei.

Mâna lui Peter se întinde peste masă. O strânge pe a lui. E ca un final de epocă glaciară, doar că acum nu prea mai contează. Pentru el nu mai există dezgheț. Brusc, îl strâng de suflet cuvintele Mașei. Le simte ca pe o gheară din care se luptă să scape.

– Și pentru că e ca mine. Chiar dacă nu e a mea.

Peter nu îi dă drumul. Din motive pe care nu și le poate explica, se simte copleșit de omul ăsta, care e de o mie de ori mai talentat decât el și pe care l-a urât ca pe nimeni altul. Sau poate că nici nu l-a urât. Poate că a urât ce a văzut Wolf în el. Ce folos de mintea asta splendidă, când nu mai ai pe nimeni, când nu poți fi cu ai tăi și rătăcești așa prin lume, fără să te poți opri?

– Hanno... el va negocia, din partea română. El, direct. Și el o să-ți ia banii, fără scrupule, și n-o să-ți dea fetița. Nu o să refuze, o să tărăgăneze. O să tărăgăneze la nesfârșit. Rolurile astea, cum e al lui... nu știu cum să-ți zic, sunt pe viață. Nu o să iasă la pensie, nu o să-și ia concediu, mă înțelegi? Nu va exista un moment de pauză. Nu o să vândă fetița asta cât timp te poate exploata.

– Și negociatorul din partea germană?

– O să piardă partida asta. O s-o piardă intenționat, ca să poată ajuta alți oameni. Nimeni nu se pune cu Wolf. Nu în situația asta.

– Tu de când știi?

– Ce?

– Despre tatăl tău...

– De când aveam paisprezece sau cincisprezece ani, așa ceva.

– Mama și mătușa mea?

– Vor să plece?

– Nu, dar...

– Nu o să le lase, oricum. Îi sunt utile acum. Le va supraveghea, nu le va face rău. Ba chiar e posibil să aibă anumite avantaje, cât e fetița acolo.

– ...

– Să știi că... am vrut să-ți spun cumva asta de mai mult timp... Să știi că în felul lui ciudat a ținut la ea. Ea nu a avut regimul celorlalte. Nu din cauza copilului. Pur și simplu a fost diferit. Așa cum cred că și la tine a ținut. A fost pur și simplu un ghinion că... a fost ghinion, Hanno, asta a fost.

Câteodată, seara, pe pereți își fac loc pete de lumină, bucăți disparate de vară, ca un șotron al tencuielii cu soarele. E primul model familiar de care se leagă mintea ei. Primul strop de sens, prima formă coerentă care se imprimă în memorie și devine, în mod surprinzător, recognoscibilă. A mai văzut asta. E un limbaj pe care îl înțelege.

Oare unde se blocaseră cuvintele, când nu mai veneau? În cap, în gât, între coaste, printre dinți? Casa asta e mare, aerisită, nu are sinuozitatea un pic fetidă a Castelului, mirosul umed de subsol invadat de mucegai, amestecat cu mâncarea uitată pe foc la trei, cu fumul de țigară care se dispersează în spirale invizibile de la vreun balcon, cu mucăturile care alunecă în jos pe ghenă, ca pe un gât zgâriat de secreții stinse în oțet. Casa asta are aer pe dinăuntru, holuri largi și ferestre deschise, fotolii vechi, dar moi, curate, o ordine care se luptă cu haosul din ea. Martha iubește

haosul ăsta. Nu va fi niciodată o persoană ordonată. Din dezordinea minții ei vin ideile cele mai creative, dar spațiul ăsta, care emană curățenie și un soi de echilibru care îi e străin, reușește, într-un mod neînțeles pentru ea, să nu semene nici a farmacie, nici a muzeu, ci a casă cu un suflet mărunțit în amintiri. Pe mobilele lustruite se simt urmele degetelor de copii și de mame. Martha e parte, acum, din joaca lor mai mare. Aleargă împreună pe scări, se lovește în câte-un colț de masă care păstrează memoria altui șold, poartă o vânătaie care a fost a altcuiva, din alt timp al aceleiași geografii, al aceleiași alergări. Cu cine, spre cine?

Uneori se uită la fotografiile celeilalte Martha, cele cu copiii și cu niște oameni fără nume, despre care surorile nu vorbesc niciodată, și-și croșetează în minte povești despre fiecare dintre ei, le lasă genele să cadă peste culoarea incertă a ochilor, mereu sepia, le inventează voci și deodată, uite, se joacă, se joacă de-a ceva nou, fără Hanno, fără Clara, fără Pasărea Elefant, fără Spatzi, fără Castel. Se joacă și se simte vinovată pentru asta, pentru orice clipă fără ei. Totul devine o poveste care-i trădează și atunci lovește peretele sau ia câte o fotografie înrămată și o aruncă în celălalt colț al camerei. Pe urmă plânge în pernă. La început nu a venit nimeni, dar simțea pe cineva în spatele ușii. O răsuflare gâtuită, un plâns geamăn. Mama? Îi venea să fugă spre ea și să deschidă, dar știa că nu ar putea suporta durerea că nu e acolo. După câteva zile însă, ușa s-a deschis. La început, Hanne doar a stat lângă patul ei, fără să spună nimic, cu toată ființa acolo însă. Hanne are ochii lui Hanno. O iubește și e furioasă pe ea. I-ar scoate ochii ăștia, să nu-i mai vadă. Pe urmă i-ar pune la loc, să-i vadă în fiecare zi. După un timp a mângâiat-o ușor, cu vârfurile degetelor pe păr. Fără teamă. Asta le deosebește. Liese e temătoare în iubirea ei. Hanne e ca o stâncă, o mobilă din cele grele, pe care

nu poți să le miști ca să faci curat în spatele lor. Nu e aspră, dar te poți sprijini de ea. Te face să simți din nou pământul sub picioare. Faptul că poți să treci prin secunda asta, prin următoarea, prin timpul care se scurge până când respirația se reglează și amintirea durerii capătă contur, îți dă o umbră firavă de control. Durerea nu mai e o cascadă, nu-ți mai invadează plămânii, e o tristețe care capătă formă înăuntrul tău. Încă puțin și o s-o stăpânești. O să respiri pe lângă ea. Cu ea. Poate chiar o să trăiești cu ea, cine știe? Și, când mâinile tale i se aruncă pe după gât, când te sfărâmi în hohote la ea în brațe, vina se mai subțiază un pic. O poți duce. Nu te mai sufocă. Nu mai absoarbe toate cuvintele.

Casa are o tencuială gălbuie, ștearsă de ploi și de soare, dar grădina e îngrijită. E domeniul lui Liese. Aici cresc gura-leului, zambile, lalele, panseluțe pe rând corcolite de stăpâna lor. Două rânduri de brazi, de-a stânga și de-a dreapta grădinii, un nuc mai mic în spate. Pe la jumătate, grădina se vălurește și din ea se încovoaie spinarea unui deal, care poartă piersici, caiși, un cireș și un zmeuriș, ca pe o mantie de fructe vara. În spatele casei e o fâșie de pietriș pe unde Martha se uită în fiecare dimineață după șopârle. Pe deasupra, pe sub streșini și prin ramurile piersicului mare, care bat în geam, cuibăresc mierle gulerate și, din când în când, trec veverițe în drum spre nuc. E mereu o zburătăceală de voci, nu toate omenești, prin lumea asta mică. Din bucătărie se ridică dimineața miros de cafea și de cacao (dimineața se bea ceai doar la boală) și de sărățele cu chimen, de pâine prăjită, de cornulețe tăvălite-n nucă și pudrate cu zahăr.

Patul în care doarme Martha e mai înalt decât toate celelalte. E un pat dublu, cât o corabie de mare. Pe noptieră a pus poza cu Clara. La început Liese schimba florile în fiecare zi, dar, încet, încet, Martha a luat treaba asta în grija ei. De-atunci, Clara primește crenguțe, frunze, fructe

scofâlcite, despre care Martha crede că i-ar plăcea. Aici, în camera primei Martha, a găsit o bombonieră în care depozitează pietricele neobișnuite, fragmente spectaculoase de scoarță de copac, ghinde, cochilii goale de melc, tot ce simte că ar fi adunat și Clara, cum făcea pe vremea când masa lor, masa cea mare, așezată tot în fața geamului, era ca peștera lui Ali Baba, plină de cercei, boboci de floare, scoici, minuni mici, de păstrat în dezordine. Dezordinea e importantă. Din ea se fac poveștile.

Liese nu a comentat în niciun fel schimbarea. Buchețelele clasice au continuat să apară, dar s-au mutat pe măsuța cu oglindă, unde stau restul fotografiilor și, mai nou, un pick-up și un teanc de discuri, cumpărate de la Sibiu. Nu e o cameră de copil și, de altfel, nimic din ea nu te duce cu gândul la joacă.

Dar Martha se joacă. Mai nou, se joacă. Stă de vorbă cu umbrele ei. Pornește războaie și semnează tratate de pace. Urlă și se lasă consolată. Crește cu ele. Simte cum îi rămân mici. Se sperie. Fuge, vrea să fie normală. Se întoarce sufocată de dor. Știe că așa o să fie viața de-acum. O căutare după ceva de pe altă lume. O fugă după o altă Martha. Mai tare decât o viață printre umbre doare spaima că le-ar putea pierde de tot. Mai bine așa. Mai bine să fie o ciudată.

Mută patul cu capul în colțul camerei, scoate hainele din dulap și le înghesuie într-un cufăr enorm, pictat, pe care-l împinge cu greu de pe hol. Clădește cărțile în turnuri paralele cu rafturile. În dulap pune pick-upul, lasă ușile larg deschise, lipește pe interiorul lor pozele scoase din rame. Pune muzică și se lasă în voia poveștii. Așa. Așa e mai bine.

– Hanno mi-a scris, spune Hanne, că îți plac câinii. Ai vrea să luăm și noi unul?

– Nu, răspunde Martha. Nu, mulțumesc.

Ușa Castelului se trântește definitiv și totul se sfărâmă în urma ei. Martha pare că-și inspectează vârfurile picioarelor, dar în fapt vede zburând prin aer pene și cămăși de noapte, un lup din burta căruia alunecă șiruri nesfârșite de fetițe îmbătrânite înainte de vreme, discuri dezmembrate în fragmente de muzică ciudată ca o limbă străină. Totul se năruie, ideea însăși de *acasă* se face scrum, ca vrăjitoarea peste care fata cea frumoasă toarnă apă curată.

Spatzi rămâne uluit între ruinele Castelului fărâmițat. În jurul lui e o ceață groasă ca o smântână cenușie. O clipă se uită dezorientat în ochii ei, după care își prinde în dinți lesa desenată cu creta și dispare singur în orașul care nu se mai vede.

– Am văzut o poză cu tine și cu... mama ta. Erați pe stradă, era vară. Proprietarul avea legătură cu proiectul meu...

– Cu podcastul.

– Da, cu podcastul și... mi-am dat seama că știu mult mai multe despre omul ăla decât despre voi. Și că tu ai locuit aici, la câteva zeci de metri de unde stau eu, și nici măcar nu am văzut vreodată unde. Mintea mea a fost atât de plină de spaime și de... seismică în anii ăștia și...

– Știu.

– Nu, de fapt nu știi.

Interiorul nu mai seamănă cu ce-și aduce aminte Martha. Mobilele sunt altele, pereții sunt acoperiți de cărți. Poze cu ea și cu Clara, cu *Omi*, cu Hanne și Liese când erau tinere. Ce i-a rupt sufletul însă au fost cerceii. Cerceii Clarei, pe o masă rotundă, cu picior, pusă în fața ferestrei.

A plâns și Theo a legănat-o puțin. Și-au tras câte un scaun și s-au așezat. Theo a ieșit până la colț și s-a întors cu două ape și două cafele.

– Ți-am spus că nu beau...

– O beau eu și pe a ta dacă nu poți.

Și au stat o vreme așa, în liniște.

– Îi spuneam Castel...

– Nu doar tu, așa i se spune.

– Unde, pe net?

– Da, e destul de cunoscut Castelul tău. Sebastian l-a găsit și pe Pinterest. Îi făceam poze în fiecare anotimp, într-o vreme. Le puneam pe Instagram.

– Nici măcar nu știu cine l-a făcut.

– Arhitectul, vrei să spui?

– Da.

– Pot să aflu dacă vrei.

– Mulțumesc. Dar nu acum, dacă se poate. Acum aș vrea să stăm doar așa, noi două aici.

– Nu ai mai vrut să stai așa, cu mine, până acum.

– ...

– De ce a fost așa greu?

– Ce anume?

– Să fii cu mine? În general. Toată copilăria mea ai fost pe picior de plecare.

– Pentru că m-am temut că nu o să mă placi. Că nici măcar tu nu o să mă placi.

– Ce prostie... Pe tine toată lumea te place.

– Nu și tu.

– ...

– Să știi că nu era vocea.

– Poftim?

– Știu că podcastul ăsta e și despre mine, dar e și despre tine. Și nu, tu nu ești și nu erai vocea ta. Ești mult mai mult, ești...

– ... o povestitoare?

– Ți-am mai spus asta?

– Da, când eram mică.

– Ei, mă vizitează neamțul...

– Să știi că te plac.

– Poftim?

– Te-am plăcut dintotdeauna.

– ...

– Ai emoții că ești aici?

– Da.

– Vrei să-mi povestești ceva de-atunci?

– Ascultau muzică. Multă. Vorbeau despre literatură, despre cum vor călători, deși era evident că treaba asta nu era în cărți, în perioada aia... Ea era foarte frumoasă. Într-un fel tragic, dar frumoasă, cum vezi acum în reviste sau pe Instagramul ăsta al vostru. Nu i-am spus asta niciodată. Plănuia să mă ducă să văd marea. Știam că el nu e tatăl meu. Îmi doream să fie. Făcea o poveste din orice. Uneori se certau din cauza asta. Ea l-ar fi vrut mai cu picioarele pe pământ, cred. Dar asta cred cu mintea de-acum. Una peste alta, pe niciunul nu i-am cunoscut, de fapt, prea bine. El îmi spunea, uneori, că ea e o zână sălbatică, *eine Waldfee*... Cred că a fost foarte îndrăgostit de ea. Mă rog, cât putea el fi îndrăgostit de cineva. Femeile din familia noastră nu prea nimeresc bărbați care să le pună pe locul întâi. Nici măcar pasager. Mama și mătușa lui m-au crescut pe mine, cum știi. E o poveste foarte ciudată. Mama a stat și ea în casa lor, când era mică. A adăpostit-o bunica lui Hanno, *die Omi*, cea după care sunt botezată eu.

– De ce?

– Mama ei o abuza. Îi murise un copil și se răzbuna pe copilul rămas. O familie interesantă și ei, știu...

– Ce s-a întâmplat cu ei?

– Au emigrat în Germania. Toată lumea din satul ăla a emigrat, absolut toată lumea, în afară de Liese și de Hanne. Până în '89 România i-a vândut pe sași ca la piață. Plătea

statul german, plăteau și ei aici, știi? Plăteau pentru pașapoarte. Trafic de oameni, șantaj de ultimă speță. Familii mixte în care s-au întâmplat tragedii, că era mama româncă și tatăl neamț, și Germania cumpăra numai tatăl cu copiii. Grozăvie. Mai știi vreo țară care să-și fi vândut populația așa, ca pe vite?

– V-ați văzut vreodată?

– Da. Ea m-a văzut pe mine. Eram cu Liese să cumpărăm nu știu ce. Ceva ce nu se găsea, probabil, că nimic nu se găsea atunci. Și ea m-a văzut și probabil că un moment de umanitate a avut pentru că au început să-i curgă lacrimile și să tremure violent... Cel puțin așa mi-a zis Liese. Ele fuseseră prietene, în tinerețe...

– Tu nu-ți amintești?

– Nu, deloc. N-am înregistrat momentul.

– Bea puțină apă.

– Nu, mulțumesc, sunt bine.

– Și pe urmă?

– Pe urmă nu m-am mai întors la București toată copilăria. Tata și-a luat mâna de pe mine, dar le șantaja pe ele, le ținea legate de un sat care se depopula.

– Cum?

– El era un tip influent, securist sau ceva așa. I-a transmis lui Liese că, atât timp cât trăiește el, eu nu voi putea fi scoasă din țară. N-aveau cum să-mi facă pașaport. Și atunci au rămas și ele. Că, dacă ele plecau la Hanno, eu ar fi trebuit să mă întorc la tata, singura mea rudă de sânge. Dar eu eram mică atunci, suferam după mama și după Hanno și nu am înțeles ce au făcut ele pentru mine. Am fost un copil greu de crescut. Mereu răzvrătită, nerecunoscătoare. Niște sfinte au fost amândouă. Și le-am iubit enorm, doar că nici lor nu le-am spus.

– Cred că au știut.

– Nu știu dacă au știut. Ne bazăm mult pe chestia asta, că oamenii știu. Și facem tare mult rău. Eu am făcut rău. Și ție ți-am făcut... Nu, așa este, îmi dau seama, nu trebuie să mă scuzi...

– Acolo ai mai fost?

– La Heimdorf? Casa nu mai există. S-a dărăpănat până a căzut cu totul. Vezi, nu e întotdeauna nevoie de buldozer. Nimic din ce era nu mai e... Dar te înrăiește lucrul ăsta, știi? Când îți dau ai tăi cu șutul. Familia ta. Tatăl meu bun nu m-a vândut la nemți, dar m-a dat de pomană unor străine. Omul care aș fi vrut să-mi fie tată nu s-a întors nici pentru mine, nici pentru mama, nici pentru ele. Și eu m-am uitat cum se năruie lumea pe lângă mine, până nu m-a mai încăput. Cum mor femeile astea, una câte una.

– Și după '89?

Martha își plimbă ochii pe peretele invadat de lumină aurie. O blândețe cunoscută, ca o mângâiere cu șoapte cusute pe dinăuntru.

– Sunt obosită. Hai să mergem acasă.

Paharele de carton sunt strânse cu grijă, cerceii Clarei atinși cu vârfurile degetelor care au fost duse întâi la buze, ușa se închide. Tăcerea rămâne în urmă. Nu se mai aude altceva decât ecoul prăfuit al unor pași de copil pe scară în sus.

EU

Azi e senin. Nu știu prea bine însă ce e azi. Un an, o clipă... un *azi* generic, să zicem. Ca în literatură, unde vocea narativă e convenția. Toate trebuie să încapă în timpul ei, în timpul subiectiv pe care și-l croiește dintr-o cronologie amorfă. Din ce-și amintește, din ce proiectează... Așa că azi eu sunt eu și toate gândurile care mă fac să fiu eu sunt la locul lor. Din mine ies tuburi și piuitul acela pe care-l auzi în filme, care-ți spune că firul tău de viață e atent monitorizat de o mașinărie care, cine știe, de la o clipă la alta, poate începe să țipe artificial după ajutor în locul tău. Dar sunt eu și nu știu prea bine ce să fac. Să trăiesc intens clipa asta de degradare în toate straturile ei de frică și dezgust, sau să fug pe dinăuntrul meu, să mă rostogolesc fără grijă în jos pe un deal care se împăunează cu verdele lui brodat cu flori mici, poate părăluțe, poate altceva. Aleg dealul cu toată inima. Aleg iluzia. Clipa e murdară. Mă lepăd de ea. Sunt tânăr și liber. Sunt în afara durerii și a compromisului. Sunt dincolo de umilință și de vină. Sunt eu înainte să fi greșit. Sunt împăratul clipei de înghețată. Sunt personaj în povestea mea. Pot să fac ce vreau cu mine. Întind degetele să le trec prin părul ei roșu, dar ea nu e acolo, doar o vulpe mică se trage speriată din calea mea și eu deschid gura să spun *nu fugi,*

te rog, nu din nou, dar simt pumnul care mă lipește de perete și primesc înjurătura în obraz și mă umplu de furie, o furie mai mare ca mine, o furie care dărâmă dealul în praf și face tot cerul să explodeze că tata și ura lui sunt aici, cu mine, în ceea ce poate că e ceasul morții mele, că nu pot să scap, nu o să scap niciodată de el și nu pot să fiu cu oamenii care m-au iubit și atunci încep să îmi curgă lacrimile, ca unui copil mic. Sunt singur și monstruos în neputința mea și mă simt vinovat că nu m-a iubit, Doamne, cât am dus povara asta, cât m-a strivit, cât de absurd, cât de grotesc, cât a mâncat din sufletul meu, ca viermele, ca lepra. Orice am făcut, oricât am făcut, vina asta a fost acolo și e la rădăcina tuturor tâmpeniilor mele și uite că și acum mă scufundă, doar că din ea a crescut o furie mai mare ca a lui, mai mare ca mine. Și nu pot să o țin în frâu. Nu mă pot opri. De ce nu mă pot opri? Gândul ăsta se rostogolește în mine și mă arde pe rugul lui și mă îngrozește ideea că poate ăsta e miezul meu, ăsta sunt, asta am repetat la nesfârșit, copilul ăsta m-a nenorocit cu întrebarea lui la care nu a existat niciodată un răspuns. De ce nu m-a iubit tata? Lacrimile curg și aparatul țipă după ajutor și tot ce vreau, tot ce vreau să le spun, tot ce contează e că nu vreau să mor furios.

În 1812 apare prima variantă a colecției de povești adunate de Frații Grimm.

În 1982 apare romanul meu. Sunt Johannes Schell, scriitor.

În România începe programul de alimentație științifică. Mâncarea se găsește greu și e raționalizată în funcție de o medie a greutății stabilită din oficiu. Le e foame. Nu au lumină.

Îmi fac prieteni influenți. Negociez. Am recenzii minunate. Le decupez și le trimit în pachete cu alimente

neperisabile. Caşmirul e înlocuit de paste, orez, ulei, cacao, cafea, ciocolată, vitamine. Mai puține parfumuri, mai multe deodorante și șampon.

Fetița nu o veți obține niciodată, domnule Schell. Pentru mama și mătușa dumneavoastră nu e târziu însă.

Plec în turnee. Cartea e tradusă aproape imediat în franceză și germană. Câțiva critici nemți șterg cu ea pe jos. Nu-mi pasă nici cât negru sub unghie.

Merg regulat în Germania, îl cunosc personal pe negociator. Nu ne plăcem. Eu fac eforturi, el nu prea face.

În 1825 Dortchen se căsătorește cu Wilhelm. Se mută cu frații. Pe primul ei fiu îl botează Jacob.

Știm situația și o monitorizăm. Trebuie să înțelegeți că Herr *Wolf e un individ periculos și că nu există niciun fel de legătură legală între dumneavoastră și Martha Wolf.*

Mă întâlnesc la Basel cu Anna Kraft, care a fost colegă de catedră cu mama, la școala din Heimdorf. Îmi spune că nemții pleacă pe capete și că la București se dărâmă case pentru un nou proiect grandios, vezi Doamne, sănătatea arhitecturală de după cutremur. Mai puțină mâncare, mai puține grădini, mai puțină istorie. Mai puțini oameni. Vreau să vorbesc despre asta la un post de radio unde sunt invitat să mi se ia un interviu despre cărțile mele, dar Peter mă avertizează să nu cumva să fac așa ceva.

Scrisorile de la Martha și de la mama sunt din ce în ce mai greu de descifrat. Cuvinte tăiate, fraze fără niciun verb. Îmi vine să urlu că femeile astea sunt niște pedante cu multă școală și că nu scriu așa. Nu am cui. Le pun cartea mea în pachet, dar știu că nu o primesc. Insist. Mă chinuiesc de peste tot din lume cu telefoanele, cu centralistele. Reușim să vorbim rarisim, urlat, cu paraziți. Avem grijă să fie mereu în românește, altfel se taie imediat legătura.

Sunt invitat să susțin o conferință la Londra. Stau într-un *bed and breakfast* de cărămidă roșie, cu o grădiniță minusculă în față, pe zidul alb al căreia e un graffiti cu o vulpe. Conferința e un succes. Dau autografe, mi se iau interviuri.

Seara mă așez pe marginea patului și îi scriu o scrisoare interminabilă lui Wolf, genul de scrisoare pe care nu aș fi putut-o scrie acum cinci ani, dar acum pot. Am adunat în mine atâta durere și umilință, atâta duplicitate, încât pot. Pot să vitriolizez în scris la nici două ore după ce am zâmbit și am dat autografe. Acum sunt Johannes Schell și am lumea literară la degetul mic. O țin de coamă ca pe armăsarii din poveste și ea-mi mănâncă din palmă. Sunt Johannes Schell și nu am nimic al meu. Mi-am bătut joc de tot ce am iubit. Nu e nicio diferență între noi. El e o nulitate, un mediocru cocoțat la putere, un șefuleț de trei lei, un profitor, un escroc, un șantajist ordinar. Și e tatăl ei. Tatăl ei bun. Cu acte. N-ar ezita să le facă rău. Rup scrisoarea și ies pe stradă, fără țintă. E târziu, vineri seara. Londra sună toată a alcool și a muzică pe care aș da-o de cinci ori mai tare, să-mi asurzească toate gândurile, să le înnoade între ele, cât să nu mai știu să mă descurc în propriul meu cap. Ce bine ar fi să pot trăi în afara minții mele măcar cinci minute. Simt ochii vulpii cum îmi intră pe sub piele. Lumina dinăuntrul meu. E singurul lucru stabil din dărăpănătura asta de viață. Depind de ea. Trec pe lângă o vitrină de librărie în care îmi văd propria carte. Mă uit la ea ca la ceva străin mie, o extensie cartonată a gândurilor mele. Nu e braț, nu e ficat și sunt totuși eu. Un eu fragmentat. Aproape schizoid. Cât o s-o mai duc așa? Împrăștiind bucăți din mine prin lume? Ce fel de pribeag sunt? Simt umbra foindu-se în spatele meu și o iau mai departe pe străzi.

A doua zi de dimineață cumpăr cinci exemplare din romanul meu și niște cărți ilustrate pentru care Martha e deja

prea mare. Mă duc cu ele la un anticar pe care-l cunosc în Cecil's Court. Samuel e ceh, pasionat de cărți vechi. Părinții lui au fost tipografi. Estici, ca mine. Îmi dezmembrează povestea cu meticulozitate. Uite-le pe Dortchen și pe Baba Yaga, uite Scufița Roșie și uite-l pe Wilhelm, uite-l pe Jacob, singur și îmbufnat, răsfirați pe masa de lucru a lui Samuel, ca într-o sală de operații.

– E o chestie fascinantă folclorul, nu? zice el.

– Presupun, îi răspund.

Am ochii lipiți de somn și nu prea am chef de conversație.

– Am o biografie nouă a lui Madame d'Aulnoy, dacă vrei să te uiți pe ea cât meșteresc eu aici.

– Mulțumesc, cred că mă duc să aduc două cafele.

– O noapte lungă? zâmbește Samuel.

– Da, ca la Londra, fac eu la fel de ursuz și dispar în căutarea unei cafenele.

Când mă întorc, Samuel lipește deja paginile din cartea mea în interiorul cărților pentru copii. Una câte una. Față, verso, față, verso. Încap șase pagini pe o coală ilustrată. Îi ia cam două ore să termine, cu tot cu verificarea.

– Și acum?

– Acum le reținplăm, amice. Le trimiți în România fără probleme.

– Crezi?

– Garantat. Mai pui niște chestii de copii în pachet.

Rămân două exemplare din roman, pe care i le las. Cumpăr și biografia lui Madame d'Aulnoy, chit că o mai am în franceză, în original. O să o dau mai departe. Sau o s-o las la hotel. Să fie ea firimitura mea de pâine...

Îl invit să luăm prânzul împreună. Îmi mai scoate de sub tejghea o carte despre Mahler. O iau și pe asta. Mă duce într-un pub unde ne luăm bere și *shepherd's pie*. Bem pentru cartea mea. Bem prea mult pentru cartea mea.

*

Casa e răcoroasă vara, chiar și atunci când sfârâie trotuarul. Iarna, în schimb, se vaită din toate balamalele când îi înfoaie vântul streșinile, ca pe niște fuste cu tiv dantelat. În pod ninge și plouă prin două locuri. Liese își ia un scaun mic, cu trei picioare, se cocoață pe el și le peticește metodic. Tot ea se ocupă și de țevile care funcționează și nu prea. Înainte îl chemau pe Peter Haas când aveau mici reparații casnice de făcut, dar Peter Haas a dispărut de ceva vreme. Surorile nu vorbesc despre asta, dar Martha știe că l-au prins când încerca să treacă în Ungaria și că acum e la închisoare. Una peste alta, casa îmbătrânește fără prea multe proptele. Martha se uită la tavanul înalt din camera ei, la fotoliul-pat, la smalțul ceștilor vechi, la ambalajele de Maoam, pe care le colecționează, la săculețele cu levănțică din dulapuri, la cutia de aluminiu verde, în care stau *Vanillekipferl*, și la cea cărămizie, în care stă cafeaua, la șervetele albe, cu monogramă și cu albăstrele mici, brodate în colțuri, la sobele cu olane, la cutia mare, de lemn pictat, unde stau fețele de masă bune. Ele toate sunt parte din sufletul casei. Un fuior de istorii mici tors doar pe jumătate.

Pentru Liese însă casa pare să fie în primul rând un trup reumatic. Noduros, îmbătrânit, pe alocuri putred. Trosnește și plânge fără oprire.

Peter avea o trusă cu scule pe care o lăsase la ele. Patent, ciocan, vreo două șurubelnițe, sârmă, cuie, un letcon mic, o cheie reglabilă. Liese a luat-o în stăpânire fără alte explicații. Din când în când, își cumpără șuruburi, piulițe, fludor, dibluri. Și așa, e depășită de situație. Terasa din spate are crăpături verticale, lemnăria icnește la fiecare pală de vânt. Nu prea știe ce să le facă. Dă primăvara, conștiincioasă, cu var și cu grund și ridică din sprâncene. Știe că e degeaba. Casa e mare și bătrână, și nici ele nu sunt prea tinere.

Cel mai tare se teme de scara interioară de lemn. Când s-o șubrezi, o să-și prindă urechile cu ea. Liese oftează și se îndreaptă de spate.

– Te mai doare genunchiul? întreabă Hanne.

– Da, dar nu ca ieri. Cred că e și de la vreme...

– Eu cred că e de la artroză. Să iei vitaminele alea pe care le-a trimis Hanno! Le-ai pus pe raft și nici nu te-ai atins de ele.

– Da, să trăiți!

– Nu înțeleg de ce nu iei...

– Sunt bune pentru copil.

– Are și ea!

– Lasă, mai bine să fie...

– Căpoasă, face Hanne îmbufnată.

– Auzi, nu te duci tu până în grădină? Că-ți plâng trandafirii.

– Auzi la ea...

– Și când te întorci, poți să aduci și niște leuștean.

– Și o foaie de varză.

– Nu cred în foaia de varză.

– Atunci ia vitaminele.

– Lăsați.

– O să ajungi în baston.

– Nu s-a născut bastonul care să mă țină pe mine.

– Liese, ia vitaminele alea. De când a plecat și Werner Lundt, ai văzut că nu au mai trimis pe nimeni la dispensar. Dacă rămâi țeapănă, cum te duc până la Sibiu?

– Dacă rămâneam țeapănă, nu mă duceai nici până la dispensar...

– Păi, nu-i mai bine să nu rămâi?

Liese își așază ochelarii pe nas și coboară cu mare grijă de pe scaun.

– O să țină? se interesează Hanne.

– Ce-am făcut eu aici? Mare minune dacă ține. Tâmplăria n-a fost niciodată punctul meu forte.

– Liese...

– Da?

– Crezi că o să plece toți?

– ...

– Liese?

– Da.

– ...

– Da, așa cred.

O vreme tac amândouă. Geamul bucătăriei e deschis și prin el o văd pe Martha, în leagăn, aplecată peste blocul ei de desen. E din ce în ce mai des așa, ca iedera peste o schiță. Concentrarea vine mereu la Martha cu o poziție contorsionată, aproape nefirească, de trup prins între gând și forma lui fixată pe hârtie. Are un carnet mare, de piele maro, pe care scrie „Martha". E nou. Nu a întrebat de unde e. Nu întreabă niciodată. Și nici nu-și face simțită bucuria decât în hotărârea cu care se abandonează desenului. E ca o fugă încrâncenată dintr-o grădină de altfel primitoare. Hanne i-a scris lui Hanno despre această nouă pasiune și de atunci primesc mereu materiale – creioane cerate și creioane grafice, cărbune, guașe, tempera, hârtie bună. Liese păstrează toate desenele și, o dată pe anotimp, se duce la Sibiu și dă trei dintre ele la înrămat. Câte unul pentru fiecare lună care se duce.

– Am niște caise, spune Hanne. Și a mai rămas o mânuță de fulgi de migdale de la pachet. Cred că mai e și niște vanilie prin sertare. Să fac o prăjitură pentru după-amiază?

Vântul mișcă leneș frunzele nucului mic, de-acum mare. Fetița se încovoaie și mai tare de spate, se apleacă sisific, încruntată, peste foaia ei, de parcă de asta ar depinde ziua de mâine.

În sfârșit, are ceva al ei.

Dinspre grădină se ridică miros de lămâiță și de iarbă fanată de căldură. E o liniște seacă, de lume care îmbătrânește și se duce.

– Da, răspunde Liese, absentă.

Hanne îi pune o mână pe umăr, oftează și deschide dulapul unde ține castroanele și făina.

– Hanne...

– Da?

– ...

– Ai spus ceva?

– Nimic... Doar să ai grijă cu vanilia aia. Să n-o consumi pe toată.

– De ce nu stă Martha la noi?

– Martha are insomnii. De când era ea mică. Evită să stea la alți oameni. Cred că se teme să nu deranjeze.

– Dar noi nu suntem alți oameni.

– Nu, presupun că nu suntem.

– De ce nu vă înțelegeți voi două?

– Poftim?

– Tu și Martha... Nu sunteți ca tu și cu mine.

– Nu, nu tocmai.

– De ce?

– E complicat...

– Știi că spui asta ori de câte ori te întreb câte ceva despre voi? Că e complicat?

– Posibil, dar chiar este.

– Nu a fost o mamă bună când erai tu mică?

– Lipsea mult...

– De ce?

– Mergea să vâneze vulpi.

– Poftim?

– Așa spunea ea. Era gluma noastră.

– Și unde mergea de fapt?

– La serviciu. Doar că muncea foarte mult...

– Și tu muncești mult.

– Muncesc altfel. Pentru Martha serviciul părea să fie mereu pe primul loc.

– Pentru tine, pe primul loc am fost noi.

– Da.

– Da, dar când nu ai mai făcut ce îți plăcea, ai fost atât de nefericită, că nu părea să mai conteze altceva.

– ...

– Nu e un reproș, să știi.

– Îmi pare rău, nu a fost deloc așa...

– Ba a fost. Asta nu te face o mamă mai puțin bună.

– Nu sunt o mamă bună, sunt o mamă...

– ... obișnuită, știu, așa spui mereu.

– Pentru că așa e.

– Nu. Nu cred că există mame obișnuite. Dacă există, tu nu ești așa. Și să știi că nici eu nu mă omor după școala mea. Practic, de-acolo îmi iau notele. Știi cum ziceți voi mereu? Că notele nu contează pentru voi, dar că trebuie să le iei de undeva, din păcate?

– Nu e chiar așa simplu... Chit că și eu fac asta, până la urmă. Îmi iau salariul de undeva. Asta vrei să spui, nu?

– Într-un fel. Adică nu e obligatoriu ca serviciul să fie totuna cu ce-ți place ție cel mai mult să faci.

– Chit că așa a fost... atâția ani. Și că, dacă reușești să găsești un serviciu cât de cât bun, ești sclav pe plantație. În timpul săptămânii, îți mai rămâne timp să faci duș și să dormi câteva ore. Eu vreau să fiu cu voi. Și să nu trec prin viață sleită, ci, măcar din când în când, entuziasmată de ce

fac. Cei mai mulți oameni mari trăiesc așa, ca roboțeii, știi... într-un ritm infernal, cu puține portițe de scăpare.

– Da. În anii ăia ai avut un super noroc. Așa cum a avut și Martha. Dar poate că acum ai un super noroc cu... noi.

– Am mereu un super noroc cu voi. Doar că îmi doresc să fac ceva și cu mintea mea. Să o folosesc, cât timp mai e clară și... relativ productivă. Nu există nici competiție, nici comparație cu voi. Sunt sertare diferite. Îmi e puțin greu să renunț definitiv la unul dintre sertarele astea, doar pentru că celălalt e plin. Înțelegi ce spun? Îmi trebuie ceva al meu. Un ceva bun ieșit din capul meu.

– Da, înțeleg. Eu cred că poți să faci orice job. Și să faci podcastul despre orașul dispărut. Sau să scrii o carte.

– Eu nu știu să scriu cărți.

– Hanno știe. Și Martha.

– Martha a scris cărți de arhitectură.

– Și tu o să scrii despre oamenii care locuiesc în arhitectura aia dispărută.

– Sună a job full-time. Mie îmi trebuie un venit constant.

– Asta este, te descurci tu cumva. Eu am zece ani, nu pot să-ți dau chiar toate soluțiile.

– Ești cam obraznic...

– Ești cam simpatică...

– Scoți tu câinele afară?

– Sună a job full-time. Poate e momentul să stabilim un venit?

– Te descurci tu. Eu nu am încă patruzeci de ani, nu pot să-ți dau chiar toate soluțiile.

– Haha.. îmi place când ești așa.

– Așa, cum?

– Așa, tu. Tu, cum erai înainte. Când nu erai tristă.

– Nu mai sunt așa de tristă.

– Știu. Știi ce ți-ar face și mai bine?

– Nu, dar sunt convinsă că știi tu.

– Să ieși puțin cu câinele. Voi, adulții, sunteți cumplit de sedentari.

WAS MIR DIE LIEBE ERZÄHLT

Între ele e un perete subțire, așa că nu se văd una pe alta întorcând paginile. În copilărie, Hanne și Liese se țineau de mână și alergau cât puteau de repede pe dealul din spatele casei. Alergau până se rostogoleau în iarbă și atunci *Mutti* ieșea în prag și le striga încruntată să nu-și înverzească rochițele de duminică. Se ridicau împleticit și se ștergeau una pe alta pe genunchi. În bucătărie așteptau castroane al căror miros se simte aproape 60 de ani mai târziu în dormitoarele gemene în care două femei în vârstă citesc concentrate cărți de povești, gemene și ele. *Pentru Hanne* și *pentru Liese*. Așa a scris Hanno pe cărți. Niciuna nu o vede pe cealaltă încruntându-se, niciuna nu-și amintește obrazul mamei lipit de al ei. Ele trei sunt mereu împreună. Și când pleacă în pădure să aducă vreascuri, bine învelite în pat, în timp ce *Mutti* le citește să adoarmă, o iau pe cărări prin care curge aceeași poveste. Nici în vis nu se despart până când Hanne, adolescentă, se rupe din mica lor Sfântă Treime. Vrea o viață a ei.

Monstruos? Superb?

Liese nu-și revine din uluială, *Mutti* zâmbește amar, dar înțelege. Nu e bucurie însă în niciuna dintre ele. Când dezastrul își face apariția, sunt gata echipate pentru suferință. Ca și cum s-ar fi antrenat pentru asta dintotdeauna. Liese

nu știe de ce. Hanne nu știe de ce. Martha știe că nu știe altfel. Cumva, dezastrul apare, de fiecare dată. Și e treaba ei să curețe în urma lui.

Dar asta a fost demult.

Acum între ele stau o viață și un perete. O mamă moartă și un copil plecat.

Hanne și Liese nu citesc în același ritm. Când, în cartea cu poze a lui Hanne, Dortchen cea lipită acolo de Samuel freacă rufe cu mintea pierdută în buzunarul de unde au căzut bilete pe care nu ea i le-a scris lui Wilhelm, în cartea lui Liese aceeași Dortchen e mai tânără, își trece degetele prin părul lui Wilhelm, râde și-i povestește despre frații transformați în lebede, despre gușterul preschimbat în prinț. Abia s-a lăsat înserarea peste ei și povestea e la început. Dincolo de perete, Jacob nu prinde chiar toate cuvintele. Gușterul devine broscoi.

Dincolo de perete, Hanne recunoaște în cearta dintre Dortchen și Wilhelm bucăți din tinerețea ei. Dortchen însă nu-și face bagajele niciodată. Dincolo de peretele ei e Jacob. Iar Wilhelm e statornic, nu grobian. Se iubesc și se urăsc cu toții, în felul lor. Nu mereu în același timp. Nu mereu în aceeași cameră.

– V-am citit cartea, spune într-o zi negociatorul.

Hanno îl privește fără expresie. Încă nu se poate hotărî dacă o carte pentru publicul larg vine cu beneficii sau, dimpotrivă, îi perturbă echilibrul și așa firav cu omul ăsta, deja cea mai constantă relație din viața lui. Hanno și negociatorul se întâlnesc o dată la câteva luni, atunci când cel din urmă decide că și-a atins limita de înțelegere pentru bărbatul ăsta bizar care, pur și simplu, vrea să cumpere fetița unei foste iubite din România. Hanno e perfect conștient de cât de dus cu pluta poate să-i pară unui străin. Din păcate, viața

e arareori coerentă literar. Vine cu melodramă, cu ciudățenii, cu o lipsă crasă de narator omniscient. E oribilă și, de multe ori, e de prost gust. Iar omul ăsta e ca un cititor neantrenat. Are tot dreptul să dea cu povestea lor de perete, pentru că nu înțelege mai nimic din ea. Așa crede Hanno. Negociatorul, pe care-l cheamă Franz, e un semidoct care se bucură, în felul lui, să-l cheme din orice colț de lume aici, la Garmisch Partenkirchen, valea plângerii pentru nemții scoși din România. Aici e *Lager*-ul. Un fel de limb birocratic, în care se orchestrează „integrarea". În mod ironic, e și o stațiune de schi.

– Schiați? l-a întrebat negociatorul prima oară.

– Nu.

– Până la finalul afacerii, poate că o să schiați.

Așa îi spune. „Afacerea." Afacerea trenează deja de niște ani, timp în care Hanno și negociatorul au băut aceeași cafea proastă la Sofer Café, au mâncat rulouri congelate umplute cu o cremă fadă și s-au blocat în aceeași conversație. Că Wolf e un personaj important, de hachițele căruia depind viețile multor oameni. Că nu e încă momentul. Că dacă se simte presat, ar putea oricând să ia fetița înapoi la București, ceea ce în mod sigur nu ar fi bine pentru ea. Că nu există un părinte în viață care să vrea ca ea să părăsească România. Că nu există filiație. (Asta e partea de conversație pe care Hanno o urăște cel mai mult. O știe oricum pe dinafară. Ea e urmată, invariabil, de partea cu *s-ar putea chiar ridica obiecții cu privire la motivele lui Herr Schell de a solicita cumpărarea fetiței de către statul german.*)

E adevărat că, uneori, negociatorul are fie momente pasagere de umanitate, fie datorii morale față de diverse persoane importante cu o slăbiciune pentru cărțile complicate de peste 500 de pagini, care se străduiesc să pună pile pentru Hanno, așa că, în timp ce își molfăie ruloul (întotdeauna

cu scorțișoară; Hanno gustă, mai mult mimetic, din cele cu vanilie, care sunt o jignire adusă ideii de vanilie, în general), îi aruncă afabil câte un os de ros. O fotografie recentă cu Martha, o ofertă de a transporta mai ușor, către România, medicamente de care are nevoie Liese, intermedierea unei întâlniri cu cineva din Heimdorf, proaspăt ajuns în Germania. Asta înseamnă, uneori, informații la prima mână și, alteori, nimic.

Omulețul ăsta e, în fapt, un trepăduș cocoțat într-o poziție care-l face puternic față de cineva ca Hanno. Probabil că-i face plăcerea asta. Ideea că un tip relativ cunoscut, despre care el citește în ziare, o să vină din fundul lumii, în cel mai scurt timp posibil, indiferent ce înseamnă asta din punct de vedere financiar sau profesional, îi gâdilă orgoliul, îi ridică pulsul, îl face să se uite altfel la el însuși în oglindă. *Hallo, Franz. Das war nicht der letzte Tanz*[1]. Dintr-odată, ziua are alt tempo.

Am ceva pentru dumneavoastră, transmite Franz. Și Hanno vine. De oriunde. Cât de repede posibil. Uneori chiar imposibil de repede. Amână conferințe, anulează cursuri, ratează deadline-uri, își dă viața peste cap, o îndeasă într-o valiză, își pune căștile și, cu Mahler în urechi și cu portofelul simțitor mai gol, pleacă să se vadă cu Franz. Nicio iubită, deși iubire e un termen cât se poate de forțat cu privire la relațiile lui memorabile strict prin remarcabila lor asemănare una cu cealaltă – legături derobate de orice trăire romantică sau pasională, de obicei cu o altă literată la fel de plictisită de viață, ei bine, nicio asemenea variațiune pe tema Mașei nu beneficiază de eforturi minimal comparabile cu cele pe care Hanno le face constant pentru Franz. Când vine vorba de el, Hano nu mai e nici folclorist, nici autor de ficțiune, nici proaspăt doctor în antropologie. E un seismolog

[1] Acesta n-a fost ultimul dans (în limba germană)

antrenat să detecteze schimbări de dispoziție, de tactică, de discurs.

Am ceva pentru dumneavoastră. Aici începe (și, din păcate, se și termină) povestea.

Sigur că, de cele mai multe ori, acel ceva e un lucru banal, care ar fi putut fi lejer transmis odată cu mesajul inițial. În situația lor, nu prea există progres. Hanno știe, dar nu are cum să-și refuze o criză de optimism, o dată la câteva luni. E forma lui de supremă excentricitate.

– Ce nu înțeleg, spune Franz, e de ce se căsătorește ea cu Wilhelm.

– Poftim?

– Dorotheea Wild. Dortchen. De ce se mărită cu Wilhelm?

– Poate că-l iubea, zâmbește Hanno.

E nedormit de 48 de ore, a schimbat trei avioane și o vulgarizare a romanului lui, pe înțelesul lui Franz, i se pare o sforțare suprarealistă chiar și pentru el, care se complace masochist în toată șarada asta.

– Nu prea cred. Îi ia, oricum, o grămadă de timp să se hotărască.

– Uneori oamenii se hotărăsc mai greu.

– Nu și cei care iubesc. Nu credeți?

Hanno ridică ochii, ca și cum s-ar aștepta să descopere de partea cealaltă a mesei un alt Franz, unul prin care tocmai a zvâcnit brusc o umbră de ADN care se revendică din idealismul german. Dar nu, același Franz, rotofei, cu început de chelie și ochelari în etern picaj pe vârful nasului, molfăie impasibil din ruloul lui cu scorțișoară, așteptând un răspuns. Prin radioul mușcat de paraziți de la Sofer se distinge ceva care seamănă cu refrenul din *Weiße Rosen aus Athen*[1], înfoliat nefiresc parcă în vocea Nanei Mouskouri, complet nelalocul ei într-o stațiune de schi din anii '80.

[1] Trandafirul alb din Atena (în limba germană)

*

Uneori Theo simte că se tăvălește în cenușa unei lumi care s-a dus. O răscolește cu uneltele lumii ei. O desface în *track*-uri pe care le lipește, ca pe cioburi, într-o poveste. Poate că asta înseamnă să scrii, de fapt. Iei vocile făcute bucăți și le montezi pe-un fir logic. Dar dacă nu e logic? Dacă e absurd, de exemplu? Cu ce începi? Cu cine? Le montezi în imagini. Regizezi o stare. Construiești un sunet. Intuiești potențialele interferențe. Încerci să faci lipiturile insesizabile. Găsești un ritm. Un ton. Te împiedici în el. Nu e bine, ai mers prea repede. Ai mers prea încet. Te obișnuiești. Te joci cu dezechilibrele. Cu propriile greșeli.

– Te întrerup o secundă.

Își dă jos căștile.

– Ți-am adus ceva. Cred că o să-ți placă.

Ioan îi întinde cartea înainte ca ea să apuce să aibă o reacție.

– Am găsit-o la Cărturești. M-am gândit că tu n-ai citit-o... Mie mi-a plăcut enorm. Omul ăsta e talent în stare pură.

Nu spune nimic. E și asta o voce. Aia pe care-o dai mai jos, să nu se audă.

Was mir die Liebe erzählt

de Johannes Schell

Prima ediție, cea din '82, e apărută la Penguin. În română a fost tradus după '90. *Normalisch*.

Ioan zâmbește și se întoarce pe călcâie. De unde știe că vrea s-o deschidă singură? Intuiția lui e uneori ca muzica pe care o ascultă. Susură prin toate firidele lumilor reale și ale lumilor imaginate. Și le ține împreună. Tot așa cum, câteodată, le clatină pe toate.

Așteaptă, oricum, o vreme. Probabil că și el așteaptă dincolo, în bucătărie. Theo știe ce va găsi înăuntru și totuși

trage aer în piept sonor, ca și cum nu s-ar fi așteptat, ca și cum n-ar fi știut dintotdeauna că acolo, pe prima pagină, e un desen minuscul cu un câine, un spaniel care sigur că e, de fapt și de drept, auriu, dincolo de convenția conturului negru pe pagina de culoarea pielii nevăzute de soare. Tot soarele e în stânga lui, acolo unde primii editori au păstrat scrisul de mână al lui Hanno așa cum a fost el atunci, un pic tremurat, ivindu-se jucăuș din lesa câinelui.

Pentru Martha

Nu citește imediat. Stă un pic pe pagina asta, urmărind conturul literelor cu degetele, cum fac copiii. După o vreme, când se ridică de la birou, simte prin ușa întredeschisă mirosul de cafea. De unde a știut? Probabil că la un moment dat va renunța să își pună toate întrebările astea în legătură cu el. Brusc, o traversează gândul că Martha nu a avut pe cineva așa niciodată. Clara, da, ea, da; Martha, nu.

Ioan așteaptă în bucătărie, cu căștile în urechi și cu o altă carte, tot de Hanno, o culegere de eseuri. Theo îl cunoaște pe traducător. A făcut interviu cu el, odată.

– Îți place?

– Cum scrie? Da. Îmi place foarte mult. Întotdeauna mi-a plăcut. Studiile pe folclorul african, alea pe zânele celtice, eseurile despre feerie și mască sau cărțile de antropologie, mă rog, mie astea mi se par cele mai bune, mai ales...

– *Homo ludens*?

– Exact, *Homo ludens*. Genial. Și-i place Mahler, ca și mie... A scris despre asta, știi? Dar *Homo ludens* e cartea mea preferată de el.

– Isteriile medievale...

– Da, dansul ca formă de disperare, poezia ca joc cu moartea... Așa cum scrie el despre episodul de *choreomanie* de la Strasbourg nu scrie nimeni.

– Da, l-am citit și eu. Început de șaișpe, parcă, nu?

– Da, 1518. O epidemie de dans publică, virală, indusă de disperare, de foame, de teamă, de fanatism religios, de oroare, de mizerie, de pierderile succesive, de valurile de ciumă... Pur și simplu corpul nu te mai ascultă, se revoltă și...

– ... dansează.

– Romantic, nu? Atroce, de fapt. Mureau de epuizare, în spasme îngrozitoare, vărsându-și măruntaiele, incapabili să se oprească. Îi spuneau blestemul Sfântului Vitus.

– ... sau al Sfântului Ioan.

– Uite că tu știi mai bine ca mine...

– Nu, dar și mie mi s-a lipit tema asta de creier, la un moment dat. Au tot fost molime din astea ciudate, ușor incredibile, cel mai probabil cu sâmbure psihologic. E totuși greu să explici amploarea, izbucnirile simultane în zone geografice diferite, morțile.

– Mamă, tu chiar știi...

– Accidental. A scos Florence un album nou și am citit cu Sebastian despre el.

– Eu nu prea cred în accidente.

– Dar despre toată povestea asta ce crezi? El, Martha, noi... Cățelul ăsta care, apropo, cam trebuie dus afară.

– Ieșim noi, Sebastian și cu mine, în zece minute... Nu cred nimic, Theo, încerc să iau lucrurile cum sunt. Sigur că, din când în când, mă arde să o întreb pe mama ta, dar nu vreau să o răscolesc...

– Eu am întrebat-o.

– Serios?

– Da. Am băut o cafea acasă la Hanno.

–...

– E fosta ei casă, Ioan. Acolo au stat ea și mama ei. El stătea la mansardă. Cred că e cea mai fericită etapă din viața ei.

– Eu cred că a fost fericită și cu *Tante* Hanne și *Tante* Liese. Și cu tine...

– Mă rog, a fost o mamă destul de absentă.

– A muncit enorm, Hanne. Și în toată perioada asta, cât nu v-ați văzut, cât a fost toată nebunia cu tine, cu jobul, a dat sute de mesaje.

– Dar nu m-a sunat.

– Nu, n-a prea sunat... Unii părinți nu au obișnuința asta de a vorbi cu copiii lor. Grija se manifestă altfel, te hrănesc, îți cumpără compulsiv chestii de îmbrăcat, se tem pentru tine în fiecare secundă și îți așază toată teama lor pe umeri, îți spun că ești lumea lor (și chiar ești!), dar nu vorbesc despre cum le e. Sau despre cum ești tu. Sau despre ce îi sperie de fapt. Despre cum îi mestecă viața, puțin câte puțin. Cum le ia tot și le aruncă, din când în când, câte un os. Sau câte o minune. Pe care o ratează, de cele mai multe ori, tocmai pentru că le e atât de frică. Nu vorbesc, în fapt, despre nimic care ține de viața interioară. Nu au obișnuința asta, chit că sunt oameni, cum e și mama ta, de o profunzime remarcabilă. Aparțin unor generații pentru care cuvintele au fost arareori așa, o piscină în care să înoate cu plăcere, cu tot corpul în apă, cu toate gândurile curățate de încordare. Mulți pur și simplu nu-și dau voie să se bucure de nimic. Și ăsta e un microb care se ia, din păcate. Trece ușor de la părinte la copil. Ea a fost și un părinte singur. Și a fost mereu pe picioarele ei. Sigur, a fost foarte îndrăgostită de meseria ei, dar și tu ai fost. Încă ești și ăsta e un lucru bun, chiar foarte bun, chit că nu-l simți așa acum, simți doar dezamăgirea, dar uite că poți să întorci dezamăgirea asta în favoarea ta. Poți să ți-o scoți din sistem. Poți să dansezi pe

mormântul ei, pur și simplu... Poți să faci altceva din lucrul ăla care-ți plăcea.

– Nu mai e la fel.

– Nu, nu mai e. Dar nu-i nici chiar așa de rău... Cumva, te uiți la viețile lor, la cum s-au cheltuit oamenii ăștia imens de talentați, la ce nenorociri au dat peste ei și, în lipsa unor obstacole insurmontabile, îți dai voie să nu treci prin viață cocoșată de tot ce n-a mers bine. Eu sunt convins că tu poți să faci chestia asta. Sigur, e foarte nedrept cum a trebuit tu să renunți la un job care ți se potrivea mănușă, dar nu e singurul job de pe fața pământului, nu s-a terminat lumea, nu ți-ai ratat viața, nu ai, din fericire, o singură dimensiune. Poți face mai multe lucruri. Ești stăpâna minții tale. Un teritoriu vast în sine. Chiar nu ai nevoie de un microfon ca să-l explorezi... Mama ta a suferit o viață că nu a vorbit suficient cu mama ei și cred că, într-un fel, suferința asta a ținut-o departe de propria fiică. Eu cred că te-a vrut mai...

– Puternică? Păi, n-am ieșit așa...

– Întotdeauna când ne chinuim să evităm greșelile trecutului picăm fix în ele, nu crezi?

– Nu vreau să vă întrerup, dar câinele ăsta trebuie să iasă afară...

Vocea lui Sebastian se strecoară prin ușa întredeschisă și se desface în scaune trase pe gresie, mâini care caută lesa, chei care zdrăngănesc, pași amestecați pe scări, lătrat isteric în dreptul apartamentelor în care locuiesc alți oameni. Cu alți câini.

Theo rămâne singură cu cartea lui Hanno.

Nu deschide niciodată scrisorile lui. Știe că de la el sunt creioanele și hârtia bună, tricourile colorate și casetele cu muzică, sandalele de piele și cărțile pe care le iubește, ciocolata și banii pe care Liese și Hanne îi strâng pentru ea,

într-o cutie chinezească din salon. Ghiozdanele, penarele, adidașii, blugii, puloverele de Shetland, rochiile de catifea, brelocurile, revistele, figurinele cu animale pe care le colecționează, ciorapii fini, pe care abia a început să-i poarte, cutiile de lego, stickerele, uneori autografe de la diverse celebrități de care n-au auzit niciodată. Le primește tacit, niciodată expansiv, nu mulțumește.

Stă mult afară și desenează, uneori, cât o ajută lumina. Un fir de gura-leului, o ciocănitoare verde, o cârtiță ieșind din mușuroi, un greier pe o frunză de păpădie, un ochi de apă care se încrețește sub puful unui boboc de gâscă, o veveriță, o tufă de trandafir, un șir ordonat de furnici pe aleea pietruită care duce la poartă, un mănunchi de narcise vizitate de un fluture, un castron cu piersici, un iepure de câmp, o poartă din lemn ridat de timp și de ploaie, cu vopseaua plesnită pe alocuri, un con de brad, un cuib de berze, o zaharniță de porțelan olandez, găsită în bufetul lui *Omi*, o tufă de mure, un melc în explorare, un chip de femeie cu cercei mari și ochi de culori diferite. Cel mai des. Aproape obsesiv.

Uneori pleacă prin satul din ce în ce mai pustiu, intră în curțile părăsite, în căutare de subiecte, cu blocul de desen sub braț și creioanele într-o traistă improvizată. Poartă pantaloni scurți, bascheți și tricouri cu etichete străine, toate de la pachet. Casele și curțile părăsite arată în primele zile de parcă stăpânii dau o raită până la Sibiu, dar cu timpul ceva din ele îmbătrânește brusc, iarba năpădește pragurile, copacii se coșcovesc, roșiile se amestecă fantasmagoric cu irișii, lăcrămioare și lalele, din trepte izbucnește, nechemat de nimeni, spânzul, tufe de liliac spânzură peste garduri, încuietorile ruginesc în jurul cheilor lăsate în ușă. Uneori Liese o ceartă și o roagă să nu mai intre așa prin gospodăriile oamenilor care au plecat, dar Martha știe că amândouă surorile au înțeles de mult că ea caută ceva ce ele nu-i pot

da și că, pentru vina asta, care nici măcar nu e a lor, îi vor trece cu vederea orice nesupunere. Așa că nu bagă în seamă și colindă mai departe, nestingherită. Merge chiar până acolo încât, atunci când familia Rosenfeldt fuge cu Trabantul până la graniță, de unde sunt întorși cu pașapoartele lor false cu tot direct în vreo pivniță unde-i uită Dumnezeu, mănâncă tacticos, dimineața, direct din tava de cremșnit lăsată de Frau Rosenfeldt la răcit, în bucătăria unde se foise toată ziua de dinaintea plecării, s-o vadă vecinii cum gătește pentru duminică.

Nu o deranjează liniștea tot mai consistentă din jur, ca o ceață prin care nu se văd decât porți deschise și grădini care dau pe-afară.

Într-o zi, găsește neîncuiată și poarta casei din capul străzii. Casa Liebmann. Cea mai frumoasă dintre toate, cu cea mai mare grădină, cu leagăn și cu promisiunea unui salon imens. La poartă sunt hortensii, cum avea acasă, la București, iar înăuntru, o explozie de tufe de lavandă, anemone, bujori, crăițe, scânteiuțe, mimoze, clopoței și regina-nopții.

Intră cu grijă, să nu trântească poarta, și abia dacă prinde nucul cu coada ochiului când vede coada roșcată fremătând printre margarete. Se oprește din drum, cu respirația în gât, atentă și la aerul care se mișcă în jurul ei, la lăcusta care-i trece pe lângă gleznă, la măcrișul care se scutură, la pițigoiul care le privește de sus – două jivine la fel de amenințătoare și de nepoftite în lumea lui. Vulpea se uită și ea la musafiră, încremenită în ceva ce nu pare a fi frică, ci mirare. Martha își simte inima între urechi, de unde trimite împunsături care aduc a camioane rătăcite. Pare că lumea s-a oprit din nou, cum tot are obiceiul în ultima vreme, aici, în grădina asta haotică, deșănțat de frumoasă, unde o vulpe așteaptă pe alee s-o vadă ce face mai departe.

Doar că ea nu face nimic. E prea copleșită de moment. Se lasă ușor pe vine, cu mâna dreaptă căuș, cu degetele ridicate ca niște gratii de colivie, abia atingând iarba. Are ochii măriți și își simte obrajii roșii, ca și cum ar fi mânjiți de dude peste care a bătut soarele. Vulpea așteaptă. O lasă să se scufunde în privirea ei aurie, o urmărește cum abia suflă, hipnotizată de animalul care se întoarce dintr-odată pe toate cele patru picioare și dispare ca și cum grădina însăși ar fi înghițit-o în pântecele ei verde. Acum deja le digeră pe amândouă. Clipa e departe, a trecut și, dat fiind că nu e povestită, pare făcută dintr-o succesiune de cadre care, până mâine, nici măcar nu vor mai avea consistență.

Martha se întoarce însă în fiecare zi. S-o deseneze. Chipurile. Vulpea nu apare de fiecare dată. O lasă să aștepte. Poate că stă pitită într-o tufă și o privește cum face ochii roată, scotocind prin iarbă după o adiere de blană roșcată. Martha își scoate blocul de desen, se așază turcește în mijlocul aleii și își ascute răbdarea. Plictiseala îi țârâie în urechi mai ceva ca un greier, foamea se furișează și ea în ecuație. În plus, e iulie. Căldura alunecă în valuri domoale prin ochiurile largi ale frunzișului, laolaltă cu lumina zdrențuită. Sunt după-amiezi al căror luciu se schimbă cu fiecare ceas.

În a treia zi, vulpea apare. Ca din pământ, ca de nicăieri. Ochii Marthei fugiseră doar o clipă după o albină. Când i-a întors spre alee, vulpea era acolo. O studia. Nici vorbă să o deseneze. Se uită din nou una la alta, ca în scenografia suprarealistă a unei încercări de teatru mut. Nu durează la fel de mult însă. Ca și data trecută, vulpea zvâcnește atât de brusc, încât fetița nici măcar nu-și dă seama în ce direcție s-a dus. Realitatea ei însă, deși fabuloasă, nu i se pare nicio secundă îndoielnică. Cum nici relația lor, stranie și totuși atât de firească, nu i se pare vreun moment neverosimilă.

Într-o zi, așteptând să apară vulpea, Marthei i se face foame atât de crunt, încât își pune serios problema să dea o fugă până acasă, după ceva de mâncare. Perspectiva de a da nas în nas cu Liese însă, care dezaprobă ferm escapadele prin satul aproape gol, nu e tocmai apetisantă. Rămâne cealaltă soluție, deja testată prin alte gospodării. Încercatul ușii. În cele mai multe cazuri, oamenii lăsau ușa descuiată și ferestrele neoblonite. Ca și în cazul celorlalte case, și aici Martha găsise poarta grădinii deschisă. Era logic să crezi că n-au închis ușa. De ce s-o închidă, oricum? Nu e ca și cum te poți furișa peste graniță cu casa în spate. Martha știe a cui a fost casa asta. Știe niște bucăți de poveste, făcute mai mult din tăceri și din cuvinte lipsă. Restul l-a însăilat ea, cum s-a priceput. Nu-i vine să intre. Vulpea întârzie însă. Ar mai aștepta-o. Poate are noroc. Și, oricum, se prea poate ca ușa să fie închisă.

Ușa chiar e închisă, dar când dă să se întoarcă pe alee, se împiedică în prețul de pe prag. Cheia e acolo. O simte prin talpa subțire a pantofului. Dă prețul la o parte și o ridică. O ține cu două degete în lumină.

– Cheia, Alice!

Ușa se deschide ușor. E răcoare înăuntru, o răcoare care-i face brusc pielea ca de găină. Salonul e, într-adevăr, intimidant de mare, probabil mai mare decât salonul oricărei case de la țară. În centru e o masă rotundă, masivă, cu picioare cilindrice de grosimea unui trunchi de copac nu tocmai tânăr. Martha ocolește ciucurii covorului turcesc, în mod evident pieptănați compulsiv de cineva care nu se va mai întoarce niciodată. Pe bufet s-a pus deja praf de un deget, dar asta n-o împiedică să studieze fotografiile. Cele mai multe sunt cu un băiețel blond, nu mai mare de doi, trei ani. Martha nu știe nimic despre el. Caută febril o altă fotografie, cu alt copil, dar ea nu pare să fie nicăieri. Vizavi de bufet, de partea

cealaltă a mesei, e vitrina. Trei niveluri. Pe primul sunt farfurii de Delft. Martha le recunoaște, pentru că și surorile Schell au câteva. Îi plac. Înainte nu le foloseau prea mult, dar de când a apărut ea, scot oricum vesela bună în fiecare zi. În plus, Liese a primit de curând de la Hanno un set de porțelan Meissen din care-și beau ceaiul în fiecare după-amiază. Fiecare ceașcă are alt desen. A Marthei e cu un cârd de rățuște într-un peisaj campestru.

Pe următorul nivel sunt figurine din porțelan de Dresda. Ciobănași, pescari și câteva animale. Între ele, un cățel auriu, care-i aduce aminte de Spatzi. Amintirea asta înțeapă însă, și ea e oricum cu răsuflarea tăiată. Nu mai stă să se uite ce e pe al treilea raft de sticlă. Pe unde-o fi bucătăria? O găsește ușor. E aceeași structură ca a casei în care locuiește acum, doar că totul e dublu, ca suprafață. În casa asta însă nu a rămas nimic de mâncare. Bucătăria, în sine, e mai degrabă o zonă austeră. Nimic nu o înveselește. În toată casa, de altfel, e ceva rece, o apăsare pe care o simte fără să o traducă în alt gând decât că aici e frig, prea frig chiar și pentru o casă săsească apărată de o poartă înaltă și de draperii grele. Nu deschide niciun sertar, nu dibuiește nici măcar un biscuit. Foamea i se zbate în stomac, amestecată cu frica. O strânge casa asta. O strivește.

Mai bine mă duc afară să-mi iau niște caise, se gândește. Pe drum, se mai oprește o dată în fața vitrinei. O deschide și scoate câinele auriu, să-l vadă mai bine. Detaliile sunt uimitoare. Fiecare fir de blană pare că are viață. Martha se pierde puțin în ochii lui rotunzi, în care i se pare că distinge irisul migălit de o pensulă fină.

Haide, Spatzi, vii? Bun băiat!

Aerul se mișcă în cameră. E o respirație caldă amestecată cu răceala casei, fără sunet, dar atât de puternic diferită, încât atunci când se întoarce, știe sigur că vulpea va fi acolo.

Și este.

La trei pași distanță.

Martha scapă câinele de porțelan din mână și țipă îngrozită când el se face cioburi pe parchet, detonând tăcerea prăfuită din salon.

Și ea, și vulpea fug în aceeași direcție.

Uitase complet că are o agentă. De fapt, relația lor financiară se încheiase cu mult timp în urmă.

– Nu pot să cred – cercetătorul care a dezertat în favoarea literaturii! râsese ea.

Nu-i picase bine. Gazda, un medievist între două vârste de la Universitatea din Amsterdam, nu prinsese ironia.

– Îl cunoști pe doctorul Schell? E unul dintre cei mai străluciți...

– ... nehotărâți ai timpului nostru, Oskar. Da, zâmbise ea malițios, îl cunosc pe doctorul Schell. Are și un Mr. Hyde literar însă, pe care prefer să-l ignor cu desăvârșire.

– Bună, Jane, ce mai faci?

– Cam ca de obicei, vânez talente. Tu?

– Netalentat fiind, vânez relații.

Oskar de Vries profitase de un platou cu trufe din apropiere ca să se îndepărteze de zona de conflict.

– Te alinți, Schell. Tu nu ești netalentat, tu doar faci alegeri proaste.

– Ascultându-te pe tine, aș zice că arareori încercările literare ale cuiva au primit mai puțin credit.

– Eu nu te consider netalentat literar, dar ca folclorist ești mai vandabil.

– Înțeleg.

– Nu, finanțe nu prea înțelegi, dar, în rest, ești, într-adevăr, strălucit. Ți-am citit cartea.

– Ești prea amabilă.

– Deloc, dar citesc rar literatură și, când o fac, apreciez dacă nu mi se irosește timpul. Ești în turneu?

– Așa și-așa.

– Asta e o formulă exotică pentru mine. Invenția ta?

– Nu, doar că îmi întrerup frecvent călătoriile profesionale.

– Din... aceleași motive?

– Din aceleași motive.

– Îmi pare rău.

Sunase sincer. Ca o scădere bruscă a nivelului de aciditate conversațională. Ca o ofertă de pace nesolicitată.

– Ceva de băut?

– Aici sau în altă parte?

– Avem opțiunea asta?

– Hanno, ești la Amsterdam! Aici avem toate opțiunile.

Nu băuseră nimic, până la urmă, dar vizitaseră împreună Hortus Botanicus. Îi prinsese ploaia exact când el îi explica la ce se folosea în Evul Mediu *scabiosa columbaria*.

– Fascinant, Schell, tuturor fetelor le povestești despre râie la prima întâlnire?

– Nu, doar foștilor agenți. Asta e o întâlnire?

– Întâmplătoare, dar se califică. Ne-am dus să vedem niște sere, e aproape întuneric și suntem amândoi murați sub haina ta. Ca un gentleman ce ești, ar trebui să mă conduci acasă, dar o să iau un taxi, dat fiind că încă nu te-am iertat pentru contractul ăla din America. Unde stai? Te sun mâine, să te scot la prânz.

Prânzul fusese la Café 't Sluisje. Jane purta o rochie petrecută, neagră, cizme de cowboy și cel mai roșu ruj inventat vreodată. Îi displăcuse. Stridentă, foarte departe de profesoarele cuminți cu care era obișnuit. Continuaseră să se vadă însă. Merseseră împreună la Woonboot, bătuseră

librăriile, bârfiseră toată lumea academică, mâncaseră prea multă ciocolată și în vreo două rânduri băuseră prea mult. Jane închiriase de fiecare dată o cameră de hotel. Hanno nu se opusese. Era tot ce trebuia să faci în relație cu ea. Să nu te opui. În rest, totul părea să fie straniu de necomplicat.

– Recunoaște că sunt cea mai comodă relație pe care ai avut-o vreodată.

– Din ce punct de vedere?

– Din toate, Schell. Tu ai munca ta, eu pe a mea. Tu nu stai într-un punct fix, eu nu stau într-un punct fix. Tu nu ești tocmai disponibil emoțional, eu nu caut pe cineva care să-mi ofere stabilitate și să mă mângâie pe creștet când viața e nasoală...

– Ești a doua persoană care-mi zice de chestia asta cu disponibilitatea...

– Da, nu e tocmai punctul tău forte. Dar e OK. Eu nu vreau să te schimb și te sfătuiesc să nu încerci nici tu să mă schimbi pe mine. Nu merge. Setările din fabrică sunt excelente.

– Asta înseamnă că acum avem... o aventură la Amsterdam?

– Nu neapărat.

– ...

– Adică putem avea o aventură pe termen lung. Nu neapărat la Amsterdam.

Rămăsese așa. Fără explicații suplimentare. Patru zile mai târziu, Hanno zburase spre un congres la Londra, iar Jane, la Târgul de Carte de la Frankfurt.

... unde, ca să fie clar, nu am treabă cu ficțiunea. Ficțiunea îmi dă dureri de cap.

Se revăzuseră peste cinci luni, la Oxford. Plecaseră împreună într-o scurtă vacanță, în Rhodos, de unde Hanno zburase precipitat spre Garmisch după numai două zile. Un

telefon de la Franz. Cealaltă relație, mult mai pretențioasă. Jane nu comentase în niciun fel. Nu avea, de altfel, să comenteze subiectul Martha nicicum, pe parcursul următorilor ani. Se despărțiseră de câteva ori, se regăsiseră de fiecare dată. Pentru ceva care se definea atât de departe de orice formă de legătură romantică, relația lor implicase, după cum tot Jane avea să remarce, destul de multă fidelitate.

Nu mai lucraseră împreună niciodată, dar următoarele cărți ale lui Hanno avuseseră parte de cea mai bună promovare posibilă datorită ei. Îi găsise un impresar excelent. Elvețian.

– Merge la fel de bine ca un ceas și, din moment ce nu ai acces la mine, adică la cea mai bună...

Hanno admira siguranța ei, lipsa de ancoră, de planuri de viitor, de concesii făcute oricărei forme de convențional... Îi era greu să se imagineze pe sine într-o asemenea relație, dar, printre multe alte calități, Jane poseda și un simț desăvârșit al tuturor seismelor lui interioare. Le întâmpina mereu cu aceeași reacție:

– De ce-ți bați capul?

După *Homo ludens*, viața s-a schimbat. Inclusiv financiar. America i-ar fi fost la îndemână. Între timp, regimul lui de *Associate Professor only* nu mai șoca pe nimeni. Își câștigase dreptul la excentricitate.

– De ce nu ne luăm un apartament undeva?

– Pentru că eu, Schell, nu pot să locuiesc cu nimeni mai mult de o lună în cap. Și nici tu nu poți. Te-ar roade conștiința.

– ...

– E nevoie să detaliez?

Avea dreptate. Au continuat să se intersecteze în diverse orașe, să trăiască între avioane și să plănuiască vacanțe comune de cel mult trei săptămâni. Cu marjă de eroare. Rapoartele lui Franz vorbeau despre o lume care

se depopula. Oameni închiși, oameni morți, oameni ajunși în lagăr, oameni care-și începeau o viață nouă aflând cât costaseră de fapt. Vecini, prieteni. Se încăpățâna să se întâlnească cu toți. Să vorbească cu ei. Pentru mulți, rezolvase probleme bănești, de sănătate, de adaptare concretă, în ciuda faptului că el însuși s-ar fi definit cu ușurință ca un inadaptat. Un introvertit fără pământ sub picioare, care mimează detașarea și împlinirea la interviuri. Cine ar fi zis că o să ajungă să pună umărul la înrădăcinarea altora? Pentru acești *alții* trăsese sfori și găsise locuri de muncă, locuințe, triburi care să-i susțină moral când inadecvările se înfoaie. Afacerea se extinsese, într-un fel. Acum Hanno era o verigă obligatorie. Un facilitator. Îi plăcea să pretindă că e un star academic mai mult în timpul liber. Ocupația lui principală era, de fapt, afacerea. Aici nu era loc de basme, deși totul, în cele din urmă, devenea folclor. Un folclor urban, cu componente industriale. Cineva i-a arătat, într-un episod al afacerii, o fotografie cu Bucureștiului, din care a înțeles că Strada Pelerinilor nu mai există. Durerea i-a pulsat între tâmple toată ziua. O durere geamănă cu panica, o stare inexplicabilă de urgență, de neliniște fără obiect. În noaptea aceea vulpea s-a întors, enormă, strălucitoare, strivind pe sub labe grădini, măturând case cu coada. Se trezise țipând. Jane, cu care se reunise la Berlin, unde ea avea un contract, nu-l consolase. Se bucurase totuși că era cu ea. Și, pentru prima oară de foarte mult timp, nu se mai simțise vinovat.

Hanno nu-i spunea asta niciodată, dar se străduia să aibă măcar câteva zile împreună pe an la Amsterdam. Și să meargă la Hortus Botanicus. Dacă detectase urma asta bine ascunsă de romantism din aranjamentul lor nematrimonial, Jane evitase să râdă de el, cum făcea des, de altfel. Cu timpul, Hanno înțelesese că nu o făcea din pură maliție care se cerea exhibată. Așa era ea.

După cum distanța, stabilită tot de ea (îi spuneau, de altfel, în glumă, *Legea Gallagher*), era armura ei, la care nu era pregătită să renunțe. Posibil să nu fie niciodată. Hanno încercase, în câteva rânduri, să o întrebe despre trecut, dar ea i-o tăiase scurt.

– Fără amintiri cu foștii iubiți sau poze cu copii și câini, Schell.

Tot la Amsterdam erau în '87. Primăvara, o zi atipică, fără urmă de nor. Fuseseră împreună la o serată literară, unde numai că nu fuseseră încoronați drept cuplul neoficial al *publishing*-ului. Jane purta o rochie verde, satinată, lungă până în pământ, cu spatele gol, și cercei până la umeri. Un pardesiu fin, din piele de cămilă bej, pe umeri. Bocanci cu platformă în picioare. Disonanți și totuși previzibili în cazul ei. Ca de obicei, machiajul ei era o declarație anti-*establishment* în sine. O privise și zâmbise. Se întorseseră la hotel de mână și râseseră tot drumul, aproape ca într-un început întârziat.

– Nu mai ai vreo poveste frumoasă pentru mine, Schell? Ceva despre psoriazis, poate chiar lepră?

Când intraseră în camera de hotel, telefonul suna insistent. Răspunsese puțin agasat – aveau o mie de angajamente de onorat în următoarele zile, pe care el și-ar fi dorit să le aibă doar pentru ei.

– Cine-a fost?

– ...

– Te simți bine? Ești cam palid...

– Era Peter Wolf.

Jane nu întrebase de unde știa Peter la ce hotel stăteau ei la Amsterdam.

– A murit tatăl lui.

– Nu știm dacă a fost vreodată căsătorit?

– Nu a fost.

Theo și Ioan se uită la Martha întrebător, așteptând o continuare. Sunt încă la salată, iar ceva din expresia Marthei le spune că ar avea ce povesti până mult după desert. Doar că Martha e Martha. Spune doar ce vrea și doar când vrea. Spatzi e lipit de piciorul ei. Nu cerșește, doar stă acolo, ca un cățel desenat în peisaj, țintuit lângă stăpâna lui de intenția autorului.

– A avut o relație de durată cu șefa unei agenții de impresariat academic. Da, există așa ceva...

Nimeni nu comentează. Povestea e la început și Martha e o naratoare imprevizibilă. Pe limba lui Theo, nu știi niciodată când cade emisia. Martha bea cafeaua fierbinte, s-o ardă la limbă, dar supa călduță, cât să nu fie rece. E cea mai creativă persoană pe care o cunoaște Theo și cea mai plină de hachițe. Și-a făcut griji pentru ea în anii ăștia. De fapt, crede că și-a făcut mereu griji pentru ea. Pentru capacitatea ei de supraviețuire. Nu pentru că ar fi fost suprarresponsabilizată. *Tante* Hanne a răsfățat-o pe Theo ca o bunică bună și a crescut-o, practic, cât a fost Martha pe drumuri pentru cele *n* specializări, contracte, cursuri și, mai târziu, catedre, birouri de arhitectură și așa mai departe. După care Martha, care a fost o mamă foarte tânără, cam ca toate femeile din familia lor, a cărat-o cu ea peste tot. Theo își amintește vag de plecarea tatălui ei.

– E aproape o tradiție de familie, oftase *Tante* Hanne.

Niciodată n-au știut dacă-și făcuse bagajele singur sau i le făcuse Martha. Doar că Theo e bucureșteancă. Prin naștere și alegere. A făcut facultatea la București, aici l-a cunoscut pe Ioan și aici a rămas. Martha a rămas nomadă. Uneori Theo se întreabă dacă afinitatea ei cu orașul vine din dorința niciodată articulată de a o ancora puțin pe Martha. S-au sincronizat rar. Și, da, Martha a fost dezamăgită. Sonor. Pledase pentru o viață în altă parte. Theo se zbârlise și spusese că

meseria ei e cuvântul. Pompos. Idiot, ar fi spus în urmă cu trei ani. S-a cam ales praful de cuvintele alea. Theo lucrează din anul trei de facultate. A luat repede microbul ăsta al radioului, n-a pierdut timpul aiurea. Dar ăsta e trecut. Să dansăm pe mormântul lui, cum spune Ioan, și să ne străduim să ascultăm povestea așa cum o spune Martha. Martha este, *by default, the unreliable narrator*. E o povestitoare răsfățată, care croiește și răscroiește povestea în timp ce o spune. De asta se teme Theo. De cum văluresc poveștile Marthei, dincolo de orice ar fi putut teoretiza Booth sau Nünning. Martha spune despre Hanno că a trăit mereu cu capul în nori și Theo spune des despre Martha că trăiește cu capul în nori și Sebastian spune același lucru despre Theo. Martha vorbește și Theo nu o aude. Spune ceva despre Jane Gallagher, impresara cu care Hanno a avut o relație ciudată până în 2018, când ea a murit în urma unor complicații diabetice. Practic, o viață, doar că nu au locuit niciodată împreună. De unde știe Martha? Theo îi ascultă sunetul vocii, acum ușor mai uscat decât în copilăria ei, și și-l imaginează în episodul ei de podcast, primul episod despre poveștile lipsă ale orașului.

– De ce e masa aia imensă acolo?

– Poftim?

– Masa care semăna cu un castel... Cea cu cinci picioare. Spuneai că ai văzut masa aia în casa părinților mamei tale.

– Da, nu știu ce caută în Castel... Probabil el a adus-o. Nu-mi explic.

– El e aici din 2019.

– Cum?

Ioan mestecă îndelung, ca și cum ar vrea să prelungească puțin clipa.

– E în București din 2019. A cumpărat apartamentul în august 2019 și în septembrie, câinele. Da, m-am documentat un pic...

Tipic pentru Ioan. *Ce străin trebuie să se fi simțit*, se gândește Theo. *Ce departe și totuși peste drum de noi. Poate că ne-a observat venind din vacanțe, plecând la spital, întorcându-ne după operații și tratamente, plângând de umilință pe stradă...* Se scutură de gând și ceilalți o văd tresărind ca și cum ar fi dat peste ea o pală de aer rece. Corpurile povestesc câteodată mai mult decât o facem noi. Theo se gândește la Dortchen, cea din cartea lui Hanno. Povestitoarea de la care toată lumea așteaptă o continuare, o îndreptare a lucrurilor, un strop de magie care să întoarcă mucegaiul din drumul lui pe perete, să înmoaie pâinea uscată, să oprească boala, să repare oasele, să îndrepte spinările, să întindă pielea lăsată, să găsească iubirea care nu mai e. Pe nicăieri.

Dortchen Grimm a murit în septembrie 1867. Șaptezeci și patru de ani. La opt ani după Wilhelm. Cum o fi fost în ultimii ani? A continuat oare să locuiască cu Jacob? Cum s-o fi simțit cu vocea dată la minimum în toate cărțile lor, măturând firimiturile poveștilor pe care ea le-a spus? Cum s-o fi uitat Jacob în ochii ei? El, până la urmă, a înșelat-o mai tare. Sau poate că unul i-a înșelat corpul și celălalt mintea. Tot un om rupt în două rămâne. Tot o voce din cioburi. Fiecare ia un calup de povești și o halcă din Dortchen. Și ea cârpește haine și amestecă pomezi de reumatism. Toată viața.

Theo simte aproape fizic prezența cărții deschise, fără semn de carte, pe noptiera ei și își dorește ca Martha să n-o vadă în drum spre baie. Totuși, nu se duce să o ia de-acolo.

Ea și Ioan vorbesc în continuare despre Hanno, dar Theo nu e decât pe jumătate în cameră. Cealaltă jumătate e deja plecată pe urmele mesei cât o corabie, care a fost cărată dintr-un sat părăsit, care acum nu mai există, într-un oraș căruia i s-au scos măruntaiele pe viu. O vede pe Dortchen însăși sprijinită de masa asta, trăgându-și sufletul între o opinteală

casnică și următoarea, cu Frații pe urmele ei, adulmecând lacom ce resturi de povești mai are prin buzunarele șorțului.

Poate că Dortchen, se gândește Theo, *semăna, în mintea lui, cu Clara.*

Sigur că acum intervine frustrarea. Să dăm înainte, să vedem de ce a murit Wolf și ce se poate întâmpla acum, când Jane și-a așezat palma căuș pe ceafa lui Hanno, exact ca Jane Gallagher din romanul lui Salinger. Vor prinde copilul care stă să cadă la marginea unui sat gol din brațele unor mătuși adoptive direct în Occidentul civilizat?

Vor rata din nou? Se va tărăgăna, se va dilua, ce se va alege de cine?

Deocamdată nu știm, pentru că nu așa merge povestea. Ea crește inegal și relativ incoerent, ca un corp care se luptă să ajungă la maturitate. Păcătuiește prin lipsa de simetrie, de echilibru, de pondere, prin căderi de ritm și un balans incert între fantezie și verosimilitudine. Sună pretențios, evident, ca toate lipiturile imperfecte. Dar astea sunt lucruri care țin de bucătăria mea, care port povestea asta pe dinăuntru și care merg cocoșat. Dacă ea are consistența unui pulover cu coate rărite și poale scămoșate e pentru că așa sunt și eu – o țesătură umană bizară, în care se întâlnesc ochiuri largi cu lucrătura strânsă, moliciuni confortabile cu asprimea pe care o dă tuturor lucrurilor timpul.

Iar eu sunt în altă parte acum, cu puterile adunate cât să meșteresc un sertar în care să încapă cum trebuie o fetiță, o vulpe și o casă mare și rece.

După ce sparge cățelul de porțelan, Martha nu se oprește din fugă până acasă. Intră în salon ca furtuna, mai că o dărâmă pe Hanne în goana ei, dispare în baie și se sprijină de bazinul îngălbenit al chiuvetei, cu respirația zbătându-i-se în gât ca un pui de pasăre care se trezește dintr-odată

în spatele geamului. Se uită în oglindă, într-un cadru perfect cinematografic, și simte cum o ard tălpile să se întoarcă în casa Liebmann. Numai că nu poate. Îi tremură degetele, are tricoul ud și părul lipit de frunte, iar imaginea cioburilor mari răspândite pe scândura lucioasă o furnică pe sub piele, ca și cum toate și-ar fi crestat culcuș în carnea ei. E o harababură de nedescris în capul ei și, cu toate astea, în ea s-a cuibărit o liniște stranie, ca și cum ar fi găsit în sfârșit o spărtură, o tainiță care leagă lumea asta nouă de lumea din care vine ea. E o spaimă care mângâie, pentru care nu există nici cuvinte, nici gând limpede. Doar o strângere de stomac. O gramatică nouă. Un ghem încurcat de familiaritate și primejdie care face viața să pulseze mai departe, care o îndepărtează de nenorocirea dinăuntrul ei, de pierderea care-o macină clipă de clipă și n-o lasă deloc să-și tragă sufletul.

Seara bea lapte cald și mănâncă papanași cu smântână și dulceață de cireșe amare, în timp ce dă paginile unei cărți nemțești din care cuvintele se ridică spre ea ca felinarele în întuneric. Surorile nu au mai văzut-o până acum așa. Mușcând cu poftă din mâncare și din poveste. Până și pasul e altfel, e mai viu, mai alert. Când le ia de gât pe-amândouă, înainte să urce spre camera ei, spre camera celeilalte Martha, nu mai e o sălbăticiune mică și rănită, ci un copil iute ca un spiriduș. *Wie ein Hausgeist*.

Pentru prima dată de când e aici, Martha pune capul pe pernă și zâmbește. Știe că dacă s-ar uita pe geam acum, vulpea ar fi acolo.

A doua zi se întoarce. Traversează grădina fără să se oprească pe alee, deschide ușa, trece de cioburile din salon fără să le strângă sau să ascundă *hybris*-ul în vreun fel și urcă la etaj. Sunt multe camere, mai multe decât în casa surorilor Schell, și Martha deschide toate ușile până o găsește pe cea

pe care o caută. E cea mai îngustă – un dreptunghi cu tavan înclinat și cu o icoană mică pe perete, fără niciun obiect care să amintească în vreun fel de locatara ei, dar Martha știe că asta e camera pe care o caută. Se urcă în patul de o persoană, dă cuverturile la o parte și se face ghem în îmbrățișarea așternuturilor curate. Camera e inundată de lumină colorată ca de un vitraliu, cu mănunchiuri de raze răsfirate pe perete prin perdea. O rețea de umbre calde care o mângâie când auriu, când verde.

– Nu-mi place că se duce acolo.

– Nu știm sigur că se duce acolo.

– Ba da.

Liese șterge apăsat vesela cu un șervet moale și numai că nu trântește farfuriile unele peste altele.

– Eu nu știu unde se duce, continuă Hanne, dar cred că îi face bine. E mai liniștită și mai copilăroasă, nu ți se pare?

– Casa aia... Aș vrea să nu intre acolo niciodată.

– E goală casa, Liese. Trei sferturi de sat e gol.

Liese deschide ușile bufetului și oftează.

– Vreau să o ducem la mare.

– ...

– Își dorește. Nu spune, dar își dorește.

– Toți copiii vor la mare.

– Copilul ăsta are nevoie de mare mai mult decât alții.

– Liese...

– Da?

– Nimic. O să mergem la mare...

Liese își continuă îmbufnată operațiunea și Hanne o privește cu îngrijorare trecând la ceșcuțe.

– Liese, ce facem dacă nu mai găsim pe nimeni...

– Nu vorbim despre asta.

– Dar trebuie să vorbim! Cum facem cu școala dacă nu vor mai fi nici copii, nici profesori? Ne mutăm la Sibiu sau...?

– Hanne, nu are rost să...

– Dar la un moment dat trebuie să vorbim cu tatăl ei, să...

– Nu are tată! Nu are pe nimeni, înțelegi? Doar pe noi ne are! Doar pe noi și o mulțime de necazuri!

Așa că pleacă. Doar ele trei. Nu au costume de baie. Își cumpără de la Eforie Nord. Stau în gazdă. Când ea plânge în hohote, cu ochii la mare, o țin în brațe cu rândul. Plânsul crește, dar nu le mai lovește cu pumnii. Degetele se agață de ele, spinarea nu se aricește sub mângâiere. Durerea trece de la una la alta și umple un gol, ba nu, un hău care nu mai e înspăimântător. Doare și atât. Nu le mai trage înăuntru. *Durerile astea blânde sunt mai greu de dus, uneori, pentru că nu te lasă pustiit*, se gândește Liese. *Nu te amorțesc. Le simți cu tot ce ai.*

Sunt patru brațe în jurul Marthei și nu, nu sunt ale mamei ei. Nu ea a adus-o la mare. Duc golul ăsta împreună, fiecare e un reverb al celeilalte. Sunt o familie. Cu toate cuvintele nespuse care-i leagă și care-i dărâmă pe oameni. Cu toate grozăviile care nu încap decât în plâns. După marea aceea, niciuna dintre ele nu se mai simte o intrusă.

La întoarcere le așteaptă o scrisoare de la Wolf. O relatare succintă, ca un raport, despre lucrurile Clarei, care au fost o vreme depozitate într-un apartament unde nu mai pot sta. Fiica lui, Matilda, urmează să se mute acolo. Un plic cu bani pe care Liese îl lasă neatins. Nimic despre Martha.

Liese pleacă la București și se întoarce cu mașina plină de cutii care dispar în pod, înainte să apuce Martha să le vadă. Păstrează în camera ei o punguță cu cercei. O să-i dea Marthei mai târziu. Pe toți, în afară de o pereche pe care

i-o trimite lui Hanno. E atât de zguduită de drumul ăsta, încât Hanne nu îndrăznește să o întrebe nimic.

– Sunt școli mai bune la Sibiu, spune Liese într-o după-amiază. Ar trebui să o mutăm.

– Dar cum facem cu drumul? La cât să se trezească, biata, să alerge după autobuz?

– O duc eu cu mașina. Și o și aduc.

– În fiecare zi?

– Da, în fiecare zi. Sunt la pensie, ce altă treabă am?

– ...

– Oricum ajungeam acolo în câțiva ani. Unde crezi c-o să meargă la liceu?

Așa că o duc la școală la Sibiu. Wolf scurtează, ce-i drept, procesul birocratic, chiar și de la distanță. Nimeni nu le pune prea multe întrebări.

Martha nu pare deranjată de schimbare. Măcar vede mai puțin din lumea care se destramă pe lângă ele. Nu mai are prea mult timp de casa Liebmann, dar păstrează cheia în noptieră. Joia după-amiaza mănâncă în oraș, după care merg amândouă în vechiul apartament al lui Liese, unde Martha își face lecțiile. După-amiaza, de la cinci, are meditație cu un profesor de la liceul de arte. În apartamentul lui Liese pereții sunt acoperiți cu desenele ei, înrămate.

Anii trec sudați, ca-ntr-o pâclă de episoade repetitive, din care ține minte mai mult imagini fără sonor. Se simte în siguranță, dar e mereu pregătită de nenorocire, de un dezastru care poate lovi oricând, de oriunde. Asta o face mai matură decât ceilalți copii. Mai târziu, starea ei de continuă alertă se va numi anxietate. I-o va trece lui Theo, nonșalant, inocent, din prea mult elan protector. Dar nu am ajuns încă acolo. Să ne întoarcem la copii. Cumva, ei simt încordarea pe care Martha o aduce cu ea oriunde intră și o țin la distanță pe fetița asta ciudată, fără părinți, care desenează în

toate pauzele și nu vorbește aproape cu nimeni. Se obișnuiește. Interacționează scurt și la obiect, nu-și pune problema de alt mediu, altă școală, alți copii. Nu există altă lume. Și, chiar dacă există, lumea aia nu o vrea pe ea. Lumea aia o scuipă afară. Cu timpul, înțelege că sunt foarte puțini oamenii care pot sta mai multă vreme unii cu alții, de fapt. Cei mai mulți nu se suportă decât perioade foarte scurte. Pe urmă trebuie să te retragi, să fugi în carapacea ta înainte să ți se închidă ușa în nas.

O să păstreze obiceiul ăsta toată viața – fuga celor insuficient doriți, dezrădăcinați, în continuu pericol de neiubire. Teama de respingere. O stare interioară de abandon care stă să se întâmple, care s-a întâmplat, care se va mai întâmpla. Pasărea Elefant zace jumulită și greoaie pe un coridor întunecat. Martha cea mică nu mai aleargă pe-acolo.

Își pune căștile pe urechi și ascultă. Vocile o duc cu ele. O lasă să se furișeze prin camerele lor, care acum nu mai există. E un șantier de emoții acolo și asta e treaba ei. Să excaveze tot ce se poate excava. Se cațără pe garduri, traversează curți, intră în case vechi, se uită pe geam, cântă la o pianină, gustă dintr-un pandișpan cu cireșe, își trece degetele peste un perete îmbrăcat în caprifoi. Pentru Theo așa miroase Bucureștiul, a caprifoi și a înghețată. (Iarna nu există – e o doar o proiecție alb-negru a spaimelor care îngheață viața.) Sau poate doar Bucureștiul lor miroase așa. Al grădinilor măturate de buldozer. Al poveștilor fărâmițate. Cum muți caprifoiul într-un sunet? Cum duci acolo ceaiul în ceașcă de porțelan, panourile pictate ale comodei din lemn de nuc, un *cassone* care adăpostește și rochii lungi, și viniluri, o oglindă încastrată într-o piesă Jugendstil, scaune ornate cu păsări și tapițate cu catifea, un grifon de bronz, o vitrină Empire, o pendulă care nu mai merge, pentru că

un băiețel i-a demontat greutățile din bronz ca să-și facă din ele o jucărie? Cum construiești copiii care aleargă și se lovesc de toate mobilele astea în fugă și-și plâng vânătăile în râsetele celorlalți, vocea mamei care-i ceartă, rotocoalele de fum din trabucul tatălui, ziarul lui împăturit, câinele care li se încurcă tuturor printre picioare, pisicile care zac la soare, printre ghivecele cu mușcate sau la umbra unui neașteptat palmier dintr-o curte interioară? Cum faci ca o poveste audio despre viața aceea să nu devină o nesfârșită litanie, cum o ții vie?

Își scoate căștile și se uită pe geam. Din bucătăria ei se vede Castelul. Povestea asta era a ei, era chiar peste drum și totuși Theo a ratat-o. Câteodată viața ta îți scapă printre degete și atunci nu mai vezi decât ce crezi că e acolo. Asta e o poveste din care s-a scos mijlocul. Deschide cutia de biscuiți. În cazul ei, și stresul, și vina se cer temperate de zahăr. Dintotdeauna. Îi vine în minte că nu mai e suficient de tânără, poate, pentru proiectul ăsta. Nu cu toate pe care le are acum pe cap.

– Dar altul nu am, se trezește mormăind.

Se ridică și-și caută cu ochii o eșarfă. Cine naiba a zis că dacă nu-ți faci lumea ta, mori în lumile altora? Nu contează. Geanta, pantofii, un pahar de apă dat repede pe gât, să șteargă biscuitul de pe cerul gurii. Iese, cheamă liftul și o ia spre Castel pe acolo pe unde priveau pisicile copiii dansând la asfințit.

Pe Wolf l-a ajuns, așadar, din urmă Dumnezeul Scufițelor Roșii.

– Va dura, spune Franz.

– De ce? De ce să mai dureze? Nu era el obstacolul?

Franz se uită peste ochelari la Hanno, care nici măcar nu încearcă să ascundă faptul că și-a pierdut complet răbdarea.

E normal. Cutele de pe frunte, vina, toți anii ăștia care au trecut, rolul lui în afacere, drumurile, așteptările, exasperarea, banii. Franz oftează. O să fie greu de căzut la pace cu el.

– Obstacolul, *Herr* Schell, e acum statul român. Birocrația. Mătușile dumneavoastră trebuie să adopte legal fetița.

– Dar asta va dura enorm!

– Da, din păcate, iar lipsa legăturii de sânge complică lucrurile.

– Nu o pot adopta eu?

– Mă tem că asta ar fi încă și mai complicat...

– Dar are șaisprezece ani!

– Exact. Peste doi ani e majoră.

– Dar dacă ele emigrează acum?

– Nu o pot lua cu ele, evident.

– Și dacă sunt ajutate să emigreze?

– Sunt două femei de peste șaptezeci de ani și o adolescentă, Herr Schell. Situația e specială.

– Dar chiar e specială, fir-ar să fie, cum specială e, de atâția ani, și implicarea mea și...

– Implicarea dumneavoastră generoasă este foarte apreciată și conaționalii dumneavoastră nu ar avea decât de pierdut dacă v-ați retrage sprijinul atât de valoros. Dincolo de acest lucru, *Herr* Schell, să nu uităm că și dumneavoastră sunteți un cetățean cumpărat de statul german contra unei sume-record, dintr-un stat comunist unde multiplele dumneavoastră talente s-ar fi irosit fără ca dumneavoastră să fi putut atinge vreodată nivelul academic internațional actual. Mai mult, nu ați rămas și nu ați fost vreodată constrâns să rămâneți în Germania, nu ați plătit taxe aici, nici măcar nu locuiți aici, iar noi am acceptat excepționalitatea situației dumneavoastră fără să punem vreodată condiții. Este regretabil, *Herr* Schell, faptul că nu o putem extrage pe... pupila dumneavoastră din România, dar la fel de adevărat este că

am monitorizat atent în toți acești ani, cu mari eforturi, starea și evoluția copilului, blocând resurse care ar fi putut fi folosite pentru cumpărarea altor copii, cu povești mult mai puțin complicate, care poate că ar fi meritat cel puțin la fel de multă atenție.

Liniște. Lui Hanno i se pare că Franz nu a mai spus niciodată atât de multe cuvinte. Pentru o clipă, tot ce simte e uluiala. O uluială densă, palpabilă, grea ca o piatră de moară. În clipa următoare însă, uluiala se transformă într-un obiect colțuros, infuzat de furie, care-i arde între tâmple. Îi vine să-i crape capul lui Franz.

Se ridică brusc, împinge scaunul cu putere și iese din cafenea. Aerul rece îl zgârie pe gât și când își aude vocea contorsionată într-un urlet-scrâșnet gâjâit, irecognoscibil, simte din nou cum tot ce a fost infect în Dumitru trăiește în el, nu e nimic în calea furiei, nu e decât o jucărie care se lasă deformată de o căldură prea mare...

– *Herr* Schell...

Franz stă în spatele lui. Îi întinde haina pe care și-o lăsase pe scaun. Nici măcar nu observase. E doar în pulover, cu fularul la gât și cu ochii tulburați, de parcă frigul i-ar fi scotocit dincolo de irișii, acolo unde fierbe ceva care nu se lasă domolit.

– O să facem tot ce putem.

E prima oară când nu mai are tonul funcționarului plictisit, care se vede cu el din obligație. Dar e târziu, atât de incredibil de târziu. S-au dus toți anii ăștia, s-a dus copilăria ei... Nu-i scrie niciodată, îl urăște. Crede că a părăsit-o. Și așa și este. A părăsit-o. A lăsat-o acolo.

– Am iubit-o pe mama ei.

Nu înțelege de ce îi spune cuvintele astea unui necunoscut care numai că nu a țipat la el cu câteva minute în urmă, dar uite că le-ar articulat deja, ele s-au dus, sunt între ei.

Are haina, în continuare, pe braț, deși frigul mușcă zdravăn aici, sus, dar cazanul din capul lui încă mai fierbe. Doar că e altceva acum, e un plâns amestecat în furia lui Dumitru și e al lui. Plânsul ăsta e singurul lucru care e al lui.

– Nu e copilul meu.

– Știu, *Herr* Schell. Știu.

Ia trenul spre Berlin, în aceeași seară. E iarnă. O iarnă ca în poveștile rusești, cu fulgi mari cât ciucurii de pernă. Furia s-a risipit, dar l-a lăsat vlăguit și trist, o tristețe fizică, adâncă, pe care o simte în oase, în umerii lăsați, în genunchii noduroși, în ochii înfundați în orbite, în coastele de care se lipește pielea. E bine înfofolit în paltonul lui de cașmir și totuși are un tremur nervos, continuu, din care nu se poate opri. Așa cum nu se poate opri să se uite mereu pe geam după o vulpe care nu e pe nicăieri.

Bagă cheia în ușă, răsucește și intră. E altfel acum. E altfel singură. Își pune paltonul în cuier și înaintează încet, de parcă toată casa ar urmări-o cum se străduiește să absoarbă fiecare centimetru de spațiu.

Rafturile încep din hol. Sunt pline ochi toate. Fără spațiu de manevră, cum ar zice Ioan. Și, totuși, casa e spațioasă. Ferestre mari, obiecte puține. Abia acum observă că pe piedestalul mesei cu cinci picioare e un pled vișiniu, ca o pătură pufoasă, un pic mâncată de timp.

Spatzi, se gândește. *Probabil că aici îi place să doarmă.*

Pe birou e un Macbook Pro care i se pare puțin surprinzător în peisaj, iar lângă el, o cană de cafea de porțelan albastru și nenumărate agende cu foaie velină. Nu deschide niciuna, dar își trece degetele peste ele. Unele sunt legate în mătase, altele în piele moale, cafenie, iar altele sunt Moleskine-uri clasice, de diverse culori. Lângă ele stă o singură carte – și ea neașteptată. *The Dancing Plague*, de

Gareth Brooks. Roman grafic. Îl răsfoiește puțin, cumva surprinsă de cât de puțin intuiește cum funcționează mintea lui Hanno.

În stânga biroului e o nișă, un intrând semicircular în care stă un balansoar îmbrăcat în pluș verde, încastrat într-un semicerc de rafturi sparte din loc în loc de rame, multe rame cu desene, care merg până în tavan. Se apropie să se uite mai bine și i se taie răsuflarea. Sunt desenele Marthei, dincolo de geam, înrămate și etichetate. Unele rame au câte o fotografie cu Martha mică prinsă în colț. Sunt neașteptat de frumoase. Un măcăleandru, hortensii, bovindouri, un studiu de mâini, un trunchi de copac, un pui de pănțăruș, o farfurie cu piersici. Și, în sfârșit, capul de vulpe. Cel mai mare. În colțul lui e o fotografie cu o femeie ținând de mână o fetiță, pe stradă, într-un București care nu mai e. Theo știe că poza aceasta e geamăna celei pe care a văzut-o ea, scanată.

La vânătoare de vulpi.

Sunt frumoase amândouă. Par să râdă. Martha ține în mână un cornet cu o înghețată neterminată, care a început să se topească. O dâră din ce e, probabil, varianta de aromă de vanilie din anii '80 i se scurge pe bărbie. Buza de sus e ridicată și de sub ea se văd dinții ca de iepure ai copiilor mici. Martha aceasta, mică și încă nerănită, pare sora mai mică a lui Sebastian. Clara privește direct în obiectiv, dar ochii ei, care în fotografia alb-negru nu par diferiți, sunt un pic șterși de timp și de lumina sepia încremenită pe hârtie.

Theo stă o vreme așa, cu ele, în aerul care a fost și al lor.

În sfârșit, sunt de aceeași parte a străzii.

Să-și schimbe mașina, să termine Martha școala de șoferi. Asta e tot ce o interesează. Nu mai sunt decât ele. Ele trei și un sat fantomă.

– Poate ar fi, totuși, mai simplu să ne mutăm la Sibiu...

– Unde, în două camere ale mele? Toate trei?

– Ești toată ziua pe drumuri, Liese... Și ești slabă țâr.

Este. Uneori Hanne simte că Liese suplinește zumzetul tuturor celor care au dispărut din Heimdorf. Un du-te-vino continuu, care să nu le lase pe ea și pe Martha să observe liniștea. Liese poartă povara asta pe umeri ca și cum ei i-ar fi fost dată. Mereu plecată după acte, după pachetele lui Hanno, la poștă, la telefoane, după Martha la școală și la meditații. Mereu mai anxioasă, mai grijulie cu Martha, mai țâfnoasă, mai precipitată, mai mâncată de griji.

– Din ce o să trăiască? întreabă pierită într-o seară.

– De ce întrebi asta?

– Pentru că e atât de talentată... E ca Hanno, în felul ei. Și e complet lipsită de simț practic. Și aș vrea...

– Să aibă orizont.

– Da.

Martha e elevă la Liceul de Arte. Și tot ea e prima care observă. Respirația scurtă. Momentele în care Liese se sprijină de mobile. Pașii nesiguri. Scăderea în greutate. Oboseala, de care nu se plânge niciodată.

– E ceva în neregulă cu *Tante* Liese?

– Să nu-ți faci griji, iubito, spune Hanne și o mângâie pe păr.

Și așa e dansul lor: al lui Liese să se ascundă, al lor să nu-i arate că știu.

– A fost la doctor?

– Da, iubito, nu...

– Te rog, nu-mi mai spune să nu-mi fac griji!

– A fost la doctor.

– Și o să fie bine?

– O să fie cât de bine se poate. O să avem grijă de ea.

În ziua în care vinde mașina, se întorc amândouă cu autobuzul. Liese e aproape translucid de palidă.

– Poimâine trebuie să merg la Pitești.

– Nu poți, Liese, stai liniștită, o să găsim pe cineva...

– Trebuie să luăm mașina nouă! Poimâine, nu în altă zi!

– O să rezolvăm...

– Cum?

– Te rog, nu te mai stresa...

– Tu nu înțelegi, se burzuluiește ea la Hanne.

Dispare în bucătărie, unde o văd amândouă cum își strecoară o pastilă sub limbă. Hanne o strânge ușor pe Martha de mână.

– *Tante* Hanne?

– Da, iubito...

– De ce se întâmplă mereu ceva rău acolo unde sunt eu?

– Asta nu e adevărat.

– Ba da. Peste tot aduc nenorocire.

Liese iese din bucătărie și urcă scările împleticit, cu multe pauze. Amândouă tac, deși sunt ca două arcuri în expectativă.

– Voi n-aveți treabă, de vă uitați așa la mine?

Când ușa camerei ei se închide, Hanne se ridică încet, se apropie de fotoliul în care stă ghemuită Martha și-i ia capul între mâini.

– Tu ești lumina bătrâneților noastre, înțelegi? Inima ei s-ar fi îmbolnăvit oricum. Au fost multe necazuri, mama a fost și ea cardiacă, s-o fi moștenind... Dar tu, tu, tu ești cel mai bun lucru din viața ei... și din a mea.

Îi tremură vocea și se simt în ea lacrimi pe care Martha nu le vede. Sunt însă acolo toate fluviile lumii și, când o ia în brațe, Martha știe asta, e ca și cum privirea mamei ei s-ar fi despărțit în aceste două femei în vârstă, dintre care una nu fusese niciodată mamă, dar a devenit mama ei, într-o

mașină, altă mașină, de-acum mulți ani, care le-a adus aici. Martha își aduce aminte cum s-a trezit aici, pe canapeaua din salon, acoperită cu pătura despre care nu știa atunci, dar știe acum că era preferata lui *Omi*, într-o casă care mirosea a biscuiți, cu două necunoscute îngrijorate mergând pe vârfuri în bucătărie.

– Dar de ce nu s-a întors după '89?

Sunt amândouă pe o bancă, în Centrul Vechi. Mănâncă înghețată. A fost ideea Marthei. E destul de târziu. Theo a lucrat până la șase. Mai sunt două săptămâni până începe sezonul de podcast și tot nu știe prea bine care va fi primul episod. Până acum ar fi trebuit să dea un plan de invitați și un mp4 editat, numai că ea nu știe foarte bine cum să înceapă. Se ocupă exclusiv de *sound packaging* și de tot soiul de detalieri ale ideii inițiale. Hârțoagele au obosit-o dintotdeauna mult mai tare ca munca propriu-zisă. Interviurile, cu tot ce stă în spatele lor, sunt o jucărie pe lângă plictiseala asta birocratică. De unde să înceapă însă rămâne o necunoscută. Sunt un pic prea multe povești în desfășurare în viața ei acum.

– S-a întors...

– A mai fost aici?

– Da.

Martha se uită drept în față, cum face de obicei când nu vrea să vorbească despre ceva. Dar măcar încearcă. Theo știe că ar trebui să aprecieze asta. În fond, în mod deja tradițional în familia lor, totul pare să se întâmple târziu sau prea târziu. Astea sunt cele două viteze.

– V-ați văzut?

– Atunci, nu. Mai târziu...

OK, se gândește Theo, *podcast împreună nu prea știu cum am putea face. Ea nu vorbește; eu, cumva, cu ea nu reușesc să*

vorbesc. A fost o idee proastă. Și, oricum, Martha are doar amintirea unui oraș văzut de un copil.

– Cum merge podcastul?

– Nu... merge.

– De ce?

– Nu știu. Cred că sunt în pană de idei.

– Pot să ajut cumva? În principiu, mă pricep destul de bine la deconstruit orașe...

Martha zâmbește. Are ceva din fetița din fotografie. Întâlnirea dintre zâmbet și înghețată, se gândește Theo.

– Nu cred... că e despre oraș. Nu cred că a fost vreodată.

– Nu. E despre geografia din capul tău. Ai găsit o ruptură în istoria recentă și ai văzut acolo ceva din istoria ta. Se prăbușește o felie de viață, restul respiră dezarticulat până se întâmplă ceva care le leagă la loc.

– Sau nu le leagă.

– Sau nu.

– Vrei să-mi povestești despre asta?

– Adică să povestesc cu un microfon deschis?

– Da, chiar și cu o cameră.

– Nu știu dacă am lucruri foarte interesante de spus...

– De ce te-ai făcut arhitectă?

– Ca s-o calmez pe Liese. Inițial se temea să nu mă fac pictoriță și să mor de foame, că pe vremea aia nu erau multe opțiuni... Liese a bolit însă pe ultimii mei ani de școală. După ce mi-am dat bacalaureatul, am rămas s-o ajut pe Hanne, s-o îngrijim, chit că ele s-au opus cât au putut. Dar nu puteau, nu mai puteau... Noi nu am simțit Revoluția, știi? Am aflat de ea după Anul Nou. Liese a murit în februarie, pe un frig îngrozitor. Hanne și cu mine eram epuizate. Eu împlinisem optsprezece ani înainte să se finalizeze procedurile de adopție, dar lui Liese i-am spus atunci, înainte să

se întâmple, că e mama mea și în acte. În fine, e foarte dezlânată povestea...

– Nu, deloc. Nu am știut toate lucrurile astea.

– Știu și e greșeala mea. Într-un fel, te-am ținut departe de istoria ta.

– Poate de-asta mă străduiesc s-o recuperez pe-a orașului...

– Poate.

– ...

– Mă duc azi la spital, vrei să vii cu mine?

– Doar dacă ai nevoie... Altfel, mă gândesc că e bine să fiți voi doi.

– Nu e ca și cum am avea ce să ne spunem...

– El a încercat să...

– Știu. Chiar știu. Dar atunci aveam optsprezece ani, lumea mea se fărâmițase de două ori la rând. Acum e altfel...

– De ce?

– Pentru că vezi altfel lumea când îmbătrânești. Îți faci și tu greșelile tale și-ți dai seama că multe sunt fără voie.

– Eu nu m-am simțit abandonată, să știi. Poate exclusă, în unele rânduri, nu abandonată.

– Dar eu mă simt ca și cum te-aș fi abandonat. De multe ori.

– Asta, în sine, te face o mamă foarte *cool*, cum ar spune Sebastian.

– Crezi?

– Nu cred, știu.

– Îmi pare rău.

– Pentru ce?

– Pentru radio.

– A fost... Acum nu știu cum să încep nenorocirea asta de podcast.

– Să nu te aștepți să fie același lucru.

– Nu...

– Să știi că am o idee care te-ar putea ajuta.

–...

– Ți se topește înghețata.

Dragă Hanno,

Probabil știi deja, de la Hanne, cam cum stau lucrurile. Inima mea a hotărât să dea o petrecere. În fiecare zi. Dansează ca o apucată și mă lasă fără aer.

Nu sufăr, mai degrabă sunt tracasată de toate lucrurile pentru care nu mai am putere. Și mi-aș dori să fiu un licurici, să mai luminez un pic și după ce se face întuneric, să le mai înlesnesc drumurile...

Dar așa spun toți oamenii bătrâni. Adevărul e că sunt obosită. O să adorm cu plăcere. O să vă visez pe toți.

Azi sunt mai bine însă, am un morman de perne în spate și îmi beau ceaiul într-o ceașcă de la tine. Nu am mai ieșit din casă de câteva luni, dar știu că, dacă aș ieși, pe străzi nu ar fi nimeni. Nici țipenie de om. Noi nu mai suntem pe hartă. Toată lumea a plecat. Nu mai avem brutărie, dispensar, nici măcar cârciumă. Nici la poștă nu mai e nimeni și, dacă aș avea putere să trimit scrisoarea asta, ar trebui să merg până la Sibiu, că de-aici nu aș avea de unde. Nici autobuzul nu mai oprește nicăieri, nu mai avem stație. Din fericire, Martha a învățat să conducă și a mers în ultimele luni cu mașina la școală. Tot ea face cumpărăturile, se duce după doctor, după rețete, după medicamentele de la tine. Stă mult după noi, săraca, și noaptea învață pentru examene. Desenează rar și asta mă amărăște cel mai rău. Ai văzut ce comori a făcut anul ăsta? Vezi că ultimele rame pe care ți le-am trimis nu sunt foarte zdravene. Poate le schimbi tu, când o să ai vreme, să nu se fărâme.

Dar nu vreau să te întristez acum. Scrisoarea asta o vor găsi ele după ce eu mă duc.

M-au mutat din toamnă în camera lui Mutti, *care până acum a fost a Marthei. Mi-a părut tare rău să scot copilul din camera lui, dar n-a fost chip să mă înțeleg cu ele. Spun că aici e mai confortabil.*

Ce voiam să-ți spun, Hanno, e că anii ăștia din urmă, cu toate durerile lor, au fost o binecuvântare. Sunt anii în care am regăsit-o pe mama ta, care nu e omul aerian și egoist pe care l-am crezut. Îmi e rușine acum de asta. Îmi e rușine inclusiv de cum te-am făcut pe tine să o vezi. Îmi e rușine de faptul că ea probabil a știut. Ea, în tot timpul ăsta, ne-a lăsat să fim și noi, Mutti *și cu mine, mamele copilului ei. Așa cum fetița asta, intrată așa târziu în viața mea, e așa cum ai fost și tu – minune.*

Dar nu de asta îți scriu, nu ca să-ți spun că și tu, și ea, și biata Clara ați fost iubiți cum nu știam că se poate iubi. Îți scriu ca să-ți spun o poveste. Ca atunci când erai mic.

Cheița de aur, asta era povestea noastră.

Cea cu mama sărmană care-și trimite băiatul după vreascuri, pe un crivăț nebun, în pădure, unde pândesc fiarele. Și el înaintează încet, zgribulit, prin zăpadă, până când în nămeți lucește ceva...

Mă întrebai mereu ce deschide cheița de aur și eu îți spuneam că nu știu, aici se termină povestea, mai departe trebuie să-ți imaginezi tu ce se întâmplă. Nu-ți plăcea. Voiai un sfârșit clar, cum e numai cel care o să se întâmple în camera asta.

Vor fi trei chei în plicul ăsta cu scrisoarea, Hanno. Fiecare deschide ceva important. Ceva ce eu știu că ai să găsești.

Te iubesc mai mult decât poate inima mea bolnavă.

Liese

Mama m-a așteptat la aeroport.

Nu mai știu dacă frigul era de oboseală sau dacă asta construiseră toți anii, toate pierderile – un frison cum a fost cel din tren, atunci când am înțeles că nu aveam să fiu

niciodată tatăl Marthei. Și pe urmă, șocul. Mama nu mai era mama, ci era *Omi*, o *Omi* împuținată, în haine negre. Până și vocea era a lui *Omi*. Nu mai știu nimic din ce ne-am spus. Nu mai știu cum am ajuns acasă.

– E casa ta acum, a spus mama.

Am deschis. Nu mai era mobilă înăuntru. Nimic din ce fusese când trăia Clara. Pereți goi. Ferestre pe care a zburat cândva muzica mea. Era straniu să fiu aici cu mama. În cilindrul tinereții mele vinovate. Era straniu să fiu aici fără ele. Ca un coșmar dezlânat și totuși îngrozitor de intim.

Am stat pe cutii de carton, în camera goală.

– Liese a vrut mult să ai o casă aici, să ai unde să te întorci. Și să fie casa asta, unde ai fost fericit.

– Dar cum?...

– Wolf. Casa e pe numele tău.

–...

– Liese ți-a lăsat asta. Mai sunt două chei în plic.

Zborul meu fusese unul de noapte. Eram nedormit, nebărbierit și poate tocmai de-asta timpul mi se părea difuz. Un continuum din care aveam să mă trezesc. Curând, poate.

Mâna mamei peste a mea.

– Ea nu e aici.

Știam. Poate singurul lucru bun pe care l-a făcut Franz.

– Nu vrea să emigreze, *Herr* Schell, nici mama dumneavoastră nu vrea...

– Dar...

– E studentă la Arhitectură. A aplicat pentru o bursă în Elveția. Poate... *Fräulein* Gallagher ar putea să ajute aici?

– Jane?

– E o lume mică, *Herr* Schell. Îngrozitor de mică, de fapt.

Chiar era.

– E talentată Martha ta, mi-a spus Jane.

Era adevărat. Era și felul ei de a se extrage din povestea asta. Legea Gallagher. Jane nu ar fi recunoscut o faptă bună în ruptul capului dacă ar fi suspectat că m-aș putea simți îndatorat.

– Klutsch spune că merita bursa oricum. Mă tem că intervenția mea a fost strict un accesoriu. Fetița va face carieră.

A râs. Râsul ei strident, emfatic, artificial, exersat până la perfecțiune, ca o cortină grea, țipătoare, trasă peste toate tăcerile stânjenitoare care nu aveau voie să se întâmple. Știam amândoi că Martha fuge de mine.

– Am asta pentru dumneavoastră, continuase Franz.

O fotografie recentă. Semăna extraordinar cu Wolf. Ochi negri, imenși. Trăsături ferme, care nu mai aveau nimic de copil. Mi-au dat lacrimile.

– Gata, Hanno, gata, a spus mama și m-a luat în brațe.

Și m-a ținut așa, și m-a legănat, cum fac mamele cu copiii foarte mici, când ei își duc durerile la ele în brațe.

Își trage scaunul lângă patul lui și zâmbește. E complet echipată, nu i se văd decât ochii.

Poate crede că sunt o asistentă sau o infirmieră, se gândește.

Își scoate cartea încet, aproape cu jenă, ca pe un obiect nepermis în spațiul acesta de fire și zgomote enigmatic înspăimântătoare. O deschide la întâmplare și începe să citească.

Vocea îi intră lui Hanno pe sub pleoape, dar pleoapele sunt grele.

Ar vrea să le tragă-n sus, ca pe obloanele caselor cu ochi din copilărie.

Vocea de la radio aleargă printr-o pădure întunecoasă, în timp ce el e aici, ferecat într-un sicriu de cleștar.

El, eu, el, eu, el, eu. Mereu între Johannes și Hanno, între mine și el. Mișcarea asta e dansul meu. Autor, personaj, autor, personaj, autor, personaj. Cine sunt eu? Care dintre ei? Sau poate cineva care n-am apucat niciodată să fiu, cine știe? Poate doar o figură de stil. Un spațiu între două voci. Fulgul care alunecă pe genele băiatului.

Cât de târziu!

Stürmisch, bewegt[1].

Cele mai interesante povești au un final imprecis, dintre cele care construiesc frustrare în cititorii neantrenați.

Ador să fac asta.

Încă o dată.

Atât de aproape de un sfârșit plictisitor.

Încă puțin, Bruder Jakob.

Feierlich[2].

Eu cu mama, în casa Clarei. O rog să vină cu mine și îmi spune că nu. O așteaptă să se întoarcă. Noi doi, Martha și cu mine, suntem la fel.

Homo viator.

E copila mea în toate. Avem chiar și aceleași mame.

– Ei îi trebuie ceva stabil mai mult decât nouă, îmi spune. E un copil pe care toată lumea l-a...

–... părăsit?

Mama mă mângâie ușor pe mână. Reușesc să deschid ochii. Nu e ea. Nu e mama. Germana ei e mai clară decât a mea.

Mai sunt două chei în plicul de la Liese.

---

[1] Furtunos, emoționat (în limba germană)

[2] Solemn (în limba germană)

ORAȘUL E AL NOSTRU

Nu mi-am imaginat niciodată că mama o să facă un podcast cu mine și cu Martha. Și fără ea. Adică fără vocea ei. Ca și cum mama ar sta în afara poveștii. Fix în primul episod. E o super găselniță! Tati spune că a fost ideea Marthei. Eu să-i povestesc despre orașul meu, de când eram mic, și ea să-mi spună cum era când era ea mică.

Ăsta o să fie primul episod.

Tati spune că Martha o să aibă emoții.

Și eu o să am.

Și Mami.

Mami o să stea în spatele camerei.

– Dar ies din studio, dacă e nevoie.

N-o să fie nevoie. Martha e amuzantă. Și știe o mulțime de lucruri despre cum sunt făcute casele și străzile, și blocurile, și toate astea. Dar o să fie ciudat așa, să stăm de vorbă cu microfoane și lavaliere, și, cum le zice?, DSLR-uri. Și cu mama pe post de... ce e ea. Regizor-spectator.

– Un fel de producătoare, zice Tati.

Da, producătoare de episod. Dar e și *cool*, cred.

– Să nu ai emoții, zice Martha. Orașele sunt despre familii. O să avem o discuție noi doi și pe urmă mama ta o să

invite oameni care și-au pierdut casele și alți oameni apropiați și vor povesti și ei cum era orașul lor. Orașul dărâmat.

– Cel care o interesează pe Mami.

– Da, e același. Ca o familie din care se pierd... niște voci.

– Adică?

– Adică orașul e al nostru, n-ai ce să greșești.

Pe muzica din capul meu, doi copii aleargă pe sub munte. Sunetele saltă pe sub tălpile lor ca un izvor de argint viu. (Abbado, la Lucerna, sau Eschenbach? Cred că Abbado, totuși, astăzi. E foarte greu când muzica nu mai e decât în capul tău și mintea e, ca a mea, o sită prin care se cerne zăpada, ca fulgii scuturați dintr-o pernă, de sus).

Kikeriki,

unsere goldene Jungfrau ist wieder hie.[1]

Ce spuneam?

Sunt într-o cameră albă, ca fila neatinsă. O făptură, albă și ea, îmi citește din cartea copilăriei mele. Deschid ochii și-i închid la loc. Încă puțin.

Visez cum ieșim de sub munte cu degetele împletite și picioarele goale, Clara surâzătoare, cu părul ca o flăcăruie într-o zi senină și rece, cu amândoi ochii verzi. Lumea pâlpâie întrerupt și povestea mea se mototolește.

Vara, 2000. E final de an universitar la Strasbourg. Îi place să predea aici.

Pe unde a dansat *Frau* Troffea.

Studenții vin buluc să-l asculte și el imaginează o vrajă care să-i prindă pe toți. Îi vede. Curioși, sceptici, plictisiți,

[1] Cucurigu, fata noastră de aur s-a întors. „Frau Holle", basm german cules de Frații Grimm, 1812

fascinați, obosiți, tineri, prea tineri. La final sunt toți la fel. Țopăie după fluierașul lui. Îi mănâncă din palmă.

El trece de la etimologie la istorie recentă, la folclor, la politici de gen, la poezie romantică, la muzică, la teatru, la istoria violenței, la reprezentările fricii, la tipuri de seducție, la iluziile omenești, fata morgana, discursurile totalitare, isteriile publice, *The Rime of the Ancient Mariner*, Disney și Frații Grimm, Andersen și Homer, Sfântul Ieronim și universul Marvel. E un soi de beție, e starea pentru care și-a vândut sufletul. E fericit aici, singurul loc în care uită de poveri. Sunetul vocii lui străbate liniștea de biserică. Nu se aude nici măcar o respirație și ochii lui trec de la un chip la altul și toți ochii, de toate culorile, sunt captivi, pentru că nimeni nu face vraja asta ca el.

La anul pleacă să predea în America pentru cinci ani. În sfârșit, s-a deschis și poarta aceea.

Dar acum e aici. Le vorbește despre nebunie și despre mecanismele dorinței, despre putere și despre complicatele polifonii ale imaginației.

Ea e acolo.

Când o vede, i se termină brusc aerul, dar vocea, în virtutea unui exercițiu pe care-l stăpânește mult prea bine, merge înainte, își leagă mai departe ițele, să prindă mușchii care cad secerate în urzeala asta.

Martha.

Martha e aici.

Îl ascultă.

Sau poate că nici nu-l aude.

Martha, care acum lucrează la Paris. Cel puțin până în octombrie. Are o fetiță de opt ani, Theo. Hanne îi trimite mereu poze cu ea. Seamănă înnebunitor cu Clara când era mică, doar ochii sunt negri, ca ai mamei ei, ca ai Marthei.

– Hallo, Schätzchen. *Hai să-ți arăt unde dorm dragonii, vrei?*

–Da, dar numai dacă poate și cățelul meu să vină.

–Nu știu ce să zic, Fräulein... *Trebuie să fie foarte cuminte. Latră?*

–Nu, nu latră niciodată.

–Hmmm, păi, ce fel de câine e ăsta, care nu latră niciodată?

–E câinele meu. Îl cheamă Spatzi!

Nu știe exact când și dacă pune punct, ce s-a întâmplat cu prelegerea sau dacă toate mușteleau picioarele lipicioase bine înfipte în plasa lui la final.

Aleargă pe scări și ajunge pe stradă, o caută, dar ea deja nu mai e, a dispărut, s-a dus, ca-n povești, într-o clipită, *wie ein Hausgeist.*

Studenții se țin după el ciucure, contrariați, exaltați, gata să se hrănească din povestea asta pe care nu o înțeleg, să devoreze clipa de intimitate care li se oferă spontan. Nu are unde să fugă, nu are unde să urle. Geamăna lui, furia, bate cu pumnii între tâmple, dar nu are timp de ea acum.

Acum îl ard tălpile și aleargă după ea, aleargă după ceva ce nu a fost niciodată al lui, aleargă și îl strâng pantofii.

CHEIA

A doua cheie deschidea ușa casei Liebmann.

Probabil Liese o fi găsit-o în noptiera Marthei.

E 2019. Casa nu mai are acoperiș. Etajul stă să cadă. E incredibilă senzația pe care o ai într-o casă goală, pe unde ai alergat în copilărie. Spre deosebire de Casa Schell, care e complet la pământ, aici pereții mai stau în picioare...

Mobilele sunt mâncate de ploi, vitrina spartă, totul devastat.

– Or fost niște cutii mari, niște tablouri...

– Și ce s-a întâmplat cu ele?

– Le-or prădat, domnu'...

Copilul care l-a adus aici locuiește într-un sat vecin, care, încet, încet, se extinde spre dealul unde a fost Heimdorf, unde locuiau ei.

Își trece degetele peste masa mare, cu cinci picioare. Masa sub care a întâlnit-o pe Clara. Oare cum de mai e aici? Faptul, în sine, i se pare miraculos.

– Asta o s-o iau cu mine, le spune oamenilor din echipa de mutări de la Sibiu.

Nimeni nu-l întreabă în ce calitate. Are cheia, în fond.

Iese în curte. Își amintește grădina elaborată a lui Frau Liebmann. Pe Clara, una cu frunzișul din care-i vorbește ca

șarpele furișat în Grădina Edenului. Simte cum încep să-i tremure mâinile și își cântă în gând, să se liniștească.

Și atunci se întâmplă.

Oamenii țipă și ea-i trece pe lângă picior. Nu o vede, doar o simte. Știe ce e. Știe că e ea. O fulgerare printre ruine.

Ei ies și-și agită brațele, vorbesc tare, dar el nu prinde toate cuvintele.

– Ați văzut? Era o vulpe! A fugit de-aici, din casă!

– Nu, spune el, n-am văzut-o.

– Păcat, era mare și frumoasă foc cumătra!

Se îndepărtează. Masa e trasă cu scripeți și băgată în camion. În curând va pleca spre București. Păcat de lucrurile Clarei. N-a făcut bine Liese că le-a dus aici. Asta e, s-a dus, măcar a rămas ceva. Un fir din ce-a fost ea.

Merge fără țintă, prin noroi. Are pantaloni de *tweed*, cafenii, de pe Savile Row. Cumpărați cândva de Jane. O să-i arunce direct, nu mai iese crusta asta de mizerie de pe ei...

În capul fostei străzi îl vede pe băiețelul care l-a adus aici. Nu se descurca în mirișteа asta. Nu mai înțelegea pe unde vine casa. Ce bătrân zănatic a ajuns... Copilul are un băț și tot râcâie cu el în noroi.

– Ce faci singur aici?

– Îl aștept pe tata să vină de la muncă.

– Și când vine?

– Uite-acuș'.

Copilul scurmă pământul mai departe, netulburat.

– Ai văzut vulpea?

– D-apăi cum?

– Ți-a fost frică de ea?

Copilul ridică spre el o pereche de ochi albaștri, imenși, atât de limpezi, că, pentru o clipă, nu-i e clar dacă vede cu ei sau nu. Sigur că vede, a văzut vulpea...

– Păi, de ce să-mi fie frică?

Tace. Ar vrea să-l mângâie pe creștet, dar asta nu e o poveste, e secolul XXI și el vine dintr-o lume în care nici cu gândul nu atingi copiii altora.

– Vrei tu asta?

Scoate cheia din buzunar și i-o întinde.

– Ce să fac cu ea?

– Nu știu. Să te joci.

– Păi, nu vă mai trebuie?

– Nu, nu-mi mai trebuie.

Mai stau așa o vreme. Copilul lasă bățul și începe să râcâie pământul cu degetele, după care îngroapă cheia, ca pe-o comoară, bolborosind deasupra ei, cum fac copiii care se joacă mult singuri.

– Bine. Te descurci pe-aici, până vine tata să te ia?

– Cum să nu?

Chiar. Cum să nu? În fond, el s-a pierdut cu mașina, cu tot *Waze*-ul lui, și copilul a nimerit locul ăsta din trei mișcări. Îi face semn cu palma deschisă și dă să plece.

– A mai fost cineva aici, spune copilul, o doamnă de la București. A făcut poze. O cunoști?

– Da, spune el, cu o voce pe care nu și-o recunoaște, o cunosc.

– Și ea a văzut vulpea.

Nu mai poate spune nimic. Deschide palma din nou, de la revedere, se urcă în mașină și dă drumul la muzică. O vreme conduce fără țintă, cu mintea complet golită de gânduri. A treia cheie freamătă pe bord. E cheia casei lor, cheia lui *Omi*, dar nu mai deschide nimic. Sau poate că deschide, cine știe? Întinde mâna și o bagă-n buzunar. E întuneric și nu se vede bine, dar drumul trebuie să fie pe-aici pe undeva.

MULȚUMIRI

Câteodată e, pur și simplu, o fisură într-un perete. Un gust de frică din copilărie, tăvălit prin zahăr pudră. Imaginea unei femei care dansează la Strasbourg până infectează un oraș întreg. O lume care moare culcușită în coada unei vulpi. *Langsam, schleppend.*

Locuiești acolo. Într-un fir de klezmer care te poartă de pe o parte a străzii pe cealaltă.

Te agăți de el și supraviețuiești.

Nu știu din care punct a început povestea aceasta. Mă bucur că m-a găsit.

În interiorul ei, la un moment dat, o fetiță dansează în inima dezastrului și un bărbat lasă pe un prag un borcan cu dulceață. Pe o fereastră deschisă se aude muzică. Miroase a caprifoi și un cățel imaginar se ascunde într-o clădire adevărată.

Le datorez lumea aceasta primilor cititori ai acestei cărți, cu care împart felii de frumos uneori unse cu dulceață și diverse nevralgii ale orașului nostru. Le-o datorez și tuturor celor care au crezut în ea suficient cât să o publice, să o deseneze, să o ajute să călătorească dincolo de ecranul laptopului meu. Le sunt tuturor foarte recunoscătoare.

A fost pluta mea. Împreună ne-am întors acasă.

CUPRINS

PARTEA ÎNTÂI. CASTELUL 9

Feierlich und gemessen, ohne zu schleppen 12

Die Neue Welt 15

Theo și Clara 21

Vedere din Lumea Nouă 26

Bruder Jakob 29

Die Neue Welt – așteptând pe cineva – 32

Wie ein Hausgeist 38

Zauberlehrling 51

Chubby, Chocolat, Sălbăticuța și Dungi 58

PARTEA A DOUA. *DAS HAUSGEIST* 63

Königsboden 65

Theo. Vedere din Lumea Nouă 70

Prieteni 76

Bruder Jakob 84

Schimbări 99

Martha 107

Mâna-Maicii-Domnului 111

Clara 113

Theo. Zoom in 122

Der Wolf/Lupul 127

Din nou, Theo 135
Din nou, Spatzi 139

PARTEA A TREIA. TAȚII 143
Cum se fac poveștile 152
Acasă 166
În numele Tatălui 172
Martha 179
Der Wolf 189

PARTEA A PATRA. ÎNGERI 191
Câinele 193
Hanno 204
Es war einmal... 212
1977 216
As soon as 218
Corbii 224
Din nou, Martha 228
Jacob 255

PARTEA A CINCEA. VULPEA 265
Dorothea Wild 271
Acasă 286
Eu 308
Was mir die Liebe erzählt 320
Orașul e al nostru 365
Cheia 369

Mulțumiri 373

În colecția Folio
au apărut:

Satoshi Yagisawa, *Viața mea în librăria Morisaki*
Jennifer Saint, *Electra*
Toshikazu Kawaguchi, *Până nu se răcește cafeaua*
Toshikazu Kawaguchi, *Fericire într-o ceașcă de cafea*
Jennifer Saint, *Ariadna*
Sōsuke Natsukawa, *Motanul care voia să salveze cărțile*
Celeste Ng, *Tot ce nu ți-am spus*
Valérie Perrin, *Apă proaspătă pentru flori*
Valérie Perrin, *Duminicile iubirilor pierdute*
Valérie Perrin, *Trei*
Claire Alexander, *Trei ani de singurătate*
Donna Tartt, *Micul prieten*
Shelley Read, *Viața ca un râu*
Jens Liljestrand, *Pădurea arde sub pașii noștri*
Beatrice Salvioni, *Malnata*
Nikki Erlick, *Măsura vieții*
Toshikazu Kawaguchi, *Până nu se șterg amintirile*
Tracey Lien, *Tot ce a rămas nespus*
Tatiana de Rosnay, *Se numea Sarah*
Virginia Hartman, *Ținutul mlaștinilor*
Percival Everett, *Copacii*
Shirley Jackson, *Am trăit întotdeauna la castel*
Sanaka Hiiragi, *Fotograful amintirilor pierdute*
Kanae Minato, *Confesiuni*
Tatiana de Rosnay, *Mâine ne va fi mai bine*
Gaëlle Nohant, *Biroul de elucidare a destinelor*

Jennifer Saint, *Atalanta*
David Nicholls, *O zi*
Affinity Konar, *Gemenele de la Auschwitz*
Erica Bauermeister, *Perspective*
Pedro Almodóvar, *Ultimul vis*
Satoshi Yagisawa, *Întoarcere în librăria Morisaki*
Richard Flanagan, *O cale îngustă spre nordul îndepărtat*
Paul Harding, *Un alt Eden*
Ann Napolitano, *Portret de familie*
Marco Balzano, *Eu rămân aici*
Donna Tartt, *Istoria secretă*
Donna Tartt, *Sticletele*
Zadie Smith, *Dinți albi*
Ioana Bâldea Constantinescu, *Castelul din orașul meu*

În colecția Clasici Litera
au apărut:

Alice Munro, *Prea multă fericire*
Alice Munro, *Fugara*
Donna Tartt, *Sticletele*
Richard Flanagan, *O cale îngustă spre nordul îndepărtat*
Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. I)
Richard Flanagan, *Să bați din palme cu o singură mână*
Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. II)
Svetlana Aleksievici, *Războiul nu are chip de femeie*
Svetlana Aleksievici, *Ultimii martori*
Svetlana Aleksievici, *Soldații de zinc*
E.L. Doctorow, *Billy Bathgate*
Richard Yates, *Revolutionary Road*
Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. III)
J.P. Donleavy, *Roșcovanul*
Elizabeth Strout, *Frații Burgess*
E.L. Doctorow, *Ragtime*
Marlon James, *Scurtă istorie a șapte crime*
Richard Yates, *Parada de Paște*
Hanya Yanagihara, *O viață măruntă*
William Saroyan, *Ce-am mai râs! O poveste serioasă*
Alice Munro, *Dragă viață*
Alice Munro, *Ură, prietenie, dragoste, căsătorie*
Elizabeth Strout, *Numele meu este Lucy Barton*
Paul Beatty, *Io contra Statele Unite ale Americii*

Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. IV)
F.M. Dostoievski, *Crimă și pedeapsă*
F.M. Dostoievski, *Idiotul*
Sebastian Faulks, *Acolo unde îmi bate inima*
Marilynne Robinson, *Acasă*
Richard Flanagan, *Moartea unei călăuze pe râu*
William Saroyan, *Tânărul neînfricat de la trapezul zburător și alte povestiri*
Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. V)
Alan Hollinghurst, *Linia frumuseții*
Marilynne Robinson, *Lila*
Graham Swift, *De Ziua Mamei. O poveste de iubire*
Sebastian Barry, *Zile fără sfârșit*
Jan Guillou, *Răul*
Yaa Gyasi, *Drumul spre casă*
Saul Bellow, *Omul suspendat*
Éric Vuillard, *Ordinea de zi*
Deborah Levy, *Lapte fierbinte*
Pier Paolo Pasolini, *Băieții străzii*
Domenico Starnone, *Noduri*
Ali Smith, *Toamna*
Richard Flanagan, *Persoana întâi*
Édouard Louis, *Sfârșitul lui Eddy Bellegueule*
Karl Ove Knausgård, *Lupta mea* (vol. VI)
Wallace Stegner, *Spre țărmul ocrotit*
Zadie Smith, *Swing Time*

Sebastian Barry, *Un gentleman de ocazie*

Yasmina Reza, *Babilon*

Deborah Levy, *Înotând spre casă*

Monica Sabolo, *Sora mea, Summer*

Édouard Louis, *O istorie a violenței*

Svetlana Aleksievici, *Rugăciune pentru Cernobîl*

Maylis de Kerangal, *Să-i reparăm pe cei vii*

Renia Spiegel, *Jurnalul Reniei*

Rachel Cusk, *Schiță*

Rachel Cusk, *Tranziție*

Javier Marías, *Berta Isla*

Fernando Aramburu, *Patria*

Rachel Cusk, *Excelență*

Santiago H. Amigorena, *Ghetoul interior*

Jean-Paul Dubois, *Fiecare cu povestea lui*

Ottesa Moshfegh, *Un an de odihnă și relaxare*

David Nicholls, *Dulce tristețe*

Simone de Beauvoir, *Inseparabilele*

Colum McCann, *Apeirogon*

Deborah Levy, *Omul care a văzut totul*

Javier Marías, *Așa începe răul*

Maylis de Kerangal, *O lume la îndemână*

Wallace Stegner, *Unghiul de repaus*

Mieko Kawakami, *Povești de vară*

Rafel Nadal, *Blestemul familiei Palmisano*

Javier Marías, *Inimă atât de albă*

Jerzy Kosiński, *Pasărea vopsită*
Sandro Veronesi, *Colibri*
Colum McCann, *Transatlantic*
Ana Merino, *Harta sentimentelor*
Javier Marías, *Romanul Oxfordului*
Colum McCann, *Goana nebună a lumii*
Olga Grushin, *O soție de poveste*
Javier Marías, *Bărbatul sentimental*
Hanya Yanagihara, *Oamenii din copaci*
Rachel Cusk, *Locul secund*
Yaa Gyasi, *Regatul transcendent*
Hilary Mantel, *Oglinda și lumina*
Antonio Scurati, *M. Fiul secolului*
Javier Marías, *Îndrăgostirile*
Donna Tartt, *Istoria secretă*
Mieko Kawakami, *Heaven*
Alice Munro, *Tânăra cerșetoare*
Abdulrazak Gurnah, *Abandon*
Charlotte McConaghy, *Migrații*
Meg Mason, *Suferință și extaz*
Abdulrazak Gurnah, *Paradis*
Damon Galgut, *Promisiunea*
Jokha Alharthi, *Stăpânele Lunii*
Abdulrazak Gurnah, *Vieți în derivă*
Abdulrazak Gurnah, *Pe țărm*
Hernan Diaz, *Încredere*

Marilynne Robinson, *Galaad*
Javier Marías, *Tomás Nevinson*
Ottessa Moshfegh, *De mână cu moartea*
Amitav Ghosh, *Insula Armelor*
Sebastian Faulks, *Țara zăpezilor*
Damon Galgut, *Doctorul cel bun*
Javier Marías, *Fața întunecată a timpului*
Samanta Schweblin, *Mutzunaki*
Leonid Iuzefovici, *Focul grecesc*
Mieko Kawakami, *Îndrăgostiții de la miezul nopții*
Zadie Smith, *Impostorul*
Abraham Verghese, *Să tai în piatră vie*
Amitav Ghosh, *Palatul de Cristal*
Javier Marías, *Mâine în bătălie să te gândești la mine*

„Ce roman splendid a scris Ioana Bâldea! Singurătatea g[e]
a lui Johannes Schell, emigrat din România comunistă pentr[u]
deveni un superstar academic mondial și un scriitor iubit p[e]
toate continentele, contrage în ea o enormă forță umană. Însă admirabila artă a Ioanei Bâldea a știut să nu fie interesată atât de geniul lui Schell (deși atât de convingător expus), ci de nevoia lui disperată de a ieși din singurătate – de încercarea lui, întinsă pe o viață întreagă & mereu eșuată, de a aduce lângă el o altă ființă umană. Unica ființă care, pentru el, dă realitate lumii. Singurătatea lui & singurătatea ființei abandonate în România comunistă sunt cei doi poli electrici ai romanului. Iar între acești doi poli, frazele minunate, delectabile ca niște artefacte & totuși mereu atât de funcționale ale Ioanei Bâldea descarcă o tensiune electromagnetică în care încape totul: macroistoria secolelor 19 și 20, ba chiar și primele două decenii din 21, cu literatura & muzica lor, microistoria comunității săsești din Transilvania, microistoria cutremurului bucureștean din '77, câini imaginari și păsări elefant, frați Grimm și neveste Grimm, basme germane și fabule chinezești. Și, peste toate, atât de multă frumusețe. O bucurie de carte."

RADU VANCU

„Învăluită în mănușa de catifea a basmului, Istoria – o deloc hegeliană înșiruire de accidente, înșelătorii, meschinării și cupiditări fără finalitate – aruncă încoace și-ncolo câteva generații de femei, a căror îndârjire și delicatețe fermă reușesc să le asigure o coeziune imposibilă. Aceeași delicatețe de sabie japoneză se găsește și în învelișul stilistic al romanului: în pendularea lui narativă între Lumea Veche și Lumea Nouă, reușește să ascundă duritatea Realpolitikului și cea a relației dintre bărbați și femei sub ceața magică a cadenței basmelor. Ioana Bâldea Constantinescu a scris un roman complex, poliedric, matur și de o sensibilitate asumată, cu totul atipic peisajului literar românesc."

BOGDAN-ALEXANDRU STĂNESCU

Tradiție din 1989
www.litera.ro
ISBN 978-630-319-709-8